

Fenntartható városfejlesztés

TOP_Plusz-1.3.2-23

Rövid összefoglaló

<p>Ki nyújthat be támogatási kérelmet?</p> <p>(Részletes információk a felhívás 1.1 és 1.2 fejezetében)</p>	<p>TKR kiemelt eljárásrend esetében a vármegyei önkormányzat integrált területi programjában a Fenntartható Városfejlesztési eszköz megvalósítására kijelölt város, várostérség települése vagy többségi tulajdonukban álló gazdasági társaság nyújthatnak be <u>önállóan</u> támogatási kérelmet:</p> <ul style="list-style-type: none"> helyi (települési) önkormányzat (GFO 321) többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság (GFO 11, 57) <p>Konzorciumra a felhívás 1.1 pontja szerint van lehetőség.</p>
<p>Nyújthat be támogatási kérelmet konzorcium?</p> <p>(Részletes információk a felhívás 1.1 fejezetében)</p>	<p>A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában is van lehetőség.</p>
<p>Milyen tevékenységek támogathatóak?</p> <p>(Részletes információk a felhívás 2. fejezetében)</p>	<p>A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak:</p>
<p>1. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában</p>	<p>Támogatható a települések fejlesztését célzó vízgazdálkodás, zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, önkormányzati tulajdonú épületek gazdaságélénkítő, ill. közösségi célú fejlesztése, kulturális, sport és egyéb közterület fejlesztési beruházások, fenntartható közlekedésfejlesztések, továbbá hulladéklerakó rekultiváció és barnamezős területek kármentesítése, a települések bel- és külterületén található Natura 2000 területek természeti értékeinek és ökoszisztéma-szolgáltatásainak megőrzéséhez és fenntartó kezeléséhez szükséges műszaki és ökológiai feltételek megteremtését célzó beavatkozások.</p>
<p>2. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában</p>	<p>Támogatható lakóépületek korszerűsítése, felújítása, modern szociális bérlakások kialakítása, komfortosítása, lakóépületek, lakások és melléképületeik megszüntetése, önkormányzati bérlakás biztosítása szolgálati lakásként, szociális naperőmű, energiaközösség létrehozására irányuló mintaprojekt megvalósítása, közösségi és szociális funkciót szolgáló tevékenységek, célzottan az alacsony társadalmi státuszú lakosság felzárkózása, beilleszkedésének elősegítése, készségfejlesztése, közbiztonsági funkció, a közbiztonság javítását, a fejlesztés eredményeinek megőrzését szolgáló tevékenységek, foglalkoztatást elősegítő funkció, közterületi beruházások.</p>
<p>3. Belterületi utak fejlesztése</p>	<p>Támogatható az önkormányzati tulajdonú belterületi helyi</p>

tevékenységcsoport vonatkozásában	utak építése, korszerűsítése, felújítása, új nyomvonalat esetén zöldsáv és fasor kialakításával, felújítás, korszerűsítés esetén - lehetőség szerint – a meglévő állomány megőrzésével. Gyepszint helyett kőszórás nem alkalmazható.
Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet? (Részletes információk a felhívás 1.3 fejezetében)	Benyújtás határideje: 2023.11.30- 2025.12.31. TKR kiemelt eljárásrendet alkalmazó városok/várostérségek esetében a felhívás mellékleteként megjelent FVS városok/várostérségek egyedi kritériumrendszere elnevezésű mellékletekben foglaltak szerint.
Mennyi támogatást lehet igényelni? (Részletes információk a felhívás 3. fejezetében)	Minimum: 10 000 000 Ft – maximum: városonként eltérő TKR kiemelt eljárásrendet alkalmazó városok/várostérségek esetében a felhívás mellékleteként megjelent FVS városok/várostérségek egyedi kritériumrendszere elnevezésű mellékletekben foglaltak szerint.
A támogatás visszatérítendő vagy vissza nem térítendő? (Részletes információk a felhívás 3. fejezetében)	A támogatás vissza nem térítendő támogatásnak minősül.
Kell-e önerő a projekthez? (Részletes információk a felhívás 7.2. fejezetében)	Nem.
Mennyi előleg igényelhető? (Részletes információk a felhívás 7.1. fejezetében)	Akár 100%, a Felhívás 7.1 pontja szerinti feltételek teljesülése esetén.
Mennyi a projekt végrehajtására rendelkezésre álló időtartam? (Részletes információk a felhívás 4. fejezetében)	A projekt fizikai befejezésére a megkezdésétől számított legfeljebb 60 hónap áll rendelkezésre.
Hol valósítható meg a projekt?	A megvalósítás helyszíne az FVS városok/várostérségek egyedi kritériumrendszere elnevezésű melléklet szerinti települések közigazgatási területe. Közigazgatási területen kívüli megvalósítás abban az esetben lehetséges, amennyiben az FVS város/várostérség stratégiájában alátámasztásra kerül az indokoltsága. Egyes biodiverzitásvédelmi, természetvédelmi intézkedések célterületei között a települések kül-, illetve belterületén található Natura 2000 területek is támogatathatók.
Várhatóan hány projekt kap támogatást?	Minimum 42 db – maximum 420 db TKR kiemelt eljárásrendet alkalmazó városok/várostérségek esetében a felhívás mellékleteként megjelent FVS városok/várostérségek

	egyedi kritériumrendszere elnevezésű mellékletekben foglaltak szerint.
--	--

A felhívás

- meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg, összes elszámolható költség alapon¹, 199 milliárd Ft. TKR kiemelt eljárásrend esetében a város/várostérség számára rendelkezésre álló forrás meghatározása és a támogatási kérelmek várható darabszáma a felhívás FVS városok/várostérségek egyedi kritériumrendszere elnevezésű mellékletében található.
- a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében a Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága által kerül meghirdetésre az 1652/2021. (IX. 21.) számú kormányhatározatban szereplő éves fejlesztési keret alapján,
- forrását az Európai Regionális Fejlesztési Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásban biztosítja,
- keretében beérkezett kérelmekről az irányító hatóság TKR eljárásrend szerint hoz döntést. A döntés-előkészítés során az irányító hatóság Döntés-előkészítő Bizottságot nem állít fel.

Felhívjuk a tisztelt támogatást igénylők figyelmét, hogy a Felhívás, az Általános Útmutató a 2021-2027-es programozási időszakban meghirdetett felhívásokhoz c. dokumentum (a továbbiakban: „ÁÚF 21-27”), az Elszámolási Útmutató, a támogatási kérelem adatlapja és mellékletei együttesen tartalmazzák a támogatási kérelem elkészítéséhez szükséges összes feltételt. Az irányító hatóság és a Miniszterelnökség^[1] a dokumentumok változtatási jogát fenntartja. A módosításokról minden esetben közleményt jelentetünk meg, ezért kérjük, hogy kövessék figyelemmel a www.palyazat.gov.hu honlapon megjelenő közleményeket!

Az irányító hatóság az „ÁÚF 21-27”-ben és az Elszámolási Útmutatóban megfogalmazott általános szabályoknál meghatározhat szigorúbb feltételeket a Felhívásban, ezért ha a Felhívásban szereplő információ eltér az „ÁÚF 21-27”-ben vagy az Elszámolási Útmutatóban megfogalmazott általános előírásoktól, akkor a Felhívásban szabályozottak az irányadók.

A támogatási kérelem elkészítése, benyújtása, a támogatott projekt végrehajtása során irányadó jogszabály a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban Korm. rendelet).

¹Az operatív programban rögzítettek alapján.

^[1] a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 178. § (1) bekezdés 4. pontja alapján a területfejlesztési miniszter a Kormány európai uniós források felhasználásáért felelős tagja, akinek a tevékenységét a 178. § (2) bekezdés szerint a Miniszterelnökség segíti

Tartalomjegyzék

1. A támogatási kérelem benyújtásának feltételei	6
1.1. Ki nyújthat be támogatási kérelmet?	6
1.2. Ki nem nyújthat be támogatási kérelmet?.....	8
1.3. Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet?	11
1.4. Hogyan lehet benyújtani a támogatási kérelmet?.....	12
2. A projekttel kapcsolatos elvárások	13
2.1. Milyen tevékenységek támogathatóak?.....	13
2.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása	30
2.3. Milyen műszaki, szakmai elvárásoknak feleljen meg a projekt?	37
2.4. Horizontális szempontok érvényesítésével kapcsolatos elvárások és követelmények	68
3. A finanszírozással kapcsolatos információk	73
3.1. Vissza kell-e fizetni a támogatást?	73
3.2. Mennyi a projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége?	73
3.3. Mennyi támogatást lehet igényelni?	73
4. A projektvégrehajtás időtartama	75
4.1. Mikor kezdhető meg a projekt?.....	76
4.2. Mikorra kell befejezni a projektet?	76
5. Mérföldkövek, indikátorok.....	76
5.1. Hány mérföldkövet kell tervezni?	76
5.2. Milyen indikátorok teljesítéséhez kell hozzájárulni?	80
6. Projektvégrehajtással kapcsolatos egyéb elvárások	84
6.1. Mire nem kapható támogatás?	84
6.2. Milyen további szakmai elvárásoknak kell megfelelni a megvalósítás során?	86
6.3. Kell-e közbeszerzést lefolytatni?	93
6.4. Milyen feltételei vannak az ingatlanfejlesztésnek?	93
6.5. Hol találhatóak a biztosítéknyújtásra vonatkozó elvárások?	94
6.6. Milyen elvárások vannak az Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatban?	94
6.7. Hogyan kell az adatokat gyűjteni ESZA+, illetve MMIA támogatás esetén?	95
6.8. A projekt megvalósítása után milyen kötelezettségeim lesznek?.....	95
7. Elszámolhatóság	96
7.1. Mennyi előleg igényelhető?	96
7.2. Mekkora önerő kell a projekthez?	97
7.3. Melyek az elszámolható költségek?	97

7.3.1. Milyen egyszerűsített elszámolási mód alkalmazandó?	104
7.4. Milyen feltételei vannak az elszámolhatóságnak?	106
7.5. Melyek az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások?	110
7.6. Milyen költségek nem számolhatók el?	113
8. Kiválasztási eljárásrend és kiválasztási kritériumok	113
8.1. Milyen eljárásrend alapján történik a támogatási kérelmek kiválasztása?	113
8.2. Melyek a kiválasztási kritériumok?	113
9. Az állami támogatásokra vonatkozó szabályok	123
9.1. Állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések	123
9.2. A felhívás keretében nyújtott egyes támogatási kategóriákra vonatkozó egyedi szabályok ...	124
10. További információk	128
10.1. Milyen adatkezelési kötelezettségek vannak?	128
10.2. További dokumentumok.....	129
11. Ügyfélszolgálatok elérhetősége	130
12. Csatolandó mellékletek listája	130
12.1. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási kérelemhez?	130
12.2. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási szerződéshez?	131
12.3. Milyen dokumentumokat kell csatolni az első kifizetési kérelemhez?	132
13. A felhívás szakmai mellékletei	132
13.1. A felhívás indokoltsága és az OP-hoz való illeszkedése	132
13.2. A felhíváshoz kapcsolódó jogszabályok	135
13.3. További mellékletek	137

1. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI

1.1. Ki nyújthat be támogatási kérelmet?

TKR kiemelt eljárásrendet alkalmazó városok/várostérségek esetében kizárólag azok a városok/várostérségek nyújthatnak be támogatási kérelmet, amelyeket a vármegyei önkormányzat az ITP-ben a Fenntartható Városfejlesztési eszköz megvalósítására kijelölt és nevesített:

- helyi (települési) önkormányzat (GFO 321),
- többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság (GFO 11, 57).

Ahol a szöveg „helyi önkormányzat (GFO 321)” igénylőt nevesít, ott az FVS eszköz megvalósítására kijelölt és nevesített városokat/várostérségek településeit kell érteni. TKR kiemelt eljárásrend esetében a vármegyei önkormányzat integrált területi programjában a Fenntartható Városfejlesztési eszköz megvalósítására kijelölt **város, várostérség települése** vagy **többségi tulajdonukban álló gazdasági társaság** nyújthatnak be önállóan, vagy konzorciumvezetőként támogatási kérelmet.

A kijelölt városok a **TKR kiemelt** eljárásrendet alkalmazó városok/várostérségek esetében az FVS városok/várostérségek egyedi kritériumrendszere elnevezésű felhívás szakmai mellékletben találhatóak meg.

Jelen felhívás keretében lehetőség van komplex tartalmú támogatási kérelem/kérelmek benyújtására is, mely több tevékenységcsoportot vagy több helyszínt is tartalmaz (pl.: egy tevékenységcsoport több helyszínnel; több tevékenységcsoport egy helyszínnel).

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában is van lehetőség.

Konzorciumi partnerként nyújthat be támogatási kérelmet az alábbi szervezet:

- vízügyi igazgatási szerv (GFO 31)
- közösségi közlekedést közszolgáltatási szerződés alapján ellátó gazdasági társaság (pl.: helyi közlekedési társaságok, helyközi társaságok, MÁV Zrt.); (GFO 11, 57)
- jogszabály alapján meghatározott kizárólagos építető (pl.: Építési és Közlekedési Minisztérium, Magyar Közút NZrt); (GFO 11, 31, 57)
- központi költségvetési szerv és intézményei (GFO 31, 38)
- térségi fejlesztési tanács (GFO 362)
- helyi önkormányzat költségvetési szerv (GFO 32)
- Magyarország területén alapított és itt székhellyel rendelkező, jogi személyiségű civil szervezet a 2011. évi CLXXV. törvény alapján (GFO 516, 521, 529, 563, 565, 568, 569)
- Európai területi együttműködési csoportosulás (EGTC) (GFO 144)
- önkormányzati hivatal (költségvetési szerv) (GFO 325)
- nonprofit gazdasági társaság, szervezet (GFO 57; GFO 599), amelyben az állam vagy önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik
- vállalkozás (GFO 11), amelyben az állam vagy a helyi önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik
- egyházi jogi személy (GFO 55)
- Nemzeti Park Igazgatóságok (GFO 312)

Amennyiben a beruházás során állami tulajdonú országos közút szegélyen belüli részén is tervezett tevékenység megvalósítása – pl.: átkelési szakaszon közlekedésbiztonsági tevékenység –, úgy a projekt előkészítésekor egyeztetni szükséges a vagyonkezelő Magyar Közút NZrt.-vel a támogatást igénylői kör meghatározása érdekében.

Fenntartható mobilitási terv készítése, meglévő felülvizsgálata esetén kötelező konzorciumi partnerként bevonni a KTI Magyar Közlekedéstudományi és Logisztikai Intézet Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot (GFO 572).

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában is van lehetőség.
Konzorciumi partnerként nyújthat be támogatási kérelmet az alábbi szervezet:

- helyi önkormányzati költségvetési irányító és költségvetési szervek (GFO 32)
- Magyarország területén alapított és itt székhellyel rendelkező, jogi személyiségű civil szervezetek a 2011. évi CLXXV. törvény alapján (GFO 516, 517, 519, 521, 525, 526, 528, 529, 563, 565, 569)
- egyházi jogi személy (GFO 55)
- helyi nemzeti önkormányzati költségvetési irányító és költségvetési szervek (GFO 37)
- önkormányzati többségi tulajdonú nonprofit gazdasági társaság (GFO 11, 121, 129, 572, 573, 575, 576, 599)
- társasházak, lakásszövetkezetek (GFO 593, 692)
- Magyar Közút Nonprofit Zrt. (GFO 57)
- Építési és Közlekedési Minisztérium (mint Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. jogutód) (GFO 31)

Amennyiben a projekt állami tulajdonú országos közutat is érint, a projekt előkészítésekor egyeztetni szükséges a közút vagyongazdálkodójával a támogatást igénylői kör meghatározása érdekében, és amennyiben szükséges, konzorciumi partnerként be kell vonni az országos közutak jogszabályban meghatározott építetőjét (Magyar Közút NZrt. vagy Építési és Közlekedési Minisztérium).

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában is van lehetőség.

Konzorciumi partnerként nyújthat be támogatási kérelmet az alábbi szervezet:

- Magyar Közút Nonprofit Zrt. (GFO 573)
- Építési és Közlekedési Minisztérium (mint Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. jogutód) (GFO 31)
- Térségi fejlesztési tanács (GFO 362)
- közösségi közlekedést közszolgáltatási szerződés alapján ellátó gazdasági társaság (pl.: MÁV Zrt.); (GFO 11, 572, 573, 575, 576)

Amennyiben a projekt állami tulajdonú országos közutat is érint, a projekt előkészítésekor egyeztetni szükséges a vagyongazdálkodó Magyar Közút Nonprofit Zrt.-vel a támogatást igénylői kör meghatározása érdekében, és amennyiben előírja, konzorciumi partnerként kell bevonni az országos közutak jogszabályban meghatározott építetőjét (Magyar Közút Nonprofit Zrt. vagy Építési és Közlekedési Minisztérium).

Mindhárom tevékenységcsoport vonatkozásában:

Konzorciumi partnerként nyújthatnak be támogatási kérelmet a projektelőkészítés, projektmenedzsment, közbeszerzés, műszaki ellenőr és kötelezően előírt nyilvánosság biztosítása tevékenységek megvalósítására az alábbi szervezetek:

- vármegyei önkormányzat (GFO 321)
- önkormányzati hivatal (költségvetési szerv) (GFO 325)
- nonprofit gazdasági társaság, szervezet (GFO 572, 573, 575, 576, 599), amelyben az állam vagy önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.
- vállalkozás (GFO 11), amelyben az állam vagy önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.

1.2. Ki nem nyújthat be támogatási kérelmet?

- 1) Az "ÁÚF 21-27" „Kizáró okok listája” c. részben felsoroltak.
- 2) Azon támogatást igénylő, amely:
 - a) nem rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a szerinti öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal, amennyiben releváns.
 - b) nem rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-a szerinti esélyegyenlőségi tervvel, amennyiben releváns.
 - c) nem felel meg a Felhívás 1.1. pontjában foglalt elvárásoknak.
- 3) Azon támogatási kérelemre nem ítélt meg támogatás, amely:
 - a) megvalósítási helyszíne nem a vármegyei Integrált Területi Programokban meghatározott azon városok és várostérségek közigazgatási területe, amelyek a Fenntartható Városfejlesztési eszköz keretében jogosultak támogatási kérelmet benyújtani. Közigazgatási területen kívüli megvalósítás abban az esetben lehetséges, amennyiben az FVS város/várostérség stratégiájában alátámasztásra kerül az indokoltsága.
 - b) azon tevékenység megvalósítására irányul, amely korábban az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból a támogatási kérelemben tervezett tevékenység megvalósítására vonatkozóan támogatásban részesült és annak kötelező fenntartási időszaka még nem járt le. Ez alól kivételt képez, ha a jelen Felhívásra benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a jelen fejlesztéstől való lehatárolását a Megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
 - c) amely tartalma a Felhívás 13.1. pontjában meghatározott célokkal nincs összhangban (ideértve az OP lehatárolási elveket is).
 - d) amely nem felel meg a hazai és uniós releváns jogszabályoknak.
- 4) Csekély összegű állami támogatás esetén a felhívás általános mellékletében szereplő Kizáró okok listáján túl, az alábbi szempontok szerint nem nyújtható támogatás azon támogatást igénylő részére:
 - a) a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott akvakultúra-termékek termeléséhez, feldolgozásához és értékesítéséhez nyújtott támogatás,
 - b) elsődleges mezőgazdasági termeléshez nyújtott támogatás,
 - c) azon támogatást igénylő részére, amely azt mezőgazdasági termékek feldolgozásához vagy forgalmazásához használja fel, amennyiben
 - a támogatás összege az elsődleges termelőktől beszerzett vagy érintett vállalkozások által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján kerül rögzítésre, vagy
 - a támogatás az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbítástól függ,
 - d) exporttal kapcsolatos tevékenységhez, ha az az exportált mennyiségekhez, értékesítési hálózat kialakításához és működtetéséhez vagy az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokhoz közvetlenül kapcsolódik,
 - e) ha azt import áru helyett hazai áru használatától teszik függővé,
 - f) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi,
 - g) a közúti kereskedelmi árufuvarozást ellenszolgáltatás fejében történő végző vállalkozások számára nyújtott támogatás teherszállító járművek megvásárlására.
- a)
- 5) Közzolgáltatásért járó ellentételezés esetén a felhívás általános mellékletében szereplő Kizáró okok listáján túl, az alábbi szempontok szerint nem nyújtható támogatás:
 - a) a szárazföldi közlekedés területén működő vállalkozások javára közzolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott támogatás,
 - b) azon támogatást igénylő részére, amely azt mezőgazdasági termékek feldolgozásához vagy forgalmazásához használja fel, amennyiben:
 - a támogatás összege az elsődleges termelőktől beszerzett vagy az érintett vállalkozás által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján kerül rögzítésre,

- a támogatás feltétele az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbadás,
 - c) exporttal kapcsolatos tevékenységhez, ha az az exportált mennyiségekhez, értékesítési hálózat kialakításához és működtetéséhez vagy az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokhoz közvetlenül kapcsolódik,
 - d) ha azt import áru helyett hazai áru használatától teszik függővé,
 - e) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget,
 - f) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi.
- 6) Kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás esetén a felhívás általános mellékletében szereplő Kizáró okok listáján túl, az alábbi szempontok szerint nem nyújtható támogatás:
- a) Nyomtatott vagy elektronikus formában közzétett sajtótermék és magazin kiadására,
 - b) a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott akvakultúra-termékek termeléséhez, feldolgozásához és értékesítéséhez nyújtott támogatás,
 - c) elsődleges mezőgazdasági termeléshez,
 - d) azon támogatást igénylő részére, amely azt mezőgazdasági termékek feldolgozásához vagy forgalmazásához használja fel, amennyiben - a támogatás összege az elsődleges termelőktől beszerzett vagy érintett vállalkozások által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján kerül rögzítésre, vagy
 - a támogatás az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbítástól függ,
 - e) nehéz helyzetben lévő vállalkozás részére,
 - f) exporttal kapcsolatos tevékenységhez, ha az az exportált mennyiségekhez, értékesítési hálózat kialakításához és működtetéséhez vagy az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokhoz közvetlenül kapcsolódik,
 - g) ha azt import áru helyett hazai áru használatától teszik függővé,
 - h) a 2010/787/EU tanácsi határozat hatálya alá tartozó versenyképtelen szénbányák bezárásához,
 - i) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget
 - j) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi.:
- 7) Sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott beruházási támogatás esetén a felhívás általános mellékletében szereplő Kizáró okok listáján túl, az alábbi szempontok szerint nem nyújtható támogatás azon támogatást igénylő részére:
- a) a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott akvakultúra-termékek termeléséhez, feldolgozásához és értékesítéséhez nyújtott támogatás,
 - b) elsődleges mezőgazdasági termeléshez,
 - c) azon támogatást igénylő részére, amely azt mezőgazdasági termékek feldolgozásához vagy forgalmazásához használja fel, amennyiben - a támogatás összege az elsődleges termelőktől beszerzett vagy érintett vállalkozások által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján kerül rögzítésre, vagy
 - a támogatás az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbítástól függ,
 - d) nehéz helyzetben lévő vállalkozás részére,
 - e) exporttal kapcsolatos tevékenységhez, ha az az exportált mennyiségekhez, értékesítési hálózat kialakításához és működtetéséhez vagy az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokhoz közvetlenül kapcsolódik,
 - f) ha azt import áru helyett hazai áru használatától teszik függővé,
 - g) a 2010/787/EU tanácsi határozat hatálya alá tartozó versenyképtelen szénbányák bezárásához,

- h) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget
 - i) i) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi.
- 8) Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés esetén a felhívás általános mellékletében szereplő Kizáró okok listáján túl, az alábbi szempontok szerint nem nyújtható támogatás:
- a) azon támogatást igénylő részére, amely azt mezőgazdasági termékek feldolgozásához vagy forgalmazásához használja fel, amennyiben:
 - a támogatás összege az elsődleges termelőktől beszerzett vagy az érintett vállalkozás által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján kerül rögzítésre,
 - a támogatás feltétele az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbadás,
 - b) exporttal kapcsolatos tevékenységhez, ha az az exportált mennyiségekhez, értékesítési hálózat kialakításához és működtetéséhez vagy az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokhoz közvetlenül kapcsolódik,
 - c) ha azt import áru helyett hazai áru használatától teszik függővé,
 - d) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget,
 - e) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi:
- 9) Megújuló energia termeléséhez nyújtott beruházási támogatás:
- a) a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott akvakultúra-termékek termeléséhez, feldolgozásához és értékesítéséhez nyújtott támogatás,
 - b) azon támogatást igénylő részére, amely azt mezőgazdasági termékek feldolgozásához vagy forgalmazásához használja fel, amennyiben
 - a támogatás összege az elsődleges termelőktől beszerzett vagy érintett vállalkozások által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján kerül rögzítésre, vagy
 - a támogatás az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbítástól függ,
 - c) nehéz helyzetben lévő vállalkozás részére
 - d) exporttal kapcsolatos tevékenységhez, ha az az exportált mennyiségekhez, értékesítési hálózat kialakításához és működtetéséhez vagy az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokhoz közvetlenül kapcsolódik,
 - e) ha azt import áru helyett hazai áru használatától teszik függővé,
 - f) a 2010/787/EU tanácsi határozat hatálya alá tartozó versenyképtelen szénbányák bezárásához,
 - g) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget
 - h) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi
- 10) Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén a felhívás általános mellékletében szereplő Kizáró okok listáján túl, az alábbi szempontok szerint nem nyújtható támogatás azon támogatást igénylő részére:
- a) a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott akvakultúra-termékek termeléséhez, feldolgozásához és értékesítéséhez nyújtott támogatás,
 - b) elsődleges mezőgazdasági termeléshez nyújtott támogatás,

- c) azon támogatást igénylő részére, amely azt mezőgazdasági termékek feldolgozásához vagy forgalmazásához használja fel, amennyiben
 - a támogatás összege az elsődleges termelőktől beszerzett vagy érintett vállalkozások által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján kerül rögzítésre, vagy
 - a támogatás az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbítástól függ,
 - d) nehéz helyzetben lévő vállalkozás részére,
 - e) exporttal kapcsolatos tevékenységhez, ha az az exportált mennyiségekhez, értékesítési hálózat kialakításához és működtetéséhez vagy az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokhoz közvetlenül kapcsolódik,
 - f) ha azt import áru helyett hazai áru használatától teszik függővé,
 - g) a 2010/787/EU tanácsi határozat hatálya alá tartozó versenyképtelen szénbányák bezárásához,
 - h) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget
 - i) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi,
 - j) repülőtéri infrastruktúrához nyújtott támogatás,
 - k) kikötői infrastruktúrához nyújtott támogatás,
 - l) dedikált infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott támogatás,
 - m) olyan infrastruktúrához nyújtott támogatás, amelyre a 651/2014/EU bizottsági rendelet egyéb cikke alapján (a 14. cikk szerinti regionális beruházási támogatás kivételével) nyújtható támogatás.
- 11) Szennyezett terület szennyeződésmentesítéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén a felhívás általános mellékletében szereplő Kizáró okok listáján túl, az alábbi szempontok szerint nem nyújtható támogatás:
- a) a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott akvakultúra-termékek termeléséhez, feldolgozásához és értékesítéséhez,,
 - b) azon támogatást igénylő részére, amely azt mezőgazdasági termékek feldolgozásához vagy forgalmazásához használja fel, amennyiben:
 - a támogatás összege az elsődleges termelőktől beszerzett vagy az érintett vállalkozás által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján kerül rögzítésre,
 - a támogatás feltétele az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbadás.
 - c) nehéz helyzetben lévő vállalkozás részére,
 - d) exporttal kapcsolatos tevékenységhez, ha az az exportált mennyiségekhez, értékesítési hálózat kialakításához és működtetéséhez vagy az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokhoz közvetlenül kapcsolódik,
 - e) ha azt import áru helyett hazai áru használatától teszik függővé
 - f) a 2010/787/EU tanácsi határozat hatálya alá tartozó versenyképtelen szénbányák bezárásához,
 - g) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget
 - h) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi.

1.3. Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet?

TKR kiemelt eljárásrendet alkalmazó városok/várostérségek esetében a felhívás mellékleteként megjelent FVS városok/várostérségek egyedi kritériumrendszere elnevezésű mellékletekben foglaltak szerint.

1.4. Hogyan lehet benyújtani a támogatási kérelmet?

Ha Ön Magyarországon bejegyzett cég, gazdasági társaság vagy olyan szervezet nevében nyújt be támogatási kérelmet, amely iratkezelő rendszere nem csatlakozott AVDH-DHSZ-hez (vagy nincs iratkezelő rendszere), akkor az alábbiak szerint járjon el.

1. Nyújtsa be kérelmét az online kitöltő programban. Ehhez először jelentkezzen be a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon a Pályázati e-ügyintézés (EPTK) felületre az „Egységes beléptető felület bejelentkezés” gomb használatával.
2. A kérelem kitöltését és lezárását követően a program előállít egy nyilatkozatot, ezzel tudja majd hitelesíteni a kérelemben megadott adatokat. A hitelesítés két formában történhet:
 - a. a nyilatkozatot minősített tanúsítványon alapuló, legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással kell ellátnia, vagy
 - b. a nyilatkozatot azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés szolgáltatással (AVDH) kell hitelesítenie. Az AVDH szolgáltatás ingyenesen elérhető, azonban elektronikus azonosítással (pl.: ügyfélkapu regisztrációval) kell rendelkezni hozzá. Az AVDH szolgáltatás itt érhető el: <https://magyarorszag.hu>
3. Az elektronikus aláírás, vagy az AVDH szolgáltatás igénybevétele után:
 - a. Mellékelje a véglegesített kérelemhez a minősített elektronikus aláírással ellátott, vagy AVDH szolgáltatással aláírt és hitelesített nyilatkozatot.
 - b. A kitöltő program utasításainak megfelelően nyújtsa be a kérelmét.

Az AVDH szolgáltatás igénybevételevel kapcsolatos tájékoztató (*Tájékoztató a támogatást igénylőknek az Azonosításra Visszavezetett Dokumentumhitelesítés (AVDH, AVDH-DHSZ) igénybevételehez*) a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon elérhető. Kérjük, hogy a támogatási kérelem benyújtása előtt alaposan tanulmányozza át!

Ha Ön önkormányzat nevében nyújt be támogatási kérelmet, az alábbiak szerint járjon el:

1. Nyújtsa be kérelmét az online kitöltő programban. Ehhez először jelentkezzen be a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon a Pályázati e-ügyintézés (EPTK) felületre az „Egységes beléptető felület bejelentkezés” gomb használatával.
2. A kérelem kitöltését és lezárását követően a program előállít egy nyilatkozatot, ezzel tudja majd hitelesíteni a kérelemben megadott adatokat. A hitelesítés két formában történhet:
 - a) a nyilatkozatot minősített tanúsítványon alapuló, legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással kell ellátnia, vagy
 - b) a nyilatkozatot azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés szolgáltatással (AVDH) kell hitelesítenie. A nyilatkozat AVDH szolgáltatással történő hitelesítését az Önkormányzati ASP rendszer Iratkezelő szakrendszerében tudja elvégezni. A hitelesítéshez fontos, hogy a nyilatkozatot aláíró személy beosztása rögzítve legyen a szoftverben (Rendszer/Felhasználók menüpontban), annak érdekében, hogy az aláíró beosztása és az önkormányzat neve együtt megjelenhessen a hitelesített dokumentumhoz kapcsolódó záradékon. Ezzel biztosítható a nyilatkozatot aláíró képviseleti jogosultságának megállapítása.
3. Az elektronikus aláírás, vagy az AVDH szolgáltatás igénybevétele után:
 - a) Mellékelje a véglegesített kérelemhez a minősített elektronikus aláírással ellátott, vagy AVDH szolgáltatással aláírt és hitelesített nyilatkozatot.
 - b) A kitöltő program utasításainak megfelelően nyújtsa be a kérelmét.

Az AVDH szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos tájékoztató (Tájékoztató a támogatást igénylőknek az Azonosításra Visszavezetett Dokumentumhitelesítés (AVDH) igénybevételéhez) a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon elérhető. Kérjük, hogy a támogatási kérelem benyújtása előtt alaposan tanulmányozza át!

Ha Ön olyan szerv nevében nyújt be támogatási kérelmet, amely az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet 68/A. § (1) bekezdése alapján jogosult az AVDH-DHSZ szolgáltatáshoz csatlakozni (pl. egyéb költségvetési szerv, állami vállalat) és ezen szervezet szakrendszere (pl. iratkezelő rendszere) csatlakozott AVDH-DHSZ²-hez, akkor a szervezet nevében támogatási kérelmet benyújtó ügyintéző/képviselő az „ügyintézői” AVDH-DHSZ segítségével tudja hitelesíteni a nyilatkozatot. Ebben az esetben az alábbiak szerint járjon el:

1. Nyújtsa be kérelmét az online kitöltő programban. Ehhez először jelentkezzen be a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon a Pályázati e-ügyintézés (EPTK) felületre az „Egységes beléptető felület bejelentkezés” gomb használatával.
2. A kérelem kitöltését és lezárását követően a program előállít egy nyilatkozatot, ezzel tudja majd hitelesíteni a kérelemben megadott adatokat. A hitelesítés két formában történhet:
 - a) a nyilatkozatot minősített tanúsítványon alapuló, legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással kell ellátnia, vagy
 - b) a nyilatkozatot azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés szolgáltatással (AVDH-DHSZ) kell hitelesítenie. A nyilatkozat AVDH-DHSZ szolgáltatással történő hitelesítését a szervezet iratkezelő szakrendszerében tudja elvégezni. A hitelesítéshez fontos, hogy a nyilatkozatot aláíró személy beosztása rögzítve legyen a szoftverben annak érdekében, hogy az aláíró beosztása és a szervezet neve együtt megjelenhessen a hitelesített dokumentumhoz kapcsolódó záradékon. Ezzel biztosítható a nyilatkozatot aláíró képviseleti jogosultságának megállapítása.

Az elektronikus aláírás, vagy az AVDH szolgáltatás igénybevétele után:

1. Mellékelje a véglegesített kérelemhez a minősített elektronikus aláírással ellátott, vagy AVDH-DHSZ szolgáltatással aláírt és hitelesített nyilatkozatot.
2. A kitöltő program utasításainak megfelelően nyújtsa be a kérelmét.

Az AVDH szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos tájékoztató (Tájékoztató a támogatást igénylőknek az Azonosításra Visszavezetett Dokumentumhitelesítés (AVDH) igénybevételéhez) a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon elérhető. Kérjük, hogy a támogatási kérelem benyújtása előtt alaposan tanulmányozza át!

2. A PROJEKTTTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK

2.1. Milyen tevékenységek támogathatóak?

2.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak önállóan:

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

A) Települési kékinfrastruktúra fejlesztése (vízgazdálkodási beavatkozások)

² olyan szakrendszer vagy iratkezelő rendszer, amelynek aláíró-modulja azzal biztosítja az aláíró azonosítását, hogy az igazolásba a nyilatkozattevő neve, beosztása, szervezeti egysége, a szervezet megnevezése és a nyilatkozattevő szervezeten belüli egyedi azonosítója kerül

A tevékenységek kizárólag integrált módon, Integrált Települési Vízgazdálkodási Tervhez (ITVT) illeszkedve támogatathatók – **a természetalapú megoldások előnyben részesítésével** –, amelyek készítése jelen felhívás keretében elszámolható, az illeszkedés igazolása legkésőbb az 1. mérőföldkö benyújtásáig szükséges.

I. Belterület klimatikus és fizikai védelmét szolgáló vízmegtartó és különösen indokolt esetben a vízvezető-hálózat fejlesztése, rekonstrukciója az integrált-csapadékvíz-gazdálkodás céljainak figyelembe vételével és a településen tapasztalható klímaváltozás okozta negatív hatások mérséklésének elősegítésével

- a) Belterületet védő övárók-rendszer, a lefolyást lassító valamint a hordalékot és vizet visszatartó sánc, árok, rönkgát, víztartó mélyedés, fás-cserjés sáv, sövény, vízmosáskötés, szivárgó (drén) rendszerek, gyűjtőakna, víztelenítő árkok és egyéb, a belterület védelme szempontjából indokolt, a vízvezető-vízvisszatartó rendszer részét képező műtárgyak, áttemelők integrált csapadék-vízgazdálkodási szemlélettel történő felújítása, átépítése, kiépítése (ideértve a szennyezett csapadékvizet tisztító berendezést is), valamint az ehhez elengedhetetlenül szükséges kapcsolódó közmű kiépítések (pl. villamos energia biztosítása a gépészethez). Szükséges és indokolt teljesítményű megújuló energiaforrások használata támogatható (pl. napelem telepítése a gépészeti berendezésekhez). A belterület védelme érdekében a vízvisszatartó létesítmények külterületen – a felső vízgyűjtőterületen – is elhelyezhetők.
- b) Elválasztott rendszerű csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítése, fejlesztése, ezen belül: nyílt csapadékvíz elvezető/visszatartó rendszer, illetve belvíz elvezető/visszatartó hálózat építése mederkialakítással, helyreállítással, kapubeajtók és kocsibeajtók alatti átereszek kialakításával, a műtárgyak átépítésével és helyreállításával együtt, valamint kizárólag indokolt esetben zárt csapadékvíz elvezető rendszer építése (pl. helyhiány miatt annak bemutatásával), felújítása, indokolt esetben vágás vízvezető út építése³. Csapadékvíz-elvezető hálózat fejlesztése kizárólag abban az esetben támogatható, amennyiben a vizek helyben tartása, lassított levezetése nem lehetséges és az alátámasztásra kerül.
- c) A csapadék hasznosítását/hasznosulását lehetővé tevő olyan részrendszerek kiépítése, amelyek segítik a csapadékvíz helyben tartását, vagy csökkentik az egyesített rendszerű csatornahálózatok és a kapcsolódó szennyvíztisztító telepek csapadékvíz terhelését (pl.: beszivárgó cella, ideiglenes elöntési területek, rönkgát rendszer, esőkert, önkormányzati tulajdonú épületeknél a tetőről lefolyó esővíz összegyűjtését, hasznosítását szolgáló eszközök, létesítmények, állandó/időszakos vízborítású területek, áteresztő szilárd burkolatok, beszivárogtató kavics drének - teljes gypszin helyettesítéseként nem alkalmazható zúzott kő terítés-, a lefolyási pálya megszakítása, füvesített árkok), valamint a lefolyást lassító, a hordalékot és vizet visszatartó sánc, árok, mélyedés, fás-cserjés sáv, sövény, vízmosáskötés). A belterület védelme érdekében a vízvisszatartó létesítmények külterületen – a felső vízgyűjtőterületen – is elhelyezhetők.
- d) Belterület védelme, valamint a vízvisszatartás érdekében a befogadón szükséges és indokolt fejlesztések, a projekt elszámolható összköltségének legfeljebb 20%-os mértékéig. Amennyiben a befogadó vízfolyás vagy állóvíz, elvárás a műszaki tervezést megelőzően élőhely-rehabilitációs vagy tájvédelmi terv készítése a befogadóra és ennek integrálása a műszaki tervekbe. Ezt a tervet csak természetvédelmi és tájvédelmi szakértői jogosultsággal rendelkező tervező készítheti. A DNSH-elv alapján egy vízfolyás ökológiai állapotromlásával fenyegető beavatkozások – növényzetirtás, mederburkolás, jelentős kotrás és mélyítés, kiegyenesítés stb. – nem támogatható. Ez alól kivétel a Víz Keretirányelvet hazai jogrendbe átültető jogszabályok szerint adható abban az esetben, ha kedvezőbb ökológiai eredménnyel járó megoldás műszakilag nem kivitelezhető és a beavatkozás igazoltan közérdeket szolgál. Igazolni szükséges továbbá, hogy a védeni kívánt belterületi részekben a „passzív árvízvédelem” eszközeit (pl. településrendezési eszközök, vízjárta területek ehhez illeszkedő beépítési szabályozása, szemléletformálás) az önkormányzat alkalmazza.
- e) A meglévő víztározók, csatornák, műtárgyak üzemrendjének felülvizsgálata, vízjogi engedélyeinek módosítása az állami társadalmi igényeket szolgáló, a belterületi

³ Az indokoltságot szükséges tervezői nyilatkozattal, helyszínrajzzal és mintakeresztszelvénnyel alátámasztani, amelynek alá kell támasztania, hogy az út melletti elvezetés nem megoldható.

vízgazdálkodást és vízkárelhárítást segítő irányba (szükség esetén a horgászati vagy halgazdálkodási jogok korlátozásával).

II. Belterület klimatikus és fizikai védelmét, helyben tartást és késleltetett levezetést szolgáló vízvisszatartási és vízkár-elhárítási célú tározók integrált szemléletben történő fejlesztése, rekonstrukciója

- a) Tározó, záportározó, árvízcsúcs csökkentő tározó fejlesztése (töltések, műtárgyak, csatornák építése, partrendezés, támfalak felújítása, meder kotrása, megkerülő csatorna, természetalapú megoldások, erózióvédelem), oldaltározáshoz szükséges műszaki vagy természetközeli beavatkozások elvégzése és a szükséges létesítmények kiépítése. A beavatkozások a belterület védelme érdekében külterületen is elhelyezhetők.
- b) Csapadékvíz-gazdálkodási létesítmények rekonstrukciója, fejlesztése, kisléptékű vízmegtartó megoldások helyben történő hasznosítással: áteresztő burkolat alkalmazása, beszivárogtató, beszivárogtató kavicsdrén és szűrőmező létesítmények, biológiai visszatartás, esőkertek, vízvisszatartást is szolgáló többcélú zöldterületek, szűrőmezők, felszín alatti tározó építése.
- c) Összegyűjtött csapadékvizeket befogadó felszíni és felszín alatti tározó kialakítása, rekonstrukciója. A felszíni tározó kialakítása nem csapolhatja meg a talajvizet, ennek érdekében nem mélyíthető az átlagos talajvízszint alá. Amennyiben mélyfekvésű, vízjárta, természetközeli állapotú területet érint, előnyben részesítendő a tározó kotrás nélküli – a természetes mélyületet kihasználó, és az élőhelyet nem módosító – kialakítása a csapadékvíz odakormányzásával.
- d) Települési zöldfelületek, parkok, szabadidős területek funkcióbővítése, illetve új zöldterületek és kék- és zöldinfrastruktúra kialakítása kifejezetten vízgazdálkodási céllal a vizek helyben tartását, elszikkasztását szolgáló természetközeli, ideiglenes elöntési területek, esőkertek biztosítása az integrált vízgazdálkodást és a település klímaalkalmazkodását elősegítő természetes megoldások alkalmazásával, a kapcsolódó indokolt gépészeti és közmű ellátás kialakítással. (Pl. zöldfelületek süllyesztése, töltés építéssel árvíz esetén ideiglenes tározó funkció kialakításra, víz be- és levezetést biztosító műszaki megoldások kialakításával, amelyhez a szükséges és indokolt teljesítményű megújuló energiaforrások használata is támogatható). Az összegyűjtött csapadékvizek települési zöldfelületek öntözésére történő hasznosításához szükséges közmű infrastruktúra kialakítása.

III. Belterületet veszélyeztető vízfolyások/állóvizek lokális vízkár elhárítási fejlesztései természetközeli megoldások alkalmazásával (belterületen áthúzódó vízfolyások és csatornák, valamint a belterületről elvezetett csapadékvizeket befogadó vízfolyások/állóvizek és belvízelvezető csatornák)

- a) Mederkotrás, holtágak, vízfolyások rehabilitációja/revitalizációja/rekreációja, belvízvédelemhez kapcsolódó fejlesztései, depónia- vagy töltésépítés, -áthelyezés, töltésmagasítás; hullámtérbővítés, patakmeder visszaállítása természetes állapotba, vízkormányzó-, keresztező, be és leeresztő műtárgyak, hordalékfogó műtárgyak, mederburkolatok elbontása, természetközeli partrendezés, növényzettel telepítés. Ha projekt vízfolyást, állóvizet, erdő ill. gyepterületet érint, vagy természetvédelmi érintettségű területeket (ide értve az ex lege, a helyi védett, a Natura 2000 és a Nemzeti Ökológia Hálózatba tartozó területeket is) érint, a DNSH-elv érvényesítése érdekében elvárás a területileg illetékes Nemzeti Park Igazgatóság támogató állásfoglalásának csatolása. Szintén elvárás a műszaki tervezést megelőzően élőhely-rehabilitációs vagy tájvédelmi terv készítése és ennek integrálása a műszaki tervekbe. Ezt a tervet csak természetvédelmi és tájvédelmi szakértői jogosultsággal rendelkező tervező készítheti.
- b) Bel- és külterületen belvíz és csapadékvíz elvezető csatornák és főművi csatornák, azok depóniai, műtárgyak, átemelő-telepek felújítása, korszerűsítése méretezés és állapot miatti átépítése, szükség esetén építése; vízmosáskötések építése, felújítása.
- c) Hullámtéren, belvízveszélyes mélyfekvésű területen vizes élőhely létrehozása/rehabilitációja tározási céllal. Amennyiben mélyfekvésű, vízjárta, természetközeli állapotú területet érint, előnyben részesítendő a tározó kotrás nélküli – a természetes mélyületet kihasználó, és az élőhelyet nem módosító – kialakítása a csapadékvíz odakormányzásával.

- d) hódok általi vízmegtartási megoldások megőrzése, társadalmi konfliktuskezelés támogatása (pl. töltések drótfonatos védelme, értékes faegyedek egyedi védelme, érintettek bevonása, szemléletformálás).

IV. Belterület védelmét szolgáló csapadékvíz elvezető rendszerek védelmi töltéseinek lokális fejlesztése, rekonstrukciója

- a) Az altalaj-állékonyság növelésére irányuló beavatkozások, a nem kellő biztonságú szakaszok megerősítése.
- b) Magassági és keresztmetszeti hiányok megszüntetése.
- c) Hullámtéren a lefolyást akadályozó létesítmények elbontása, amennyiben az indokolt.

V. Natura 2000 területeken található víztől függő ökoszisztémák, közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok megőrzését célzó vízgazdálkodási beavatkozások

- a) A vízháztartás javítását, illetve a természeteshez közelítő vízjárás kialakítását célzó beavatkozások (pl. vízviszataraszt célzó műtárgyak építése, felújítása, használaton kívüli lecsapoló árkok és csatornák megszüntetése);
- b) A vizes élőhelyek tápláló vizének minőségi javítását célzó beruházások;
- c) Vízfolyások természetes medermorfológiai és vízfolyás-dinamikai viszonyainak helyreállítása;
- d) Vízfolyások oldalirányú és hosszirányú átjárhatóságát akadályozó használaton kívüli mesterséges infrastruktúra eltávolítása;
- e) Vizes élőhelyek feltöltődésének megakadályozását, illetve a feltöltődési folyamat visszafordítását célzó kotrás
- f) A vizes élőhelyekhez kötődő fajok speciális ökológiai igényeihez igazodó célzott fajmegőrzési beavatkozások

B) Belterületi zöldinfrastruktúra fejlesztése

Minden település esetében kizárólag helyi igényfelmérésen alapuló tevékenységek támogathatók.

I. Önkormányzati vagy többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság tulajdonú, közhasználatú zöldterületek és zöldfelületek rekonstrukciója, kialakítása, építése

- a) növényfelület, élőhelyek és biodiverzitás növelése, valamint a biológiai aktivitás értékének növelése, a zöldfelület növényállományának növelése, rekonstrukciója, sűrű, többszintű, vegyes életformájú és fajú/fajtájú cserjésítés parkokban, egyszeri beavatkozásként gyomirtás/beteg fák eltávolítása, pótlása, valamint ápolási munkák. A zöldterületi faállomány átfogó felmérésének, átvizsgálásának és kezelési tervének elkészítése és ez alapján a meglévő faállományok megőrzését szolgáló szakszerű faápolás, állagmegőrzés, idősfá-gondozás, ifjítás elvégzése;
- b) talajerózió-védelmi (szél- és víz, hófúvás) talajtakarás, védő fasorok, erdősávok, parkerdő telepítése, figyelembe véve az éghajlatváltozás várható hatásait, növényzettel történő passzív zajcsökkentés (pl. több növényzeti szinttel rendelkező erdősávok);
- c) településklíma-javító, hősziget-hatás ellen árnyékoló lombhullató, klímaturó fasorok, cserjesávok, több szintes zöldfelületek, talajban gyökerező vertikális zöld falak létesítése, önkormányzati tulajdonú épületek esetében zöldtető kialakítás a klímaadaptáció érdekében;
- d) aktív rekreációs zöldterületek (tanösvény, tanpálya, futópálya, kutya-futtató, játszótér, szabadtéri tornapálya stb.);
- e) aktív, nem profitorientált célú, közösségi gazdálkodást segítő új zöldfelületek (városi farm, közösségi kert, iskolakert stb.) kialakítása, fejlesztése és kapcsolódó szükséges eszközbeszerzés;

- f) a településre hulló csapadékvíz fejlesztésre kerülő zöldfelületen történő hasznosítására alkalmas infrastruktúra kialakítása, terepalakítás;
- g) zöldterületek használatához szükséges közlekedési felületek és fényszennyezés mentes közvilágítás;
- h) a fejlesztésre kerülő zöldterülethez kapcsolódó és szükséges építmények (esőbeálló, szabadtéri rekreációt segítő építmény, napvédelmi funkciót ellátó építmény, eszközök telepítése, fenntartáshoz szükséges építmények);
- i) a terület rendeltetésszerű használatához szükséges eszközbeszerzés (környezetbe illő, minőségi utcabútorok elhelyezése);
- j) Natura 2000 területek, illetve a belterületi zöldinfrastruktúra elemeiként azonosítható egyéb természeti területek (pl. országos vagy helyi jelentőségű védett természeti területek, az országos ökológiai hálózathoz tartozó területek) állapotának javítását, illetve természeti értékeinek megőrzését célzó fejlesztések esetében:
 - Táj- és természetvédelmi szempontból kedvezőtlen, leromlott állapotú területek vagy erősen átalakított élőhelyek helyreállítása; új élőhelyek kialakítása roncsolt területeken;
 - Idegenhonos inváziós növény- és állatfajok állományainak szabályozása, visszaszorítása;
 - A természetes élőhelyek eltűnése irányába ható szukcessziós folyamatok (pl. vizes élőhelyek feltöltődése, nyílt gyepek élőhelyek becserjésedése) szabályozását célzó beavatkozások;
 - A közösségi jelentőségű erdei élőhelyek állapotának javítását, állományaik megújulását elősegítő beavatkozások (pl. táj- és termőhely-idegen fásszáruak visszaszorítása, a vad okozta zavarás csökkentését szolgáló létesítmények elhelyezése, erdei mikro-élőhelyek (lábon álló és fekvő holtfa, vizes élőhely-foltok stb.) fejlesztése);
 - A természetes és természet-közelű élőhelyek ökológiai kapcsolatainak javítását célzó fejlesztések, rekonstrukciók (pl. az élőhelyek koherenciáját biztosító és segítő növénytelepítések: facsoportok, fasorok létesítése, cserjésítés, természetes mezsgyék kialakítása);
 - A védett, ill. közösségi jelentőségű fajok szabad mozgását szolgáló infrastruktúra kialakítása vonalas létesítmények (közút, vasút) mentén (pl. madárvédő létesítmények, kételtű terelő-fal, ökológiai átjáró telepítése, felújítása);
 - Áramvezetékek természetkárosító hatásának mérséklése;
 - Fajmegőrzési célú élőhely-fejlesztési beavatkozások (pl. költő-, ill. szaporodó helyek kialakítás, odútelepek létesítése, denevérházak kihelyezése)
 - A természetvédelmi kezeléshez szükséges infrastruktúra kialakítása, fejlesztése, a célzott kezeléséhez szükséges speciális eszközök és gépek beszerzése.
- k) A települési zöldterületekhez kötődő élővilág megőrzése érdekében kisléptékű élőhelyfejlesztések: fecskés helyeken a költés elősegítése (sarazóhelyek, nem műfészkek) és beépített fecskepelenkák, denevéres helyeken a költő/telelő rések kialakítása, "fakopáncs-biztos" vakolat (szigetelőréteget védő keményburkolat) alkalmazása, és egyéb élővilágvédelmi beavatkozások a területileg illetékes Nemzeti Park Igazgatóság támogató nyilatkozata alapján;
- l) települési szintű ökológiai folyosók kialakítása, zöld és kék infrastruktúra-elemek összekötése (különösen védett hulló- és kételtűfajok által használt vizesélőhelyek esetében), ökológiai csapdák és akadályok megszüntetése.

Amennyiben a fejlesztés Natura2000 területet támogató beavatkozást tartalmaz, abban az esetben támogatható külterületen, illetve állami tulajdonban lévő – nemzeti park igazgatóságok vagyonkezelésében álló – területen megvalósuló fejlesztés is. Hangsúlyos, hogy a Natura 2000 területek természeti értékeinek és az általuk nyújtott ökoszisztéma szolgáltatások megőrzését az e területeken (mint beavatkozási területeken) kívül megvalósított beavatkozások is célozhatják, amennyiben azok alátámasztható módon közvetlenül hozzájárulnak az érintett Natura 2000 terület (mint célterület) állapotának javulásához/megőrzéséhez. Natura 2000 területen megvalósuló beavatkozás esetén, a beavatkozásnak a terület természetvédelmi helyzetének a javítását kell

szolgáltatnia (például a területet érő terhelések mérséklését, a Natura 2000 kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek vagy fajok védelmét, ezek természetvédelmi státuszának javítását, a terület terhelését nem növelő szemléletformálást). A megfelelést a területileg illetékes Nemzeti Park Igazgatóság támogató nyilatkozatával szükséges igazolni. A beavatkozáshoz ökológiai, élőhely-helyreállítási terv készíttetése szükséges, amelyet természetvédelmi és tájvédelmi szakértői jogosultsággal rendelkező tervező készíthet.

C) Közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések

Minden település esetében kizárólag helyi igényfelmérésen alapuló tevékenységek támogathatók.

I. Gazdaságélénkítő tevékenységek

- a) önkormányzati vagy többségi önkormányzati vagy többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság tulajdonban lévő építmények korszerűsítése, átalakítása, bővítése, hasznosítása, indokolt esetben új építése gazdaságélénkítési céllal:
 - a1) kereskedelmi és/vagy szolgáltató terek, építmények, valamint vendéglátó egységek és az alapműködéséhez szükséges tárgyi eszközbeszerzés,
 - a2) díjfizetés ellenében használható nyilvános mosdó, pelenkázó.
- b) díjfizetés ellenében használható parkolási infrastruktúra fejlesztése, kialakítása

(A közszolgáltatás és nonprofit módon üzemeltetett szolgáltatás közösségi célú funkciónak számít és nem tekinthető gazdaságélénkítésnek.)

II. Közösségi célú tevékenységek

- a) 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő terek, közterületek burkolatának felújítása, rekonstrukciója, építése, beleértve a meglévő építmények, burkolatok bontását, szükséges közművek kiváltását, földbe helyezését, új közlekedési és térburkolatok építését, közvilágítás korszerűsítését, kiépítését, utcabútorok elhelyezését, növényzet telepítést, extenzív zöldfalak, vízfelületek kialakítását.
- b) Többségi önkormányzati vagy többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság vagy állami tulajdonban lévő építmény korszerűsítése, átalakítása, bővítése, indokolt esetben új építése közösségi céllal:
 - b1) közcélokot szolgáló sport- és szabadidős létesítmények, a létesítmény működéséhez kapcsolódó kiszolgáló építmény és az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés,
 - b2) közösségi vagy kulturális tevékenységet magában foglaló épület és az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés (jármű beszerzés nem támogatott);
 - b3) szabadtéri színpad és ahhoz tartozó kiszolgáló építmény építése, valamint az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés;
 - b4) nonprofit szolgáltatóház és az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés, amely térítésmentesen nyújt közcélú szolgáltatásokat,
 - b5) ingyenesen használható nyilvános mosdó, pelenkázó építése, korszerűsítése.
- c) ingyenesen használható parkolási infrastruktúra kialakítása;

III. IKT és okos település fejlesztések

- a) hálózatba szervezett okos közösségi pontok kialakítása a kistépülési központokban a településen élők digitális felzárkózását elősegítve,
- b) a településüzemeltetést támogató valós idejű települési monitoring rendszerek, okoshálózatok (smart grid) kialakítása,
- c) 10 000 fő feletti városokban⁴ parkolással kapcsolatos smart city fejlesztések,
- d) okos közterület fejlesztések,

⁴ KSH helységnévtár 2021.01.01-i adatai alapján

- e) közösségi gazdaság (shared economy) fejlesztések települési infrastruktúrájának megteremtése,
- f) önkormányzatok felkészítését, az okos település fejlesztések átgondolt, megalapozott, a helyi igényeknek megfelelő megvalósítása érdekében az okos város termékek és fejlesztések minőségbiztosításának és kapcsolódó projektmenedzsmentjének támogatása Digitális Jólét Program (Okos Város Piacter digitális platform), a „központi elemek és szolgáltatások esetében az okos város központi platformszolgáltatás létrehozásáról és működtetéséről” szóló 252/2018. (XII. 17.) Korm. rendelet által meghatározott platformhoz való csatlakozás, valamint Okos Település Módszertan vagy Okos Város Módszertan⁵ kidolgozása.

D) Fenntartható közlekedésfejlesztés:

Fenntartható közlekedésfejlesztési tevékenység esetében kötelező a kerékpáros közlekedést népszerűsítő és/vagy közlekedésbiztonsági célú szemléletformáló akció, tevékenység megvalósítása, amelyek elsődlegesen a helyi lakosságot célozzák.

I. Kerékpárosbarát fejlesztések

Minden település esetében: kizárólag a Kerékpárforgalmi Hálózati Tervhez (KHT) – és amennyiben rendelkezésre áll, megyei kerékpárforgalmi főhálózati tervhez (MKFT) – illeszkedő fejlesztések támogathatók. Ehhez kapcsolódóan támogatható a projekt keretében KHT készítése, illetve meglévő KHT felülvizsgálata, aktualizálása. A KHT készítésének költsége csak egy projektben számolható el. Több támogatási kérelem benyújtása esetén a meglévő KHT felülvizsgálatának, aktualizálásának költsége szintén csak az egyik projektben számolható el. A KHT felülvizsgálata, aktualizálása során szükséges vizsgálni és bemutatni a KHT-ban az adott MKFT-hez való illeszkedést. Az MKFT rendelkezésre állásával és elérhetőségével kapcsolatban a támogatást igénylőnek egyeztetnie szükséges az érintett vármegyei önkormányzattal, melyről külön alátámasztó dokumentum csatolása nem szükséges, elegendő arra röviden kitérni a KHT-ban.

- a) **Teljes település vagy településrész közlekedési úthálózatának kerékpárosbaráttá alakítása** kerékpárforgalmi létesítmények kijelölésével, építésével, forgalomcsillapítási beavatkozásokkal.
- b) **Kerékpárforgalmi útvonal kialakítása:**
 - b1) településeket összekötő útvonallal,
 - b2) településközpont és lakott területen kívül elérhető lakott településrész között;
 - b3) településrészek között;
 - b4) országos közút teljes átkelési szakasza vagy annak egy funkcionális egysége (pl.: településközpont és a település szélén egy lakóterület közötti szakasz) mentén;
 - b5) a lakott területen kívül elhelyezkedő munkahelyek és a település belterülete között.

II. Forgalomcsillapítás, közlekedésbiztonság, akadálymentesítés:

- a) **Forgalomcsillapítás:** a fenntartható települési közlekedés, valamint az élhetőbb városi, települési környezet megteremtése érdekében. Például:
 - a1) gépjárműforgalmat csökkentő- vagy korlátozó átépítések, bontások, forgalomtechnikai beavatkozások, forgalmi rend átalakítása stb. (lásd e-ÚT 03.02.12 Közutak forgalomcsillapítása), ideértve például:
 - vonali sebességkorlátozás,
 - korlátozott sebességű övezet kijelölése,
 - lakó-pihenő övezet kialakítása,
 - gyalogos vagy gyalogos-és kerékpáros övezet létrehozása,
 - sétáló utca kialakítása,
 - behajtás korlátozás,
 - egyirányú utca kialakítása,
 - egyirányú utcában kétirányú kerékpározás engedélyezése,

⁵ Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft. által kiadott, Okos város fejlesztési modell módszertani útmutató c. dokumentum alapján. Elérhetősége: <http://lechnerkozpont.hu/doc/okos-varos/okos-varos-fejlesztési-modell-modszertani-utmutato-20171130.pdf>

- zsákutca létrehozása kerékpáros továbbvezetéssel,
 - sebességcsökkentő küszöb (fekvőrendőr) építése,
 - az útburkolat pályaszintjének emelése a keresztező gyalogosok és kerékpárosok elsőbbségének kihangsúlyozására,
 - vízszintes kitérítés, sávelhúzás kialakítása a meglévő keresztmetszeti elemek átrendezésével, pl.: egyirányú utcában a parkolók szakaszos oldalváltásával, vagy zöld szigetek létrehozásával,
 - mindezek tetszőleges/szükséges kombinációja.
- a2) intelligens fenntartható városi, települési közlekedést elősegítő informatikai, forgalomirányítási rendszerek fejlesztése, kialakítása;
- a3) települési parkolási rendszer infrastrukturális és/vagy informatikai korszerűsítése, fejlesztése, kiépítése, amennyiben a beruházás hozzájárul a városközponti területeken áthaladó meglévő gépjárműforgalom mértékének és sebességének a csökkentéséhez (parkolóházak, mélygarázsok, parkolóhelyek, B+R-ek létesítése, kialakítása);
- a4) alternatív, elkerülő útvonalak létesítése.
- b) **Közlekedésbiztonsági beruházás, például:**
- b1) gyalogátkelőhelyek és kerékpáros átvezetések kialakítása, kivilágítása, fejlesztése;
 - b2) csomópontok forgalomlassító és csillapító átépítése, fejlesztése, kialakítása;
 - b3) településkapuk kiépítése;
 - b4) közlekedésbiztonsági intézkedések megvalósítása egyéb eszközökkel, forgalmi sávok újraosztása, szűkítése stb.
- c) **Közterületi közlekedési felületek akadálymentesítése:** a fogyatékkal élő vagy bármilyen probléma miatt nehezen közlekedők mobilitásának, foglalkoztatottságának a segítése érdekében.
Például: közösségi vagy egyéni közlekedésben, a mozgáskorlátozott vagy problémás közlekedésű csoportok munkába jutásához és mindennapi közlekedéshez használt infrastruktúra akadálymentes ki- és átalakítása.
- d) **Fenntartható mobilitási terv (ún. SUMP) elkészítése, meglévő felülvizsgálata.**

III. Közüti közösségi közlekedés fejlesztése:

- a) **Forgalmi épületek, forgalmi pálya fejlesztése:**
- a1) Autóbusz-állomások, közúti közösségi közlekedési decentrumok és kapcsolódó kiszolgáló létesítmények építése, bővítése, fejlesztése, felújítása.
 - a2) Közüti közösségi közlekedés részére elkülönített, vagy közös kerékpáros és közösségi közlekedés számára egyaránt használható buszsávok kialakítása.
 - a3) Az autóbusz-közlekedés alap-infrastrukturális feltételeinek a fejlesztése buszöblök, megállóhelyek, váróhelyiségek, esőbeálló, autóbusz forduló kialakításával, felújításával, fejlesztésével, fizikai állapotának javításával, melyhez az utasok leszállítását szolgáló előírás szerinti autóbusz megálló, peron felújítása, kiépítése, továbbá a szükséges akadálymentes járdakapcsolatok kiépítése is kapcsolódhat.
 - a4) A közúti közösségi közlekedéshez kapcsolódó intermodális kapcsolatok, decentrumok, átszállási pontok fejlesztése, az utazási láncok egyes elemeinek a kiépítése.
Pl.: B+R, K+R parkolók, tárolók, rekeszek kiépítésével, kihelyezésével, P+R parkolók létesítésével, közúti közösségi közlekedési szolgáltatás esetében is funkcióval rendelkező – adott esetben a kötőpályás közösségi közlekedéssel közös – infrastrukturális elemek felújítása, korszerűsítése, kiépítése (pl.: közös megálló, utaskiszolgáló, utasváró területek, meglévő kerékpárparkolók kapacitásbővítése stb. elemek esetében).
- Az intermodális fejlesztés kizárólag a közforgalmú, közszolgáltatás nyújtásához szükséges infrastrukturális és IKT elemek fejlesztésére terjedhet ki.**
- b) **Forgalomirányítás, utastájékoztató, elektronikus jegyrendszer fejlesztése:**
- b1) Az autóbusz közlekedéshez kapcsolódó forgalomirányítási központok, rendszerek, a közösségi közlekedés előnyben részesítését segítő forgalomtechnikai eszközök fejlesztése, kiépítése. Autóbusz közlekedéshez kapcsolódó informatikai rendszerek és kapcsolódó infrastruktúrájának a fejlesztése. Jelzőlámpás előnyben részesítés kialakítása, az ehhez szükséges eszközök és infrastruktúra kialakítása, beszerzése.

- b2) Autóbusz közlekedéshez kapcsolódóan valós idejű adatokon alapuló utastájékoztató rendszer kialakítása, fejlesztése. Az utastájékoztató rendszer részben a kötőpályás és a vízi úti közösségi közlekedés utastájékoztatását is elláthatja. A nem elektronikus megállóhelyi utastájékoztató táblák kihelyezése a forgalmi pálya építési beruházásaihoz kapcsolódóan támogatható.
- b3) Helyi közösségi közlekedés interoperábilis elektronikus jegyrendszerének a kialakítása, fejlesztése, és országos rendszerbe történő illesztése.

E) Hulladékkezelés, kármentesítés

1. 100%-ban önkormányzati tulajdonú, települési szilárd hulladéklerakók kármentesítése

- a) rekultivációs terv alapján a bezárt hulladéklerakók környezeti veszélyességének csökkentése; hulladék elszállítása, ártalmatlanítása, hulladéklerakó lezárása, új területhasználat előkészítése, tájba illesztése;
- b) környezetvédelmi hatóság előírása esetén a szükséges monitoringrendszer kiépítése.

2. Illegális hulladéklerakók felszámolása

- a) 2012. évi CLXXXV. törvény 61. § (4) bekezdése alapján közterületen jogellenesen elhelyezett vagy elhagyott hulladék elszállítása, ártalmatlanítása, terület helyreállítása.

3. 100%-ban önkormányzati tulajdonú barnamezős területek hasznosítása, kármentesítése

- a) barnamezős területek szennyezettségének kármentesítési tényfeltáró vizsgálata;
- b) barnamezős területek építményeinek, műtárgyak bontása, bontott anyagok helyben történő újrahasználat/újrahasznosítása vagy – amennyiben ez nem lehetséges – elszállítása, kezelése, ártalmatlanítása;
- c) barnamezős területek új területhasználatának előkészítése a szükséges alpinfrastruktúra kiépítéssel;
- d) szennyezett földtani közeg és felszín alatti víz környezetvédelmi hatósági előírások szerinti kármentesítése, szennyezett anyagok elszállítása, ártalmatlanítása;
- e) kármentesítés biológiai módszerekkel (fitoremediációval, mikrobiológiai módszerekkel), mentesített terület zöldinfrastruktúrába illesztése;
- f) környezetvédelmi hatóság előírása alapján – a tervezett területhasználatához illeszkedően – a kármentesítési beavatkozás előkészítése, tervezése és végrehajtása, monitoringrendszer kiépítése.

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak önállóan:

A) Lakófunkciót erősítő tevékenységek

1. Szegregátum, szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági terület esetében:

- a) Társasházi, lakásszövetkezeti tulajdonban lévő lakóépületek korszerűsítése, felújítása az alábbi tevékenységeken keresztül:
 - homlokzati nyílászárók energiahatékonyság-javulást eredményező cseréje;
 - az alapító okiratban/alapszabályban nem külön tulajdonként definiált elemek energiahatékonyság javításával egybekötött felújítása a következő tevékenységeken keresztül:
 - tartószerkezeti elemek, tető, homlokzat, födémek felújítása, szigetelése;
 - lépcsőház, külső és belső folyosók, bejáratok felújítása;
 - épület gépészeti berendezések kialakítása, felújítása, cseréje (fővezetékek, lift, termofor gyűjtőkémények, stb.);
 - megújuló energia alapú korszerűsítések

- telken belüli hiányzó közművek kiépítése.
- b) A modern szociális bérlakások kialakítása, komfortosítása, felújítása érdekében önkormányzati (ide értve a 100%-os tulajdonú önkormányzati gazdasági társaságot is) vagy nonprofit szolgáltató kizárólagos tulajdonában álló, vagy a fejlesztés eredményeként kizárólagos tulajdonába kerülő szociális bérlakások korszerűsítése céljából energiahatékonyság javítással egybekötve támogathatóak az alábbi tevékenységek:
- homlokzati nyílászárók energiahatékonyság-javulást eredményező cseréje;
 - tartószerkezeti elemek, tető, homlokzat, födémek felújítása, szigetelése;
 - fűtési rendszerek felújítása, kialakítása a belső vezetékrendszerek (víz, csatorna, elektromos, gáz) kiépítése és/vagy cseréje;
 - megújuló energia alapú korszerűsítés
 - komfortosítás, komfortfokozat növelése érdekében történő bővítés;
 - belső falak bontása, áthelyezése, festése, burkolása;
 - burkolatok cseréje;
 - beépíthető fürdőszobai szaniterek, konyhai mosogató és szerelvények beszerzése;
 - bútortartat beszerzése az alábbi funkciók biztosításához: alvás, tárolás, tanulás, étkezés, valamint műszaki cikkek esetében élelmiszerek főzésére, sütésére, hűtésére és ruhatisztításra alkalmas berendezés.
 - melléképületek felújítása, amennyiben a lakófunkcióhoz kapcsolódó hasznosítása bemutatott;
 - telken belüli hiányzó közművek kiépítése;
 - feltöltős/prepaid kártyás közüzemi mérőeszközök felszerelése (kizárólag a szegregált területeken elhelyezkedő, magántulajdonú lakóépületekben történő beépítés is engedélyezett);
 - megújuló energiaforrások használatához szükséges építés és eszközbeszerzés
 - kapcsolódó udvar rendezése, kerítés helyreállítás vagy építés.
- c) Önkormányzati (ide értve a 100%-os tulajdonú önkormányzati gazdasági társaságot is) vagy nonprofit szolgáltató kizárólagos tulajdonában álló, vagy a fejlesztés eredményeként kizárólagos tulajdonába kerülő lakóépületek, lakások és melléképületeik megszüntetése:
- bontás (a lakófunkció teljes megszüntetése);
 - összenyitás (a lakófunkcióra használt lakóegységek számszerű csökkentése).
- d) Maximum 1 db önkormányzati bérlakás biztosítása a jelenlét típusú szociális munkát végző szakember számára szolgálati lakásként (vásárlás, kialakítás meglévő épületben), felújítás, komfortosítás, átalakítás, korszerűsítés (beleértve a megújuló energia hasznosítását is és bútor beszerzést), amennyiben a folyamatos segítő munkát az erre szerződötett szakember életvitelszerű ott tartózkodással tudja biztosítani a program időtartamára és fenntartási időszakára.

2. A beavatkozási helyszín(ek)en (akcióterületen kívül meghatározott integrált városi területek, kiköltözés esetén):

- a) Önkormányzati (ide értve a 100%-os tulajdonú önkormányzati gazdasági társaságot is) vagy nonprofit szolgáltató kizárólagos tulajdonába kerülő, a fejlesztés eredményeként szociális bérlakásként funkcionáló lakások és ahhoz tartozó melléképületek:
- vásárlása,
 - építése,
 - komfortosítása, korszerűsítése (beleértve a megújuló energia alapú korszerűsítést is), felújítása, belső átalakítása,
 - kapcsolódó udvar rendezése, kerítés helyreállítás vagy építés,
 - bútortartat beszerzése az alábbi funkciók biztosításához: alvás, tárolás, tanulás, étkezés, valamint műszaki cikkek esetében élelmiszerek főzésére, sütésére, hűtésére és ruhatisztításra alkalmas berendezése.

(A beavatkozási helyszín definícióját lásd. jelen Felhívás 13.3. fejezetének fogalomjegyzékében.)

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak önállóan:

- 1) **Önkormányzati tulajdonú belterületi utak⁶ építése, korszerűsítése, felújítása**, ennek keretében támogatható:
 - a) utak burkolatának és alépítményeinek felújítása, korszerűsítése, átépítése,
 - b) út burkolatának megerősítése, szélesítése, korszerűsítése,
 - c) meglévő földút (szilárd burkolattal nem rendelkező út) burkolattal történő kiépítése,
 - d) új gyűjtőút kiépítése.

A Felhívás keretében kizárólag közcélú közútfejlesztések támogathatók.

2.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek:

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek önállóan nem támogathatóak:

2.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:

A felhívás keretében támogathatók mindazon tevékenységek, amelyek a 2.4. fejezetben előírt horizontális elvárások és követelmények teljesítéséhez szükségesek.

A Felhívás keretében önállóan nem, csak a 2.1.1. fejezetben felsorolt tevékenységekkel együtt támogatható, kötelezően megvalósítandó tevékenységek:

- a) Nyilvánosság biztosítása – „ÁÚF 21-27” c. dokumentum 10. fejezete és a Felhívás 6.2. 1) pontja alapján;
- b) Akadálymentesítés – amennyiben releváns, a Felhívás 2.3. fejezetében az akadálymentesítésre vonatkozó feltételek alapján;
- c) Infokommunikációs akadálymentesítés, amennyiben releváns.

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

- d) Szemléletformáló akció, tevékenység végrehajtása a 2.1 A) és D) főtevékenységekhez kapcsolódóan, amelyek elsődlegesen a helyi lakosságot célozzák.

II. Élhető települések és Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoportok vonatkozásában:

- e) Azbesztmentesítés – amennyiben releváns a Felhívás 2.3. fejezetében az azbesztmentesítésre vonatkozó feltételek alapján (szórt azbeszt mentesítése teljes épületre vonatkozóan kötelező, egyéb azbeszt tartalmú anyagok mentesítése projektarányosan, azaz minden beruházással érintett épületszerkezet esetében kötelező);
- f) Energiahatékonysági és a megújuló energia felhasználás bővítése szempontok érvényesítése – amennyiben releváns, a Felhívás 2.3. fejezetében az energiahatékonysági szempontok érvényesítésére vonatkozó feltételek alapján.

2.1.2.2. Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:

⁶ Ideértve: az önkormányzati tulajdonú belterületi gyorsforgalmi utakat, elsőrendű főutakat, másodrendű főutakat, gyűjtőutakat, valamint kiszolgáló-, lakó- és vegyes használatú utakat.

A felhívás keretében támogathatók mindazon tevékenységek, amelyek a 2.4. fejezetben előírt horizontális elvárások és követelmények teljesítéséhez szükségesek.

A választható, önállóan nem támogatható tevékenységek a Felhívás 2.1.1 pontjában a tevékenységcsoporton belül felsorolt bármely – akár eltérő főtevékenységhez kapcsolódó – önállóan támogatható tevékenységgel együtt támogathatóak.

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

- a) Helyi klímastratégia készítése
- b) ITS⁷ vagy településfejlesztési terv elkészítése, felülvizsgálata, módosítása.
- c) Települési szintű körforgásos gazdasági stratégiák kidolgozása vagy körforgásos gazdasági elemek integrálása meglévő stratégiákba (pl. gazdaságfejlesztési stratégiába).
- d) A fejlesztéssel érintett építmények használatához szükséges közművek bekötése, bővítése, felújítása, korszerűsítése, védelembe helyezése, továbbá a támogatható tevékenységek megvalósításához közterületen szükséges közművek kiváltása, földbehelyezése.
- e) 2.1.1. pontban meghatározott tevékenységekhez kapcsolódóan elektromos járművek használatához szükséges töltőberendezés kiépítése a beruházás környezetében, amennyiben a projekt keretében parkolóhely fejlesztése, létesítése valósul meg, a Felhívás 2.3 pont vonatkozó alpontjában található szakmai elvárások betartásával.
- f) Közterületi térfigyelő kamerarendszer kialakítása, telepítése.
- g) Közterületi wi-fi hálózat kialakítása.

A. Települési kékinfrastruktúra fejlesztése (vízgazdálkodási beavatkozások) esetén:

- a) Felszíni vízelvezetést kiegészítő, a vízszintet szabályozó rendszer kialakítása, kizárólag a magas talajvízállású, vagy karsztvíz fakadóvízes területeken.
- b) Csapadécsatorna-hálózat építéssel közvetlenül érintett, a beruházás során sérült közúthálózat burkolat, buszöböl, járda, kapubejáró, parkoló felület beruházás előttivel azonos típusú burkolattal történő helyreállítása (teljes útburkolat felújítása kizárólag indokolt esetben lehetséges), átereszek átépítése, bővítése.
- c) Szennyező források kizárása (szűrőmezők, hordalékfogók létesítése).
- d) Töltéskorona burkolat építése közüzalékos kivitelben.
- e) Növényzet telepítése, helyreállítása a létesítményekhez tartozó területen a kék-zöldinfrastruktúra zöldfelületi elemeinek folytonosságának biztosítása beleértve az előírások szerinti parti sávot is (természeti védelem alatt álló területen a telepítendő fajok kiválasztásánál a táji, természeti jellemzőket is figyelembe kell venni).
- f) Kék- és zöldinfrastruktúra fenntartását segítő eszközök beszerzése.
- g) Keresztező műtárgyak kiváltása, kiépítése, átépítése, felújítása, rekonstrukciója, amennyiben indokolt.
- h) Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) elkészítése, aktualizálása.
- i) A meglévő növényállomány megóvását szolgáló beavatkozások (faápolás, favédelem, gyökérvédelem stb.).
- j) Szemléletformáló, a vizek helyben tartását és megfelelő fenntartást, az elkészült infrastruktúra és kataszter használatának bemutatását népszerűsítését segítő akciók, programok, kiadványok.

B. Belterületi zöldinfrastruktúra fejlesztése esetén:

- a) Zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztési- és fenntartási akcióterv és kataszter készítése.
- b) A zöldterület jellegzetes stílusjegyeit hordozó, az építészeti örökség részét képező műtárgyak, táj- és kertépítészeti alkotások megőrző, helyreállító rekonstrukciója.
- c) Komposztáló létesítése az érintett zöldterületen képződött zöldhulladék hasznosítására; szelektív hulladékgyűjtés elősegítése.
- d) Szükséges építmények és műtárgyak bontása, növényirtás, hulladék elszállítás.

⁷ Étv. 60. § alapján az ITS készítésének, felülvizsgálatának, módosításának 2022. december 31-ig felmerült költségei elszámolhatóak.

- e) A meglévő növényállomány megóvását szolgáló beavatkozások (faápolás, favédelem, gyökérvédelem, kőszórásos felületek cseréje gyeppel, vagy talajtakaró növényzettel stb.).
- f) Konténeres növényzet beszerzése.

C. Közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések esetén:

- a) Szemléletformáló, az előkészítés és tervezés során az érintettek bevonását célzó vagy az elkészült infrastruktúra használatának bemutatását és népszerűsítését segítő akciók, programok, kiadványok, applikációk.

D. Fenntartható közlekedésfejlesztés esetén:

- a) **Önkormányzati és/vagy állami közutak, hidak építése, fejlesztése, felújítása**, amennyiben a beruházás megvalósításával a fenntartható közlekedést szolgáló cél, különösen kerékpárosbarát fejlesztés valósul meg a Felhívás 2.3. fejezetének V. 4) pontja szerinti feltételekkel.
- b) **Meglévő kerékpárforgalmi létesítmény korszerűsítése:**
 - b1) az ütügyi műszaki előírásnak megfelelő korszerűsítés (pl.: szélesítés) érdekében, vagy
 - b2) létesítményváltás (pl.: egyoldali, kétirányú létesítmény kétoldali, egyirányú létesítménnyé fejlesztése stb.) esetén; vagy
 - b3) ha az érintett szakasz burkolatminősége vagy típusa a közlekedésbiztonságot veszélyezteti.
- c) **Kerékpártámaszok, kerékpárparkolók, egyéb kiegészítők és B+R kerékpártárolók építése, beszerzése, elhelyezése, ütügyi műszaki előírásnak nem megfelelő kerékpártámaszok műszaki előírásnak megfelelőre cserélése.** Kerékpártámaszokat, parkolókat vagy tárolókat csak mindenki számára hozzáférhetően lehet elhelyezni. B+R rendszerek kialakításával szükség szerint térfigyelőrendszer is telepíthető.
- d) **Gyalogos közlekedéshez kapcsolódó infrastruktúra kiépítése, felújítása lakott területen belül:**
 - d1) gyalogos és kerékpáros felületek elválasztása; vagy
 - d2) a közlekedésbiztonság javítása; vagy
 - d3) az akadálymentesítés megvalósítása; vagy
 - d4) a már kiépült kerékpárutak mellett hiányzó járda szakaszok pótlása érdekében; vagy
 - d5) gyalogos hidak építése, felújítása.
- e) **Automata forgalomszámláló eszközök telepítése** a gépjármű és/vagy a kerékpáros forgalom számlálása érdekében (forgalomcsillapítás megvalósítása esetén az átmenő forgalom mértékének csökkenésének igazolásához kötelező legalább a jellemző helye(ke)n telepíteni, egyéb tevékenységeknél választható a telepítése).
- f) **Csomópontok, átvezetések átalakítása és kialakítása** a fenntartható (gyalogos, kerékpáros, közösségi) közlekedési módok közlekedésbiztonságának a fokozása, előnyben részesítése, és akadálymentes áthaladása érdekében (pl.: interaktív, kizárólag kerékpáros érkezésekor villogó táblák telepítése, kerékpáros útvonalak vasútvonalakon történő biztonságos átvezetése a szükséges forgalomtechnikai és infrastrukturális munkákkal együtt stb.).
- g) **Kerékpáros pihenőhely kiépítése** az 5 kilométernél hosszabb külterületi kerékpáros útvonal esetében az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírásban foglaltak szerint.
- h) **Kerékpárforgalmi létesítmény útfenntartó gépeinek a beszerzése** (amennyiben az adott géphez az eszköz-adapterek opcionálisan választhatók, úgy téli- és nyári adapterekkel együtt), vagy **me glévő gépekhez** a kerékpárforgalmi létesítmény fenntartásához szükséges **adapterek beszerzése**.
- i) Kerékpáros útvonalak megvilágításához kapcsolódó beszerzések közül a kerékpáros útvonal és egyéb közlekedési útvonalak kereszteződéséhez kapcsolódó, az átkelések biztonságát fokozó **megvilágítások beszerzése és elhelyezése**, vagy a hatósági előírások alapján előírt **közvilágítás kialakítása**. Javasolt a fenntartható, pl.: napelemes világítás kialakítása.

- j) **A támogatható tevékenységek megvalósításához szükséges alábbi munkálatok elvégzése:**
- j1) csapadékvíz-elvezetés kiépítése, átépítése (a burkolatokról elvezetett vizek esetében is releváns azok helyben tartásának előnyben részesítése);
 - j2) forgalomtechnikai tevékenységek;
 - j3) műtárgyépítés és felújítás;
 - j4) vasúti átjárók építése, korszerűsítése, felújítása a járművek, kerékpárosok, gyalogosok biztonságos közlekedése érdekében;
 - j5) komplex terület-előkészítési munkák (bontás, tereprendezés, kármentesítés, lőszermesítés, régészet stb.), illetve
 - j6) szakhatósági engedélyben előírt munkák.
- k) **Zöldfelület-építési, átalakítási munkák** a fenti tevékenységek helyrajzi számain az infrastrukturális beavatkozások közvetlen környezetében, vagy a fenntartható városi, települési közlekedés környezetének a megteremtéséhez (amelynek része lehet a növénytelepítés és árnyékolástechnika stb.). A meglévő növényállomány megóvását szolgáló beavatkozások (faápolás, favédelem, gyökérvédelem stb.).
- l) **Innovatív kerékpárosbarát műszaki megoldások alkalmazása** a támogatóval és szakmai szervezetekkel lefolytatott előzetes szakmai konzultáció és egyetértés alapján.
- m) **Kerékpárszállítási lehetőség kialakítása** a közösségi közlekedés járművein.
- n) A beruházásokhoz kapcsolódóan **megújuló energiaforrások telepítése, bevonása.**

E. Hulladékkezelés, kármentesítés esetén:

- a) Kapcsolódó kármentesítési munkák, amennyiben főtevékenységként nem támogatott.
- b) Települési zöldhulladék hasznosítás érdekében a szükséges építmények építése, meglévő épületek átalakítása, bővítése, valamint szükséges eszközbeszerzés (pl. szárítók, aprítók, komposztálók).
- c) Szemléletformálás.

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

A Felhívás keretében önállóan nem, csak a 2.1.1.II. alfejezetben a tevékenységcsoport esetében felsorolt főtevékenységekkel együtt támogathatóak az alábbi tevékenységek:

A. Közösségi és szociális funkciót szolgáló tevékenységek, célzottan az alacsony társadalmi státuszú lakosság felzárkózása, beilleszkedésének elősegítése, készségfejlesztése érdekében az akcióterületen:

- a) Átmeneti céllal⁸ szociális blokkok (pl. fürdő, WC) kialakítása, felújítása, a funkció biztosításához szükséges eszközbeszerzés;
- b) Kifejezetten a célcsoport számára rendelkezésre álló, közösségi célra hasznosítható épület, társasházi albetét, nyitott terület vásárlása, kialakítása, korszerűsítése (beleértve a megújuló energia hasznosítását is), felújítása, bővítése, átalakítása, és kapcsolódó eszközbeszerzés;
- c) Roma nemzetiségi önkormányzati, család- és gyermekjóléti, szociális és szociális munkás irodahelyiség vásárlása, kialakítása, korszerűsítése (beleértve a megújuló energia hasznosítását is), és kapcsolódó eszközbeszerzés;
- d) Az alacsony társadalmi státuszú lakosság, marginalizált közösség felzárkózásához, beilleszkedésének elősegítéséhez, készségfejlesztéshez közvetlenül szükséges eszközök beszerzése.

B. Közbiztonsági funkció, a közbiztonság javítását, a fejlesztés eredményeinek megőrzését szolgáló tevékenységek az akcióterületen:

- a) Polgárőrség épületének kialakítása, felújítása, mobil konténer létesítése;

⁸ Az átmeneti időszak nem lehet rövidebb, mint a fenntartási időszak.

C. Foglalkoztatást elősegítő funkció az akcióterületen:

- a) Kizárólag az akcióterületen élő hátrányos helyzetű lakosság, marginalizált közösség munka világába való visszavezetését előkészítő tevékenységekhez szükséges épület, helyiség kialakítása, felújítása, bővítése, a szükséges eszközök beszerzése.
- b) Közösségi kert kialakítása, kapcsolódó kis értékű eszközök beszerzése amennyiben az a foglalkoztatás elősegítésének célját szolgálja és a termesztett növényeket nem értékesítik. (A közösségi kert kialakításához lehetőség van növényirtásra, terület-rendezésre, kerítés, hiányzó közművek, eszköztároló építésére.)

D. Egyéb kapcsolódó fejlesztések az akcióterületen:

- a) Önkormányzati (ide értve a 100%-os tulajdonú önkormányzati gazdasági társaságot is) vagy nonprofit szolgáltató kizárólagos tulajdonában álló vagy a fejlesztés eredményeként kizárólagos tulajdonába kerülő, felújítással érintett lakó- és közösségi funkció esetében:
 - kapcsolódó udvarrendezés;
 - kerítés kialakítása, felújítása.
- b) Közterek, parkok, játszóterek, települési zöldfelületek felújítása, bővítése, kialakítása, minőségi utcabútorok elhelyezése, kapcsolódó eszközbeszerzés.
- c) Közlekedési- és közlekedésbiztonsági fejlesztések, amennyiben a hátrányos helyzetű lakosság számára célzott közszolgáltatások jobb elérhetőségének feltételeit segítik elő:
 - járdák, gyaloghidak, kizárólag gyalogos és kerékpáros közlekedésre alkalmas műtárgyak felújítása, kialakítása;
 - kerékpárutak, kerékpársávok, kerékpáros létesítmények, kerékpártárolók kialakítása, felújítása⁹;
 - buszöblök, öblözet nélküli buszmegállók és buszvárók (kivéve buszpályaudvar épületei), kialakítása, felújítása;
 - gyalogos zónák, forgalomcsillapított közlekedési övezetek kialakítása, fatelepítés;
 - akcióterületre eső önkormányzati közúthálózat felújítása, korszerűsítése, szilárd burkolattal történő ellátása,
 - biztonságos közlekedést segítő rendszerek tervezése, telepítése, továbbá sebességmérő és rögzítő rendszerek telepítése (kizárólagos bejárással elérhető területek nem támogathatók);
- d) Önkormányzati tulajdonú vagy tulajdonba kerülő korszerű, energiatakarékos közvilágítás kialakítása, elektromos hálózat és távközlési légvezetékek rendezett terepszint alá helyezése;
- e) Önkormányzati tulajdonú vagy tulajdonba kerülő bel- és csapadékvíz gazdálkodási rendszerének felújítása, kiépítése, figyelembe véve a késleltetett levezetés és helyben hasznosítás elvárását;
- f) Önkormányzati tulajdonú vagy tulajdonba kerülő közműves ivóvízellátás és szennyvízelvezetés vezetékrendszerének felújítása, kiépítése;
- g) Önkormányzati tulajdonú vagy tulajdonba kerülő távfűtés és melegvíz-szolgáltatás vezetékrendszerének felújítása, korszerűsítése.
- h) A hatályos jogszabályoknak megfelelő, kötelezően (minimálisan) előírt számú parkoló-férőhely és akadálymentes parkoló-férőhely létesítése a Felhívás a 2.1.1 és 2.1.2 pontjai alapján fejlesztéssel érintett épületekhez tartozóan.
- i) A fejlesztésre kerülő területre hulló csapadékvíz hasznosítására alkalmas infrastruktúra kiépítése, komposztáló létesítése az érintett zöldterületen képződött zöldhulladék hasznosítására.

⁹ A projektjavaslat keretében kizárólag a Felhívás mellékletei között megtalálható „Kerékpár támaszok, kerékpár parkolók, és kerékpáros pihenőhelyek” tárgyú segédlethez illeszkedő kerékpár tárolók és parkolók kiépítése támogatható. Kerékpáros létesítmények tervezése, építés, és vagy felújítása esetén az ÚT. 201.203: 2010 Útügyi Műszaki Előírás az irányadó.

- j) A Tanoda kialakítása (szükség esetén az épület kisebb felújítása), a szolgáltatáshoz szükséges eszközök beszerzése.
- k) Biztos Kezdet Gyerekház kialakítása (szükség esetén az épület kisebb felújítása), a szolgáltatáshoz szükséges eszközök beszerzése.

E. Szociális célú naperőmű kialakítását, továbbá energiaközösség kialakítását és működését támogató mintaprojekt megvalósítása:

- a) **Napelem alapú, szociális célú kiserőmű kialakítása:** Önkormányzati tulajdonú, legfeljebb 500 kW alatti névleges teljesítményű napelemes kiserőmű létrehozása. A megtermelt villamos energia **kizárólag** az önkormányzati célú (önkormányzati szociális bérlakások villamos energia igénye) közvetlen felhasználásának kielégítésére, továbbá a többlet villamos energia értékesítés eredményeként az akcióterület szegregált területén élő lakosság lakhatási és rezsi költségeinek, illetve az akcióterületen elhelyezkedő önkormányzati tulajdonú és fenntartású intézmények rezsi költségeinek támogatására használható fel.
- b) **Energiaközösség kialakítása,** melynek célja, hogy tagjai/résztvényesei vagy a működése alá tartozó területek számára környezeti, gazdasági és szociális közösségi előnyöket biztosítson. Részt vehet a megújuló energiatermelésben, energiaelosztásban, energiaellátásban, energiafogyasztásban, energiatárolásban, energiahatékonysági szolgáltatásokban, illetve egyéb energetikai szolgáltatásokat nyújthat tagjai és/vagy résztvényesei számára.

Az a) és b) tekintetében az alábbi tevékenységek támogathatók:

- *Szervezeti struktúra kialakításának támogatása:* A fejlesztési lehetőségeinek kimunkálása érdekében a szervezeti forma létrehozásához, a választott tevékenységek megvalósításához és a működtetés hatékony módjának kialakításához szakmai tanácsadási tevékenység igénybevétele.
- *Új, megújuló energiaforrásra alapozott villamosenergia-termelő egység létesítése:* legfeljebb 500 kW alatti névleges teljesítményű napelemes kiserőmű kialakítása.
- *Villamosenergia-tárolóegység kialakítása:* a kapcsolódó műszaki tervek alapján szükséges eszközök és technológiák telepítése, mint például akkumulátor egység, akkumulátor energia menedzsment rendszer, szakaszolók és kapcsoló berendezések, tűz- villám és vagyonvédelmi rendszerek, zajvédelem eszközei, üzemfelügyeleti és irányítási hardver/szoftver komponensek.
- *Mérési rendszer kialakítása:* A villamos energiafogyasztást mérő eszközök, kiemelten az előre feltöltős/prepaid mérőeszközök biztosítása és a felhasználási helyeken történő beépítése, továbbá ahhoz kapcsolódóan egyéb (pl. vezérlési, adattovábbítási, stb.) célú eszközök elhelyezése.
- *Okoshálózati végponti eszközök kialakítása, valamint okoshálózati vezérléshez kapcsolódó eszközök kialakítása:* Smart metering típusú okos eszközök telepítése. Központi energiamenedzsment rendszer kialakítása, a szakmai tevékenységhez kapcsolódó nyilvántartási, elszámolási, számlázási, stb. feladatokhoz tartozó eszközök és szoftverek beszerzése.
- *Smart pont kialakítása:* Elsősorban infokommunikációs eszközök töltési-, illetve okoskészülék használati lehetőségének kialakítása közösségi ponton (például mobil eszközök töltési lehetősége, villamos csatlakozás biztosítása infokommunikációs célra, internet elérés biztosítása ingyenes wifi hozzáféréssel keresztül, nyomtatási lehetőség biztosítása, stb.).
- *Eredmények nyilvánossága, szemléletformálás, tanácsadás:* Disszemináció, képzés, bemutatók és publikáció: tájékoztató kiadvány összeállítása és elérhetővé tétele, energetikai szaktanácsadás az érintettek számára az energiatudatosság és -takarékoság, környezetvédelem témakörében.
- *Új építés, épület felújítás:* A szakmai technológiához kapcsolódó fizikai eszközök (például villamos energia tárolás, üzemmenet felügyelet és egyéb eszközök), illetve az általános irodai funkciók számára szükséges kiszolgáló épület építése/felújítása.

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

- 1) A támogatható tevékenységek megvalósításához szükséges alábbi munkálatok elvégzése:
 - a) útberuházáshoz kapcsolódó infrastrukturális munkák (utak alatt, felett és mellett található infrastrukturális elemek (pl.: közmű infrastruktúra) korszerűsítése, felújítása, védelembe helyezése);
 - b) csapadékvíz-elvezetés kiépítése, átépítése (a burkolatokról elvezetett vizek esetében is releváns azok helyben tartásának előnyben részesítése);
 - c) forgalomtechnikai tevékenységek;
 - d) műtárgyépítés és felújítás;
 - e) vasúti átjárók korszerűsítése, felújítása a járművek biztonságos közlekedése érdekében;
 - f) komplex terület-előkészítési munkák (pl.: bontás, tereprendezés, kármentesítés, lőszermesztés, régészet), illetve
 - g) szakhatósági engedélyben előírt munkák.
- 2) A beruházáshoz fizikailag kapcsolódó autóbusszöblök, autóbusszmegállók, autóbussz fordulók, autóbussz peronok, várakozást szolgáló helyiségek, esőbeállók, leszállóperonok felújítása, kialakítása, fejlesztése, akadálymentesítése.
- 3) Országos közúttal közös vagy önkormányzati tulajdonban lévő belterületi csomópontok kiépítése, átalakítása, felújítása, fejlesztése, valamint az önkormányzati tulajdonú belterületi utak országos közút területén megvalósuló útcsatlakozásainak kiépítéséhez szükséges munkálatok elvégzése.
- 4) Közlekedésbiztonságot szolgáló fejlesztések az önkormányzati tulajdonú belterületi közutak esetén:
 - a) A közlekedésbiztonság növelését szolgáló elemek építése, felújítása (pl.: biztonsági berendezések, forgalomtechnikai jelzések és eszközök, sebesség- és forgalomcsillapító településkapuk és/vagy szigetek kiépítése, gyalogátkelőhelyek, gyalogos védő szigetek létesítése, akusztikai és/vagy optikai fék a forgalomvonzó létesítményekhez).
 - b) Balesetveszélyes útszakaszok közlekedésbiztonsági fejlesztése, balesetveszélyes ívek korrekciója.
 - c) Kerékpáros átvezetések kialakítása.
 - d) Lakott területen belül, önkormányzati tulajdonban lévő, beruházással érintett utak nyomvonala mentén közvilágítás közlekedésbiztonság érdekében történő kialakítása, bővítése, korszerűsítése (pl.: a fenntartható közvilágítás kialakítása).
- 5) Kiegészítő infrastrukturális elemek fejlesztése az önkormányzati tulajdonú belterületi közutak esetén:
 - a) B+R kerékpár tárolók/rekeszek építése, valamint kerékpár támaszok, kerékpár parkolók építése és az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Útügyi Műszaki Előírásnak nem megfelelő támaszok és tárolók útügyi műszaki előírásban foglalt paraméterek szerinti korszerűsítése, cseréje, kerékpárosbarát kiegészítők beszerzése és elhelyezése a közútfejlesztés nyomvonala mentén, vagy attól legfeljebb 100 méteren belül. Kerékpártámaszokat, parkolókat vagy tárolókat csak mindenki számára hozzáférhetően lehet elhelyezni.
 - b) Útberuházáshoz kapcsolódó – a fejlesztendő út melletti – gépjárműparkolók és biztonsági sávok kialakítása, felújítása, áthelyezése.
- 6) Az önkormányzati tulajdonú belterületi helyi közút szegélyén belül kerékpárforgalmi létesítmény (pl.: nyitott kerékpársáv vagy koppenhágai típusú megemelt kerékpársáv) kialakítása vagy fejlesztése¹⁰ az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Útügyi Műszaki Előírásnak megfelelően.
- 7) Automata forgalomszámláló eszközök telepítése a gépjármű és/vagy a kerékpáros forgalom számlálása érdekében a beruházással érintett önkormányzati tulajdonú belterületi útszakaszok esetén.
- 8) Járda kiépítése, felújítása, akadálymentesítése:

¹⁰ A tevékenység az útburkolaton elhelyezhető, annak részét képező kerékpárforgalmi létesítményeket jelöli. A gépjárműforgalomtól elválasztott és közúttal párhuzamos önálló kerékpárforgalmi létesítmények (egy- vagy kétirányú kerékpárút, gyalog- és kerékpárút) kialakítása nem támogatható.

- a) A beruházással érintett önkormányzati tulajdonú belterületi útszakaszok mentén a hiányzó járdaszakaszok kiépítése, vagy meglévő járdaszakaszok felújítása akadálymentesítés érdekében.
 - b) A beruházással érintett önkormányzati tulajdonú belterületi útszakaszokon található vagy létesülő gyalogátkelőhelyek megközelítése érdekében gyalogjárdák kiépítése vagy akadálymentesítése.
- 9) Beruházáshoz fizikailag kapcsolódó önkormányzati tulajdonban lévő hidak, nem szintbeli keresztezések felújítása, korszerűsítése, építése.
- 10) Zajvédelmi intézkedések (növényzettel elérhető zajcsillapítás, zajcsökkentő útburkolat alkalmazása), zöldfelület-építési, átalakítási munkák (pl.: növénytelepítés és árnyékolástechnika) a tevékenységek helyrajzi számain vagy közvetlenül a tevékenységek helyrajzi számai mellett elhelyezkedő önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanon. A meglévő növényállomány megóvását szolgáló beavatkozások (faápolás, favédelem, gyökérvédelem stb.).
- 11) A beruházás megvalósításához szükséges idegen területek megvásárlása/kisajátítása.

2.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása

A támogatási döntések meghozatalának határideje az 1407/2013/EU bizottsági rendelet és a 651/2014/EU Bizottsági rendelet hatálya alá tartozó támogatások esetében legkésőbb 2023. december 31. Ezt követően támogatási döntésre a 258/2021. (V.20.) Korm. rendelet helyébe lépő jogszabály hatályba lépése és jelen pályázati felhívás módosítását követően kerülhet sor.

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

A TOP_Plus-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.1 I. A. – kivéve , 2.1.1 I. A. II. d), 2.1.1.I. B) I. a) – I), 2.1.1.I. C) II. a) - kivéve a közművek kiváltása, földbe helyezésének támogatása -, 2.1.1.I. C) II. b5), c), 2.1.1.I. C) III. a)-f), 2.1.1.I. D) I. a)-b), 2.1.1.I. D) II. a1), a4), b), c), d), 2.1.1.I. D) II. a3), 2.1.1 I. D. III. a2) – a3), 2.1.1.I. E) III. a), c), 2.1.2.2. I. a)-c), f)-g), 2.1.2.2 I. A. a)-j) – az f) pont kivételével, 2.1.2.2. I. B. a), c)-f), 2.1.2.2. I. C. a), 2.1.2.2. I. D. a)-I), 2.1.2.2. I. E. a), c), pontjai alapján támogatható tevékenységek abban az esetben nem tartalmazzak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatást, amennyiben ezen tevékenységek nem minősülnek uniós versenyjogi értelemben vett gazdasági tevékenységeknek.

A TOP_Plus-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.1. I. C) II. b2)-b4), 2.1.2.2. I. B. b) pontjai alapján támogatható tevékenységek abban az esetben nem tartalmazzak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatást, amennyiben ezen tevékenységek olyan kulturális tevékenység megvalósításához kapcsolódnak, amelyek nem minősülnek gazdasági tevékenységnek.¹¹

A TOP_Plus-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.1. I. A) I. a), 2.1.1. I. A) II. d), 2.1.1. I. C) II. a) közművek kiváltása, földbe helyezése, 2.1.1. I. E. 3. c), 2.1.2.2. I. A. g), 2.1.2.2. I. E. b), pontjai alapján támogatható tevékenységek abban az esetben nem tartalmazzak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatást, amennyiben a támogatást igénylő a támogatott

¹¹ Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatás fogalmáról szóló európai bizottsági közlemény 34. pontja értelmében a nagyközönség számára térítésmentesen hozzáférhető kulturális tevékenység vagy a kulturális és természeti örökség megőrzéséhez kapcsolódó tevékenység állami finanszírozása tisztán társadalmi és kulturális célt szolgál, ami nem gazdasági jellegű. Hasonlóképpen az, hogy egy kulturális intézmény látogatóinak vagy a nagyközönség számára nyitott kulturális tevékenység vagy a kulturális és természeti örökség megőrzéséhez kapcsolódó tevékenység résztvevőinek pénzügyi hozzájárulást kellene fizetniük, amely a valódi költségeknek csupán egy töredékét fedezi (maximum 50%-át), nem változtat az említett tevékenység nem gazdasági jellegén, mivel nem tekinthető a nyújtott szolgáltatás valódi díjazásának, így esetükben nem kell az uniós állami támogatási szabályokat alkalmazni. Azaz ha a kulturális tevékenységből származó piaci bevétel (pl. jegyárbevétele) nem haladja meg a kulturális tevékenység tényleges költségeinek a felét, a tevékenység nem minősül gazdasági tevékenységnek..

tevékenység végzése vonatkozásában az uniós joggal összhangban létrehozott jogi monopóliummal rendelkezik.¹²

A TOP_Plusz-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.1. I. A. 1) a) pontja szerinti támogatható tevékenység nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak, mivel az infrastruktúra tekintetében teljesülnek a természetes monopólium feltételei:

- az infrastruktúra és a kapcsolódó eszköz közvetlen versennyel nem érintett, mivel pl. a replikáció nem gazdaságos,
- az infrastruktúra, és a kapcsolódó eszköz tekintetében a magánfinanszírozás nem jellemző, valamint

az infrastruktúra, és a kapcsolódó eszköz a társadalom egészének nyújt előnyöket (azaz nem úgy alakítják ki, hogy egy adott vállalkozást/ágazatot részesítsen előnyben)[1]

A TOP_Plusz-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.1. I. C) II. b1) pontja alapján támogatható tevékenységek abban az esetben nem tartalmazzak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatást, amennyiben az érintett létesítmény elsődlegesen utánpótlás-, diák- és amatőr sporttevékenységre szolgál, és a gazdasági célú használat [ennek minősül a hivatásos sporttevékenység, a bérbeadás (beleértve a saját sporttevékenységként végzett utánpótlás és amatőr sportcélút is), vásárok, konferenciák, koncertek, egyéb kulturális rendezvények tartása stb.] mértéke nem haladja meg a létesítmény tényleges teljes éves kapacitásának 20%-át (korlátozott mértékű gazdasági célú használat).

A TOP_Plusz-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.1. I. E. 3. c), 2.1.2.2. I. E. b) pontjai alapján támogatható tevékenységek abban az esetben nem tartalmazzak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatást, amennyiben olyan állami tulajdonú földterület beépítésre való előkészítésének támogatása a cél, amely nem minősül gazdasági tevékenységnek.¹³

A TOP_Plusz-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.2.2. I e) pontja szerinti elektromos töltőberendezés kiépítésének támogatása kizárólag abban az esetben nem tartalmaz állami támogatást, amennyiben olyan infrastruktúra részeként kerül megvalósításra, amelynek támogatása szintén nem minősül állami támogatásnak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében.

Amennyiben a támogatható tevékenységek finanszírozása a fentiek alapján az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősül, az a 2021-2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló 258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet alapján közösségi versenyjogi szempontból az alábbi jogcímenek, a következő támogatási kategóriákra vonatkozó előírások alapján valósíthatók meg:

Támogatható tevékenység	Támogatás jogcíme	Támogatási kategória
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 I. D. III. b1)	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 33., 23.	Személyszállítási közszolgáltatás-tásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 I. C. I. a)	258/2021. (V. 20.)	Helyi infrastruktúra

¹² Nem versenyez hasonló (liberalizált) szolgáltatásokkal, valamint a szabályozási környezet alapján más liberalizált földrajzi- vagy termékpiacra nem tevékenykedhet. . Ha a támogatást igénylő vállalkozás egy másik liberalizált (földrajzi és/vagy termék-) piacon is működik, ki kell zárni a kereszttámogatást (a többi tevékenységtől elkülönült könyvelés, a költségek és a bevételek elkülönítése), valamint a jogi monopólium tárgyát képező tevékenységre nyújtott állami finanszírozást más tevékenységekre nem veheti igénybe.

¹³ A Bizottság 2014. március 27-i határozata a Németország által a GRW ipari, kereskedelmi és lakossági használatra való területfejlesztési programhoz nyújtott SA.36346 állami támogatásról (HL C 141., 2014.5.9., 1. o.). Az állami tulajdonú földterület helyi hatóságok általi revitalizációját (beleértve a mentesítést is) támogató intézkedéssel összefüggésben a Bizottság azt állapította meg, hogy az állami tulajdonú földterület beépítésre való előkészítése és a közművekre (víz, gáz, szennyvíz és villamos energia), valamint a közlekedési hálózatokra (vasút és közút) való rákötésének biztosítása nem gazdasági tevékenység, hanem az állam közfeladatainak részét képezi, mégpedig a földterület nyújtását és felügyeletét a helyi város- és területfejlesztési terveknek megfelelően.

a1) kereskedelmi és/vagy szolgáltató terek, építmények, valamint vendéglátó egységek és az alapműködéséhez szükséges tárgyi eszközbeszerzés	Korm. rendelet 4.§ 20., 23.	fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 I. C. I. a) a2) díjfizetés ellenében használható nyilvános mosdó, pelenkázó	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 I. C. I. b) díjfizetés ellenében használható parkolási infrastruktúra fejlesztése, kialakítása	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 I. C. II. a) közművek kiváltása, földbe helyezése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 21., 23.	Közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 I. C. II. b) b1) közcélokat szolgáló sport- és szabadidős létesítmények, a létesítmény működéséhez kapcsolódó kiszolgáló építmény és az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 19., 23.	Sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 I. C. II. b) b2) közösségi vagy kulturális tevékenységet magában foglaló épület korszerűsítése, átalakítása, bővítése és az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés és b3) szabadtéri színpad és ahhoz tartozó kiszolgáló építmény építése, valamint az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 18., 23.	Kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 I. C. III. IKT és okos település fejlesztések	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, Csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1. I. D. II. a) a2) Forgalomcsillapítás, közlekedésbiztonság, akadálymentesítés keretében intelligens fenntartható városi, települési közlekedést elősegítő informatikai, forgalomirányítási rendszerek fejlesztése, kialakítása	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 21., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1. I. D. II. a) a3) Forgalomcsillapítás, közlekedésbiztonság, akadálymentesítés keretében parkolási rendszer infrastrukturális, és/vagy informatikai fejlesztése, parkolóházak, mélygarázsok, parkolóhelyek, B+R	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 21., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1. I. D. III. a) a1) Közúti közösségi közlekedés keretében autóbusz-állomások, közúti közösségi közlekedési decentrumok és kapcsolódó kiszolgáló létesítmények építése, bővítése, fejlesztése, felújítása	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 33., 23.	Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1. I. D. III. a) a4) Közúti közösségi közlekedéshez kapcsolódó intermodális kapcsolatok,	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott

decentrumok, átszállási pontok fejlesztése, az utazási láncok egyes elemeinek a kiépítése.	20.,23., 33.	beruházási támogatás, személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1. I. D. III. b) b2) Közúti közösségi közlekedési fejlesztés keretében autóbusz közlekedéshez kapcsolódóan valós idejű adatokon alapuló utastájékoztató rendszer kialakítása, fejlesztése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 33., 23.	Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1. I. D. III. b) b3) Közúti közösségi közlekedési fejlesztés keretében helyi közösségi közlekedés interoperábilis elektronikus jegyrendszerének a kialakítása, fejlesztése, és országos rendszerbe történő illesztése.	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 33., 23.	Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 I. E. I, 100%-ban önkormányzati tulajdonú, települési szilárd hulladéklerakók kármentesítése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 12., 21., 23.	Szennyezett terület szennyeződésmntesítéséhez nyújtott beruházási támogatás, közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 I. E. II, illegális hulladéklerakók felszámolása	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 12, 21., 23.	Szennyezett terület szennyeződésmntesítéséhez nyújtott beruházási támogatás, Közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 I. E. III. b), d), e) és f)	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 12., 23.	Szennyezett terület szennyeződésmntesítéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 I. E. III. c) Barnamezős területeken a szükséges alapinfrastruktúra kiépítése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 12., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, szennyezett terület szennyeződésmntesítéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás,
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.2.2 I. d) A fejlesztéssel érintett építmények használatához szükséges közművek bekötése, bővítése, felújítása, korszerűsítése, védelembe helyezése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 12., 18., 19., 20., 21.,23., 33.,	A kivitelezendő projekt támogatási kategóriájával azonos
A TOP_Plusz-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.2.2. I e) pontja szerinti elektromos töltőberendezés kiépítése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 11., 12., 18., 19., 21.,23., 33.,	A kivitelezendő projekt támogatási kategóriájával azonos (kivéte l Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás)
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.2.2. I. D. I) Innovatív kerékpárbarát műszaki megoldások	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 23.	Csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.2.2. I. D. m) Kerékpárszállítási lehetőség kialakítása a	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 23.,	Csekély összegű támogatás Személyszállítási

közösségi közlekedés járművein	33.	közszolgáltatásért járó ellentételezés
TOP_Plus-1.3.2-23 felhívás 2.1.2.2. I. D. n) Beruházáshoz kapcsolódóan megújuló energiaforrások telepítése, bevonása;	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 12., 18., 19., 20., 21., 23., 33.	A kivitelezendő projekt támogatási kategóriájával azonos
TOP_Plus-1.3.2-23 felhívás 2.1.2.2. I. E. b) Települési zöldhulladék hasznosítás érdekében a szükséges építmények építése, meglévő épületek átalakítása, bővítése, valamint szükséges eszközbeszerzés (pl. szárítók, aprítók, komposztálók)	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 21., 23.	Közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
A támogatási kérelem benyújtása előtt a projekt előkészítésével kapcsolatban felmerült költségek (amennyiben a támogatási kérelem benyújtását megelőzően felmerült előkészítési költség állami támogatással érintett tevékenységhez kapcsolódik)	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 21., 23.	Amennyiben a Kedvezményezett a kérelem benyújtása előtt megkötött közszolgáltatási szerződéssel rendelkezik, akkor közszolgáltatásért járó ellentételezés, ellenkező esetben csekély összegű támogatás
Átalányköltség állami támogatásnak minősülő támogatható tevékenységre eső költsége	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 23	csekély összegű támogatás

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

A TOP_Plus-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.2.2. II. A., B., C a) pontja (amennyiben nem az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásban részesülő fejlesztéshez kapcsolódik) 2.1.2.2. II. D b)-c), j)-k) esetében a felhívás keretében nyújtott támogatás nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdés szerinti állami támogatásnak, mert a támogatásban részesülő tevékenység nem minősül gazdasági tevékenységnek.

A TOP_Plus-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.2.2. II. C. b) pontja szerinti tevékenység támogatása **nem minősül** az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti **állami támogatásnak**, mivel a támogatást igénylő dokumentálja, hogy a támogatásban részesített tevékenység kizárólag helyi hatással bír, a támogatási intézkedés nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.¹⁴

A TOP_Plus-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.2.2. II. D. d)-e) h) és i) pontja szerinti támogatható tevékenység nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak, amennyiben a közműszolgáltató nem részesül piacon meg nem szerezhető gazdasági előnyben.

A TOP_Plus-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.2.2. II. D. f-g) pontja szerinti támogatható tevékenység nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak, mivel az infrastruktúra tekintetében teljesülnek a természetes monopólium feltételei:

¹⁴ Az Európai Bizottság az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatás fogalmáról szóló közleményének értelmében egy támogatási intézkedés abban az esetben nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, amennyiben az kizárólag helyi jelentőséggel, hatókörrel bír. A közlemény 196. pontja értelmében egy intézkedés abban az esetben minősülhet helyi jelentőségűnek, ha 1. a kedvezményezett az adott tagállamon belüli korlátozott területen kínál árukat vagy szolgáltatásokat, 2. valószínűtlen, hogy e tevékenység más tagállamokból vonzana vásárlókat és 3. nem feltételezhető, hogy az intézkedésnek marginálisnál nagyobb hatása lenne a határon átnyúló beruházásokra és letelepedésekre. Az ilyen jellegű intézkedések nem minősülnek uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásnak, ezekben az esetekben tehát az állami támogatási szabályokat nem kell alkalmazni.

- az infrastruktúra és a kapcsolódó eszköz közvetlen versennyel nem érintett, mivel pl. a replikáció nem gazdaságos,
- az infrastruktúra, és a kapcsolódó eszköz tekintetében a magánfinanszírozás nem jellemző, valamint
- az infrastruktúra, és a kapcsolódó eszköz a társadalom egészének nyújt előnyöket (azaz nem úgy alakítják ki, hogy egy adott vállalkozást/ágazatot részesítsen előnyben)[1].

A TOP_Plusz-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztéscímű felhívás 2.1.2.2. II. E. a) pontja szerinti támogatható tevékenység nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak, amennyiben a támogatást igénylő a napelemes kiserőmű által megtermelt energiát kizárólag a saját nem gazdasági tevékenységéhez biztosítja, illetve a termelt többlet villamos energia értékesítéséből származó előny 100%-ban átadásra kerül nem gazdasági tevékenységet végzők számára.

Amennyiben a támogatható tevékenységek finanszírozása a fentiek alapján az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősül, az a 2021-2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló 258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet alapján uniós versenyjogi szempontból az alábbi jogcímenek, a következő támogatási kategóriákra vonatkozó előírások alapján valósíthatók meg:

Támogatható tevékenység	Támogatás jogcíme	Támogatási kategória
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 II. A) I. a) pontja szerint lakóépület felújítása, kapcsolt energiahatékonysági korszerűsítése esetén a lakóépületben tulajdonjoggal rendelkező gazdasági tevékenységet végző végső kedvezményezettek részére	258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 23.	Csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.1 II. A) 1.. b)-d) és II. A) 1. a) pontjai alapján elnyert finanszírozásból megvalósított infrastruktúra kialakítása, korszerűsítése, kapcsolt energiahatékonysági korszerűsítése, amennyiben a tulajdonos nonprofit szolgáltató vagy önkormányzat (ide értve a 100%-os tulajdonú önkormányzati gazdasági társaságot is)	258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 21. 258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 23.	Közzolgáltatás ellentételezésére nyújtott támogatás, Csekély összegű támogatás
2.1.1. II. A) 2.	258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 21. 258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 23.	Közzolgáltatás ellentételezésére nyújtott támogatás, Csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.2.2. II. D. a) pontja szerinti, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásban részesülő fejlesztéshez Egyéb kapcsolódó fejlesztések az akcióterületen	258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 21. 258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 23.	Közzolgáltatás ellentételezésére nyújtott támogatás, Csekély összegű támogatás
TOP_Plusz-1.3.2-23 felhívás 2.1.2.2. II. E. pontja szerinti szociális célú naperőmű kialakítását, továbbá energiaközösség kialakítását és működését támogató mintaprojekt megvalósítása	258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 11. 258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 23.	Megújuló energia termeléséhez nyújtott beruházási támogatás,

		Csekély összegű támogatás
A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült projekt előkészítési költségek	258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 21. 258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 23.	Amennyiben a kedvezményezett rendelkezik a kérelem benyújtása előtt megkötött közszolgáltatási szerződéssel, közszolgáltatás ellentételezése jogcímen is elszámolható Csekély összegű támogatás
Átalányköltség állami támogatásnak minősülő támogatható tevékenységre eső költsége	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 23	csekély összegű támogatás

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

A TOP_Plusz-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás 2.1.1. III. pontja keretében támogatható tevékenységek finanszírozása **tulajdonos szintjén** abban az esetben **nem minősül** az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikk (1) bekezdése szerinti **állami támogatásnak**, **amennyiben** az elszámolható költségek a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény alapján települési önkormányzatok vagy a Magyar Állam tulajdonába kerülő eszközökhöz kapcsolódó beruházásra aktiválhatóak és az alábbi feltételek együttesen teljesülnek:

- ☐ az infrastruktúra, és a kapcsolódó eszköz közvetlen versennyel nem érintett, mivel pl. a replikáció nem gazdaságos (természetes monopóliumok),
- ☐ az infrastruktúra, és a kapcsolódó eszköz tekintetében a magánfinanszírozás nem jellemző, valamint
- ☐ az infrastruktúra, és a kapcsolódó eszköz a társadalom egészének nyújt előnyöket (azaz nem úgy alakítják ki, hogy egy adott vállalkozást/ágazatot részesítsen előnyben).^{[1][1]}

A TOP_Plusz-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás keretében támogatható tevékenységek finanszírozása **a támogatást igénylő vállalkozás szintjén** abban az esetben **nem minősül** az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti **állami támogatásnak**, amennyiben

- a) **a támogatott tevékenység** nem gazdasági **tevékenységnek minősül**, vagy
- b) **a támogatást igénylő** a támogatott tevékenység végzése vonatkozásában az uniós joggal összhangban létrehozott **jogi monopóliummal rendelkezik**, nem versenyez hasonló (liberalizált) szolgáltatásokkal, valamint a szabályozási környezet alapján más liberalizált földrajzi- vagy termékpiacon nem tevékenykedhet. Ha a támogatást igénylő vállalkozás egy másik liberalizált (földrajzi és/vagy termék-) piacon is működik, ki kell zárni a kereszttámogatást (a többi tevékenységtől elkülönült könyvelés, a költségek és a bevételek elkülönítése), valamint a jogi monopólium tárgyát képező tevékenységre nyújtott állami finanszírozást más tevékenységekre nem veheti igénybe.

A TOP_Plusz-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés című felhívás alapján elnyert finanszírozásból megvalósított közmű-infrastruktúra kiépítés, fejlesztés, felújítás **üzemeltető részére történő átadása** abban az esetben **nem minősül** az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak, amennyiben

- a) az üzemeltető az üzemeltetési tevékenység végzése vonatkozásában az uniós joggal összhangban létrehozott jogi monopóliummal rendelkezik, nem versenyez hasonló (liberalizált) szolgáltatásokkal, valamint a szabályozási környezet alapján más liberalizált földrajzi- vagy termékpiacon nem tevékenykedhet. Ha az üzemeltető egy másik liberalizált (földrajzi és/vagy termék-) piacon is működik, ki kell zárni a kereszttámogatást (a többi tevékenységtől elkülönült

^{[1][1][1][1]}Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény 211-212. pontja (<http://tvi.kormany.hu/tamogatas>)

- könyvelés, a költségek és a bevételek elkülönítése), valamint a jogi monopólium tárgyát képező tevékenységre nyújtott állami finanszírozást más tevékenységekre nem veheti igénybe; vagy
- b) az üzemeltető az infrastruktúra üzemeltetéséért piaci feltételek mellett üzemelteti, piaci díjat fizet a tulajdonosnak.

Amennyiben az üzemeltető tekintetében a fenti feltételek egyike sem teljesül, úgy a tulajdonos az üzemeltetővel, az uniós joggal való összeegyeztethetőséget biztosító támogatási kategória szabályainak megfelelő szerződéskötésre köteles.^{[2][2][2][2]}

Amennyiben a támogatható tevékenységek finanszírozása az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti **állami támogatásnak minősül**, a felhívás keretében támogatható – lenti táblázatban szereplő – tevékenységek a 2021-2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló 258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet alapján közösségi versenyjogi szempontból az alábbi jogcímenek, a következő támogatási kategóriákra vonatkozó előírások alapján valósíthatók meg:

Támogatható tevékenység	Támogatás jogcíme	Támogatási kategória
2.1.2.2. III. 1) a) Önkormányzati tulajdonú belterületi közutak fejlesztése, felújítása, építése keretében közmű-infrastruktúra helyreállítása, korszerűsítése, szükséges közműkiváltás	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 21. 258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 23.	Közzolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
2.1.2.2. III. 5) a-b) Önállóan nem támogatható, választható tevékenységek keretében kiegészítő infrastrukturális elemek fejlesztése: B+R kerékpár tárolók/rekeszek építése, beruházáshoz kapcsolódó gépjárműparkolók.	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás;
A támogatási kérelem benyújtása előtt a projekt előkészítésével kapcsolatban felderült költségek (amennyiben állami támogatásnak minősülő támogatható tevékenységhez kapcsolódik)	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 21., 258/2021. (V.20.) Korm. rendelet 4. § 23.	Amennyiben a Kedvezményezett a kérelem benyújtása előtt megkötött közszolgáltatási szerződéssel rendelkezik, akkor közszolgáltatásért járó ellentételezés, ellenkező esetben csekély összegű támogatás
Átalányköltség állami támogatásnak minősülő támogatható tevékenységre eső költsége	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 23	csekély összegű támogatás

2.3. Milyen műszaki, szakmai elvárásoknak feleljen meg a projekt?

Mobilitási intézkedés megvalósítása esetén a megvalósítandó beruházásnak összhangban kell lennie a Fenntartható Városi Mobilitási Tervvel (SUMP).

Az illeszkedés megvalósítását a következő tevékenységek esetében szükséges igazolni:

- I. Élhető települések tevékenységcsoporton belül a Fenntartható közlekedésfejlesztés, illetve
- III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport esetében.

^{[2][2][2][2]}A támogatott tevékenység tekintetében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló 2012/21/EU bizottsági határozat (HL L 7., 2012.1.11., 3-10. o.) vagy szabályainak megfelelően megkötött közszolgáltatási szerződés, melyre az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet eljárási rendelkezései vonatkoznak.

Amennyiben a város már rendelkezik SUMP-pal, melynek felülvizsgálata szükséges, és a felülvizsgálat a felhívásra benyújtandó támogatási kérelemben tervezett, úgy a felülvizsgált SUMP-hoz való illeszkedést az első mérőföldkőig szükséges igazolni. Amennyiben a város még nem rendelkezik SUMP-pal, de mobilitási, közlekedésfejlesztési tevékenységet tervez, akkor a SUMP elkészítése – akár az adott beruházási projekt részeként – kötelező, melynek meglétét, és ezzel az illeszkedés megvalósulását az 1. mérőföldkőig igazolni szükséges. Egyéb esetben az illeszkedést a támogatási kérelem benyújtásakor kell a megalapozó dokumentumban bemutatni.

Natura2000 terület fejlesztését támogató beavatkozás esetén, a támogatási kérelemben szereplő fejlesztésnek összhangban kell lennie az érintett Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervben (<https://termeszetvedelem.hu/elfogadott-fenntartasi-tervek/>), illetve a természetvédelmi célkitűzéseket és prioritásokat rögzítő hivatalos dokumentumokban (<https://termeszetvedelem.hu/termeszetvedelmi-celkituzesek-prioritasok-natura-2000-teruleteken/>) foglaltakkal. Továbbá e területet érintő beavatkozás esetén vagy szükséges bevonni konzorciumi partnerként a működési területével érintett nemzeti park igazgatóságot (NPI), vagy a támogatási kérelemhez csatolásra kerül a NPI-nak támogató nyilatkozata. A nemzeti park igazgatóság nyilatkozatának egyértelművé kell tennie, hogy a fejlesztés nincs negatív hatással az érintett közösségi jelentőségű természeti értékekre (fajokra, élőhelyekre), az abban foglalt pozitív hatású természetvédelmi beavatkozások tartalma szakmai-természetvédelmi szempontból megfelelő, a fentebb hivatkozott fenntartási tervekkel és természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban vannak, ennek megfelelően támogathatók.

I. Általános elvárások

1. Energiahatékonysági és a megújuló energia felhasználás bővítése szempontok érvényesítése:

Az energiahatékonysági szempontok érvényesítése jelen Felhívás keretében horizontális követelményként kerül teljesítésre. A projekttel érintett épületen végrehajtott infrastrukturális beruházás minden tevékenység-elemének végrehajtása során érvényesíthetők az energiahatékonysági korszerűsítés szempontjai az épületek külső határoló szerkezeteinek korszerűsítése (pl.: utólagos külső hőszigetelés, nyílászárók cseréje) és/vagy a fűtési és/vagy HMV (használati meleg víz) rendszer korszerűsítése révén.

A megvalósuló tevékenységek tekintetében releváns esetben kötelezően alkalmazandó a Felhívás 6.2. pontjában meghatározott költségarányosítás.

Amennyiben a fejlesztéssel (felújítással, átalakítással, bővítéssel, új építéssel) érintett épület az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik, úgy arra vonatkozóan a rendeletben foglalt előírások, továbbá az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló 7/2006. (V. 24.) TNM rendelet fejlesztés időpontjában hatályos szabályozása alkalmazandók.

A projekttel érintett épületen végrehajtott infrastrukturális beruházás jogszabályi előírásoknak való megfelelőségét tervezői nyilatkozattal szükséges alátámasztani az első mérőföldkőig.

2. Azbesztmentesítés:

Amennyiben a beruházással érintett épület/épületrész szórt azbesztet tartalmaz, úgy a támogatást igénylő számára kötelező a szórt azbeszt mentesítés elvégzése, amelynek költsége elszámolható a projektben. Kötelező továbbá projektarányos módon minden egyéb azbeszttartalmú szerkezet mentesítése. A projekttel nem érintett épületszerkezetek egyéb azbeszttartalmú anyagainak mentesítése nem kötelező elvárás, azonban javasolt és elszámolható a felhívás keretében.

3. Közutak fejlesztése

- a) A projekt keretében fejlesztéssel (beleértve: új építés, felújítás, korszerűsítés stb.) érintett közutak és közforgalom elől el nem zárt magánutak esetében szükséges figyelembe venni az alábbi műszaki előírásokban szereplő, **aszfaltburkolatra vonatkozó minimum elvárásokat**:
 - e-UT 06.03.21. Útpályaszerkezeti aszfaltburkolatok rétegeinek követelményei
 - e-UT 05.02.11. Útpályaszerkezeti aszfaltburkolatok keverékeinek követelményei
- b) A projekt keretében fejlesztendő út rendelkezik legalább az alábbi infrastruktúra kiépítettséggel:
 - szennyvízcsatorna, víz, gáz;

- vagy nyilatkozat arról, hogy az érintett szakaszon a gázellátás alternatív energiaellátással kiváltásra kerül;
- vagy nyilatkozat arról, hogy a fenntartási időszak végéig az útburkolatot a támogatást igénylő vagy a támogatást igénylő hozzájárulásával más személy, szervezet nem bontja meg, szennyvízcsatornázást nem végez;
- vagy nyilatkozat arról, hogy a szennyvízcsatornázást úgy oldja meg, hogy az útburkolatot és alépítményeit nem bontja meg a szabályozási szélességen belül, a szennyvízcsatornázást vagy egyéb vonalas infrastruktúra kiépítését az út mellett valósítja meg (burkolt árkot és zárt csapadékvíz elvezetést sem érintve vele).

A fentiek nem jelentik útfejlesztés esetén a közmű kiépítések támogathatóságát. Kizárólag a közmű kiváltások és új épületek építése esetén az azok használatához szükséges közművek kiépítése támogatható. Az infrastruktúra kialakítása során figyelemmel kell lenni a meglévő és tervezett növényállomány felszín feletti és felszín alatti térigényére.

4. Fenntartás, működtetés biztosítása

Elvárás, hogy a Megalapozó dokumentumban kerüljön bemutatásra a megvalósítás utáni fenntartás, működés és működtetés biztosítása, amelynek legalább az alábbiakra ki kell térnie:

- Szükséges röviden bemutatni, hogy a támogatást igénylő milyen szervezeti és műszaki erőforrásokkal rendelkezik a fejlesztés min. 5 éves fenntartásának biztosításához.
- Pénzügyi oldalról kérjük a várható fenntartás általános és tartós forrásainak karbantartási, pótlási, javítási költségek és azok tervezett pénzügyi fedezete biztosításának rövid bemutatását.

5. Javasoljuk az alábbi jó gyakorlatok, szakmai iránymutatások, ajánlások figyelembe vételét:

- Hazai jó gyakorlatok: LIFE-MICACC PROJEKT¹⁵
<https://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/storage/dokumentumok/Adaptacios%20utmutato.pdf>
- VG2: https://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/10B9EE2E-D889-4C94-815D-5CB2D53C846A/8_2_melleklet_Hidromorfologiai_es_Termeszettvedelmi_Jo_gyakorlatok.zip
- NWRM: Natural Water Retention Measures: - természetes vízvisszatartó megoldások: <http://nwrn.eu/>
- ZöldInfrastruktúra: <https://www.hugbc.hu/hirek/zoldinfrastruktura-fuzetek-budapest-fovaros-onkormanyzata-megbizasabol/3936>
- Közös kincsünk a víz – szemléletformáló anyag: https://mtvsz.hu/uploads/files/394x210_VIZ_gongyolt_szorolap_vegleges.pdf
- Nyilvános helyek, parkok hulladékgyűjtési rendszerének tervezéséhez: https://www.interreg.eu/fileadmin/user_upload/tx_tevprojects/library/file_1614632638.pdf
- Green City – Zöldebb Városokért Mozgalom: <http://www.green-city.hu/green-city-zoldebb-varosokert-mozgalom>
- Magyar Mérnöki Kamara, Módszertani segédlet a települési vízkár-elhárítási tervek készítéséhez: <http://vpf.vizugy.hu/reg/ovf/doc/MMK%20telepulesi%20vizkarelharitasi%20tervek%20modszertani%20segedlete%202015%20aprilis.pdf>
- Az építéssel járó negatív hatások csökkentése érdekében javasolt különös figyelmet fordítani a kivitelezések során a lehető legkisebb környezeti terhelésre és építési terület igénybevételre.
- Javasolt az önkormányzati tulajdonú építményekben és munkahelyeken a zöld közbeszerzés elvei mentén a hiteles környezetbarát védjeggyel (hazai Környezetbarát Termék Védjegy, EU ökocímke és egyéb nemzeti ökocímkek, ld. www.okocimke.hu) ellátott eszközök és termékek beszerzésének előnyben részesítése a projekt részeként, továbbá a szolgáltatások megrendelésekor is javasolt a beszerzés során előnyben részesíteni a Környezetbarát Szolgáltatás Védjeggyel rendelkező szolgáltatásokat.
- A Felhívás 2.1.1. I. C. I. pontban található tevékenységek kapcsán az EU környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerének (EMAS) minősítését beszerezni a projekt megvalósítás befejezéséig. (<https://kovet.hu/emas/>)

¹⁵ Duna Régió Stratégia Környezeti kockázatok kezelési prioritás terület szakmai támogatása mellett megvalósuló pályázat, <https://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/hu>

6. Támogatási kérelmek tartalma, száma:

A felhívás keretében egy-egy támogatást igénylő/település több projektje is támogatásban részesülhet, továbbá egy-egy projekt több, egymáshoz fizikailag nem kapcsolódó megvalósítási helyszínt, beruházási elemet, főtevékenységet is ötvöző komplex fejlesztést is tartalmazhat.

7. Növényfelületek rekonstrukciója, élőhelyek és biodiverzitás növelése:

A beavatkozás során kötelező őshonos növények telepítése, javasolt a több szintes, mikroklimatikus adottságoknak legjobban megfelelő, változatos fajösszetételű, adaptív társulások létrehozása, az invazív fajok irtása/visszaszorítása. Törekedni kell arra, hogy a telepíteni kívánt vegetációban az allergén fajok száma/aránya alacsony legyen.

Kerülni kell a zöldfelületek felszabdálását, elaprózását az állomány fenntarthatósága érdekében.

8. Partnerség biztosítása

A támogatási kérelem benyújtása előtt vagy a projektfejlesztés során az 1. sz. mérőföldköig a fejlesztés tartalmáról legalább egy társadalmi / lakossági egyeztetés szükséges. Láthatóvá kell tenni, hogy a beavatkozások tervezése során aktivizált közösségek részvételével fogják megtervezni és lehetőség szerint megvalósítani a beruházást, illetve a tervezett beruházás nem ellentétes a helyi lakossági érdekekkel. Legkésőbb az 1. sz. mérőföldköig szükséges benyújtani a megtartott társadalmi / lakossági egyeztetés(ek), ülés(ek) jegyzőkönyvét.

II. Az I. Élhető települések tevékenységcsoport A) főtevékenységhez kapcsolódó feltételek, elvárások:

- 1) **Szükséges a természetalapú megoldásokat előnyben részesíteni.** A megalapozó dokumentumban be kell mutatni a fejlesztési igényt megalapozó problémát, és azt, hogy a szükséglet megoldása milyen természetalapú megoldásokkal lehetséges, valamint indokolni a választott módszert. Amennyiben ilyen megoldás tervezése nem lehetséges, úgy kérjük annak bemutatását.
- 2) A fejlesztést integrált települési vízgazdálkodási szemlélettel kell tervezni és megvalósítani, az Integrált Települési Vízgazdálkodási Tervhez (ITVT) illeszkedően. Elvárás továbbá a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiához való illeszkedés, amelyet a megalapozó dokumentumban szükséges ismertetni.

Amennyiben a támogatási kérelemmel érintett település rendelkezik Települési Vízkárelhárítási Tervvel, úgy az 1. mérőföldkö teljesítéséig szükséges annak csatolása és a tervezett fejlesztés ahhoz való illeszkedésének bemutatása. A terv felülvizsgálatának költsége elszámolható.

Az illeszkedéseket legkésőbb az 1. mérőföldkö benyújtásakor igazolni szükséges.
- 3) A fejlesztésnek illeszkednie kell a területi adottságokhoz és figyelembe kell vennie a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes vízgyűjtő-gazdálkodási tervet (továbbiakban: VGT) és árvíz-kockázat-kezelési tervet (ÁKKT). Szükséges mindennek megfelelő bemutatása a Megalapozó dokumentumban (területi adottságok és kapcsolódások a VGT és ÁKKT releváns részeihez).
- 4) A belterületi csapadékvíz-elvezető hálózat tervezése esetén szükséges részletesen bemutatni annak szükségességét, kitérve arra, hogy a helyben tartásra és lassított levezetésre milyen lehetőségeket vizsgáltak meg, azok megvalósítása miért nem lehetséges.

A tervezésekor figyelembe kell venni a meder megfelelő méretre történő méretezését¹⁶ azzal, hogy a túlméretezés ellensúlyozása céljából a csapadékvíz elvezető rendszer terhelésének csökkentésére kell törekedni a településrendezési eszközök, helyi jogszabályalkotás útján (pl.:

¹⁶ Az ingyenes tervezői adatszolgáltatást az Országos Vízügyi Főigazgatóság megbízásából a Magyar Mérnöki Kamara (Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozat) szakmai közreműködésével az Országos Meteorológiai Szolgálat készítette, ami az alábbi honlapon érhető el: <https://www.met.hu/eghajlat/csapadekintenzitas/>
Továbbá figyelembe veendő az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatói utasítása (különös tekintettel a 1. számú és a 11. számú 2021. évi)

zöldfelületek növelése, háztetőkről összegyűjtött tiszta csapadékvizek tárolása és hasznosítása, a lefolyási viszonyoknak megfelelő területhasználat ösztönzése, vízelvezető árok partjának fásítása, burkolatlan árok és ideiglenes elöntésre kijelölt területeken a megfelelő növényzet telepítése stb.).

- 5) Vízkárelhárítási célú projekt indoklásának és szükségességének alátámasztása érdekében a támogatási kérelemben be kell mutatni a fejlesztés által érintett területen (településen vagy településrészen) bekövetkezett csapadék-, bel-, vagy árvízzel, vagy a felszín alóli forrásfeltöréssel (fakadó vízzel) összefüggő káreseményeket. Ennek igazolására szükséges csatolni a vis maior igényekkel kapcsolatos dokumentáció másolatát, vízügyi igazgatóság és/vagy illetékes katasztrófavédelmi igazgatóság (vízügyi és vízvédelmi hatóság) igazolását, fényképeket, médiában megjelent vonatkozó cikkeket, egyéb igazoló dokumentumokat melyek a káresemények gyakoriságáról és súlyosságáról, a beruházás keretében védendő értékek és a projekt összköltségének arányáról, valamint az elrendelt védelmi készültségekről nyújtanak információkat. Amennyiben a fejlesztés által érintett területen nem történt igazolható káresemény, úgy a fejlesztés indoklását szükséges a védendő értékek és a veszélyeztetettség leírásával részletesen bemutatni. Meglévő csatorna hálózat korszerűsítés esetében kérjük a kiinduló műszaki állapotot szövegesen és fotódokumentációval a Megalapozó dokumentumban bemutatni.
- 6) Az alábbi esetekben tervezői indoklást szükséges benyújtani legkésőbb az 1. mérföldkö teljesítéséig:
 - keresztező műtárgyak átépítése, kiváltása, rekonstrukciója,
 - zárt csapadékvíz elvezető rendszer létesítése, felújítása,
 - vágás út építése.
- 7) Befogadón tervezett beavatkozás esetén szükséges annak indoklását a befogadó tulajdonosi vagy vagyongazdálkodási nyilatkozatával alátámasztani.
- 8) Csak olyan projektek támogathatók, amelyek esetében – legkésőbb az 1. mérföldkö teljesítése során – igazolásra kerül, hogy a fejlesztések kapcsán a befogadás feltétele biztosított, vagy az biztosítottá válik. Igazolásként csatolni kell a befogadó vízfolyás kezelőjének írásbeli hozzájárulását a tervezett fejlesztéshez.
- 9) **A tervezés során szükséges figyelembe venni, hogy csak a helyben, illetve a területen vissza nem tartható, ott nem hasznosítható többletvizek kerüljenek elvezetésre (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet 4. § (6) bekezdés alapján). Kötelező elvárás a vízviSSzatartás, késleltetett levezetés, területi beszivárgás, illetve párologtatás elősegítése és ennek tervezett módját a Megalapozó dokumentumban be kell mutatni.**

Az ettől való eltérés csak kivételes esetben lehetséges, amelyet már a támogatási kérelem benyújtásakor a Megalapozó dokumentumban indokolni szükséges (pl. olyan települések, település részek, ahol magas a talajvíz, vagy jellemző a belvíz időszakos jelenléte, csúszásra hajlamos lejtők találhatók a területen, vagy az integrált rendszer részeként a település fejlesztéssel közvetlenül nem érintett részén valósul meg a helyben tartás.)
- 10) Elvárás, hogy a megvédett területen található épített környezet értéke meg kell, hogy haladja a beruházás összegét. Ezt - az alátámasztó számítással együtt - a Megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
- 11) Elvárás, hogy a tervezett fejlesztés két körben vizsgálatra és véleményezésre kerüljön az illetékes Területi Vizsgázó Tanács (továbbiakban: TVT) által a szakmai elvek, követelmények megfelelése biztosításának érdekében.

Első körben az 1587/2018. (XI.22.) Korm. határozattal összhangban elvárás, hogy a TVT már a támogatási kérelem benyújtása előtt véleményezze a beruházások szakmai koncepcióját. Amennyiben a TVT bármelyik véleményezési körben szükségesnek tartja az illetékes Vízügyi Igazgatósággal történő szoros szakmai együttműködést, úgy azt előírhatja és a folyamatos együttműködés igazolása a megvalósítás alatt legalább két beszámolóban szükséges.

Második alkalommal a részletesen kidolgozott műszaki tartalom kerül véleményezésre legkésőbb az 1. mérföldkö teljesítéséig. Elvárás, hogy a támogatást igénylő csatolja jelen felhívás melléklete szerinti szakvéleményét, amelyben minden szempont „igen” vagy „nem releváns” minősítést kapott.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a TVT vizsgálja, hogy a tervezett fejlesztés integrált módon az elkészült ITVT-vel összhangban került-e megtervezésre.

A felhívás mellékleteként megtalálható a TVT által a véleményezések során elvárt minimális formai és tartalmi követelmények leírása, amely figyelembe vételével elkerülhetők a hiánypótlások és nyilatkozat kiadás elhúzódása.

- 12) A klímaadaptáció elősegítése és a csapadékvíz gazdálkodás megvalósítása hatékonyan a hagyományos, néhány paraméteres (vízgyűjtő terület, burkolt felület aránya, felszín lejtése) tervezést meghaladó **szimulációs modellezéssel** érhető el, amelynél további az adott települési vízgyűjtőt jellemző hidrológiai és hidogeológiai paraméterek figyelembevételére is szükség van (szivárgási paraméterek, talajvízszint, felszíni érdesség, felszíni depressziós tározódás, stb.). Ezek beszerzése, pótlólagos felmérése, a modell kalibrálása és a modellezés végrehajtása az előkészítő tevékenységek részét képezheti, költsége elszámolható, de nem kötelező elvárás.

A modellezési alapadatok gyűjtése és a modell kalibrálása során javasolt figyelembe venni és lehetőség szerint alkalmazni a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésben és az árvízkezelés tervezésben összegyűjtött adatokat, melyek megkönnyíthetik a tervezést és biztosíthatják az irányelvek céljaival és elveivel való harmonizációt.

- 13) Amennyiben a fejlesztés kisvízfolyást érint, úgy elvárás az MSZE 12333:2010, „Hegy- és dombvidéki kisvízfolyások jó ökológiai állapotának és potenciáljának kialakítása, valamint megőrzése” szabvány figyelembe vétele (<http://www.mszt.hu/12333:2010>), mely segít a teljesen természetes megoldásoktól a teljesen mesterségesig tartó skálán az ökológiaiailag optimális megoldások alkalmazását.

- 14) **Kötelező szemléletformálás:** A kötelező tájékoztatás és nyilvánosság mellett elvárás, hogy minden projekt tartalmazzon a helyi lakosság szemléletformálására vonatkozó és a projekt elvárt eredményeit bemutató akciót. A szemléletformáló akciónak a projekt fejlesztéseivel kell kapcsolódnia, fókuszában a megvédett terület lakosságával, azonban a település más részei lakossága is bevonható annak érdekében, hogy a víz, mint érték szemléletet és a település klímaváltozáshoz történő alkalmazkodásának elősegítése érdekében tett lépéseket megismerjék.

A szemléletformálás fő célja a vizek helyben tartásának fontosságára való figyelemfelhívás, a magántulajdonú ingatlanokon történő hasznosítási lehetőségek és gyakorlati megoldások bemutatása, valamint az létrehozott infrastruktúra fenntartására való figyelemfelhívás (pl. magántulajdonú ingatlanok előtt árkok tisztítása). Különös figyelem szükséges a lakossági szemléletváltás pozitív megtámogatására olyan kényes területeken, mint az illegális rétegvíz használatokról a csapadékvíz használatokra való áttérés fontossága, az illegális csapadékvíz csatornabekötések helyett alternatívák (ciszterna program, telken belüli és kívüli szikkasztó árkok stb.) kínálása.

- 15) Kék és zöldinfrastruktúra fenntartását segítő eszközök, valamint konténeres növényzet beszerzése esetében indokolni szükséges a Megalapozó dokumentumban a tevékenység szükségességét, indokoltságát, és a fenntartást segítő eszközöknek a fejlesztett városi területen történő kizárólagos használatának biztosítását, valamint a konténeres növényzet indokoltságát a szabadgyökeres növényzet telepítése helyett.

- 16) **Az elektromos járművek használatához szükséges töltőberendezés kiépítése az alábbi elvárások szerint támogatható:**

Kizárólag a közúti közlekedésről 1988. évi I. törvény szerinti nyilvános töltőberendezések kiépítése támogatható.

A töltőberendezéseket megkülönböztetés nélkül mindenki számára folyamatosan elérhetően kell kialakítani.

A töltőberendezés telepítése és üzemeltetése során be kell tartani a közúti közlekedésről 1988. évi I. törvény, valamint az elektromobilitás szolgáltatás egyes kérdéseiről szóló 243/2019. (X. 22.) Korm. rendelet előírásait, műszaki követelményeit; továbbá a fenntartási időszakban kötelező üzemeltetni a töltőt (a vonatkozó jogszabályok betartásával).

OCPP 1.6 vagy annál fejlettebb CE jelöléssel rendelkezik, valamint megfelel a kültéri villamos berendezések létesítésére vonatkozó szabványok és előírások követelményeinek.

Burkolata az MSZ EN 60529 szabvány szerinti IP54 fokozatú, az MSZ EN 62262 szabványban leírt „IK 10” besorolású.

III. Az I. Élhető települések tevékenységcsoport B) és C) főtevékenységhez kapcsolódó feltételek, elvárások:

- 1) Minden település esetében kizárólag helyi igényfelmérésen alapuló tevékenységek támogathatók, amely módszertanát és eredményét a Megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
(A készítéshez kapcsolódó iránymutatást a Megalapozó dokumentum útmutatója tartalmaz.)
További elvárás a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiához való illeszkedés, amelyet a megalapozó dokumentumban szükséges ismertetni.
- 2) A támogathatóság feltétele, hogy a fejlesztésnek illeszkednie kell a település hatályos rendezési eszközeihez, ezért – amennyiben releváns – legkésőbb az első mérőföldkő vonatkozó pontjának teljesüléséig gondoskodni kell a településrendezési eszközök módosításáról. Az illeszkedési megfelelésről a támogatást igénylőnek nyilatkoznia szükséges.
- 3) Amennyiben fejlesztés következtében egy korábban a település más területén működő szolgáltatás a jelen felhívásból támogatott fejlesztés helyszínére kerül áttelepítésre, a felhagyottá váló ingatlant kötelező hasznosítani, vagy a későbbi hasznosítás formáját szükséges bemutatni.
- 4) A részletes projekt kidolgozása során alkalmazható javaslatok:
 - az utcabútorok beszerzése egy előre elfogadott, **egységes arculati stratégia** mentén történjen (településképi arculati kézikönyv, környezetalakítási terv, ZIFFA);
 - a kérelmező **konzorciumi** formában valósítja meg a projektet a tevékenységek sokféleségéből adódóan a lehető legtöbb akár konzorciumon belüli, akár konzorciumon kívüli partnerrel együttműködésben;
 - az engedélyezési szintű tervdokumentáció a fejlesztés tárgyát illető beruházás vonatkozásában a tervpályázati eljárások szabályairól szóló 310/2015. (X. 28.) Korm. rendeletben meghatározott módon lefolytatott **tervpályázat** eredményeként elkészített tanulmányterven alapul.
- 5) Növényfelület rekonstrukciója, élőhelyek és biodiverzitás növelése:
A jelen felhívás 13.3 B) I. 17. pontjában szereplő szakmai mellékletben felsorolt invázióra hajlamos, a természetes életközösségek megóvása szempontjából jelentős kockázatot hordozó idegenhonos fajok telepítése nem támogatható. Közműveket is érintő fejlesztés esetén a kedvezményezettnek egyeztetnie kell az illetékes közműszolgáltatóval. Amennyiben a közműszolgáltató a projekt fenntartási időszakában felújítást/fejlesztést tervez, azt vagy időbeli átütemezéssel kell megoldania a projekt megkezdését megelőzően, vagy az eredeti állapotot (esetlegesen magasabb műszaki tartalommal) kell helyreállítania.
- 6) Zöldinfrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv (ZIFFA):
Az akcióterv kidolgozása a városi kék-zöldinfrastruktúra hálózat megújításához kapcsolódóan elszámolható, amennyiben a támogatásból a későbbiek folyamán megvalósuló fejlesztések ezen akciótervvel összhangban kerülnek előkészítésre. Módszertani iránymutatásként a Miniszterelnökség Építésetért és Építésügyért Felelős Helyettes Államtitkár gondozásában készült segédlet szolgál¹⁷.
- 7) A tervezés során szükséges figyelembe venni, hogy csak a helyben, illetve a területen vissza nem tartható, ott nem hasznosítható többletvizek kerüljenek elvezetésre (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet 4. § (6) bekezdés alapján).
- 8) Játsszótér fejlesztése esetén elvárás egy árnyékolt rész kialakítása, valamint vízvételi lehetőség biztosítása.
- 9) Elvárás az építési területen lévő vagy tervezett fák védelme érdekében, valamennyi építési beruházás esetében, mind a tervezés, mind a kivitelezés során az MSZ 12042:2019 (Fák védelme építési területeken), valamint a MSZ 12172:2019 (Dísfák és díszcserjék ültetése települések közterületein) szabványok előírásainak betartása, amennyiben releváns.
- 10) Kék és zöldinfrastruktúra fenntartását segítő eszközök, valamint konténeres növényzet beszerzése esetében indokolni szükséges a Megalapozó dokumentumban a tevékenység

¹⁷ <https://2015-2019.kormany.hu/hu/miniszterelnokseg/strategiai-ugyekert-felelos-allamtitkar/epiteszeti-es-epitesugyi-helyettes-allamtitkarsag/hirek/modszertani-utmutato-a-zold-infrastruktura-tervezesehez> vagy https://2015-2019.kormany.hu/download/7/19/e0000/Modszertan_Zold%20Infrast_%20Akciotervhez.pdf

szükségességét, indokoltságát, és a fenntartást segítő eszközöknek a fejlesztett városi területen történő kizárólagos használatának biztosítását, valamint a konténeres növényzet indokoltságát a szabadgyökeres növényzet telepítése helyett.

11) Sport- és szabadidős infrastruktúrára vonatkozó speciális elvárások:

Az önkormányzati tulajdonú helyi sport- és szabadidős infrastruktúra fejlesztése esetében szükséges az egyenlő esélyű, szabad és korlátlan hozzáférést a fenntartási időszak végéig biztosítani. Erre vonatkozóan az 1. mérföldkő teljesítéséig kérjük a kedvezményezett nyilatkozatát csatolni. Amennyiben az érintett infrastruktúra használata a jellegéből adódóan időpont foglaláshoz is köthető, úgy szükséges annak esélyegyenlő módját bemutatni. Amennyiben a fejlesztett sport- vagy szabadidős infrastruktúra belépődíjhoz kötött (I. C főtevékenység I. a2) alpont esetében), úgy szükséges nyilatkozni a belépés diszkriminációmentességéről.

IV. Az I. Élhető települések tevékenységcsoport A) B) C) és E) főtevékenységhez kapcsolódó elvárás:

12) Zöldinfrastruktúra Tervzsúri (ZIT):

Az A), B), C) és E) főtevékenységek esetén szükséges a támogatási kérelem tartalmának ZIT által történő véleményeztetése, mind a támogatási kérelem, mind az első mérföldkő teljesülését alátámasztó dokumentumok benyújtását megelőzően. A projekt tartalom műszaki tartalmának véglegesítését a ZIT véleményének figyelembevételével szükséges végezni.

Az alábbi e-mail címre szükséges a véleményezendő dokumentumok megküldése a ZIT részére: telepulesugy@ekm.gov.hu

I. A támogatási kérelem benyújtása előtt megküldendő dokumentumok:

- Megalapozó dokumentum,
- átnézeti helyszínrajzok, a meglévő állapotról, valamint a tervezett állapotról, amelyen minden tervezett tevékenység jelölésre kerül.

II. Az első mérföldkő benyújtása előtt megküldendő dokumentumok:

- részletes szakmai megalapozó tanulmány,
- annak igazolása, hogy a fejlesztés illeszkedik-e a Településrendezési eszközökhöz és a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiához,
- a Települési Zöldinfrastruktúra-fejlesztési és Fenntartási Akciótervhez való illeszkedés igazolása, amennyiben releváns,
- a településrendezési eszközökhöz és a településfejlesztési dokumentumokhoz, vagy a településrendezési tervhez való illeszkedés igazolása,
- meglévő biológiai aktív felületek (növényállomány, vízfelületek) bemutatása,
- a projekt tartalmától függően egyéb szükséges szakértői tanulmányok (a támogatási kérelem benyújtása előtti véleményezés során egyeztetettek szerint),
- koncepcióterv vagy ötletterv, amennyiben készült ilyen,
- műszaki tervdokumentáció (hatósági engedélyezés előtti változat),
- a projekthez kapcsolódó, egyéb benyújtott vagy tervezett TOP Plusz projektek listája, releváns kapcsolódások bemutatása (különösen csapadékvíz-gazdálkodás, közlekedés).

Elvárás, hogy a 2. körben történő tervzsúri egyeztetés még a műszaki dokumentumok hatósági engedélyezési folyamatának elindítása előtt történjen meg annak érdekében, hogy a zsúri által javasolt esetleges módosítások átvezethetők legyenek.

V. Az I. Élhető települések tevékenységcsoport D) főtevékenységhez kapcsolódó feltételek, elvárások:

- 1) Olyan beruházás támogatható, amely eredményeként a fenntartható közlekedési módok előnyben részesülnek, és a projekt eredményeként egyetlen fenntartható közlekedési mód sem kerül hátrányosabb helyzetbe a fejlesztést követően a beruházást megelőző állapothoz viszonyítva.
- 2) **A projekt tervezése során figyelembe kell venni valamennyi közlekedő igényeit a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény. 8. § (1a) bekezdésével¹⁸ összhangban.** Így pl.: nem elfogadható, ha a beruházást követően nehezebbé válik a gyalogosok átkelése az adott útszakaszon, vagy ha a kerékpárosok útjukat hálózaton belüli „szakadási pont” kialakulása miatt szabályosan csak gyalogként folytathatják, ezért a szükséges beavatkozásokat be kell tervezni a projektben, vagy be kell mutatni azok megvalósulását kapcsolódó projekt(ek) részeként.

A biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeit az e-UT 03.04.13 Kerékpározható közutak tervezése Ütügyi Műszaki Előírásban foglaltak szerint kell megvalósítani. Abban az esetben, ha a kiépítendő, gépjárműforgalomtól elválasztott önálló kerékpárforgalmi létesítmény vasútvonalat keresztez, úgy a kerékpárforgalmi létesítményt folytatólagosan, önálló létesítményként szükséges átvezetni a vonatkozó előírások szerinti biztosítási mód alkalmazásával. Indokolt esetben – melyet a Megalapozó dokumentumban szükséges kifejtetni –, utánfutós kerékpárral is átjárható terelőkorlát kiépítése is támogatható. Az útpályát a vasúti átjáróban az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás 6.3. pontjában foglaltaknak megfelelően, legalább 3,50 méter szélességgel kell kiépíteni. A műszaki megvalósítás jelentős többletforrás-igénye vagy egyéb kapcsolódó, például nagyvasúti projekt(ek) később ütemezett fejlesztései miatt a fentiekben foglalt műszaki megoldásoktól való eltérés kizárólag a Tervzsúri támogató egyetértésével lehetséges.

- 3) A projekt tervezése és megvalósítása során törekedni kell arra, hogy a beruházás megvalósítása ne vezessen a környezet indokolatlan – szükséges mértéken felüli – károsításához. Ennek érvényesítését a Megalapozó dokumentumban és a projekt műszaki dokumentációiban is be kell mutatni.
- 4) **Kerékpáros fejlesztés esetében:**

- a) **Kerékpárosbarát fejlesztés esetében legalább a következő eredmények egyikét szükséges elérni:**

- a1) **Teljes település vagy településrész közlekedési úthálózatának kerékpárosbaráttá alakítása kerékpárforgalmi létesítmények kijelölésével, építésével tevékenység keretében:**

Egy teljes településnek vagy szerves funkcionális egységnek (funkcionálisan kijelölhető, lakó- és forgalomvonzó területeket egyaránt magában foglaló) tekinthető településrésznek, mint beavatkozási területnek valamennyi közlekedési úthálózata a biztonságos, közvetlen és kényelmes kerékpározhatóság szempontjai szerint megvizsgálásra kerül. Ezen szempontok szerint és teljesítésükre kerékpárforgalmi hálózati terv készül, amely a beruházás eredményeként megvalósul az adott terület egészére vonatkozóan. A beruházás eredményeként a beavatkozási terület közlekedési úthálózata kerékpárosbaráttá válik, kialakul a beavatkozási terület kerékpáros alaphálózata.

- a2) **Kerékpárforgalmi útvonal kialakítása esetén:**

1. Olyan **településeket összekötő kerékpáros útvonal** létesül, amely a települések között megszakítás nélküli, folytatólagos kerékpárforgalmi hálózatot, útvonalat alakít ki.
2. **A településközpont és lakott területen kívül elérhető lakott településrész között** kerékpáros útvonal kialakításával a településközpont és a lakott területen kívül elérhető lakott településrész(ek) között megszakítás nélküli, folytatólagos kerékpárforgalmi hálózatot, útvonalat alakít ki.

¹⁸ „A közutak tervezése, fejlesztése során úgy kell eljárni, hogy a biztonságos közlekedési feltételek valamennyi, a közúton közlekedni jogosult számára biztosítottak legyenek.”

3. A **településrészek között** kerékpáros útvonal kialakításával megszakítás nélküli, folytatólagos kerékpárforgalmi hálózatot, útvonalat alakít ki.
 4. Az **országos közút teljes átkelési szakasza vagy annak egy funkcionális egységnek tekinthető része** (pl.: településközpont és a település szélén egy lakóterület közötti szakasz) **válik** biztonságosan, közvetlenül, kényelmesen **kerékpározhatóvá**, és a kapcsolódó kisebb forgalmú keresztutcaikon, utakon, mellékutcaikon is a szükséges kerékpárosbarát beavatkozások megvalósításra kerülnek a kerékpárforgalmi hálózati terv alapján. A projekt eredményeként egy működő teljes települési vagy településrészi kerékpárforgalmi alaphálózat jön létre, a település vagy a funkcionális településrész kerékpárosbaráttá válik.
 5. A **lakott területen kívül elhelyezkedő munkahelyek és a település belterülete között** kényelmes, akadálymentes és biztonságos kerékpáros útvonal kiépítése történik meg.
- b) **Kerékpárosbarát fejlesztés esetén a támogatási kérelemhez csatolni kell olyan térképi átnézeti rajzot vagy nyomvonaltervet**, amelyen ábrázolásra kerül jól látható és beazonosítható módon:
- b1) a kijelölt kerékpárosbarát település vagy településrész területe; vagy
 - b2) a településeket összekötő hálózat nyomvonala a várható belterületi bekötési pontokkal; vagy
 - b3) a lakott területen kívül elhelyezkedő településrész vagy munkahelyek lakott területbe történő kerékpárosbarát bekötésének az útvonala; vagy
 - b4) a településrészeket összekötő hálózat, útvonal.
- c) **Kerékpárforgalmi létesítmény típusok kiválasztására vonatkozó elvárások:**
- c1) Egy településen a kerékpározható úthálózatot nem csak a kerékpárforgalmi létesítmények hosszával, hanem a megfelelő színvonalon kerékpárral bejárható, kerékpárosbarát összefüggő terület (hálózat) nagyságával lehet jellemezni. Cél, hogy bárhonnan bárhová el lehessen jutni kerékpárral közvetlenül, biztonságosan és akadálymentesen; összefüggő kerékpáros hálózat kerüljön kialakításra, melyben nincsenek szakadási pontok; és a főbb célállomásoknál biztonságos kerékpár parkolás/tárolás legyen biztosított.
 - c2) A létesítménytípus kiválasztása során az alábbi sorrend szerint szükséges vizsgálni a beavatkozásokat:
 1. forgalomcsillapítás
 2. sebességcsökkentés
 3. konfliktusok kezelése
 4. útpálya újrafelosztása (nyitott kerékpársáv, kerékpársáv, emelt kerékpársáv kialakítása)
 5. önálló, kétoldali egyirányú kerékpárút építése
 6. önálló, egyoldali kétirányú kerékpárút építése
 7. elválasztott gyalog és kerékpárút építése
 8. elválasztás nélküli gyalog és kerékpárút építése
 - c3) A létesítménytípus kiválasztásakor figyelembe kell venni az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás 3. A létesítmények típusának kiválasztása fejezetének előírásait.
 - c4) Minden létesítménytípus esetében vizsgálandó a gépjármű és a kerékpáros forgalom nagysága, melyet igazolni szükséges adatokkal, amely alapulhat állami tulajdonban lévő úttal párhuzamosan, tehermentesítésére tervezett szakaszok esetében KIRA OKA (Országos Közúti Adatbank) ÁNF adatokon vagy nem állami tulajdonban lévő út esetében helyi forgalomszámlálás adatain. A forgalomszámlálást az e-UT 02.01.21. „Országos közutak keresztmetszeti forgalmának számlálása és a forgalom nagyságának meghatározása” c. ütügyi műszaki előírásban foglaltak szerint kell elvégezni.
 - c5) Nem cél minden útvonalon gépjárműforgalomtól elválasztott kerékpárforgalmi létesítményt kialakítani, csak akkor, ha azt az útvonal gépjármű- és kerékpáros forgalmi- és baleseti helyzete indokoltá teszi.
 - c6) Amennyiben a gépjárműforgalom nagysága és sebessége az elválasztott kerékpárút kiépítését teszi szükségessé, kimondottan javasolt az irányhelyes,

kétoldali egyirányú kerékpárút létesítése, amely minden korosztály számára biztonságos infrastruktúrát fog jelenteni.

- c7) **Lakott területen kívüli szakasz(ok) építése esetén** az UME gépjármű és kerékpáros forgalom elválasztására vonatkozó előírásaitól el lehet térni, és **1000 E/nap/két irány vagy nagyobb átlagos napi forgalmú közút mentén már elválasztott létesítmény kiépítése tervezhető** a jelentős (kerékpáros és gépjárműforgalom közötti) sebességkülönbségre és a közvilágítás hiánya miatti korlátozott látási viszonyokra tekintettel, melyet részletesen be kell mutatni a projektben. Rövid, összekötő szakasz esetében indoklással 1000 E/nap ÁNF értéket el nem érő útvonal mentén is létesíthető elválasztott létesítmény.
- c8) **Lakott területen belül 2000 E/nap (egységjármű/nap) átlagos napi forgalmat el nem érő forgalmú útszakasszal párhuzamosan gépjárműforgalomtól elválasztott kerékpárforgalmi létesítmény építése nem támogatható.**
- c9) Lakott területen elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút csak kivételesen (pl.: keresztmetszeti kötöttségek, helyhiány vagy egyéb feloldhatatlan akadály esetén) támogatható.
- c10) **A kerékpáros nyom nem kerékpárforgalmi létesítmény, hanem egy figyelemfelhívó és orientáló útburkolati jel.** A kerékpáros nyom alkalmazási területeit az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás 4.2.4. Kerékpáros nyom c. fejezete tartalmazza. Kerékpáros nyom kizárólag az itt felsorolt esetekben alkalmazható.

d) **Kerékpárforgalmi hálózati tervre vonatkozó elvárások:**

- d1) Kerékpárosbarát fejlesztés esetén a Felhívás 9. sz. mellékletben foglalt sablon alapján **kerékpárforgalmi hálózati tervet** (a továbbiakban: KHT) **kell készíteni a beavatkozási területre vonatkozóan a Támogatási szerződés hatályba lépésétől számított 18 hónapon belül.**
- d2) Meglévő KHT esetén az abban foglaltakhoz illeszkednie kell a tervezett fejlesztésnek. Támogatható meglévő KHT aktualizálása – szintén a Támogatási szerződés hatályba lépésétől számított 18 hónapon belül –, amennyiben a tervezett fejlesztést a KHT nem tartalmazza. Meglévő vagy aktualizált KHT esetén a sablontól el lehet térni.
- d3) Az **elkészített/felülvizsgált KHT-t**, annak véglegesítése előtt az ME Aktív Mobilitási Főosztály által szervezett **Tervzsűrivel véleményeztetni szükséges.**
A Tervzsűri javaslatának figyelembevételével történhet meg a KHT véglegesítése, és ez alapján kerülhet sor a műszaki tervek elkészítésére, melyet szintén véleményeztetni szükséges a Tervzsűrivel.
Javasolt kétfordulós Tervzsűri véleményezési kört alkalmazni, külön a kerékpárforgalmi hálózati tervre és külön a műszaki és engedélyes szintű tervekre.
Tervzsűri elérhetősége: kerekpar@me.gov.hu
- d4) A kerékpárforgalmi hálózati tervhez **civil szervezet** (melynek alapító okiratában kerékpáros közlekedés szerepel) **szakmai értékelését** szükséges csatolni. Ha a településen nincs olyan civil szervezet, amelynek alapító okiratában a kerékpáros közlekedés szerepel, más – nem helyi – kerékpáros civil szervezet is elfogadható. A civil szervezet szakmai értékelését a KHT-val együtt kell megküldeni a Tervzsűrinek.
- d5) A KHT-nak fel kell tárnia a kerékpáros közlekedés legfontosabb akadályozó tényezőit, és iránymutatást kell adnia a szükséges beavatkozások végrehajtásához, ezáltal:
- a tervezők számára támpontokat, irányelveket, ötleteket, javaslatokat ad a később elkészítendő műszaki tervekhez;
 - a település politikai vezetése számára szakmailag megalapozott anyagot ad a körültekintő és célirányos döntések meghozatalához.

A KHT megvalósításával:

- **biztonságosan** (a vonatkozó e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírásnak és különösen az irányhelyesség elvének megfelelően);

- **kényelmesen** (pl.: süllyesztett szegélyekkel, minimális létesítményváltással, lehetőség szerint elsőbbséggel, minimális szintkülönbséggel, forgalmi előnyben részesítéssel, megfelelő burkolaton vezetve stb.);
 - **közvetlenül** (kitérőmentesen, a célállomások között a gépjármű közlekedéshez képest azonos vagy rövidebb távolságon)
- kerékpározhatóvá, azaz kerékpárosbaráttá válik a beavatkozási terület valamennyi közlekedési útvonala.

d6) A kerékpárforgalmi hálózati terv, valamint a részletes műszaki tervek elkészítéséhez az alábbi dokumentumok, honlapok segítséget nyújthatnak:

- Kerékpározás útjai II.: <https://docplayer.hu/762429-A-kerekparozas-utjai-ii.html>
- Kerékpárosbarát tervezés és promóció: <https://docplayer.hu/2984591-Kerekparosbarat-tervezes-es-promocio.html>
- Országos kerékpáros forgalomszámlálás 2019: https://www.dropbox.com/sh/yznv1g4idan8sd4/AADAAeib0QrgLDfIEf8W8YT_Da?dl=0
- Automata forgalomszámláló berendezések online elérhető adatai: <https://veloclass.kozut.hu/hu/map>
- Beavatkozási hierarchia: <https://kerekparosklub.hu/szakmanak/kozlekedes/utvonalak-kerekparosbaratta-tetelenek-eszkozei-0>
- Kerékpártárolók paraméterkönyve: https://kerekparosklub.hu/storage/images/BR_MK.pdf
- Bejárható Magyarország Arculati Kézikönyv https://www.dropbox.com/sh/sdir7if0nk9wo32/AACiGLO2QR5IDWK2AYOM_Hq4oa?dl=0
- Interreg Europe EU CYCLE projekt Integrált Kerékpáros Tervezési Útmutatója: https://westpannon.hu/userfiles/filemanager/source/Dokumentumok/Integrad%20Cycling%20Planning%20Guide_HU.pdf

e) A kerékpárforgalmi hálózati terv részeként a következők tervezése, elkészítése, és figyelembevétele szükséges:

- e1) Meg kell vizsgálni és térképen kell ábrázolni a beavatkozás területét és azon belül a települési célállomások és forgalomgeneráló létesítmények, főbb kibocsátó (lakó)területek elhelyezkedését. A térképes ábrázolásnak jól láthatónak, megfelelő minőségűnek kell lennie, hogy egyértelműen beazonosítható legyen a beavatkozási terület.
- e2) A település közútjain fel kell mérni a gépjárműforgalom nagyságát, a baleseti gócpontokat, és a kerékpáros közlekedést akadályozó tényezőket. A felmérést és a forgalmi, baleseti adatokat térképen szükséges ábrázolni. Ennek keretében vizsgálni szükséges:
- a település közútjainak forgalomnagyságát (forgalom mértéke, megengedett és átlagos sebessége, nehézgépjármű-arány);
 - a közúti csomópontok kerékpározhatóságát, az elválasztó létesítmények (vasút, autópálya, vízfolyás) keresztezéseit, szükséges átalakítását;
 - a hálózat folytonossági hiányait, a kerékpárosokra vonatkozó behajtási (egyirányú utcák, melyek közül valamennyi beavatkozási területre esőt meg kell nyitni ellenirányban, ha az útügyi műszaki előírás alapján arra lehetőség nyílik) és kanyarodási tilalmakat, ezek kezelését;
 - a települési parkolási rend és a kerékpáros közlekedés viszonyát;
 - a települési sebességkorlátozás és forgalomcsillapítás közeli és távlati lehetőségeit.
- e3) A kerékpáros és a gyalogos forgalom közös vagy szétválasztott vezetésének a vizsgálatát el kell végezni, a gyalogos és kerékpáros forgalom szétválasztásának a vizsgálatához a gyalogos forgalom nagyságát is fel kell mérni, különösen ott, ahol
- a kerékpárforgalmi létesítmény közöttől való elválasztása indokolt, vagy

- b. a kerékpárosok gyalogos, vagy gyalogos és kerékpáros övezeten kerülnek átvezetésre.
- e4) A célállomások környezetében meg kell vizsgálni a biztonságos hosszú és rövid távú kerékpártárolás és kerékpárparkolás lehetőségeit, és a kapacitásigényeknek megfelelő kerékpár-parkolási és -tárolási tervet kell készíteni. Fel kell mérni az ütügyi műszaki előírásnak nem megfelelő kerékpártámaszok és parkolók körét is. **Kerékpárosbarát fejlesztés esetén kötelező az ütügyi műszaki előírásnak megfelelő kerékpártámaszok/kerékpárparkolók/egyéb kiegészítők beszerzése és elhelyezése legalább a fejlesztéssel érintett nyomvonal(ak)on, ha:**
- azt a feltárt kapacitás igények indokolják, vagy
 - a fejlesztéssel érintett területen az ütügyi műszaki előírásnak nem megfelelő kerékpártámaszok/kerékpárparkolók kerültek felmérésre.
- e5) Meg kell vizsgálni a kerékpárforgalmi hálózat és a közösségi közlekedés állomásainak, átszállópontjainak és főbb megállóinak a kapcsolatát, a kerékpárszállítás lehetőségeit, javaslatot kell megfogalmazni a kombinált utazási lehetőségek és utazási láncok kialakítására (kerékpárszállítás, B+R stb.) vonatkozóan.
- e6) Kerékpárforgalmi hálózati javaslatot kell készíteni a kialakítható, kijelölhető és/vagy korszerűsíthető, valamint a meglévő kerékpárforgalmi létesítménytípusok hálózatba szervezésével a beavatkozási területre vonatkozóan, amit térképen szükséges ábrázolni a jelenlegi és a tervezett kívánatos helyzet - a meglévő és a tervezett hálózati elemek, létesítménytípusok, és a célállomási fejlesztések (tárolók, parkolók, rekeszek) - jelzésével együtt. A térképes ábrázolásnak jól láthatónak, megfelelő minőségűnek kell lennie, hogy egyértelműen beazonosítható legyen a beavatkozási terület.
- e7) A tervezett fejlesztésekre vonatkozóan több lépcsős intézkedési tervet szükséges kialakítani a beruházási költségek ütemenkénti becslésével, és az alternatív megoldások bemutatásával. Már a projekt részeként tervezett és megvalósuló első ütemnek biztosítani kell, hogy a kijelölt terület valamennyi útvonala kerékpárosbaráttá váljon, a későbbi ütemekben jelentősebb forgalomszervezési- vagy átalakítási, forgalomcsillapítási, vagy költségesebb távlati megoldások tervezése javasolt.
- e8) Településeket vagy településközpontot és lakott területen kívül elérhető településrész(ek)e)t összekötő kerékpáros útvonal esetén a hálózati tervet minimálisan a külterületi (és lakott területen kívüli) útvonalra és a külterületi útvonal településközpontba való bevezetésére szükséges elkészíteni. Ilyen beruházásnál feltétel, hogy a települések belterületén a létesítmény a célállomások irányába akadálymentesen és biztonságosan továbbvezetésre kerüljön, a továbbvezetés módját a hálózati tervben jelezni kell, és szükséges a beruházás részeként megtervezni és megvalósítani azt. A kerékpárosok akadálymentes és biztonságos fel- és lehajtását az önálló kerékpárforgalmi létesítmény(ek)re a létesítmények elején, végén, mindkét forgalmi irányból, és minden más releváns ponton (pl.: útcsatlakozásoknál) ki kell alakítani.
- e9) Egyoldali kerékpárút vagy gyalog- és kerékpárút tervezése esetén be kell mutatni, hogy miért nem valósítható meg az irányhelyes kerékpáros közlekedés kialakítása a közút területén. Amennyiben az egyoldali vezetés nem váltható ki irányhelyes vezetéssel, a lehető legkevesebb számú oldalváltással és/vagy létesítménytípus-váltással kell a létesítményt megtervezni a baleseti gócpontok (ahol a kétirányú kerékpáros forgalom a közutat kénytelen keresztezni és fokozott balesetveszély alakul ki) minimalizálása érdekében. A lehető legtöbb ponton biztosítani kell a szemközti oldalon található forgalomvonzó létesítmények elérését, lehetőség szerint a közúton kerékpárforgalmi létesítményt is javasolt kijelölni a gyorsabb és szabályos közlekedés biztosítása érdekében.
- e10) Belterületen, 200 méternél sűrűbb útcsatlakozások és útkereszteződések esetén kizárólag különösen indokolt esetben pl.: 50 km/h-nál nagyobb megengedett közúti sebességhatár, jelentős tehergépjármű-forgalom, egyoldali beépítettség, meglévő

hálózati elemek közötti azonos létesítménytípussal tervezett összeköttetése esetén támogatható az egyoldali elválasztott létesítmény kiépítése.

- e11) Gépjárműforgalomtól elválasztott önálló kerékpárforgalmi létesítmény kialakításakor be kell mutatni, és biztosítani kell (azaz szükség szerint ki kell építeni) a gyalogos forgalom azonos oldali elválasztott levezetését.
- e12) Belterületen, gépjárműforgalomtól elválasztott kerékpárforgalmi létesítmény létesítésekor (törekedni kell az irányhelyes kialakításra!) be kell mutatni, és biztosítani kell, hogy a beavatkozás után a kerékpáros közlekedés nem lesz rosszabb a kiinduló állapotnál:
- a. minden irányba biztosított a kerékpáros kapcsolat, a kerékpáros forgalom továbbvezetése;
 - b. nem létesülnek kerékpárosok számára két irányban nem járható egyirányú utcák stb.).
- Elválasztott kerékpárforgalmi létesítmény tervezési szakaszával párhuzamosan meg kell vizsgálni a közúton való kijelölés lehetőségét is, és amennyiben az gyorsabb és az irányhelyes kerékpáros közlekedés feltételeit megteremti, javítja, megtartja (pl. a kerékpárral gyorsabban és magabiztosabban a közlekedők részére), úgy a kijelölt létesítményt is javasolt párhuzamos létesítményként kialakítani, ebben az esetben a kijelölt és az épített létesítmény hossza külön-külön számolandó az indikátorvállalás keretében.
- e13) Közúttól elválasztott kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása esetén baleseti elemzést szükséges készíteni a szükséges forgalomtechnikai beavatkozások tervezéséhez és megvalósításához.

f) **Műszaki tervekre vonatkozó feltételek¹⁹:**

- f1) A kerékpárforgalmi létesítmények geometriai tervezését az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás szerint kell elvégezni. A szűkületi szakasz csak akkor alkalmazható, ha gazdaságosan nem, vagy csak aránytalanul nagy költségráfordítással lehetne kialakítani az előírt keresztmetszeti szélességet. A szűkületi szakasz legfeljebb 50 m hosszú lehet.
- f2) A kiépítésre kerülő kerékpárforgalmi létesítmények felületének egyenletesnek, hullámmentesnek, csúszásmentesnek és döccenőmentesnek kell lennie, emellett biztosítani kell a megfelelő vízelvezetést, mind a burkolat felületéről, mind a pályaszerkezet alsó rétegeiből.
- a. Pályaszerkezetet és útburkolatot a vonatkozó útügyi műszaki előírások szerint kell tervezni, különös tekintettel arra, hogy az **aszfaltburkolat vastagsága legalább 60-80 mm legyen, amely két aszfalt rétegből álljon.** Árvízvédelmi töltésen vezetett létesítmény, vagy vegyes forgalmú mezőgazdasági út burkolata ezt meghaladó is lehet. Aszfalt burkolatú kerékpárút esetén rugalmas pályaszerkezet tervezendő.
 - b. Térkö burkolat kiépítése kizárólag indokolt esetben, örökségvédelmi hivatal előírása alapján (műemléki környezetben, vagy műemléki jellegű területen) történhet. Térkö burkolat kiépítése kizárólag hézagmentesen illeszkedő térkö típus alkalmazásával történhet. **Nem hézagmentes térkö gyalogos-burkolat kialakításakor a kerékpáros közlekedés útvonalat hézagmentesen illeszkedő térkö típussal vagy aszfaltburkolattal szükséges kiépíteni²⁰.** A térkö burkolatú útpálya nem lecsapott élű, zökkenőmentes, minél nagyobb méretű elemekből készüljön. Minimális vastagsága 60 mm, kapubejáróknál 80 mm legyen. A térkö burkolatok alaprétege hidraulikus kell, hogy legyen, attól eltérni csak különleges

¹⁹ Egyaránt vonatkozva a kerékpárosbarát fejlesztések és meglévő kerékpárforgalmi létesítmény korszerűsítése tevékenységek esetére.

²⁰ Térkö burkolatú felületen kialakított döccenőmentes kerékpáros útvonalra példák,

1) Koppenhága:

https://www.google.com/maps/@55.670723,12.561813,3a,75y,17.28h,66.19t/data=!3m4!1e1!3m2!1sobKIB7Ls_yJTnCW2vTih3w!2e0

2) Prága:

<https://www.google.com/maps/place/Pr%C3%A1ga,+Csehország/@50.074325,14.413613,3a,75y,215.13h,66.97t/data=!3m4!1e1!3m2!1sVdhgtLVKvWAQqgnl1mDmSg!2e0!4m2!3m1!1s0x470b939c0970798b:0x400af0f66164090>

indoklással lehet. A térkő burkolat széleit szegéllyel vagy szegély elemekkel kell lezárni.

- c. Az egyenletes, jól járható útburkolat kialakítása és a fokozott balesetveszély (kikerülés) elkerülése érdekében azokat a burkolati jeleket, amelyeken a kerékpárosok jellemzően áthaladnak (pl.: kerékpáros nyom, kerékpáros piktogram burkolati jeleket) tartós útburkolati anyag helyett – szükség szerint két rétegben felvitt – oldószeres festékekkel szükséges felfesteni. Egyéb jelek készíthetők tartós jelekből (pl.: útszéljelző vonal).
- f3) Mezőgazdasági vagy erdészeti út kerékpáros útvonalként történő kijelölése esetén stabilizált útburkolat kialakítása is lehetséges. Ez esetben elvárás, hogy egész évben használhatónak kell lennie, mezőgazdasági, erdészeti gépek ne tehessék tönkre és a csapadékvíz/belvíz elvezetése meg legyen oldva.
- f4) A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 28.§ (1) bekezdésében megnevezett védett természeti területen (ideértve: nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék) és a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről hatálya alá eső NATURA2000 területen kijelölésre kerülő kerékpáros útvonal esetén szakhatósági határozat alapján támogatható a stabilizált útburkolat kialakítása.
- f5) A kerékpárforgalmi létesítmény jogosulatlan használatát megakadályozó behajtásgátló, parkolásgátló oszlopok, oszlopsor (pollerek), vagy kerékpárosbarát sorompó stb. kihelyezése kerülendő. Telepítésük csak különösen indokolt esetben, megfelelő szakmai alátámasztással lehetséges. Telepítés esetén a behajtás- és parkolásgátló elemeknek nyitott állapotban, teljes terjedelmükben a kerékpárforgalmi létesítmény úrszelvényén kívül kell lenniük. A behajtás- és parkolásgátló elemek nem kerülhetnek közvetlenül csomópontokhoz vagy ívbe, a csomóponti műveleteket és a kanyarodó mozgásokat nem akadályozhatják. A kerékpáros közlekedésre szolgáló útfelület az útpályához közelebbi oldalon, míg a gyalogjárda lehetőleg a telek bejáratok felőli oldalon helyezkedjen el. Buszmegállónál a fordított elrendezés is megengedhető, ha ez a biztonságosabb vagy kedvezőbb megoldás. Buszmegállónál különösen figyelni kell a gyalogos kapcsolat megoldására. Az egyes felületeket lehetőleg fizikai elválasztással és megfelelő burkolati jelekkel kell ellátni.
- f6) A Bejárható Magyarország Arculatnak megfelelő tájékoztató és útbaigazító táblák szükségesek minden útirányból. A zöld tájékoztató és útbaigazító táblák megtervezése szükséges a jellegzetes közúti csomópontokban az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás 8.4. pontja szerint (különösen fontos a szakasz elején és végén, illetve a keresztező utaknál a továbbhaladási irány jelzésére, illetve a közúton haladóknak, hogy hogyan találjanak rá a kerékpárútra). Továbbá a települési kiemelt úti célok és környező települések elérhetőségét, távolságát célszerű szabványos táblákkal jelölni. A kerékpáros útirányjelző táblák megtervezését a település egészére vonatkozóan javasolt – a településen belüli más idegenforgalmi és tájékoztató útirányjelző táblarendszerrel és az EuroVelo kitáblázással összhangban – megtervezni és elvégezni.
- f7) Az elválasztott létesítmények esetén az azon haladó kerékpárosok elsőbbségét az egyéb járművekkel szemben, valamint a megbízható összelátást megfelelő kialakítással kell biztosítani. A kerékpárút csomóponti átvezetését javasoljuk az útpályához közel húzva kialakítani, szintbeli kiemeléssel és az elsőbbségadásra való megfelelő figyelemfelkeltéssel.
- f8) Az épített kerékpárforgalmi létesítmények helyrajzi számain telepítendő növényfajok esetében figyelembe kell venni a „Kerékpárforgalmi létesítmények mellé telepíteni javasolt és nem javasolt növények” c. mellékletben foglalt ajánlásokat.
- f10) Műtárgy – híd, aluljáró, támfal, zárt csapadékvíz-csatorna stb. – építéskor az alternatív műszaki megoldások és költségek bemutatása szükséges (a vonatkozó ÚME-k betartása mellett) arról, hogy a műtárgy létesítése nélkül nem, vagy csak

indokolatlanul magas költségekkel lehetne megvalósítani a tervezett kerékpáros útvonalat. Lakott területen kívül a kerékpárút forgalmának országos közútra vezetése vízfolyások keresztezésénél nem elfogadható.

f11)A fenntartás során meg kell előzni a „Jelentős hiányosságok kerékpárforgalmi létesítmény fenntartása során” c. segédletben felsorolt hiányosságok előfordulását.

f12)Kizárólag az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírásnak megfelelő²¹, az útügyi műszaki előírás szerint indokolt kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása támogatható.

f13)A Felhívás 2.1.1. I. D) I. pontja szerinti kerékpárosbarát fejlesztés esetén a közúti infrastruktúra közlekedésbiztonsági kezeléséről szóló 133/2022. (IV. 7.) Korm. rendelet szerinti közúti biztonsági audit elvégzése is szükséges, amely ajánlásait és megállapításait figyelembe kell venni a tervek elkészítésekor. Közúti biztonsági auditra a Tervzsűri által már véleményezett terveket szükséges megküldeni.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a 133/2022. (IV. 7.) Korm. rendelet 4.§ (1) d) bekezdése alapján „az építtető építési engedélyköteles fejlesztési munkákra vonatkozóan közúti biztonsági auditot készített kerékpárutak és 5000 Ej/napnál nagyobb gépjárműforgalomra megnyitott utak szintbeni kereszteződésére az engedélyezési terv készítése során a – jogszabály szerinti – 2. melléklet 1. pontjában meghatározott szempontok figyelembevételével.”

f14)**Kerékpárforgalmi létesítmény kialakítását tartalmazó projekt esetében a Kerékpárút Nyilvántartó Rendszer (KeNyí) adatszolgáltatási igazolásainak benyújtása szükséges az alábbiak szerint:**

Kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása esetén, két esetben szükséges a releváns mérföldköhöz (első, illetve második mérföldköhöz) csatolni a Kerékpárút Nyilvántartó Rendszer (KeNyí) feltöltéséről szóló Magyar Közút NZrt. igazolást, azaz az adatszolgáltatási igazolást, amelynek szükségességét a kerékpárutakkal összefüggő egyes műszaki adatok nyilvántartásáról szóló 337/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet írja elő.

Az adatszolgáltatás először akkor szükséges, amikor a nyomvonal engedélyezési vagy kiviteli terve elkészül (ún. **tervezési adatszolgáltatás**), majd a sikeres műszaki-átadás átvételét követően szükséges a második adatszolgáltatás benyújtása (ún. **megvalósult létesítményhez kapcsolódó adatszolgáltatás**).

Az adatszolgáltatás összeállításához és benyújtásához szükséges információk a <https://kenyi.kozut.hu/> Magyar Közút NZrt. által üzemeltetett honlapról tölthető le, az alábbi elérhetőségeken:

a. Tervezési adatszolgáltatás esetében: Információ / Tervezési réteg (Támogatásra benyújtott projektetől az építési engedély jogerőre emelkedéséig benyújtandó adatszolgáltatás) menüpontok alatt megtalálható az üres adatállomány és azon információk felsorolása, amelyek szükségesek az adatszolgáltatás előállításához. Ebben az esetben a projekt nyomvonala (tengelyvonal) és néhány kiegészítő információ szerepel az adatszolgáltatásban.

b. Megvalósult létesítményhez kapcsolódó, azaz a sikeres műszaki átadás-átvételt követő adatszolgáltatás esetén: Információ menüpont / Megvalósult kerékpáros létesítményekhez kapcsolódó kötelező adatszolgáltatás menüponton belül „Adattáblák az adatállomány előállításához (üres fájlok a térinformatikai adatszolgáltatás előállításához)” felhasználásával, valamint az „Adatimport formátum definíció”-ban szereplő információk és ugyanebben a menüpontban megtalálható kiegészítő információk felhasználásával állítandó elő a szükséges adatszolgáltatás. Ebben az esetben a megvalósult létesítmény nyomvonala, a jelzőtáblák, POI-k (kerékpár tároló, parkoló, pihenő stb.) – lehetőség szerint terepi felmérést követően –, kezelői, és támogatási adatok képezik az adatszolgáltatás részét. Az adatszolgáltatásban a projektben szereplő összes kerékpárforgalmi létesítmény nyomvonalát és a kapcsolódó infrastruktúra elemeket (pl.:

²¹ Kivéve az un. koppenhágai típusú kerékpársáv esetén.

jelzőtáblák, POI-k) szerepeltetni kell, megfelelően a jogszabályban leírtaknak.

Az adatszolgáltatást előállíthatja a tervező, a geodéta, a kedvezményezett, vagy a honlapon megjelenített adatszolgáltatásra minősítést szerzett cégek, amelyek ajánlásként szerepelnek a honlapon, azaz igénybevételük nem kötelező.

Az előállított adatszolgáltatást a KENYI üzemeltetője részére szükséges megküldeni (közvetlenül, vagy a honlap kapcsolat menüpontján keresztül). A megküldést követően ellenőrzésre, amennyiben hibátlan rögzítésre kerül a KENYI adatbázisában, majd publikálásra kerül a honlapon. Az elfogadott adatszolgáltatásról igazolás kerül kiállításra, melyet az adott mérföldköhöz kapcsolódóan szükséges benyújtani.

f15) Amennyiben a tervezett kerékpárforgalmi létesítmény nyomvonalában közműoszlop vagy berendezés található, úgy azt minden esetben ki kell váltani. A közműoszlop vagy berendezés kiváltása nem kerülhető el a nyomvonal elhúzásával, kitérésével.

5) Forgalomcsillapítás, közlekedésbiztonság, akadálymentesítés:

a) A Felhívás 2.1.1.I D) II. b) pontja szerinti közlekedésbiztonsági beruházás esetén a közúti infrastruktúra közlekedésbiztonsági kezeléséről szóló 133/2022. (IV. 7.) Korm. rendelet szerinti közúti biztonsági audit elvégzése is szükséges, amely ajánlásait és megállapításait figyelembe kell venni a tervek elkészítésekor.

Gyalogátkelőhelyek kivilágítása és fejlesztése esetében a közúti biztonsági audit lefolytatásának a kötelezettsége abban az esetben áll fenn, ha a balesetek sűrűsödése a támogatási kérelem benyújtását megelőző 3 évben kimutatható. Új gyalogátkelőhely kialakítása esetén kötelező lefolytatása.

b) Forgalomcsillapítási tevékenység tervezésekor meg kell határozni a forgalomcsillapításra kerülő területet, és be kell mutatni, hogy a forgalomcsillapítás eszközeivel (kiváltással vagy a meglévő szakasz forgalomtechnikai, építési forgalomcsillapításával, vagy egyéb eszközökkel) milyen sebesség-, illetve az átmenő forgalom mértékének a csökkentése érhető el a fenntartható települési közlekedés érdekében. A számlálást már az átépítés előtt, a meglévő állapotban meg kell kezdeni a meglévő forgalmi adatok felvétele érdekében.

c) A tevékenységeket a fenntartható (közösségi, kerékpáros, gyalogos) közlekedési módok előnyben részesítésével kell tervezni és megvalósítani.

d) Amennyiben a közlekedésbiztonsági vagy forgalomcsillapítási tevékenység a települési kerékpárforgalmi hálózatot vagy a települési kerékpáros közlekedés útvonalát is érinti, a kerékpáros közlekedés biztonságos levezetését a település kerékpárforgalmi hálózati tervével összhangban szükséges tervezni és megvalósítani. Ebben az esetben javasolt a Felhívás 2.1.1.I. D) I. a) tevékenység településrészre vonatkozó megvalósítása.

e) Kialakításra kerülő sebességlassító eszköznek (pl.: küszöbnek vagy „fekvőrendőrnék”) olyan kialakításúnak kell lennie, hogy az a területre érvényes sebességkorlátozást betartva jól járható és látható legyen. A sebességcsökkentő elemeknek legalább a megállási időtávolságból történő felismerhetőségéről mindig gondoskodni kell (pl.: anyagának színezésével, tartós burkolati jellel, burkolatra rögzített fényvisszaverő eszközzel, vagy zöldterületi eszköz alkalmazásával). A sebességlassító eszköznek kerékpárosbarátnak kell lennie.

f) A tevékenység keretében támogatható parkolási rendszer infrastrukturális és informatikai korszerűsítése, fejlesztése esetén be kell mutatni, hogy a parkolási rendszer korszerűsítése, illetve a kapcsolódó szabályozási intézkedések hogyan járulnak hozzá a fenntartható közlekedési módok előnyben részesítéséhez, valamint a belső városi, települési területek gépjárműforgalomtól való mentesítéséhez, forgalomcsillapításához. Kizárólag olyan beruházás támogatható, ahol ezen feltételek teljesülnek, a beruházást követően kimutatható forgalomcsillapítás valósul meg.

g) **Fenntartható mobilitási terv (ún. SUMP) elkészítése, meglévő felülvizsgálata:**

g1) Fenntartható városi mobilitási tervet (ún. SUMP) a felhívás mellékletét képező „Fenntartható városi mobilitástervezés – Tervezési útmutató” és „Fenntartható

városi mobilitástervezés – Megrendelői útmutató” alapján szükséges elkészíteni, illetve a meglévő SUMP-ot felülvizsgálni.

- g2) Térségi fenntartható mobilitási terv készítése esetén a felhívás mellékletét képező 10., 11., 12. sz. útmutatók figyelembe vétele ajánlott.
- g3) Fenntartható mobilitási terv készítése, meglévő felülvizsgálata esetén kötelező konzorciumi partnerként bevonni a KTI Magyar Közlekedéstudományi és Logisztikai Intézet Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot (a továbbiakban: KTI). A KTI projektben végzett szakmai tevékenységével kapcsolatos információk a <https://www.kti.hu/sump/> oldalon érhetőek el.
- g4) Amennyiben a projekt kizárólag SUMP elkészítésére vagy felülvizsgálatára irányul, kizárólag a releváns felhívásfeltételek teljesítése szükséges. Az elkészült vagy felülvizsgált SUMP-ot legkésőbb a második mérőföldkőhöz szükséges benyújtani, melynek mellékletét képezik a SUMP készítése során kiadott KTI szakmai nyilatkozat.

6) Közüti közösségi közlekedés:

- a) Intermodális csomópont kialakítására, fejlesztésére vonatkozó speciális feltételek:
 - a1) Minimálisan 2 közlekedési mód (legalább a busz-kötőtpályás) közötti átszállási kapcsolatot szükséges kialakítani vagy fejleszteni a módváltási lehetőségek erősítése érdekében.
 - a2) Különös figyelmet kell fordítani a közlekedésbiztonság fejlesztésére.
 - a3) Kerékpártárolási lehetőséget kell kialakítani, szükség szerint kerékpár szállítására alkalmas liftet, vagy rámpát is ki kell építeni az átszállás elősegítésére.
 - a4) A beruházás tárgya a közforgalmú, illetve a közforgalmat kiszolgáló infrastrukturális elemek fejlesztése lehet.
- b) A projekt tervezése és megvalósítása során figyelembe kell venni, és a tervezés során érvényesíteni kell a „Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez – komplex akadálymentesítés” c. mellékletben, valamint releváns esetben az e-ÚT 03.05.12 Akadálymentes közúti létesítmények c. Utügyi Műszaki Előírásban megfogalmazottakat.

Külön figyelemmel kell lenni és be kell mutatni a Megalapozó dokumentumban:

 - b1) Az utastájékoztatási rendszerek infokommunikációs akadálymentesítését.
 - b2) Az építések akadálymentesítését.
- c) Amennyiben a közszolgáltatás veszteségfinanszírozási igénye a közszolgáltatás – 2012. évi XLI. törvényben foglalt – megrendelőjének nyilatkozata alapján várhatóan megnövekszik (pl.: új viszonylat indítása esetén a helyi vagy helyközi megrendelőnek többletfinanszírozási kötelezettsége keletkezik), akkor annak a finanszírozását a támogatást igénylő, vagy amennyiben a támogatást igénylő nem jogosult a nyilatkozat tételére, abban az esetben a nyilatkozattételre jogosult szándéknyilatkozatban vállalja.
- d) Autóbuszöblök felújítása és kiépítése kizárólag bazaltbeton, vagy azzal megegyező teherbírási burkolattal és merev pályaszerkezettel támogatható, ettől eltérő burkolattípus részletes tervezői indoklás alapján lehetséges, pl.: a forgalmi viszonyokra, a járatsűrűsége, üzemeltetési indokra vagy a zajterhelés csökkentésére hivatkozva.
- e) A projektgazdának és a támogatásban részesülőnek vállalnia kell, hogy a szolgáltatási területet, a szolgáltatásokat, a menetrendet, és ha van, akkor a valós idejű járműmozgást leíró adatokat a megrendelő (szolgáltatásért felelős testület), illetve az annak képviseletében eljáró szervezet-cég, valamint a közlekedési szaktárca megbízásából eljáró és az országos valós idejű forgalmi adatokat gyűjtő/kezelő (SIRI) központot üzemeltető szervezet, valamint olyan harmadik fél részére, aki ingyenes utastájékoztatási szolgáltatást biztosít az adatok felhasználásával, felé megosztja és átadja.
- f) Forgalomirányítási és utastájékoztatási rendszerek fejlesztése esetén:
 - f1) szükséges a KTI Magyar Közlekedéstudományi és Logisztikai Intézet Nonprofit Kft. (röviden: KTI) előzetes szakmai jóváhagyásának beszerzése a tevékenység megvalósításához. A KTI előzetes jóváhagyását az első mérőföldkőhöz szükséges benyújtani.
 - f2) biztosítani kell a területileg érintett szolgáltatók és megrendelők forgalomirányítási és utastájékoztatási rendszereihez való kapcsolódás lehetőségét, a rendszerek közötti átjárhatóságot.

- g) A projekthez együttműködési nyilatkozatot szükséges csatolni a projekt megvalósítására vonatkozóan olyan civil szervezettől, amely alapító okiratában közösségi közlekedéssel vagy fenntartható fejlődés szerepel. Az együttműködés keretében minimum a projekt koncepcióját és a későbbiek során a projekt műszaki terveit szükséges a civil szervezettel egyeztetni, véleményeztetni. A civil szervezet véleményét az első mérföldkőhöz szükséges benyújtani.
- h) A projekthez együttműködési nyilatkozatot szükséges csatolni a projekt megvalósítására vonatkozóan olyan civil szervezettől (pl: Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány, Fogyatékos Emberek Szervezeteinek Tanácsa, Értelmi Fogyatékossággal Élők és Segítőik Országos Szövetsége stb.), amelynek alapító okiratában a fogyatékos személyek érdekeinek a képviselte szerepel. Az együttműködés keretében minimum a projekt koncepcióját és a későbbiek során a projekt műszaki terveit szükséges a civil szervezettel egyeztetni, véleményeztetni. A civil szervezet véleményét az első mérföldkőhöz szükséges benyújtani.
- i) Az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet 2. § (8) bekezdése a tömegközlekedési szolgáltató kötelezettségévé és feladatává teszi a tájékoztató tábla megállóhelyi elhelyezését a közútkezelő hozzájárulásával – amely értelmezhető elektronikus és nem elektronikus utastájékoztató táblára egyaránt –, ezért amennyiben az elvi vagy végleges közútkezelői hozzájárulás bemutatásra kerül a projekt megvalósítási és fenntartási időszakára vonatkozóan, úgy az utastájékoztató tábla elhelyezése a terület tulajdonviszonyaitól függetlenül biztosítottá válik.
- j) Táblakihelyezésre vonatkozó közútkezelői hozzájárulás bemutatásával a tájékoztató táblák helyszíneinek a tulajdonviszonyai rendezettnek minősülnek, a további tulajdonosi hozzájárulás(ok) bemutatása nem szükséges. Amennyiben a táblakihelyezésen kívül építés is megvalósításra kerül az érintett helyszínen, vagy a táblakihelyezés építési engedélyköteles, úgy a terület tulajdonosának a hozzájárulását továbbra is szükséges megszerezni.
- k) Elkülönített közösségi közlekedési folyosó (buszsáv) létesítése esetén, amennyiben az nem kerül megnyitásra a kerékpárosok számára, be kell mutatni, hogy milyen módon biztosított a fejlesztést követően az akadályoztatásmentes és biztonságos kerékpáros közlekedés, hogyan kerül el a támogatást igénylő a kerékpáros közlekedés feltételeinek a romlását. Ahol a kerékpáros forgalom a buszsáv és a forgalom közé szorulna, ott nem engedélyezhető buszsáv kijelölése.
- l) Interoperabilis elektronikus jegyrendszer kialakítására, fejlesztésére vonatkozó speciális feltételek, a projekt feltételeknek való megfelelést az első mérföldkőnél szükséges bemutatni:
- 1) Elektronikus jegyrendszer kialakítására vagy fejlesztésére kizárólag a helyi közösségi közlekedés részeként nyílik lehetőség.
 - 2) A beruházást a fenntarthatóság figyelembe vételével kell mind a jegyrendszer mind a közösségi közlekedés szintjén tervezni.
 - 3) Az elektronikus jegyrendszer tervezését a közlekedésért felelős miniszter által jóváhagyott Nemzeti Személyszállítási Intelligens Közlekedési Rendszerek Platform dokumentum szempontjainak figyelembe vételével kell elvégezni.
 - 4) Az elektronikus jegyrendszer tervezésénél figyelembe kell venni a 123/2014. (IV. 10.) Korm. rendelet 2.§ 16. pontja szerint megjelenő szabványokat, technológiai és műszaki előírásokat, interoperabilitási követelményeket.
 - 5) A projekt tervezése során figyelembe kell venni, hogy az elektronikus jegyrendszer nyújtotta lehetőségek kihasználása a jövőben hozzájáruljon az utazási láncok fenntartható elemeinek fejlesztéséhez.
 - 6) Az elektronikus jegyrendszer tervezésénél figyelembe kell venni, hogy a helyi és az elővárosi személyszállítási közszolgáltatások esetén biztosítani kell, hogy időalapú hozzáférést biztosító jegyrendszer is működhessen.
 - 7) Az elektronikus jegyrendszer tervezésénél figyelembe kell venni a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény vonatkozó előírásait és annak elveit, így különösen a 30 § (2) pont szerinti teljes körű megfelelést, valamint a 32. § (1) h) pontja szerinti feltételeket.

7) Fenntartható közlekedésfejlesztés esetén kötelező kerékpáros közlekedést népszerűsítő és/vagy közlekedésbiztonsági célú szemléletformáló akció, tevékenység megvalósítása:

Lehetséges szemléletformáló akciók, tevékenységek:

- a) kerékpáros kultúra emelésére hivatott népszerűsítő, oktató, ösztönző kampányok, rendezvények, biciklizés megvalósítása;
- b) információs kiadványok készítése²², megváltozott forgalmi rendet és/vagy új KRESZ szabályokat ismertető kampányok lebonyolítása és kiadványok kiadása;
- c) szemléletformáló eszközök beszerzése (pl.: hagyományos vagy elektromos rásegítésű kerékpár, futóbicikli, cargo-kerékpár);
- d) Bringázz a munkába, BringaSuli/BringaAkadémia²³, egyedi kerékpáros szemléletformáló kampányainak a megvalósítása (pl.: iskolások, óvodások, gépjárművezetők, kerékpárral közlekedők részére stb.);
- e) gépjárművezetők számára a kulturált együtt közlekedésre felhívó kampány(ok) megvalósítása.

A mobilitási héten való részvétel és esemény költségei is elszámolhatók, azonban ez önmagában nem elegendő tevékenység.

A szemléletformáló kampánynak nem lehet kizárólagos szemléletformáló vagy oktató része rendőrségi kampány.

Szemléletformáló akciókhoz, tevékenységekhez kapcsolódóan szükséges a programok tevékenység szintű betervezése, amely a támogatási kérelem szakmai értékelésekor ellenőrzésre kerül. A programok részletes tematikájának elkészítése, a kerékpáros közlekedést népszerűsítő és/vagy közlekedésbiztonsági tevékenységeknek és a kapcsolódó költségtervnek a bemutatása legkésőbb az 1. mérföldköig szükséges.

8) Önkormányzati és/vagy állami utak, hidak építése, fejlesztése, felújítása, amennyiben a beruházás megvalósításával az önállóan támogatható tevékenységek fenntartható közlekedést szolgáló célja valósul meg, azaz:

- a) Irányhelyes vagy „koppenhágai típusú” megemelt kerékpársáv kiépítésével együtt teljes szélességű burkolat-felújítás, -megerősítés történik a meglévő útpálya újraosztásával, hasznosításával **(belső korlát nélkül)**, vagy
- b) Városi, települési elkerülő-kiváltó, tehermentesítő szakasz kerül kiépítésre, fejlesztésre a belváros forgalmi rendjének a jelentős, fenntartható közlekedést szolgáló átalakítása érdekében, amennyiben a beruházással egy időben megvalósul a településen belüli jelentős forgalomcsillapító átalakítás is **(belső korlát nélkül)**; vagy
- c) Burkolatfelújítás - szükség szerinti szélesítéssel együtt - valósul meg, ha a forgalmi viszonyok alapján az adott útszakaszon kerékpárforgalmi létesítményeket összekötő funkciót betöltő kerékpárforgalmi létesítmény/útvonal **kijelölése** szükséges, azonban a meglévő útburkolat állapota a biztonságos kerékpáros közlekedést veszélyezteti (pl.: a letöredezett útszélek miatt a kerékpárosok haladása nem lehet folyamatos és akadálymentes) **(belső korlát nélkül)**; vagy
- d) A közúti közösségi közlekedési szolgáltatás műszaki fenntarthatósága érdekében az útvonal felújítása szükséges (pl.: a meglévő járatok útvonalának a megtartásáért) **(7.5. pont szerinti belső korlátig: a projekt elszámolható összköltségének maximum 40%-ig).**

VI. Az I. Élhető települések tevékenységcsoport E) főtevékenységhez kapcsolódó feltételek, elvárások:

- a) Hulladéklerakó rekultiváció esetében a rekultivációs tervet legkésőbb az 1. mérföldköig szükséges benyújtani.
- b) Barnamezős terület kármentesítése esetén a Felhívás 13.3. pont fogalomjegyzékében a „Barnamezős terület” fogalomnak való megfelelést a Megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni a támogatási kérelem benyújtásakor.

²² Jó példa a Magyar Kerékpárosklub Kisokosa: <https://kerekparosklub.hu/kisokos>; ITM Közlekedő kisokos munkafüzet: <http://www.kti.hu/wp-content/uploads/2018/10/K%C3%B6zleked%C5%91-kisokos-munkaf%C3%BCzet.pdf>

²³ BringaAkadémia vagy BringaSuli kizárólag a BringaAkadémia <http://www.vuelta.hu/bringaakademia> vagy a Kézikönyv a BringaSuli iskolai kerékpáros oktatási programhoz alapján valósítható meg.

- c) Barnamezős terület kármentesítése estében a terület szennyezettségének és a kármentesítési beavatkozás megvalósíthatóságának bemutatását, a környezetvédelmi hatóság erre vonatkozó állásfoglalását legkésőbb az 1. mérföldkőig szükséges benyújtani.
- d) A kármentesítési feladatoknak illeszkedniük kell az Országos Környezeti Kármentesítési Program elvárásaihoz, és meg kell feleljenek a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet előírásainak.
- e) Amennyiben releváns, elvárás, hogy a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően a kármentesítésre vonatkozó adatok a FAVI KÁRINFÓ adatbázisában rögzítése kerüljenek.

Ha a projekt műszaki, szakmai tartalma csökken, ezzel arányosan csökken a támogatási összeg is. (Részletesen lásd: Korm. rendelet 156. §, 157. §)

VII. A II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

A projekt műszaki, szakmai tartalmának meghatározásához az alábbi elvárások figyelembe vétele szükséges:

- 1) A fejlesztés során legalább egy önállóan támogatható tevékenységet meg kell valósítani.

Kötelező elvárás a szegregált területről integrált területre költözés megvalósítása, amely keretében biztosítani szükséges a kiköltözők számára a megfelelő minőségű és méretű lakást, valamint a kapcsolódó TOP_Plusz-3.2.1-23 felhívásból támogatott program keretében a család felkészítését és integrációját:

- 700 millió Ft támogatási összegig legalább egy család költözése,
- 700 millió Ft feletti támogatási összeg esetén legalább két család költözése szükséges.

- 2) A projekt végrehajtása során kötelező az együttműködés a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatósággal (TEF)²⁴. Minimális elvárás, hogy a projekt tartalmát az 1. mérföldkőig legalább 1 alkalommal egyeztetni²⁵ kell a TEF-fel (az erről szóló jegyzőkönyvet és emlékeztetőt az 1. mérföldkő teljesítése során a szakmai beszámolóhoz csatolni szükséges). További elvárás, hogy a projekt fizikai zárásáig minimum 1 alkalommal a nyertes pályázó vegyen részt a TEF által szervezett rendezvényen²⁶, eseményen, (az erről szóló jegyzőkönyvet és lehetőleg az emlékeztetőt is a záró szakmai beszámolóhoz csatolni szükséges).
- 3) Egy támogatást igénylő egy akcióterületre vonatkozóan egy támogatási kérelem benyújtására jogosult. Kivételt jelent az a speciális eset, ha az akcióterületi fejlesztés több ütemre bontva valósul meg. Ebben az esetben szükséges a Megalapozó dokumentumban minden akcióterületre vonatkozó projekt tartalmának, részletes tevékenységeinek és tervezett időbeli ütemezésének a bemutatása a lehatárolások és szinergiák bemutatása érdekében.
Az akcióterület lehatárolása lehet nagyobb, mint a jogosultságot adó szegregált terület területe, azonban a Megalapozó dokumentumban szükséges indokolni, bemutatni a terület bővítés okait, szükségességét.
- 4) A támogatási kérelemben szereplő akcióterületnek legkésőbb a projekt tartalmi-műszaki előkészítés végéig szerepelnie kell a város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában. Az **akcióterület jogosultságát** a megalapozó dokumentum mellékleteként benyújtandó KSH által kiadott, 2011-es népszámlálási adatokon alapuló szegregációs térképpel és ahhoz kapcsolódó adatsorral szükséges igazolni.

²⁴ Pályázói kapcsolattartásra kijelölt email cím: top@tef.gov.hu

²⁵ Egyeztetés lehetséges tartalmi keretei: 1. A projekt célcsoportjának meghatározása, kiválasztása, elérése, toborzásának módja 2. Egyéni fejlesztési tervek fókuszpontjai, tartalma 3. Közösségi Beavatkozási Terv elkészítésében való együttműködés, 4. Integrációt segítő tevékenységek tervezése, integrációs programok szervezése 5. Az adott helyi szükségletek felmérésének módja 6. - Lakhatási programokban a kedvezményezettek kiválasztása

²⁶ Jó gyakorlat megosztó workshop, információs nap, műhely, konferencia, szakmai egyeztető fórumok

Azon városi jogállású településeknek, amelyek Integrált Településfejlesztési Stratégiával nem rendelkeznek, vagy a stratégiájuk felülvizsgálatra szorul / szorult, a TOP_Plus-3.2.1-23 Felhívás keretében lehetőségük van az ITS készítés / felülvizsgálat felmerült költségeinek elszámolására²⁷, illetve lehetőségük van a településfejlesztési terv elkészítésére.

- 5) A programnak összhangban kell lennie a város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájával és ezen belül is annak Anti-szegregációs Terv fejezetével²⁸, valamint a Helyi Esélyegyenlőségi Programmal²⁹.
- 6) Akkor jogosult egy akcióterület támogatásra, amennyiben területén a KSH által szolgáltatott 2011-es népszámlálási adatok alapján a fejlesztés középpontjában álló szegregátum/veszélyeztetett terület/kiegészítő jogosultsági terület található és annak teljes területét magában foglalja az akcióterület.
- 7) Azon települések esetében, amelyek területén található szegregációval veszélyeztetett és szegregált terület is, ott először a szegregált területek rehabilitációját szükséges biztosítani. Ezt követően, illetve ezzel egy időben valósulhat meg a szegregációval veszélyeztetett területek rehabilitációja. A kiegészítő jogosultsági területek esetében azok szegregációs mutatója alapján szükséges az előbbieket értelmezni.
Amennyiben a város több területet, több projekt keretében, időben egymással egy időben kíván fejleszteni, úgy arra lehetősége van, azzal a feltétellel, hogy a szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági területek fejlesztésére vonatkozóan csak akkor köthető meg a támogatási szerződés, amennyiben minden szegregátum esetében ESZA és ERFA típusú rehabilitációs projekt már legalább hatályos TOP Plusz támogatási szerződéssel vagy Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretéből megvalósítás alatt álló projekttel rendelkezik. (A szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági területek esetében a projekt adatlapon kérjük bemutatni, hogy a város szegregátumain milyen szociális városrehabilitációs projektek valósultak meg, állnak megvalósítás alatt vagy tervezettek.)
Amennyiben az akcióterület úgy kerül lehatárolásra, hogy az szegregátumot és szegregációval veszélyeztetett vagy kiegészítő jogosultsági területet is tartalmaz, úgy lehetőség van a szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági területen is beavatkozni, azonban a fejlesztések fókuszában a szegregátumnak kell állnia.
Amennyiben az akcióterületen belül több szegregátum vagy szegregációval veszélyeztetett vagy kiegészítő jogosultsági terület van, nem lehetséges az egyik szegregátumból vagy szegregációval veszélyeztetett vagy kiegészítő jogosultsági területéről való átköltöztetés az ott álló lakások megszüntetése mellett egy, az akcióterületen belül lévő másik szegregátumba vagy szegregációval veszélyeztetett vagy kiegészítő jogosultsági területre az ott felújításra vagy kialakításra kerülő lakásokba, még akkor sem, ha ezáltal az akcióterület egészen lévő lakások száma nem nő.
- 8) Az akcióterület lehet a települési szövetbe ágyazott terület és attól elkülönülő telep, kolónia is. A településtesttől elkülönülő akcióterületek esetében elsődleges cél azok felszámolása, az ott élők mobilizációja integrált területre. Ilyen esetekben a fejlesztési jellegű infrastrukturális tevékenységek kizárólag a település integrált területén történhetnek meg, az elkülönült telepen, kolónián bontási munkák támogatottak.
- 9) A jelen Felhívás 2.1.1 II. A) pontjában felsorolt lakófunkciós tevékenységek az akcióterületen belül kizárólag a jogosultságot adó szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági területen valósulhatnak meg attól függetlenül, hogy az akcióterület kijelölésre kerülhet jelen Felhívás mellékleteként található módszertan szerint nagyobb területen is.
- 10) A projekt hatására nem növekedhet a lakások száma az akcióterületen. (Kivételt jelent, ha a település méretéből adódóan a beavatkozási helyszín az akcióterületen belül kerül kijelölésre.)
- 11) Amennyiben lakófunkció bontására, megszüntetésére kerül sor, minden esetben kötelező a lakók, bérlők számára a projektben biztosítani a lakhatást. A lakófunkció bontásának, megszüntetésének indoklását és a lakók, bérlők számára biztosítandó lakhatást a megvalósíthatósági tanulmányban szükséges bemutatni.
- 12) A fejlesztésnek illeszkednie kell a település hatályos rendezési tervéhez, ezért – amennyiben releváns – legkésőbb a projekt műszaki-tartalmi előkészítésének végéig (az 1. mérföldkö teljesítéséig) gondoskodni kell a településrendezési terv módosításáról. Az illeszkedési

²⁷ Étv 60. § alapján az ITS felülvizsgálatának végső határideje 2022. december 31., az ezt megelőző költségek számolhatóak el a Felhívás keretében.

²⁸ Az új szegregációs mutatók központi meghatározásához illeszkedően, amelyet jelen Felhívás 6.2 fejezete tartalmaz, szükséges az ASZTP-ek felülvizsgálata, mely jelen intézkedés keretében elszámolható.

²⁹ A HEP illeszkedés a támogatási kérelem benyújtásakor elvárás (jogsabályi kötelezettség minden önkormányzat számára).

megfelelésről az illetékes települési vagy állami (amennyiben nincs települési) főépítésznek nyilatkoznia szükséges.

- 13) **Kötelező a Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport összköltségének minimum 30%-a erejéig lakófunkciós tevékenység tervezése.**
- 14) Jelen konstrukció infrastrukturális beavatkozásai mellé kötelező a TOP_Plusz-3.2.1-23 „Szociális célú városrehabilitáció (ESZA)” című (ESZA) felhívásból úgynevezett szoft programok tervezése és támogatás igénylése az alábbi akcióterületek szerinti nagyságrendben.
 - Az akcióterület szegregációval veszélyeztetett területet tartalmaz: a jelen konstrukcióban igényelt támogatás minimum 15%-a.
 - Az akcióterület szegregált területet tartalmaz: a jelen konstrukcióban igényelt támogatás minimum 30%-a.
 - Kiegészítő jogosultsági terület esetében attól függően, hogy a terület statisztikai mutatói alapján a szegregátum vagy veszélyeztetett terület értékeit éri el. Ettől függően a fentiek szerint legalább 15% vagy 30% az elvárás.
- 15) Elvárás, hogy jelen Felhívásra benyújtott támogatási kérelemben szereplő projekthez kapcsolódjon a TOP_Plusz-3.2.1 konstrukcióból megvalósítandó, TOP_Plusz-3.2.1-23 Felhívásra benyújtott projekt is. A TOP_Plusz-3.2.1 konstrukció támogatói döntéssel rendelkező projektjét legkésőbb a támogatási szerződés megkötéséig igazolni kell.
- 16) A jelen intézkedésből támogatható infrastrukturális tevékenységek (építési tevékenység esetén munkaterület-átadás, más szolgáltatások esetén a szerződés hatálybalépése) megkezdhetőségének feltétele a TOP_Plusz-3.2.1 intézkedésének keretében támogatható ESZA típusú tevékenységek előzetes elindítása. A lakosság felzárkózásának előkészítése, a változásokra való felkészülés időtávja és a partnerségi tervezés lebonyolítása minimum 6 hónap. Lakhatási mobilizáció esetén elvárás, hogy az érintett családok/személyek esetében a költözést megelőzően minimum 6 hónapos felkészítő szociális munkára kerüljön sor. Továbbá a TOP_Plusz-3.2.1 intézkedés keretében támogatható ESZA típusú tevékenységeket legalább az infrastrukturális tevékenységek fizikai befejezését (műszaki átadás-átvétel, más szolgáltatás esetén a teljesítés napja) követő 6 hónapig kötelező tervezni (legalább közösségfejlesztő programelemet és szociális munkát).
- 17) Elvárás, hogy a fejlesztés nem irányulhat az alacsony státuszú lakosság kiszorítására, illetve nem okozhatja az ott élő háztartások lakhatásának elvesztését sem a terület felértékelődése, sem egyéb ok következtében. (Nem értendő ide az akcióterületen élő, felkészült egyének/családok beavatkozási helyszínre költözése.)
- 18) Az akcióterületen élő célcsoport személyek projekt keretében történő mobilizációja csak a település közigazgatási határán belül támogatott, és nem járhat a célterület szegregációs mutatójának romlásával, kivéve a projekt keretében történő kiköltözés hatásait. továbbá nem eredményezheti a célterület szegregációval veszélyeztetett területté vagy szegregátummá válását.
- 19) Kötelező az MT részeként a módszertani iránymutatásoknak megfelelő megfizethetőségi és mobilitási terv elkészítése, melyben be kell mutatni az akcióterületen nem legális lakhatással rendelkezők státuszának rendezése érdekében tervezett intézkedéseket, ideértve a lakhatásának legalizálásának elősegítését és az ingatlanok jogi helyzetének rendezésére tett lépéseket is. Továbbá a projektben részt vevő szociális bérlakásokba költözők vagy jelenleg is ott élők esetében a bevételek és kiadások tervezése által megoldási lehetőségek kidolgozása is szükséges annak érdekében, hogy a jobb lakhatási körülmények közé kerülők hosszú távon se szoruljanak ki a magasabb költségekkel járó, de jobb lakhatási körülmények közül.
- 20) Az önkormányzatnak legalább a fenntartási időszak végéig szóló határozott idejű vagy határozatlan idejű lakásbérleti szerződést kell kötnie az érintett családokkal, azzal a lehetséges feltétellel, hogy a nem rendeltetésszerű használat, illetve a tartozás felhalmozás bérleti szerződésbontást von maga után (kivéve az akcióterületenként kialakított szolgálati lakást).
- 21) A fenntartási időszak végéig az újonnan kialakított (vásárolt, épített, felújított) lakásokba kizárólag a korábban is a szegregátumban/szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági területen élők kerülhetnek (kivéve az akcióterületenként kialakított szolgálati lakást).
- 22) Engedélyezett az akcióterületen belüli lépcsőzetes mobilizációja is. Ebben az esetben nem feltétlenül azon családokat kell integrált lakókörnyezetbe költöztetni, amelyeknek a házát, lakását az önkormányzat megvásárolja/lebontja/funkciót vált, de minden, a projektben résztvevő személy

lakhatását kötelező megoldani olyan módon, hogy a korábbihoz képest a lakhatási körülményei javuljanak.

- 23) A programban az akcióterületen belül költözők esetében a minimum félkomfortos lakás biztosítása szükséges, míg az integrált lakókörnyezetbe történő költözés esetén a beavatkozási helyszínen a komfortos lakás az elvárás.
- 24) Semmilyen körülmények között sem kerülhet sor új zárványok létrehozását vagy kialakulását eredményező beavatkozások támogatására, még akkor sem, ha az infrastrukturális ellátottság és a lakhatás jobb minőségűvé válik a fejlesztések által (vagyis az akcióterületről kiköltöztetett családokat egyrészt nem lehet koncentráltan, egy újabb telepszerű képződményt létrehozva a település egy integrált részén összeköltöztetni, másrészt figyelemmel kell lenni az eredetileg integrált lakókörnyezetben élő alacsony státuszú népesség koncentrálódnak elkerülésére is).
- 25) A komplex programokat integrált módon szükséges tervezni és megvalósítani az érintettek (az akcióterületen élő lakosság) bevonásával, illetve az összes releváns szervezet (közsféra intézményei, civil és egyházi szervezetek) partnerségében:
- A projektet támogató, a megvalósítást elősegítő szereplők (pl. helyi civilek, intézmények) részvételével úgynevezett „**támogató csoportot**” kell létrehozni, mely a kapcsolódó TOP_Plusz-3.2.1-23 ESZA felhívás esetében is betölti ezt a szerepet, amelynek tagjai szervesen részt vesznek az előkészítésben, és megvalósításban, illetve tevékenységükkel támogatják, kiegészítik azt. A támogató csoport létrehozását, tevékenységi körét és működési rendjét megfelelően kell dokumentálni. (Jegyzőkönyvek, emlékeztető, megállapodások, támogatói nyilatkozatok a Megvalósíthatósági Tanulmány /továbbiakban: MT/ iránymutatásai alapján.)
- Javasolt a támogató csoportba olyan intézmény szervezet, civil szervezet bevonása, amely referenciával rendelkezik szegregátumokban, szegregációval veszélyeztetett területeken végzett korábbi, felzárkózást segítő tevékenységeiről.
- Már a program tervezése során javasolt bevonni a roma nemzetiséget képviselő szervezetet – amennyiben releváns - amely az adott településen jellemző szerepvállalás függvényében lehet a támogató csoport tagja, vagy konzorciumi partner is.
 - Az akcióterületen található társasházi tulajdonban lévő lakóépület megújításokhoz kapcsolódóan szükséges a lakóközösségek támogatását biztosítani, a programban való részvételi szándékot, és annak feltételeit lakóközösségi közgyűlési határozatokban kell rögzíteni a 2003. évi CXXXIII. törvény a társasházakról rendelkezéseinek megfelelően.

A helyi partnerek (helyi önkormányzat, a szociális, család- és gyermekjóléti szolgálat, az érintett oktatási és kulturális intézmények, a védőnő és a háziorvosi szolgálat munkatársai, a területileg illetékes kormányhivatal feladatellátásában résztvevő foglalkoztatási főosztály, a helyi civil szervezetek, nemzetiségi önkormányzatok, stb.) és az érintett, akcióterületen élő lakosság együtt alakítják ki az adott helyszínre vonatkozó tevékenységeket, a TOP_Plusz-3.2.1-23 Felhívás keretében Közösségi Beavatkozási Tervet dolgoznak ki.

- 26) Elvárás, hogy a helyi társadalmi kohézió erősítésére rendelkezésre álljon vagy a tervezett fejlesztés keretében létrejöjjön és legalább a fenntartási időszak végéig működjön ehhez szükséges és alkalmas közösségi tér, létesítmény.
- 27) A támogatási kérelem benyújtásához szükséges elkészíteni a jelen Felhívás 13.3. fejezetében hivatkozott módszertani útmutató előírásainak megfelelő Megalapozó dokumentumot.
- 28) A támogatást igénylőnek a fejlesztési elképzelés kidolgozása során, legkésőbb az 1. mérföldköig kötelező a jelen felhívás 13.3. fejezetében hivatkozott módszertani útmutató előírásainak megfelelő Megvalósíthatósági Tanulmány (MT) elkészítése.
- 29) **Ingatlankiváltás:** Amennyiben a projekt megvalósítása során ingatlankiváltásra kerül sor, akkor vizsgálni szükséges a kiváltással érintett épületek jövőbeni sorsát. Amennyiben a kiváltott ingatlan hasznosítása során – esetleges értékesítéséből, bérbe adásából, más módon történő hasznosításából – bevétele keletkezik, úgy azzal a projekt részletes kidolgozása során készülő közgazdasági és pénzügyi elemzésben számolni szükséges.
- 30) Amennyiben az akcióterületi fejlesztés következtében felhagyottá válik egy ingatlan, azt kötelező hasznosítani vagy elbontani. Hasznosítás esetén annak tervezett módját a Megvalósíthatósági Tanulmányban szükséges bemutatni.
- 31) Speciális szempontok kerékpárforgalmi létesítmény építése, kijelölése, kialakítása, felújítása esetén:
- Kerékpárforgalmi létesítménykialakítása, építése, kijelölése vagy felújítása az alábbiak szerint támogatható:

- 2000 egységjármű/nap átlagos napi forgalmat el nem érő forgalmú útszakaszon gépjárműforgalomtól elválasztott kerékpárforgalmi létesítmény építése nem támogatható. Gépjárműforgalomtól elválasztott kerékpárút építését a gépjármű és a kerékpáros forgalom nagyságának a (forgalomszámláláson alapuló) bemutatásával szükséges igazolni, az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás szerint.
 - Egyoldali kerékpárút vagy gyalog- és kerékpárút tervezése esetén:
 - a. Be kell mutatni, hogy miért nem valósítható meg az irányhelyes kerékpáros közlekedés kialakítása a közút területén, és az milyen alternatív beavatkozást és költséget jelentene (tervezői indoklás és alternatíva bemutatása, költségbecslés);
 - b. Egyoldali vezetés esetén a lehető legtöbb ponton biztosítani kell a szemközti oldalon található forgalomvonzó létesítmények elérését. Továbbá igazolni kell, hogy a beavatkozás után a kerékpáros közlekedés feltételei nem lesznek rosszabbak a kiinduló állapotnál (minden irányba biztosítottá válik a kerékpáros kapcsolat, nem létesülnek kerékpárosok számára kétirányban nem járható egyirányú utcák, a továbbvezetések egyértelműen jelöltek, stb.).
 - c. Elválasztott vagy elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút kialakítása esetén be kell mutatni a kerékpáros és a gyalogos forgalom nagyságát, és a várható forgalumnagyságoknak megfelelő burkolatszélességű és típusú létesítményt szükséges tervezni, kiépíteni. A gyalogos és kerékpáros forgalom elválasztásánál az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírásnak kell megfelelni.
 - d. Önálló – közúttól elválasztott - létesítmény építése esetén baleseti elemzést szükséges készíteni a baleseti gócpontokról, és az elemzésnek megfelelő forgalomtechnikai beavatkozást szükséges megvalósítani.
 - Kizárólag az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírásnak megfelelő, az útügyi műszaki előírás szerint indokolt kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása (építése, kijelölése) vagy a hivatkozott UME előírásainak fejlesztést követően megfelelő létesítmény felújítása támogatható. Amennyiben a létesítmény paraméterei feltételekkel sem hozhatóak összhangba az Ütügyi Műszaki Előírásban foglaltakkal, a tervezett költség a projektből törlésre kerül.
 - Kerékpárforgalmi létesítmény építése, kijelölése, felújítása esetén be kell mutatni a település meglévő és távlatilag tervezett kerékpárforgalmi útvonalhálózatát minimum térképi mellékletként, a főbb tervezett irányok, kibocsátó- és célállomások jelölésével, a beruházásnak ezen nyomvonalakhoz szükséges illeszkednie.
 - Kerékpárforgalmi létesítmény fejlesztését is tartalmazó, támogatást elnyert projekt záró beszámolójához csatolni szükséges a Kerékpárút Nyilvántartó Rendszerhez (KeNyi) szükséges adatszolgáltatást. Az adatszolgáltatás összeállításához, és benyújtásához szükséges információk, formanyomtatványok a www.kertam.hu honlapon (dokumentumok menüpont alatt a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ (KKK) által üzemeltetett honlap) található.
 - A projekt keretében kizárólag az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírásnak megfelelő kerékpár parkolók, támaszok és tárolók kiépítése, továbbá jelenleg az útügyi műszaki előírásnak nem megfelelő parkolók, támaszok és tárolók UME paraméterek szerinti korszerűsítése támogatható.
- 32) Lakáson belüli nyílt égésterű fűtési, vízmelegítési mód esetén a felelős tervező és a kéményseprő-ipari szolgáltató nyilatkozatát a megfelelő égéstermék elvezetéséről és a levegő utánpótlásáról csatolni szükséges a műszaki dokumentációhoz.
- 33) A projektelőkészítés során szükséges az akcióterületi lakosság infrastrukturális munkákba történő bevonásának lehetőségét megvizsgálni és bemutatni (lakosok végzettsége, szakértelme és a tervezett munkák, valamint jogi és közbeszerzési szempontok alapján) és a lehetőségekhez mérten bevonni őket a megvalósításba.
- 34) A program megvalósításának időtávja: maximum 60 hónap.
- 35) Fenntartás, működtetés biztosítása
- Elvárás, hogy a projekt adatlapon vagy a megvalósíthatósági tanulmányban kerüljön bemutatásra a megvalósítás utáni fenntartás, működés és működtetés biztosítása, amelynek legalább az alábbiakra ki kell térnie:
- a) Szükséges bemutatni, hogy a támogatást igénylő milyen szervezeti és műszaki erőforrásokkal rendelkezik a fejlesztés min. 5 éves fenntartásának biztosításához.

- b) Pénzügyi oldalról kérjük a várható fenntartás általános és tartós forrásainak karbantartási, pótlási, javítási költségek és azok tervezett pénzügyi fedezete biztosításának rövid bemutatását.
- 36) Projekt adatlapon bemutatandó szakmai mutatók: A támogatási kérelem benyújtásakor a projekt szakmai-műszaki tartalma alapján rendelkezésre álló legfrissebb adatokat szükséges figyelembe venni a projekt szempontjából releváns mutatók kitöltésekor. Amennyiben a projekt előkészítése során, annak szakmai tartalma módosul, úgy szükséges a lenti mutatókra tett vállalások felülvizsgálata. A mutatók módosításához szankció nem kapcsolódóik.
- 37) Kiköltözéssel érintett beavatkozási terület csak az akcióterülettel érintett város közigazgatási határán belüli integrált területeken jelölhető ki.
- 38) A projekt keretében lehetőség van a felkészített családok a település integrált lakókörnyezetébe történő mobilizációjára szociális bérlakás építése/vásárlása/kialakítása/felújítása által, a szegregátumban, szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági területen a lakhatásra nem alkalmas lakóépületek megszüntetésével, bontásával, funkcióváltásával összekapcsolva, amelynek célja az akcióterület népességszámának csökkentése és ezáltal az integráció erősítése. Amennyiben több generáció él együtt a szegregált területen található lakásban, úgy lehetőség van a lakás megszüntetésétől eltekinteni, amennyiben az integrált területre történő mobilizáció egyben a generációk szétválasztását is jelenti.
- 39) A költözésbe kizárólag a költözés időpontja előtt legalább 1 évvel életvitelszerűen szegregátumban/szegregációval veszélyeztetett/kiegészítő jogosultsági területen élők (illetve időközben oda születők) vonhatóak be. Az életvitelszerű ott tartózkodást lakcímkártya hiányában a jegyző igazolhatja.
- 40) Tilos az akcióterületről kiköltözők integrált lakókörnyezetben történő összeköltözése:
- családi házas övezetben maximum két fizikailag közvetlen egymás mellett lévő helyrajzi számon együttesen maximum 8 fő költözhet. Amennyiben egy család létszáma (szülők, gyerekek) meghaladja a 8 főt, úgy a család költözése 8 fő felett is támogatott. Minden további költöző lakhelye között legalább fizikailag 3 helyrajzi számnak kell lennie;
 - társasházi környezetben a társasház lakásszámának függvényében 5 lakásonként maximum 1 lakásba, maximum 7 fő, de lépcsőházanként összesen maximum 2 lakásba összesen 8 fő költözhet. Amennyiben egy család létszáma (szülők, gyerekek) meghaladja a 7 főt, úgy az egész család 1 lakásba költözése 7 fő felett is támogatott, amennyiben a lakás mérete megfelel az 50) alpontban meghatározott feltételnek. Amennyiben a család létszáma eléri a 8 főt, úgy az érintett lépcsőházba további költözés nem támogatott.
- 41) A tulajdonviszonyokat mind az akcióterület, mind a beavatkozási helyszín vonatkozásában a Megalapozó dokumentumban, de legkésőbb az MT-ben kérjük bemutatni. A beavatkozási helyszín esetében lehetséges, hogy a támogatást igénylő a támogatási kérelem benyújtásakor nem tudja megnevezni a megvásárolandó/építendő/felújítandó lakások pontos helyszínét. Ez esetben az Megalapozó dokumentumban a beavatkozási helyszínt utcákkal határolt területként kell bemutatnia, és igazolni az integrált lakókörnyezet meglétét. A projektmegvalósítás során, ha a támogatást igénylő konkretizálja a mobilizáció pontos helyszínét, a tranzakció lebonyolítása előtt a KSz-hez kell benyújtania jóváhagyásra az adás-vétel, valamint a lakás és fejlesztés paramétereit (integrált lakókörnyezet, m², költözők száma, vételár, tervezett költségek).
- 42) A beavatkozási helyszín esetében a lakás hasznos alapterületének teljesítenie kell a költözők száma szerinti alábbi kritériumot:
- 1 fő esetén minimum 30 m²
 - 2 fő esetén minimum 30 m²
 - 3 fő esetén minimum 35 m²
 - 4 fő esetén minimum 40 m²
 - 5 fő esetén minimum 48 m²
 - 6 fő esetén minimum 55 m²

Minden további költöző esetén +5 m²/fő hasznos alapterületet kell biztosítani.

- 43) Annak érdekében, hogy a kiköltöző és egyúttal új helyszínre beilleszkedő családoknak a projektben legyen nyomon követése, a beilleszkedésük segítése megtörténjen, a költözést legkésőbb a tervezett projektzárás előtt fél évvel kell végezni. Amennyiben az integrált lakókörnyezetbe történő mobilizáció a családban élő gyermeket iskolaváltással érinti, kötelező az ütemezés során erre tekintettel lenni. Vagyis tanévkezdéskor szükséges átíratni a gyermeket az új iskolába, még akkor is, ha a költözés fizikailag addig nem valósul meg. Ettől eltekinteni csak

abban az esetben lehet, amennyiben az így körzetessé váló iskola - szemben a korábbi iskolával - szegregált iskola, akkor nem támogatandó a körzetes iskolába való átiratkozás.

- 44) A projektben nem lehetséges integrált lakókörnyezetben új lakás vásárlása/építése, amennyiben az önkormányzat tulajdonában jelenleg is vannak alkalmas szociális bérlakások, melyek integrált lakókörnyezetben helyezkednek el, megfelelnek a kritériumoknak, nem lakják azokat és kérelem sincs folyamatban az igénybevételükre. Az önkormányzat szociális bérlakás állományát az MT-ben be kell mutatni.
- 45) A szegregátumban/veszélyeztetett területen/kiegészítő jogosultsági területen élő tulajdonos lakását a támogatást igénylő csak abban az esetben vásárolhatja meg, ha a tulajdonos, mint célcsoport részt vesz a projektben, egyéni fejlesztési tervvel érintett, és vállalja a költözést amennyiben szükséges.
- 46) Az integrált lakókörnyezetbe vagy akcióterületen belül költözők és a támogatást igénylő közötti megállapodás feltételei egyéniek, azonban az alábbi szempontok érvényesítése kötelező:
- a projektben részt vevő magánszemélynek nyilatkoznia kell arról, hogy a Felhívás feltételeit és célját megismerte,
 - vállalja az együttműködést az integráció céljának elérésében az önkormányzattal, konzorciumi partnerekkel és a TOP_Plusz-3.2.1-es konstrukciójában biztosított szociális munkással,
 - nem köthető olyan bérleti szerződés, amely eredményeként a költözők a fenntartási időszak alatt kiszorulnak a projektben létrehozott/felújított szociális bérlakásból.
- 47) Szociális célú naperőmű, illetve energiaközösség kialakítását és működését támogató mintaprojekt megvalósítása során alkalmazandó szakmai feltételek.

I. Általános feltételek:

- Új energiaellátó rendszer esetében alkalmazható támogatott technológia: kizárólag PV napelem rendszer. Nem támogatható olyan projekt, melyben a villamos erőművi egység(ek) összes névleges teljesítőképessége eléri vagy meghaladja az 500 kW-ot.
- Megújuló energiát hasznosító rendszerek kiépítése, bővítése csak abban az esetben támogatható, ha azok a fejlesztéssel érintett terület/közösség energiaellátását a fajlagos üvegházhatású gáz kibocsátás csökkentése mellett érik el.
- A tervezés és megvalósítás, üzemelés során az érintett helyi levegőszennyezettségi mérték (immisszió) nem növekedhet.
- A termelt villamos energia felhasználása: közvetlen felhasználásként a szociális bérlakásokban, illetve szervezeti és műszaki konstrukciótól függően (szociális célú naperőmű) a többlet villamos energia piaci értékesítése kizárólag az akcióterületen elhelyezkedő önkormányzati tulajdonú és fenntartású intézmények, illetve kizárólag a fejlesztéssel érintett akcióterületen belüli, jogosultságot adó szegregált területen élő hátrányos helyzetűek számára a lakhatási és rezszi költségeinek csökkentésére használható fel,
- A tervezés és megvalósítás során legkésőbb az I. mérföldkö időpontjáig a Megalapozó dokumentumban be kell mutatni azon szakmai megalapozó információkat, melyek részletezik:
 - a fejlesztés eredményeivel érintett szereplők számára megcélzott és megvalósuló környezeti, gazdasági és szociális közösségi előnyöket,
 - minimálisan a fenntartási időszak végéig szóló, rászorultsági alapon történő kiválasztás/csatlakozási lehetőség objektív módszertanát és feltételeit,
 - a mintaprojekt eredményeként megvalósuló kiserőmű, illetve energiaközösség jogi, szervezeti, működtetési, termék/szolgáltatási struktúráját,
 - felhasználói/tagi kör részletezése (például területek, közösségek, intézmények, épületek, lakások, rászoruló),
 - a felhasználók/tagok számára elérhető szolgáltatások, a szakmai-műszaki háttér, szakmai paraméterek és leírások (pl. műszaki rendszer, struktúra ismertetése, a felhasználók számára rendelkezésre bocsátandó villamos teljesítmény, hőmennyiség, stb.).

II. Szociális célú naperőmű mintaprojekt kialakítása

A tevékenység keretében elszámolható szakmai költségek:

- Tervezéshez, engedélyeztetéshez kapcsolódó költségek,
- Napelem rendszer létesítéséhez szükséges műszaki és jogi alapkövetelmények teljesítéséhez kapcsolódó költségek (pl. belső hálózat építés, mérőhelyek kialakítása, szabványosítás költségek, teljesítménybővítés),

- Napelemek és tartóelemeik beszerzése és telepítése, statikai szakvélemény alapján épület tetőszerkezet érintett teherhordó elemeinek megerősítése, a helyi villamos rendszerhez illetve a hálózathoz való csatlakozáshoz szükséges elemek beszerzése,
- Legfeljebb a telepített kiserőmű(vek) összesített névleges villamos teljesítményével megegyező teljesítményű, prémium szolgáltatásokat nem nyújtó akkumulátoros tárolóegység kialakítása a megtermelt megújuló alapú villamos energia átmeneti tárolása érdekében.
- A belső csatlakozáshoz elengedhetetlenül szükséges hálózatfejlesztés kiépítésének költségei, megtermelt villamos energiát mérő és rögzítő eszközök, beleértve a feltöltős/prepaid mérők beépítését és okosmérési rendszer kialakítását.
- A termelt villamos energia eljuttatása az energiaellátásba bevonni kívánt épületekhez való kapcsolódási pontokig és/vagy a szolgáltatói villamos hálózati csatlakozási pontig, a csatlakozási pont kialakításával.
- Az ellátott infrastruktúra energiafogyasztásának-termelésének mérésére és intelligens vezérlésére szolgáló menedzsment rendszer kialakítása (smart grid központ hardver szoftver elemei) vagy az ahhoz való csatlakozás/kapcsolódás kialakítása.
- A megújuló alapon termelt villamos energia felhasználásához kapcsolódóan a fa- és szénfűtéshez képest a légszennyezettséget csökkentő, környezetkímélő elektromos fűtőpanelek/infrafűtés kiépítése kizárólag a fejlesztéssel érintett akcióterületen belüli, jogosultságot adó szegregált területen élő hátrányos helyzetűek által lakott, önkormányzati tulajdonú bérlakások fűtésére.

III. Energiaközösség kialakítását és működését támogató mintaprojekt megvalósítása

Jelen tevékenység keretében támogatható kizárólag a napelem alapú energiatermeléshez és felhasználáshoz kapcsolódó működési forma létrehozása, mely elősegíti a megújuló energiaforrások felhasználásának kiterjesztését és ezen keresztül segíti a fejlesztéssel érintett akcióterületen belüli, jogosultságot adó szegregált területen élő hátrányos helyzetűek, illetve az akcióterületen elhelyezkedő önkormányzati tulajdonú és fenntartású intézmények rezszi költségeinek csökkentését.

A mintaprojekt javasolt sémája szerint egy városi szegregátum területén és annak közelében az energiaközösség a tagjai számára szükséges villamos energiát, mindösszesen legfeljebb 500 kW névleges teljesítmény alatti napelemes kiserőmű(vek)kel - beleértve a HMKE méretkategóriát is - állítja elő, további részét pedig vásárolja. A projekt gazda a települési önkormányzat. A közösség tagjai egyazon településen, lehetőség szerint a helyi villamos hálózat szempontjából leginkább lokálisnak tekinthető területen helyezkednek el. Az időben változó PV termelés időszaki kiegyenlítését akkumulátoros tároló berendezés segítheti, ami a napelemes erőművel azonos hálózaton üzemel, erőmű-egységet képezve.

Alapvető cél, hogy az energiaközösség által helyben megtermelt villamos energiát a tagok (illetve a rászoruló) alacsony költséggel, közvetlenül és helyben használják fel. Emellett a későbbiekben lehetséges lehet a nyitott tagság elve alapján új belépő tagok fogadása, így például nonprofit szervezetek az ingatlanjaikon meglévő vagy telepítésre kerülő HMKE napelemparkokkal csatlakozhatnak a közösséghez.

Az energiaközösség méretét és összetételét - ide értve a területi elhelyezkedést, a tagok számát, a tagok jellegét - úgy kell megválasztani, hogy a mintaprojektből levonható következtetések alkalmasak legyenek nagyobb léptékű tervezési, szabályozási koncepció és szakmai elemzések megalapozására.

Nem megengedett olyan projektjavaslat megvalósítása, amelyben területileg elkülönült települések közötti energiaközösség megvalósítását (is) tervezik.

VIII. A III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

- 1) A beruházást a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. 8. § (1a) bekezdésével összhangban kell tervezni és megvalósítani: „**A közutak tervezése, fejlesztése során úgy kell eljárni, hogy a biztonságos közlekedési feltételek valamennyi, a közúton közlekedni jogosult számára biztosítottak legyenek.**”, ezért a gyalogos, a kerékpáros és a közösségi közlekedési módok biztonságos közlekedési feltételeinek a fejlesztését is tervezni szükséges a projektben. Az egyes közlekedési módok tervezésének az elhagyása akkor lehetséges, ha a beruházásnak ilyen közlekedési mód felülete vagy útvonala egyértelműen nem a része.

A belterületi utak fejlesztésének megvalósítása során a kerékpározhatósági szempontok minél szélesebb körű érvényesítése érdekében a támogatást igénylőnek egyeztetnie szükséges a Miniszterelnökség Aktív Mobilitási Főosztályával (a továbbiakban: ME AMF, Elérhetőség: kerekpar@me.gov.hu) a tervezett fejlesztésről, melyet igazolni szükséges az ME AMF nyilatkozatával az első mérőföldkőig.

A biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeit az e-UT 03.04.13 Kerékpározható közutak tervezése Ütügyi Műszaki Előírásban foglaltak szerint kell megvalósítani.

A projekt eredményeként egyetlen fenntartható közlekedési mód sem kerül hátrányosabb helyzetbe a fejlesztést követően a beruházást megelőző állapothoz viszonyítva.

Pl.: nem elfogadható, ha a beruházást követően nehezebbé válik a gyalogosok átkelése adott útszakaszon, vagy ha a kerékpárosok útjukat hálózaton belüli „szakadási pont” kialakulása miatt szabályosan csak gyalogosként folytathatják, pl.: gyalogos átkelőhelyen csak gyalogosként, ezért a szükséges beavatkozásokat tervezni szükséges a projektben, vagy be kell mutatni azok megvalósulását kapcsolódó projekt(ek) részeként.

- 2) A felhívás keretében egy-egy támogatást igénylő több projektje is támogatásban részesülhet, továbbá egy-egy projekt több, egymáshoz fizikailag nem kapcsolódó megvalósítási helyszínt, beruházási elemet is tartalmazhat.³⁰
- 3) Felújítás, korszerűsítés és átépítés esetén az út teljes szélességében – kettőnél több forgalmi sávval rendelkező út esetében minimum 2 forgalmi sáv szélességben –, legalább a kopóréteg cseréje szükséges a fejlesztéssel érintett teljes szakaszon.
- 4) A beruházás tervezése és megvalósítása esetén **be kell tartani a vonatkozó, a Felhívás 13.2 pontjában megnevezett Ütügyi Műszaki Előírásokat**³¹. Az útügyi műszaki előírásoknak való megfelelést – engedélyköteles és nem engedélyköteles beruházások esetén egyaránt – tervezői nyilatkozattal szükséges alátámasztani az első mérőföldkőig.

Amennyiben a beruházást követően a forgalmi sávok burkolatszélessége nem éri el az e-ÚT 03.01.11 „Közutak tervezése” (KTSZ) Ütügyi Műszaki Előírás „4.2. Belterületi utak kiemelt szegélyek közötti elemeinek méretei, m” c. táblázata szerinti értékeket, indokolt esetben támogatható az attól eltérő beruházás megvalósítása. A KTSZ-től való eltérés indokoltságát (pl.: ha a beépítettség miatt nincs hely az előírásnak megfelelő szélességű út kialakítására) be kell mutatni a tervezői nyilatkozatban. Kiemelt szegély nélküli belterületi utak esetében a KTSZ 3.7.2. pontjában leírtakat kell alkalmazni.

- 5) Elvárás az építési területen lévő vagy tervezett fák védelme érdekében, valamennyi építési beruházás esetében, mind a tervezés, mind a kivitelezés során az **MSZ 12042:2019 (Fák védelme építési területeken), valamint a MSZ 12172:2019 (Díszfák és díszcserjék ültetése települések közterületein) szabványok előírásainak betartása**, amennyiben releváns.
- 6) **A projekt keretében fejlesztendő lakott területen belüli közút legalább az alábbi közüzemi infrastruktúra kiépítettséggel rendelkezik** (Közüzemi infrastruktúrával való ellátottság igazolása):
 - a) szennyvízcsatorna, távközlési nyomvonalak, víz, gáz – melyről a támogatást igénylő vagy a tervező nyilatkozik a támogatási kérelem benyújtásakor –,
 - b) vagy nyilatkozat arról, hogy az érintett szakaszon a gázellátás alternatív energiaellátással kiváltásra kerül;
 - c) vagy nyilatkozat arról, hogy a fenntartási időszak végéig az útburkolatot a támogatást igénylő vagy a támogatást igénylő hozzájárulásával más személy, szervezet nem bontja meg, szennyvízcsatornázást nem végez;
 - d) vagy nyilatkozat arról, hogy a szennyvízcsatornázást úgy oldja meg, hogy az útburkolatot és alépitményeit nem bontja meg a szabályozási szélességen belül, a szennyvízcsatornázást vagy egyéb vonalas infrastruktúra kiépítését az út mellett valósítja meg (burkolt árkot és zárt csapadékvíz-elvezetést sem érintve vele).

A fentiek nem jelentik útfejlesztés esetén a közmű kiépítések támogathatóságát. Kizárólag a közmű kiváltások és új épületek építése esetén az azok használatához szükséges közművek

³⁰ A felhívás mellékleteként megjelent adott területi egységre vonatkozó területspecifikus mellékletben ettől szigorúbb elvárás is megjelenhet.

³¹ A Felhívás 13.2 pontjában hivatkozott ÜME-k online elérhetősége: <http://ume.kozut.hu/statusz/ervenben-levo-utugyi-muszaki-eloirasok>

kiépítése támogatható. Az infrastruktúra kialakítása során figyelemmel kell lenni a meglévő és tervezett növényállomány felszín feletti és felszín alatti térigényére.

- 7) Új gyűjtőút kiépítése, valamint lakóút gyűjtőúttá fejlesztése³² esetén be kell mutatni a gyűjtőút építésének, illetve fejlesztésének **helyi lakosság körében elvégzett társadalmi egyeztetését (pl.: közmeghallgatás, lakossági fórum, az érintett utca/utcák háztartásainak felkeresése) igazoló dokumentumokat** (pl.: jegyzőkönyv, kérdőív, hozzájáruló nyilatkozat) legkésőbb az első mérföldkőig. A támogatást igénylőnek a megalapozó dokumentumban ki kell térnie arra, hogy milyen módon tervezi a társadalmi egyeztetést elvégezni, hogy abba lehetőség szerint az érintettek minél szélesebb köre bevonásra kerüljön.
- 8) Autóbuszöblök, autóbuszmegállók, autóbusz fordulók, autóbusz peronok, várakozást szolgáló helyiségek, esőbeállók, leszállóperonok építése esetén **szándéknyilatkozat benyújtása szükséges az első mérföldkőig a területileg illetékes közösségi közlekedést biztosító közszolgáltatótól** a létesítmények használatára vonatkozóan.
- 9) Autóbuszöblök, autóbuszmegállók, autóbusz fordulók, autóbusz peronok, várakozást szolgáló helyiségek, esőbeállók, leszállóperonok felújítása esetén **igazolni szükséges az aktív, meglévő használatot** az első mérföldkőig.
- 10) **Autóbuszöblök felújítása és kiépítése** kizárólag bazaltbeton, vagy azzal megegyező teherbírású burkolattal és merev pályaszerkezettel támogatható, ettől eltérő burkolattípus részletes tervezői indoklás alapján lehetséges, pl.: a forgalmi viszonyokra, a járatsűrűsége, üzemeltetési indokra vagy a zajterhelés csökkentésére hivatkozva.
- 11) A Felhívás 2.1.2.2. III. 4) pontja szerinti **közlekedésbiztonságot szolgáló fejlesztések, valamint a Felhívás 2.1.1. III. 6) pontja szerinti önkormányzati tulajdonú belterületi helyi közút szegélyén belül kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása vagy fejlesztése esetén** a közúti infrastruktúra közlekedésbiztonsági kezeléséről szóló 133/2022. (IV. 7.) Korm. rendelet szerinti **közúti biztonsági audit elvégzése** is szükséges, amely ajánlásait és megállapításait figyelembe kell venni a tervek elkészítésekor. A közúti biztonsági auditra vonatkozó iránymutatást a Felhívás 2. számú melléklete tartalmazza.

Gyalogátkelőhelyek kivilágítása és fejlesztése esetében a közúti biztonsági audit lefolytatásának a kötelezettsége abban az esetben áll fenn, ha a balesetek sűrűsödése a támogatási kérelem benyújtását megelőző 3 évben kimutatható. Új gyalogátkelőhely kialakítása esetén kötelező lefolytatása.

A Felhívás 2.1.1. 6) pontja szerinti belterületi helyi közút szegélyén belül kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása vagy fejlesztése tevékenység esetén az alábbi előírásokat figyelembe kell venni:

A 133/2022. (IV. 7.) Korm. rendelet 4.§ (1) d) bekezdése alapján „Az építető építési engedélyköteles fejlesztési munkákra vonatkozóan közúti biztonsági auditot készített kerékpárutak és 5000 E/napnál nagyobb gépjárműforgalomra megnyitott utak szintbeni kereszteződésére az engedélyezési terv készítése során a – jogszabály szerinti – 2. melléklet 1. pontjában meghatározott szempontok figyelembevételével.”
- 12) Állami támogatási szempontból gazdasági tevékenység keretében működtetett, pl.: fizetős parkolóhelyek kiépítése, fejlesztése, felújítása esetén **közszolgáltatásért járó ellentételezés jogcímén nyújtható támogatás**, ezért a projekthez a gazdasági tevékenység működtetését igazoló közszolgáltatási szerződést is csatolni szükséges legkésőbb a második mérföldkőig.
- 13) Az önkormányzati tulajdonú belterületi útfejlesztések esetén **meg kell vizsgálni hálózati szempontból a kerékpáros közlekedés helyzetét, és az útburkolaton elhelyezhető kerékpárforgalmi létesítményeket** szükség szerint a projekt keretében javasolt tervezni és kialakítani az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Útügyi Műszaki Előírásban foglaltak szerint. Önálló, gépjárműforgalomtól elválasztott kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása, fejlesztése a felhívás keretében nem támogatható. A kerékpárforgalmi létesítmény kialakításához, fejlesztéséhez kapcsolódó műszaki terveket, kiviteli terveket és az engedélyes szintű terveket az engedélyezési eljárás megkezdése előtt véleményeztetni szükséges az ME AMF által szervezett Tervzsűrivel az első mérföldkőig.

³² Ha a fejlesztés eredményeként az e-UT 03.01.11. Közutak tervezése (KTSZ) Útügyi Műszaki Előírás szerinti B.VI. tervezési osztályból B.V. tervezési osztályba kerül átsorolásra a projekttel érintett út.

- 14) A Felhívás keretében kizárólag az **e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírásnak megfelelő kerékpár támaszok és tárolók kiépítése**, továbbá jelenleg az útügyi műszaki előírásnak nem megfelelő támaszok és tárolók útügyi műszaki előírásban foglalt paraméterek szerinti **korszerűsítése, cseréje támogatható**.

- 15) **Kerékpárforgalmi létesítmény kialakítását tartalmazó projekt esetében a Kerékpárút Nyilvántartó Rendszer (KeNyi) adatszolgáltatási igazolásainak benyújtása szükséges az alábbiak szerint:**

Kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása esetén, két esetben szükséges a releváns mérföldköhöz (első, illetve második mérföldköhöz) csatolni a Kerékpárút Nyilvántartó Rendszer (KeNyi) feltöltéséről szóló Magyar Közút NZrt. igazolást, azaz az adatszolgáltatási igazolást, amelynek szükségességét a kerékpárutakkal összefüggő egyes műszaki adatok nyilvántartásáról szóló 337/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet írja elő.

Az adatszolgáltatás először akkor szükséges, amikor a nyomvonal engedélyezési vagy kiviteli terve elkészül (ún. **tervezési adatszolgáltatás**), majd a sikeres műszaki-átadás átvételt követően szükséges a második adatszolgáltatás benyújtása (ún. **megvalósult létesítményhez kapcsolódó adatszolgáltatás**).

Az adatszolgáltatás összeállításához és benyújtásához szükséges információk a <https://kenyi.kozut.hu/> Magyar Közút NZrt. által üzemeltetett honlapról tölthető le, az alábbi elérhetőségeken:

- Tervezési adatszolgáltatás esetében: Információ / Tervezési réteg (Támogatásra benyújtott projektetől az építési engedély jogerőre emelkedéséig benyújtandó adatszolgáltatás) menüpontok alatt megtalálható az üres adatállomány és azon információk felsorolása, amelyek szükségesek az adatszolgáltatás előállításához. Ebben az esetben a projekt nyomvonala (tengelyvonal) és néhány kiegészítő információ szerepel az adatszolgáltatásban.
- Megvalósult létesítményhez kapcsolódó, azaz a sikeres műszaki átadás-átvételt követő adatszolgáltatás esetén: Információ menüpont / Megvalósult kerékpáros létesítményekhez kapcsolódó kötelező adatszolgáltatás menüponton belül „Adattáblák az adatállomány előállításához (üres fájlok a térinformatikai adatszolgáltatás előállításához)” felhasználásával, valamint az „Adatimport formátum definíció”-ban szereplő információk és ugyanebben a menüpontban megtalálható kiegészítő információk felhasználásával állítandó elő a szükséges adatszolgáltatás. Ebben az esetben a megvalósult létesítmény nyomvonala, a jelzőtáblák, POI-k (kerékpár tároló, parkoló, pihenő stb.) – lehetőség szerint terepi felmérést követően –, kezelői, és támogatási adatok képezik az adatszolgáltatás részét. Az adatszolgáltatásban a projektben szereplő összes kerékpárforgalmi létesítmény nyomvonalát és a kapcsolódó infrastruktúra elemeket (pl.: jelzőtáblák, POI-k) szerepeltetni kell, megfelelően a jogszabályban leírtaknak.

Az adatszolgáltatást előállíthatja a tervező, a geodéta, a kedvezményezett, vagy a honlapon megjelenített adatszolgáltatásra minősítést szerzett cégek, amelyek ajánlásként szerepelnek a honlapon, azaz igénybevételek nem kötelező.

Az előállított adatszolgáltatást a KENYI üzemeltetője részére szükséges megküldeni (közvetlenül, vagy a honlap kapcsolat menüpontján keresztül). A megküldést követően ellenőrzésre, amennyiben hibátlan rögzítésre kerül a KENYI adatbázisában, majd publikálásra kerül a honlapon. Az elfogadott adatszolgáltatásról igazolás kerül kiállításra, melyet az adott mérföldköhöz kapcsolódóan szükséges benyújtani.

- 16) A projekt tervezése és megvalósítása során szükséges a Felhívás 2.4. pontja szerinti releváns **horizontális szempontokat** figyelembe venni és érvényesíteni.

- 17) A támogatási kérelemmel egyidejűleg szükséges benyújtani a Felhívás mellékletei között szereplő útmutató alapján elkészítendő **Megalapozó dokumentumot**, melynek mellékleteként szükséges benyújtani az alábbiakat:

- A település útjait bemutató helyszínrajz vagy térkép, amelyen a település utcái jól beazonosíthatóak (legalább a főbb utcák neveinek feltüntetésével), és beazonosítható módon jelölve van(nak) a tervezett beruházás helye(i). A térképen legalább 3 eltérő jelölőszín megadása kötelező: földút, burkolt út, projekt keretében fejlesztendő út.
- A beruházás területét és környezetét érintő átnézeti helyszínrajz, mely a fejlesztendő utak/útszakaszok településen belüli betöltött szerepének (gyorsforgalmi utak, elsőrendű

- főút, másodrendű főút, gyűjtőút, kiszolgáló út, lakóút, vegyes használatú út) szemléltetésére szolgál.
- c) Ponttérkép, mely jelöli a tervezett beruházás nyomvonalában és annak 500 méteres távolságán belül elhelyezkedő forgalomvonzó létesítményeket³³.
 - d) A projekt tárgyát képező közterület(ek) műszaki állapotának bemutatását és a meglévő állapotot alátámasztó fotódokumentációt. Ajánlott útszakaszonként és forgalmi irányonként egy-egy fényképfelvételt mellékelni az úttengelyből fényképezve, amelyen látható a meglévő burkolat minősége, valamint a teljes úrszelvény.
 - e) Közülemi infrastruktúrával való ellátottság igazolása, melyről a támogatást igénylő vagy a tervező nyilatkozik.
 - f) A területspecifikus mellékletben meghatározott értékelési szempontoknál előírt külön dokumentum (amennyiben releváns)
- 19) A támogatási kérelemhez csatolni kell a fejlesztendő belterületi helyi utak besorolását alátámasztó **településrendezési eszközt** (Településszerkezeti tervet, Helyi építési szabályzatot és Szabályozási tervet), amennyiben rendelkezésre áll³⁴.

Ha a projekt műszaki, szakmai tartalma csökken, ezzel arányosan csökken a támogatási összeg is. (Részletesen lásd: Korm. rendelet 156 §, 157. §)

2.4. Horizontális szempontok érvényesítésével kapcsolatos elvárások és követelmények

Mind a három tevékenységcsoport vonatkozásában:

1. Általános elvárások

A táji, természeti, környezeti értékek védelmével, a klímaváltozás elleni küzdelemmel, az esélyegyenlőséggel, valamint a nők és férfiak közötti egyenlőséggel kapcsolatos elvek az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 Rendeletének 9. cikkében megfogalmazott horizontális elvek átfogó elemei, amelyek érvényesítése az Európai Unió fejlesztéspolitikájának kötelező része. Ezen elvek érvényesítése a horizontális elvárásokon és követelményeken keresztül történik. A horizontális elvárások részletes ismertetése megtalálható az „ÁÚF 21-27” 11. fejezetében. Kérjük, ezeket alaposan tanulmányozza át, mert mind a projekt előkészítését, mind a megvalósítását jelentősen befolyásolhatják.

A horizontális elvárás, illetve követelmény megvalósítása, valamint a megvalósítás eredményességének nyomon követése érdekében végzett tevékenységek következtében felmerült költségek elszámolhatóak.

A projekt tervezése és megvalósítása során kérjük, vegye figyelembe, hogy a projektben létrehozott eredményeknek minden esetben meg kell felelniük az alábbi elvárásoknak:

- Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projektekre vonatkozó európai uniós és hazai környezetvédelmi és esélyegyenlőségi előírásokat, jogszabályokat, az elővigyázatosság és a „ne okozz jelentős kárt”³⁵ elveket betartani, a projekt által érintett területen a védett környezeti, természeti és kulturális értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt és az esélyegyenlőség

³³ Pl.: köznevelési intézmények, kulturális intézmények, kereskedelmi egységek, egészségügyi intézmények, rendelők, sport- és szabadidős létesítmények, gazdasági területek, ipari parkok stb.

³⁴ Ezen dokumentumok rendelkezésre állásának hiányában a fejlesztendő utak besorolásának alátámasztására vonatkozó támogatást igénylői nyilatkozat benyújtása szükséges.

³⁵ „Ne okozz jelentős kárt” elv: a támogatott fejlesztés nem sérti jelentősen Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelet 9. cikkben meghatározott egyik környezeti célkitűzést (az éghajlatváltozás mérséklése; az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás; a vízi és tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme; a körforgásos gazdaságra való áttérés; a szennyezés megelőzése és csökkentése; a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása) sem.

szempontjából jogszabályba³⁶ ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.

- Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projekt végrehajtása során az esélyegyenlőséget, a nők és férfiak közti egyenlőséget, valamint a Fogyatékossgal élő Személyek Jogairól szóló ENSZ-egyezményt a 2010/48/EK tanácsi határozattal összhangban alkalmazni. A projektek végrehajtása során a fogyatékos személyeket megillető alapvető emberi jogokat – hozzáférhetőség biztosítása pl. akadálymentesítéssel és az ehhez kapcsolódó szabványok alkalmazásával – biztosítani kell;
- A fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, kommunikációjában és viselkedésében a kedvezményezett esélytudatosságot fejezzen ki: ne közvetítsen szegregációt, csökkentse a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

A projektek a DNSH és SKV elvárásoknak a támogatható tevékenységek, valamint a szakmai elvárások teljesítésével eleget tesznek.

2. Témaszpecifikus elvárások:

Klímaváltozás elleni küzdelemmel kapcsolatos elvárások:

Amennyiben a projekt megvalósítása során Ön tervez infrastrukturális vagy ingatlan beruházást, amely legalább öt éves várható élettartamú, akkor Önnek a tervezés során figyelembe kell vennie, hogy a projekt várható üvegházhatásúgáz-kibocsátása/elnyelése mennyire számottevő, továbbá fel kell mérnie a projekt éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási potenciálját, és biztosítani kell, hogy a projekt ellenálló legyen az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófákkal szemben! Ezért a támogatási kérelem összeállítása során vizsgálnia kell a projekt megvalósításával összefüggő fő éghajlatváltozási kihívásokat, a projekt helyszínén várható energiafelhasználás-változást, a klímavédelmi törekvésekhez való illeszkedést, valamint be kell mutatnia, milyen módon tervezi lebonyolítani az Európai Parlament és a Tanács 2021/1060 rendeletének 73. cikk (2) bek. j) pontja alapján elvárt éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot.

A támogatást igénylőnek a támogatási kérelem benyújtásakor a megalapozó dokumentum vonatkozó fejezetében részleteznie szükséges az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat megalapozását az abban részletezett szempontok szerint. Az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot a projekt előkészítésével párhuzamosan kell elvégeznie és annak dokumentációját az 1. mérföldkőig kell benyújtania.

Az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat elvégzéséhez 2021-2027 közötti támogatási időszakra az „Útmutató az infrastrukturális projektek éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatának elvégzéséhez” (röviden: Klímareziliencia Útmutató) c. dokumentum nyújt segítséget (<https://www.palyazat.gov.hu/tmutat-az-infrastrukturilis-projektek-ghajlatvltozsi-rezilienciavizsglatnak-elvgzshez-2021-2027>). A rezilienciavizsgálatot az útmutatóban szereplő **standard éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat** követelményeinek megfelelően szükséges elvégezni.

Környezet- és természetvédelmi elvárások

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet hatálya alá eső tevékenységek, létesítmények megvalósítása, valamint azok jelentős módosításai, változtatásai esetében el kell készíttetni a beruházás megkezdése előtt a projektfejlesztés során a projekt környezeti hatásának vizsgálatát a beruházás által érintett környezeti elemekre, rendszerekre vonatkozóan. A vizsgálati eljárást a 2011/92/EU direktíva (hazai alkalmazása a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet), a 92/43/EEC direktíva (hazai alkalmazása 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet) és a 2000/60/EK direktívával összhangban a 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásainak figyelembevételével kell végezni. A vizsgálat eredményeképp előállt dokumentációt, továbbá az ezen dokumentáció figyelembevételével született környezetvédelmi határozatot vagy környezetvédelmi engedélyt, ill. a hatóságok által kiadott nyilatkozatokat -

³⁶ 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

amennyiben már rendelkezésre áll - csatolni kell a támogatási kérelemhez, de legkésőbb a projekt tartalmi, műszaki előkészítésére vonatkozó mérföldkő teljesítésekor kell benyújtani. A dokumentációban be kell mutatni, hogyan fogja csökkenteni, kompenzálni, illetve dokumentálni a kivitelező a projekt megvalósítása során okozott káros környezeti hatásokat³⁷. A környezetvédelmi hatóság határozatának megfelelően a környezet állapotában bekövetkezett változásokat a beruházás megvalósítása során nyomon kell követni, és az állapotváltozásról, a káros hatások csökkentését vagy kompenzálását célzó intézkedések eredményességéről szóló jelentést csatolni kell a projekt előrehaladásáról és zárásáról készített beszámolóhoz.

Biológiai aktivitás megőrzése

A fejlesztés során biztosítani szükséges, hogy a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 9. melléklete szerint számított biológiai aktivitás érték a fejlesztéssel érintett telkeken ne csökkenjen.

Ennek érdekében minden projekt esetében a biológiai aktivitásérték a fejlesztés előtti értékét, és várható változását tájépítés, vagy tájvédelmi szakértői jogosultsággal rendelkező szakértőnek kell a legalább engedélyköteles terv szintre kidolgozott műszaki tervdokumentáció átvizsgálása alapján – az 1. mérföldkő elfogadása előtt – számítással meghatározni a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 9. melléklet 2. pontja szerinti pontértékeket használva. Továbbá a szakértőnek nyilatkoznia kell a kamarai jogosultsági száma vagy szakértői száma megjelölésével a várható változás számszerű és százalékos értékéről. A támogatási kérelem benyújtásakor elegendő az erre vonatkozó vállalást a megalapozó dokumentumban leírni.

Kapcsolódó horizontális adatszolgáltatás:

Horizontális adatszolgáltatás neve	Mértékegység	Típusa (környezetvédelmi / esélyegyenlőségi)
Biológiai aktivitás megőrzésével érintett terület nagysága	ha	környezetvédelmi

Vizek helyben tartása

Elvárás, hogy csak a helyben, illetve a területen vissza nem tartható, ott nem hasznosítható többletvizek kerülhetnek elvezetésre. Szükséges a vízviisszatartás, késleltetett levezetés, területi beszivárgás elősegítése – lehetőség szerint természet alapú megoldások alkalmazásával – és ennek tervezett módját a Megalapozó dokumentumban be kell mutatni.

Az ettől való eltérés csak kivételes esetben lehetséges, amelyet már a támogatási kérelem benyújtásakor a Megalapozó dokumentumban indokolni szükséges (pl. olyan települések, település részek, ahol magas a talajvíz, vagy jellemző a belvíz időszakos jelenléte, csúszásra hajlamos lejtők találhatók a területen, vagy egy integrált rendszer részeként a fejlesztéssel közvetlenül nem érintett településrészen valósul meg a helyben tartás.)

Esélyegyenlőség érvényesítése

- A 2007. évi XCII. törvény³⁸ 9. cikke értelmében a nyilvánosság számára nyitva és rendelkezésre álló létesítmények és szolgáltatások hozzáférhetőségét biztosítani kell. Ennek érdekében az ilyen létesítmények (pl. a közösségi célú funkciókat ellátó, ügyfélforgalmat lebonyolító épület/épületrész) építése/felújítása során kötelező a projektarányos akadálymentesítés, valamint az infokommunikációs akadálymentesítés. A termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelmények esetén az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/882

³⁷ A környezeti hatásvizsgálatban meghatározott és a környezetvédelmi engedélyben előírt hatásmérséklő és/vagy kompenzációs intézkedéseknek meg kell jelennie a vállalkozó tevékenységei között és közbeszerzés során a műszaki leírás részét kell képeznie.

³⁸ 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről

irányelvének szükséges megfelelni.³⁹ A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. § f) pontja szerinti közszolgáltatásokhoz⁴⁰ kapcsolódó fejlesztéseket (beleértve az infrastrukturális, szolgáltatás, infokommunikációs fejlesztéseket⁴¹) az egyetemes tervezés alapelvét figyelembe véve⁴² komplex akadálymentesítést elvégezve kell végrehajtani⁴³.

- Ha a támogatást igénylő települési önkormányzat, az igénylőnek igazolnia kell a helyi esélyegyenlőségi program meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (6) bekezdésének megfelelően.

Ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy, az igénylőnek igazolnia kell az esélyegyenlőségi terv meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-nak megfelelően.

Nemek közti esélyegyenlőség érvényesítése

Elvárás, hogy a kedvezményezett vállalja a gyermekgondozáshoz kapcsolódó ellátás, támogatás (pl. GYES, GYED) igénybevétele alatt keresőtevékenységet nem folytató – együttműködésre nyitott – munkatársakkal való szervezett, dokumentált – szakmai és munkaközösségi fókuszú – kapcsolattartást, mentális támogatást (pl. részvétel szervezeti rendezvényen, tréningen, képzésen; tanácsadás biztosítása a gyermekvállalással járó pszichés és szociális kihívások feldolgozásához; egyéni kapcsolattartás stb.). Az elvégzett kapcsolattartást naplóban szükséges vezetni, amely – legalább évi 4 alkalomra vonatkozóan – tartalmazza a kapcsolattartás időpontját, az alkalom tartalmát. A naplót a záró kifizetési kérelemmel együtt szükséges benyújtani. Az együttműködésre nem nyitott munkatársak esetében szükséges az erről szóló nyilatkozatok csatolása.

Konzorciumi pályázás esetén minden konzorciumi tag esetében szükséges a kapcsolattartás vállalása.

A követelményhez kapcsolódóan a támogatási kérelem benyújtásakor szükséges adatszolgáltatást elvégezni a kitöltő felület monitoring mutatók menüpontja alatt.

Kapcsolódó horizontális adatszolgáltatás:

Horizontális adatszolgáltatás neve	Mértékegység	Típusa (környezetvédelmi / esélyegyenlőségi)
Szervezett, dokumentált kapcsolattartásban résztvevő, gyermekgondozáshoz kapcsolódó ellátás, támogatás igénybevétele alatt keresőtevékenységet nem folytató munkatársak száma - nő	fő	esélyegyenlőségi
Szervezett, dokumentált kapcsolattartásban résztvevő, gyermekgondozáshoz kapcsolódó ellátás, támogatás igénybevétele alatt keresőtevékenységet nem folytató munkatársak száma - férfi	fő	esélyegyenlőségi

Fényszennyezés negatív hatásainak minimalizálása

A fényszennyezés negatív hatásainak minimalizálása érdekében kültéri világítás korszerűsítése, továbbá újonnan kialakítandó kültéri világítási rendszerek tervezése és megvalósítása során

³⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0882&from=HU>

A termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről szóló (EU) 2019/882 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek szükséges megfelelni a 2025. június 28-át követően forgalomba hozott termékek és szolgáltatások esetében.

⁴⁰ A közszolgáltatás fogalmába a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. § f) pontjában megadott meghatározások mindegyike beleértendő;

⁴¹ A közzsférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018. évi LXXV. törvény A közzsférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018. évi LXXV. törvényben foglalt kötelezettségek teljesítése ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 162/2019. (VII. 5.) Korm. rendelet

⁴² A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 2. cikk

⁴³ További információ: ÁÚF 21-27 11. fejezet

alkalmazni szükséges az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 53 - 54. §-ában meghatározott követelményeket, valamint a vonatkozó érvényes európai szabványok és a helyi szabályozási eszközök követelményeit. A beruházások megvalósítása során javasolt „A fényszennyezésről – világosan!” c. szakmai útmutató⁴⁴ módszertanának alkalmazása.

Akadálymentesítés

A 2007. évi XCII. törvénnyel ratifikált Fogyatékos személyek jogairól szóló ENSZ Egyezmény 9. cikke értelmében a nyilvánosság számára nyitva és rendelkezésre álló létesítmények és szolgáltatások hozzáférhetőségét biztosítani kell. Ennek érdekében az ilyen létesítmények építése/felújítása során kötelező az fizikai akadálymentesítés, valamint az infokommunikációs akadálymentesítés. A termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelmények esetén az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/882 irányelvének szükséges megfelelni. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény értelmében a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés követelményét be kell tartani. Ennek részeként a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó fejlesztéseket az egyetemes tervezés alapelvét figyelembe véve komplex akadálymentesítést elvégezve kell végrehajtani.

Közszolgáltatást⁴⁵ végző, közösségi célú funkciókat ellátó és/vagy ügyfélforgalmat lebonyolító épület/épületrész érintettsége esetében:

a) **Épület bővítése, felújítása, átalakítása esetén a beruházásnak az alábbi, akadálymentesítési követelményeknek kell megfelelni:**

Biztosítani szükséges:

- **az intézményhez, szolgáltatáshoz kapcsolódóan legalább egy akadálymentes parkolót,**
- **az épület főbejáratának vagy egy másik bejárat akadálymentesítését (elérési útvonal biztosításával),**
- **legalább egy akadálymentes mosdó kialakítását (elérési útvonal biztosításával):** Amennyiben az épület műszaki-fizikai adottságai miatt az akadálymentes mellékhelyiség a földszinten nem alakítható ki, úgy azt egyéb épületszinten kell kialakítani. Ebben az esetben meg kell oldani az épületszintek közötti akadálymentes közlekedést is. Az akadálymentes mellékhelyiség földszinten történő kialakíthatóságának műszaki-fizikai akadályairól rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő által kiadott indokolást kell benyújtani.
- **projektarányos akadálymentesítést:** Ez festés/mázolásnál a vakok és gyengén látók érdekében, a megfelelő színkontrasztok kialakítását jelenti (nyílászáró tokszerkezeteinek falfelülettől és/vagy ajtólaptól eltérő színű mázolása). Elektromos hálózat teljes felújításánál pl.: a helyiségek kapcsolóit a mozgáskorlátozottak számára elérhető magasságba kell áthelyezni.

A tervezés és megvalósítás során kötelező az OTÉK akadálymentesítés szempontjából releváns előírásainak betartása.

Az előírások betartásához és a kivitelezéshez ajánlasként a Felhívás mellékletét képező „*Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez*” c. dokumentum nyújt segítséget.

Az akadálymentesítés részleges kialakítása kizárólag az alábbi esetekben lehetséges:

- amennyiben a műszaki adottságok alapján nem megfelelően biztosítható a fejlesztés akadálymentes kialakítása. Erről a rehabilitációs környezettervező szakmérnöknek/szakértőnek és tervezőnek együttesen szükséges nyilatkoznia.
- az országos műemléki védelem, vagy műemléki jelentőségű területen, illetve műemléki környezetben elhelyezkedő épületek esetén. Továbbá az általános hatáskörű építési igazgatás által kiadott építési engedélyben foglaltak szerint a helyi védelem alatt álló objektumok esetében. (Tervezői nyilatkozat műemléki védelemről)

A fenti esetekben is törekedni kell az akadálymentesítésnek legalább részleges, az örökségi értékek sérelme nélkül elérhető szintű megvalósítására. A részletesebb szabályokat a jelen Felhívás mellékletét képező „*Akadálymentesítési feltételek az örökségvédelmi szempontból érintett objektumok esetében*” című dokumentum tartalmazza.

44

45

b) **Új építés esetén teljeskörű (nem projektarányos) komplex akadálymentesítést kell megvalósítani.**

Az építési-műszaki tervdokumentáció akadálymentesítés szempontjából releváns részének az OTÉK előírásainak kell megfelelni.

c) **Bővítés, felújítás, átalakítás és új építés esetén egyaránt** csak olyan projektjavaslatok valósíthatók meg, amelyek építési dokumentációja és/vagy építési engedélyezési tervdokumentációja, illetőleg az alapján, az építésügyi hatóság által kibocsátott jogerős vagy végleges és végrehajtható építési engedélye megfelel a hatályos OTÉK előírásainak. Az építési szabályoknak való megfelelést az építésügyi hatóság által kibocsátott jogerős vagy végleges és hatályos építési engedély bizonyítja. Nem engedélyköteles építési tevékenység esetében tervezői nyilatkozat benyújtása szükséges arra vonatkozóan, hogy a projekt nem engedélyköteles és megfelel a hatályos OTÉK előírásainak.

d) **Rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő bevonása szükséges az alábbiak szerint:**

- A tervezés során a műszaki dokumentumok részeként akadálymentesítési tervfejezetet szükséges benyújtani.
- A kivitelezés végén nyilatkozatot szükséges benyújtani az akadálymentesítés megvalósulásáról a projekt záró beszámolóban.

Gyalogos közlekedéshez kapcsolódó infrastruktúra kiépítése, felújítása, valamint közösségi közlekedési megállók és állomások esetében (pl.: járdák, gyalogátkelőhelyek, leszállóperonok) az e-ÚT 03.05.12 Akadálymentes közúti létesítmények c. Útügyi Műszaki Előírást kell figyelembe venni és alkalmazni. Attól eltérni megfelelően indokolt esetben lehetséges.

3.A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

3.1. Vissza kell-e fizetni a támogatást?

Nem, a támogatás vissza nem térítendő támogatásnak minősül, ezért a támogatást – szerződés szerinti projektmegvalósítás esetén – nem kell visszafizetni.

3.2. Mennyi a projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége?

A projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége a TKR kiemelt eljárásrendet alkalmazó városok/várostérségek esetében a felhívás mellékleteként megjelent FVS városok/várostérségek egyedi kritériumrendszere elnevezésű mellékletekben foglaltak szerint.

3.3. Mennyi támogatást lehet igényelni?

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás minimum és maximum összege a TKR kiemelt eljárásrendet alkalmazó városok/várostérségek esetében a felhívás mellékleteként megjelent FVS városok/várostérségek egyedi kritériumrendszere elnevezésű mellékletekben foglaltak szerint.

Nem állami támogatás esetén: A támogatás maximális mértéke az Európai Unióval elszámolható összköltség 100%-a.

Csekély összegű állami támogatás esetén: a támogatás maximális mértéke az elszámolható költségek 100 %-a.

Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén: a támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költségek és a működési eredmény közötti különbséget. A működési eredmény mértékét:

- a) megalapozott előrejelzések alapján kell meghatározni és előzetesen, vagy
 - b) visszafizetési mechanizmus alkalmazásával utólag
- kell levonni az elszámolható költségekből.

Közzolgáltatásért járó ellentételezés esetén: a támogatás maximális mértéke az elszámolható költség 100%-a, figyelemmel az alábbiakra is:

- a) Az ellentételezés összege évente és feladatonként a közlekedés és a közlekedési infrastruktúra, valamint a következő pontok kivételével nem haladhatja meg a 15 millió eurónak megfelelő forintösszeget. Amennyiben az ellentételezés összege a megbízás időszaka alatt változik, úgy az éves összeget a megbízási időtartamra tervezett ellentételezés éves összegeinek átlagaként kell kiszámítani.
- b) A támogatás éves átlagos összegének túllépése esetén a közzolgáltatásért járó ellentételezést előzetes jóváhagyás céljából be kell jelenteni az Európai Bizottság részére.

Kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás esetén:

a) Beruházási támogatás esetén a támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költség és a beruházás megvalósításából származó működési eredmény közötti különbséget azzal, hogy az infrastruktúra üzemeltetője - a támogatást nyújtó döntésétől függően - jogosult ésszerű nyereséget szerezni. A működési eredmény mértékét

a) megalapozott előrejelzések alapján kell meghatározni és előzetesen, vagy

b) visszafizetési mechanizmus alkalmazásával utólag

kell levonni az elszámolható költségekből.

VAGY

b) A kétmillió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó beruházási támogatás esetén a támogatás összege a fent meghatározott módszerek alkalmazásától eltérően is meghatározható azzal, hogy a támogatási intenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 80%-át.

Működési támogatás esetén a támogatás összege nem haladhatja meg a releváns időszakban keletkező működési veszteséget. A támogatás a működési veszteségen felül fedezetet nyújthat az ésszerű nyereség is.

A kétmillió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó működési támogatás esetén a támogatás összege a fent meghatározott módszerek alkalmazásától eltérően is meghatározható azzal, hogy a támogatási intenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 80%-át.

A zenei és irodalmi alkotások kiadásához nyújtott támogatás esetén

a) a támogatási intenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 70%-át és

b) a támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költségek és a projektből származó bevételek jelenértékének különbségét azzal, hogy a bevételeket az elszámolható költségekből előzetesen vagy visszakövetelési mechanizmus alkalmazásával kell levonni.

Sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott beruházási támogatás esetén:

- **Beruházási támogatás esetén** a támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költségek és a működési eredmény közötti különbséget.
- Az kétmillió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó támogatás esetén a támogatás összege a fenti pontokban meghatározott módszerek alkalmazásától eltérően is meghatározható azzal, hogy a támogatási intenzitás nem haladja meg az elszámolható költségek 80%-át.

Személyszállítási közzolgáltatásért járó ellentételezés esetén: a támogatás maximális mértéke az elszámolható költség 100%-a, figyelemmel az állami támogatási szabályokra.

Szennyezett terület szennyeződésmegmentéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén: a támogatás maximális mértéke az elszámolható költség legfeljebb 100%-a, figyelemmel az állami támogatási szabályokra.

Közzolgáltatásért járó ellentételezés

A támogatás maximális mértéke az elszámolható költség 100%-a, figyelemmel az alábbiakra is:

- a) Az ellentételezés összege évente és feladatonként a közlekedés és a közlekedési infrastruktúra, valamint a következő pontok kivételével nem haladhatja meg a 15 millió eurónak megfelelő forintösszeget. Amennyiben az ellentételezés összege a megbízás időszaka alatt változik, úgy az éves összeget a megbízási időtartamra tervezett ellentételezés éves összegeinek átlagaként kell kiszámítani.
- b) Közzolgáltatások nyújtásának ellentételezése egészségügyi ellátást, adott esetben sürgősségi betegellátást végző kórházak számára. (A fő tevékenységekhez közvetlenül kötődő kiegészítő tevékenységek végzése – különösen a kutatás területén – nem akadályozza ezen pont alkalmazását).

Ebben az esetben a 15 millió eurós értékhatárt nem kell alkalmazni.

- c) Szociális szükségleteket kielégítő közzolgáltatások nyújtásának ellentételezése a következő területeken: egészségügy és hosszú távú gondozás, gyermekgondozás, munkaerőpiacra való belépés és visszatérés, szociális lakáshoz juttatás, továbbá a sérülékeny társadalmi csoportok gondozása és társadalmi befogadása.

Ebben az esetben a 15 millió eurós értékhatárt nem kell alkalmazni.

- d) Közzolgáltatás nyújtásának ellentételezése olyan szigeteket érintő légi és tengeri járatok esetében, amelyek átlagos éves utasforgalma a közzolgáltatással való megbízást megelőző két pénzügyi évben nem haladta meg a 300 000 főt.

Ebben az esetben a 15 millió eurós értékhatárt nem kell alkalmazni.

- e) Közzolgáltatás nyújtásának ellentételezése olyan repülőterek és kikötők esetében, amelyek átlagos éves utasforgalma a közzolgáltatással való megbízást megelőző két pénzügyi évben nem haladta meg repülőterek esetében a 200 000, kikötők esetében a 300 000 főt.

Ebben az esetben a 15 millió eurós értékhatárt nem kell alkalmazni.

A támogatás éves átlagos összege vagy az utasforgalom fent meghatározott értékének túllépése esetén a közzolgáltatásért járó ellentételezést előzetes jóváhagyás céljából be kell jelenteni az Európai Bizottság részére.

Megújuló energia termeléséhez nyújtott beruházási támogatás

A támogatás maximális mértéke az elszámolható költség:

- a. **45%-a:**
 - aa) Ha a környezetvédelmi beruházási költség a beruházás összköltségén belül külön beruházásként vagy egy már működő létesítmény új, jól azonosítható többletkomponenseként meghatározható.
 - ab) Ha az elszámolható költség az aa) pont szerint nem határozható meg, a támogatott beruházás költségének és egy, a támogatás hiányában hitelt érdemlően megvalósítható hasonló, kevésbé környezetbarát beruházás költségének a különbsége számolható el.
- b. **30%-a,** ha kisméretű létesítmény esetén nem létezik az ab) pont szerinti hasonló, kevésbé környezetbarát beruházás.

100%-a, ha a támogatást egyértelmű, átlátható és megkülönböztetés-mentes kritériumok alapján kidolgozott valódi versenyeztetésen alapuló, megkülönböztetés-mentes, valamennyi érdekelt vállalkozás részvételét lehetővé tevő ajánlattételi eljárás keretében nyújtják. Ha az ajánlattételi eljárás korlátozott költségvetése miatt nem részesülhet valamennyi ajánlattevő támogatásban, a támogatás kizárólag az ajánlattevők ajánlatának megfelelően nyújtható, a későbbi tárgyalás lehetőségének kizárásával.

4. A PROJEKTVÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA

4.1. Mikor kezdhető meg a projekt?

A támogatási kérelem benyújtása előtt megkezdett projekthez is igényelhet támogatást, ha azt a kérelem benyújtásáig fizikailag még nem fejezte be, és ha a támogatást igénylő nem helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatási kategória szerint igényel támogatást.

A 2.2. pont szerinti uniós állami támogatási kategóriával támogatott tevékenységhez kapcsolódóan a támogatási kérelem benyújtását megelőzően a projekt előkészítésével kapcsolatban felmerült költségek – figyelemmel az uniós állami támogatási szabályokra – kizárólag a csekély összegű (de minimis) támogatás keretében vagy amennyiben a kedvezményezett a kérelem benyújtása előtt megkötött közszolgáltatási szerződéssel rendelkezik, akkor közszolgáltatásért járó ellentételezés jogcímen számolhatók el.

További részletes szabályozást az "ÁÚF 21-27" 8.6. fejezetének 1. alpontja tartalmaz.

Ha Ön a támogatási döntés kézhezvétele előtt már megindítja a közbeszerzési eljárást, be kell tartania a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket is.⁴⁶

4.2. Mikorra kell befejezni a projektet?

Mikor minősül befejezettnek a projekt?

Fizikailag akkor befejezett a projekt, ha valamennyi támogatott tevékenység megvalósult a támogatási szerződésben/támogatói okiratban (a továbbiakban együtt: támogatási szerződés) és a felhívásban meghatározott feltételek szerint. A projekt fizikai befejezésének napja tehát az a nap, amikor az utolsó támogatott tevékenység megvalósul.

Pénzügyileg akkor befejezett a projekt, ha fizikailag befejezett, és a megvalósítás során keletkezett bizonylatok - szállítói kifizetés esetén az előírt önrész szállítók részére történő - kifizetése megtörtént.

További részletes szabályozás az "ÁÚF 21-27" 8.6. fejezetének 2. alpontjában olvasható.

Mennyi idő alatt kell fizikailag befejezni a projektet?

A projekt fizikai befejezésére a megkezdésétől számított **60 hónap** áll rendelkezésre.

Ha Ön a projekt megvalósítását a támogatási szerződés hatályba lépéséig nem kezdte meg, a végrehajtási határidő a támogatási szerződés hatályba lépésének napjával kezdődik.

További részletes szabályozás az „ÁÚF 21-27” 8.6. fejezetének 2. alpontjában olvasható.

A záró kifizetési kérelem benyújtásának határideje a projekt fizikai befejezését követő 60 nap, de legkésőbb 2029. június 29.

5. MÉRFÖLDKÖVEK, INDIKÁTOROK

5.1. Hány mérföldkövet kell tervezni?

A mérföldkö a projekt megvalósítása szempontjából jelentős időpont, amelyhez a projekt megvalósítása révén elért szakmai vagy műszaki eredmény kapcsolódik, vagy az elérendő eredmény

⁴⁶ Lásd: Korm. rendelet Közbeszerzési eljárások ellenőrzése c. fejezete

egy jól körülhatárolható fejlesztési szakasza lezárul. Egy adott mérföldkőhöz ezen túlmenően meg kell tervezni az adott mérföldkővel bezárólag várhatóan elszámolni kívánt költségek kumulált mértékét is.

Önnek a projektjében **2 mérföldkővet** kell tervezni. Az utolsó mérföldkővet a projekt fizikai befejezésének várható időpontjára kell megtervezni.

Minden betervezett mérföldkő teljesítését alátámasztó dokumentumokkal kell igazolni.

1. mérföldkő: Projekt előkészítése

A mérföldkővet a **támogatási szerződés hatályba lépésétől számított 18. hónap utolsó napjáig** szükséges betervezni.

A mérföldkőhöz az alábbi, projekt szempontjából releváns, dokumentumok csatolása szükséges:

Minden tevékenységcsoport esetén (amennyiben releváns):

- teljes műszaki dokumentáció az összes érintett tevékenységre vonatkozóan,
- építési/létesítési engedélyek vagy tervezői nyilatkozatok, hogy az adott tevékenység nem hatósági engedélyköteles,
- minden projekttel érintett épületen végrehajtott infrastrukturális beruházás esetében a tervezett energiahatékonysági műszaki megoldások jogszabályi előírásoknak való megfelelésére vonatkozó tervezői nyilatkozat,
- a Felhívás 2.3. és 2.4. pontjában előírt releváns szakmai-műszaki és horizontális feltételeknek való megfelelés bemutatása,
- éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat dokumentációja,
- 700 millió Ft feletti összköltségű projektek esetében költség-haszon elemzés elkészítése a Felhívás 6.2 pont 2) alpontban meghatározottak alapján,
- a projektmenedzsment szervezet rövid bemutatása, valamint a Kedvezményezett büntetőjogi felelőssége tudatában megtett nyilatkozata arra vonatkozóan, hogy a projektmenedzsment szervezet megfelel a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Elszámolási Útmutató c. dokumentum 3.8.2 pontjában leírtaknak,
- tulajdonviszonyok rendezése a Felhívás 6.4. pontjában foglaltak szerint,
- amennyiben a fejlesztés korábban támogatott projekthez is kapcsolódik, úgy szükséges a pontos, tevékenység szintű lehatárolás bemutatása,
- Vizek helyben tartásának tervezett megvalósítása,
- A megtartott társadalmi / lakossági egyeztetés(ek), ülés(ek) jegyzőkönyve(i).

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

Az A) főtevékenység esetében:

- a TVT – igazoltan az engedélyezési eljárás indítását megelőző dátumú – szakvéleményének csatolása, amelyben minden szempont „igen” vagy „nem releváns” minősítést kapott.
 - az Integrált Települési Vízgazdálkodási Tervhez (ITVT) illeszkedés bemutatása⁴⁷
 - a befogadó vízfolyás kezelőjének írásbeli hozzájárulása,
 - a szemléletformáló program részletes tartalmának bemutatása,
 - a megvédett területen található infrastruktúra becsült értékének meghatározása, amennyiben a projekt tartalma módosult a benyújtáshoz képest,
 - speciális műszaki tartalom esetében (2.3. II. 6) pont szerint) a szakmai indoklások benyújtása.
- A B) és C) főtevékenység esetében:**
- ZIFFA készítés vagy rendelkezésre állás esetén az ahhoz való illeszkedést,
 - játszótér fejlesztés esetén a 2.3. III. 10.) alpont szerinti árnyékolt rész és vízvételi lehetőség kialakításának tervezett módja,
 - a 2.3. III. 11) pontban hivatkozott szabványok figyelembe vételének igazolása,

⁴⁷ Amennyiben más főtevékenységhez kapcsolódóan készül olyan csapadékvíz elvezetés, amely nem érinti az A) főtevékenységet, akkor nem elvárás ITVT készítése.

- a sport- és szabadidős infrastruktúra egyenlő esélyű, szabad és korlátlan használatára vonatkozó nyilatkozat vagy bemutatás.

A D) főtevékenység esetében:

- elkészített/felülvizsgált kerékpárforgalmi hálózati terv,
- tervzsűri nyilatkozat(ok),
- civil szervezet(ek) nyilatkozata,
- szemléletformáló program részletes tartalmának bemutatása,
- a Közlekedéstudományi Intézet előzetes szakmai jóváhagyása forgalomirányítási és utastájékoztatási rendszerek fejlesztése esetén,
- interoperabilis elektronikus jegyrendszer kialakítására, fejlesztésére vonatkozó speciális feltételeknek való megfelelés bemutatása
- tulajdonviszonyok rendezése vagy tulajdonviszonyok rendezési módjának bemutatása a Felhívás 6.4. pontjában foglaltaknak megfelelően,
- közúti közösségi közlekedés közszolgáltatás veszteségfinanszírozási igény megnövekedése esetén szándéknyilatkozat,
- Kerékpárút Nyilvántartó Rendszer (KeNyi) feltöltéséről szóló Magyar Közút NZrt. igazolás a tervezési adatszolgáltatás elvégzéséről.

Az E) főtevékenység esetében:

- hulladéklerakó rekultiváció esetében a rekultivációs terv benyújtása,
- barnamezős terület kármentesítése estében a terület szennyezettségének és a kármentesítési beavatkozás megvalósíthatóságának bemutatása, valamint a környezetvédelmi hatóság erre vonatkozó állásfoglalásának benyújtása, valamint nyilatkozat arról, hogy a pályázó nem nyújtott be kármentesítési igényt a Rozsdaövezeti Bizottsághoz, vagy hogy a benyújtott igényt a bizottság elutasította,

Az A), B), C) és E) főtevékenység esetében:

- ZIT 2. körös véleményezés jegyzőkönyvének csatolása.

II. Szociális célú városrehabilitáció vonatkozásában

- Megvalósíthatósági Tanulmány és mellékletei (MT),
- TEF-fel való egyeztetésről szóló jegyzőkönyv és lehetőség szerint emlékeztető,
- együttműködési megállapodás a TEF-fel,
- tervezői és kéményseprő-ipari nyilatkozat a megfelelő égéstermék elvezetésről és levegő utánpótlásról (amennyiben releváns).

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában

- ME AMF nyilatkozat a kerékpározhatósági szempontok vizsgálatáról a belterületi utak fejlesztéséhez kapcsolódóan.
- Tervzsűri nyilatkozat: Kerékpárforgalmi létesítmény kialakítását, fejlesztését célzó tevékenység esetén a műszaki és kiviteli terveket ME AMF Tervzsűri által is véleményeztetni szükséges. A Támogató és a Tervzsűri javaslati figyelembevételével történhet meg a tervek véglegesítése.
- közlekedésbiztonságot szolgáló fejlesztések esetén közúti biztonsági audit jelentés, és az abban foglalt ajánlások és megállapítások terveken történő átvezetésének bemutatását tartalmazó tervezői nyilatkozat,
- autóbuszöblök, autóbuzsmegállók, autóbusz fordulók, autóbusz peronok, várakozást szolgáló helyiségek, esőbeállók, leszállóperonok építése esetén szándéknyilatkozat a területileg illetékes közösségi közlekedést biztosító közszolgáltatótól a létesítmények használatára vonatkozóan,
- autóbuszöblök, autóbuzsmegállók, autóbusz fordulók, autóbusz peronok, várakozást szolgáló helyiségek, esőbeállók, leszállóperonok felújítása esetén szükséges az aktív, meglévő használat igazolása,
- Tervezői nyilatkozatok:
 - a tervezett buszöblök felújítása és kiépítése bazaltbetonnal vagy azzal megegyező teherbírású merev burkolattal és pályaszerkezettel történik.
 - a tervezett buszöblök bazaltbetontól eltérő burkolattípus választásának indoklása.

- a tervezett autóbusz fordulók kialakítása megfelelő teherbírású pályaszerkezettel történik.
 - új gyűjtőút kiépítése, valamint lakóút gyűjtőúttá fejlesztése esetén a helyi lakosság körében elvégzett társadalmi egyeztetést igazoló dokumentum(ok),
 - Felhívás 2.3. fejezet 5) pontjában hivatkozott szabványok figyelembe vételének igazolása,
 - a tulajdonviszonyok rendezése a Felhívás 6.4. pontjában foglaltak szerint.
 - az állami tulajdonban lévő területek esetén a tulajdonosi jogokat gyakorolni jogosult szervezet hozzájáruló nyilatkozata a beruházás megvalósításához és fenntartásához a Felhívás 6.4. pontjában foglaltak szerint,
- Kerékpárút Nyilvántartó Rendszer (KeNyi) feltöltéséről szóló Magyar Közút NZrt. igazolás a tervezési adatszolgáltatás elvégzéséről.

2. mérföldkő: A projekt fizikai befejezése

A teljes projekt fizikai befejezését szükséges önálló mérföldkőként betervezni. A mérföldkövet a projekt fizikai befejezésének várható időpontjára szükséges megtervezni.

Benyújtandó dokumentumok az alábbiak közül, amennyiben releváns:

Minden tevékenységcsoport esetében:

- amennyiben a Felhívás 2.1.2.2. I. c) alpont szerinti új Településfejlesztési Terv készül, úgy a terv benyújtása és a projekt ahhoz való illeszkedésének igazolása szükséges.
- fizikai befejezést igazoló dokumentumok,
- a Kedvezményezett büntetőjogi felelőssége tudatában megtett nyilatkozata arra vonatkozóan, hogy a megvalósítási időszak alatt alkalmazott projektmenedzsment szervezet megfelelt a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Elszámolási Útmutató c. dokumentum 3.8.2 pontjában leírtaknak,
- kötelezően előírt nyilvánosság biztosítását igazoló dokumentumok a Kedvezményezettek Tájékoztatási Kötelezettségei a 2021-2027-es fejlesztési ciklusban („KTK Plusz”) szerint,
- teljesítés igazolások,
- egyéb projektzárást igazoló dokumentum.

I. Élhető település tevékenységcsoport vonatkozásában

Kizárólag a D) főtevékenység esetében:

- elkészített vagy felülvizsgált SUMP, KTI szakmai nyilatkozat (amennyiben releváns)
- mezőgazdasági vagy erdészeti út kerékpáros útvonalként történő kijelölése esetén a Felhívás 6.4. pontja szerint a használatot biztosító szerződés bemutatása (amennyiben releváns)
- Kerékpárút Nyilvántartó Rendszer (KeNyi) feltöltéséről szóló Magyar Közút NZrt. igazolás a megvalósult létesítményhez kapcsolódó adatszolgáltatásról (amennyiben releváns)

II. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában

- Kerékpárút Nyilvántartó Rendszer (KeNyi) feltöltéséről szóló Magyar Közút NZrt. igazolás a megvalósult létesítményhez kapcsolódó adatszolgáltatásról,
- engedélyköteles tevékenység esetében az építményre vonatkozó forgalomba helyezési vagy ideiglenes forgalomba helyezési engedély,
- nem engedélyköteles tevékenység esetében az építmény kapcsán készült műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv,
- beépített aszfalt minőségi vizsgálat és megfelelés igazolás.

Ha egy támogatási kérelem több tevékenységcsoport megvalósítására is irányul, a mérföldköveket az egyes tevékenységcsoportok mérföldköfeltételeinek kombinálásával szükséges megtervezni, valamennyi tevékenységhez tervezve a releváns teljesítési lépéseket.

Fentieken túl, jelen felhívás 2.3 Milyen műszaki, szakmai elvárásoknak feleljen meg a projekt? c. pontban hivatkozott SUMP illeszkedés igazolására az 1. mérföldkőig szükséges benyújtani az elkészült/felülvizsgált SUMP dokumentációját, valamint az ahhoz való illeszkedést a mérföldkő keretében igazolni szükséges (amennyiben releváns).

5.2. Milyen indikátorok teljesítéséhez kell hozzájárulni?

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

Kérjük, hogy a támogatási kérelmében az alábbi táblázatban szereplő kimeneti indikátorokat a projekt szempontjából releváns esetben szerepeltesse.

Indikátor neve	Alap	Mérték-egység	Típusa ⁴⁸	Azonosító	Része-e a műszaki-szakmai tartalomnak (Igen/Nem)	Célérték tervezése szükséges (Igen/Nem)
Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	ERFA	km	Közös kimeneti	RCO58	Igen	Nem
A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói	ERFA	fő/év	Közös eredmény	RCR64	Nem	Nem
Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	ERFA	db	OP kimeneti	TPO10	Igen	Nem
Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	ERFA	m ²	OP kimeneti	TPO11	Igen	Nem
A rehabilitált talaj összterjedése	ERFA	ha	OP kimeneti	TPO08	Igen	Nem
Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	ERFA	m	OP kimeneti	TPO35	Igen	Nem
Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöldinfrastruktúra	ERFA	ha	Közös kimeneti	RCO26	Igen	Nem
Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság	ERFA	fő	Közös eredmény	RCR35	Nem	Nem

Indikátor neve: Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra

Indikátor definíciója: A támogatott projektek keretében újonnan épített vagy jelentősen korszerűsített dedikált kerékpáros infrastruktúra hossza. A dedikált kerékpáros infrastruktúra magában foglalja a gépjárműforgalomtól vagy ugyanazon út más részeitől szerkezeti eszközökkel (szegély, korlátozó tényezők (pl.: nyitott kerékpársáv, kerékpársáv kialakítása, védőkorlát)) elválasztott kerékpáros létesítményeket, kerékpárutakat, kerékpáros alagutakat stb. Az úttest többi részétől elválasztott irányhelyes (pl.: az út mindkét oldalán) kerékpáros infrastruktúra hosszát sávhosszként mérik.

A lehetséges kerékpárforgalmi létesítményeket az e-UT 03.04.13 Kerékpározható közutak tervezése c. Útügyi Műszaki Előírás tartalmazza. A kerékpáros nyom és az útbaigazító tábla elhelyezése nem számít bele az indikátorba.

Indikátor számítási módja: A projekt keretében újonnan épített vagy jelentősen korszerűsített kerékpárforgalmi létesítmények hossza kilométerben kifejezve, két tizedesjegyre kerekítve. Kétoldali létesítmények esetén az érték ugyanazon szakaszra csak egyszer vehető figyelembe, amennyiben a létesítmények nem azonos helyen érnek véget oldalanként, úgy a hosszabb létesítmény oldalának a hosszát kell figyelembe venni.

Indikátor igazolásának módja:

- az elkészült/felülvizsgált kerékpárforgalmi hálózati terv;

⁴⁸ Közös kimeneti, közös eredmény, OP-kimeneti, OP-eredmény

- a kerékpárforgalmi hálózati terv alapján megvalósított – indikátorhoz hozzájáruló – szakaszok térképi ábrázolása, és a létesítménytípusok megnevezése;
- a települési önkormányzat nyilatkozata az indikátorhoz hozzájáruló létesítmények összesített és létesítményenkénti hosszáról;
- engedélyköteles tevékenység esetén: az építményre vonatkozó forgalomba helyezési vagy ideiglenes forgalomba helyezési engedély.
- nem engedélyköteles tevékenység esetén: az építmény kapcsán készült műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv.

Indikátor neve: A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói

Indikátor definíciója: A projekt keretében támogatott újonnan épített vagy jelentősen korszerűsített kerékpáros infrastruktúra éves felhasználóinak száma. A kerékpáros infrastruktúra meghatározását az RCO58 azonosító számú indikátor szabályozza. Az indikátor bázisértéke a támogatott célzott kerékpáros infrastruktúrát használók projekt megkezdése előtti évre számított értéke, az új kerékpáros infrastruktúra kialakítása esetében pedig nulla. A tényértéket a projekt fizikai befejezését követő évben az infrastruktúrát használó felhasználók számának forgalomszámlálásával kell megbecsülni.

Indikátor számítási módja: A projekt keretében támogatott újonnan épített vagy jelentősen korszerűsített kerékpáros infrastruktúra éves felhasználóinak száma. Az éves felhasználók számának mérése a kerékpáros infrastruktúra egy szakaszának használati szintjét mutatja. A felhasználók számának mérése összetett felmérést igényelne, azonban a felhívás keretében a hálózatos fejlesztések megvalósítása elvárás, ezért ha a mérés csak egyetlen helyre összpontosít (ahol a fejlesztés megtörtént), az a teljes hosszát reprezentálónak tekinthető. Eltérő típusú forgalomszámlálási eszközök is alkalmazhatóak (pl.: automata forgalomszámlálás, kézi forgalomszámlálás) és azok értékeinek éves szinten való extrapolálása a mért napoktól (pl.: hétvége/hétköznap/adott nap időjárása) függően alakulhat.

Indikátor igazolásának módja: Kedvezményezett nyilatkozata a forgalomszámlálás módszertanáról és az éves felhasználók számáról.

Indikátor neve: Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma

Indikátor definíciója: Kialakított új, forgalomcsillapított övezetnek számít azon fejlesztési / beruházási elemek eredménye, amelyek megvalósítását követően a forgalomcsillapításon átesett közlekedési felületen az áthaladó gépjárműforgalom mértéke és sebessége csökken.

Indikátor számítási módja: Az indikátor számításakor egy övezetnek minősül az egymással logikailag összefüggő (folytatólagos útszakaszon vagy logikai hálózaton belül megvalósított), de nagyobb forgalmú szakaszokkal határolt területen elvégzett tevékenységek együttes eredménye. Forgalomszámlálás elvégzésével és a megengedett közúti sebesség jelzésével kell bemutatni az adott terület beavatkozást megelőző, és beavatkozást követő forgalmi viszonyait, igazolva az áthaladó gépjárműforgalom mértékének és sebességének a csökkenését.

Indikátor igazolásának módja: Kedvezményezett nyilatkozata a forgalomszámlálás módszertanáról és eredményéről, továbbá a projekt fizikai befejezésekor térképen és szövegesen kell bemutatni az elvégzett tevékenységeket, amelyek hozzájárultak az adott forgalomcsillapított övezetek kialakításához.

Indikátor neve: Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága

Indikátor definíciója: A „B” és „C” főtevékenység részeként fejlesztéssel érintett közösségi célra használt területek (pl. közösségi szolgáltató- rendezvényter, játszótér, futópálya, szabadidős és sportlétesítmény stb.) teljes kiterjedése.

Indikátor számítási módja: A projekt keretében újonnan létrehozott vagy felújított, közösségi célt szolgáló területek nagysága négyzetméterben megadva.

Indikátor igazolásának módja: Kedvezményezett és műszaki ellenőr közös nyilatkozata, valamint a nyilatkozathoz csatolt méretarány megjelöléssel ellátott helyszínrajz, amelyen a fejlesztéssel érintett közösségi terület megjelölésre kerül.

Indikátor neve: A rehabilitált talaj összkiterjedése

Indikátor definíciója: Az „E” főtevékenység részeként, 100%-ban önkormányzati tulajdonú barnamezős területek hasznosítása, kármentesítése során rehabilitált talaj vízszintes felületi vetületének összkiterjedése.

Indikátor számítási módja: A projekt keretében rehabilitált talaj vízszintes felületi vetületének összkiterjedése, hektárban megadva.

Indikátor igazolásának módja: Kedvezményezett és műszaki-ellenőr közös nyilatkozata, valamint a nyilatkozathoz csatolt méretarány megjelöléssel ellátott helyszínrajz, amelyen a talajrehabilitációval érintett terület megjelölésre kerül.

Indikátor neve: Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza

Indikátor definíciója: Az „A” főtevékenységhez kapcsolódva a belterület védelmét szolgáló csapadékvíz-gazdálkodási rendszerek lokális fejlesztéseinek, rekonstrukciójának újonnan létrehozott vagy felújított, korszerűsített létesítmények hossza.

Indikátor számítási módja: A projekt keretében felújított vagy újonnan létrehozott létesítmények hossza méterben megadva. Út mellett kétoldalt vezetett vízelvezetés esetében mindkettő külön-külön beleszámítandó. Védelmi töltés fejlesztése esetén mindkét oldal külön számítandó, amennyiben releváns. Tározók, ideiglenes elöntési területek esetében azok legnagyobb vízszintes vetületi hossza vehető figyelembe.

Indikátor igazolásának módja: Kedvezményezett és műszaki-ellenőr közös nyilatkozata, valamint a nyilatkozathoz csatolt méretarány megjelöléssel ellátott helyszínrajz, amelyen a fejlesztéssel érintett létesítmények megjelölésre kerülnek.

Indikátor neve: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöldinfrastruktúra

Indikátor definíciója: Újonnan épített vagy korszerűsített zöldinfrastruktúra területek nagysága az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás fokozása érdekében, például az árvizek elleni védelem megerősítésével és a talajerózió megakadályozásával. (A zöldinfrastruktúra jellemzően fákra, gyepekre, sövényekre, parkra, erdőkre, stb. értendő.) A mutató kiterjed továbbá a kékinfrastruktúra elemek felületére, így a vízfolyásokra, csatornákra, tavakra, árterekre, holtágakra, a csapadékvíz-gazdálkodási létesítmények, így a kisléptékű vízmegtartó megoldások rekonstrukciós elemeire stb. is.

Indikátor számítási módja: A projekt keretében építéssel, felújítással, revitalizációval, növénytelepítéssel, növényvédelemmel érintett zöldterületek és zöldfelületek talajszinten mért nagysága, amelybe az ezek területén található vízfelületek is beleszámíthatók, amennyiben a projekt keretében érintettek. Nem számítható bele a burkolt és nem vízáteresztő felületek nagysága, ill. a többszintű zöldinfrastruktúra burkolat felületek fölé nyúló része.

Indikátor igazolásának módja: Kedvezményezett és műszaki-ellenőr nyilatkozat, valamint egy a nyilatkozathoz tartozó léptékhelyes helyszínrajz, amelyen a számításba vett felületek egyértelműen megjelölésre kerülnek.

Indikátor neve: Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság

Indikátor definíciója: Azon személyek száma, akik a beruházás által megvédett területen élnek.

Indikátor számítási módja: A beruházással megvédett területen élő lakosok száma. A megvédett területet helyszínrajzon szükséges lehatárolni és a területen élő lakosokat figyelembe venni. (A lakcím és tartózkodási hely is figyelembe vehető.)

Indikátor igazolásának módja: Kedvezményezett nyilatkozata, valamint a megvédett terület helyszínrajzi lehatárolásának bemutatása, amelyen az érintett lakosság él.

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

A támogatási kérelemben, az alábbi táblázatban szereplő indikátor vállalása kötelező, amennyiben az az adott projekt szempontjából releváns.

Indikátor neve	Alap	Mértékegység	Típusa ⁴⁹	Azonosító	Része-e a műszaki-szakmai tartalomnak (Igen/Nem)	Célérték tervezése szükséges (Igen/Nem)
----------------	------	--------------	----------------------	-----------	--	---

⁴⁹ Közös kimeneti, közös eredmény, programspecifikus kimeneti, programspecifikus eredmény.

Indikátor neve	Alap	Mérték-egység	Típusa ⁴⁹	Azonosító	Része-e a műszaki-szakmai tartalomnak (Igen/Nem)	Célérték tervezése szükséges (Igen/Nem)
Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	ERFA	fő	Közös kimeneti	RCO65	igen	igen
A projekt keretében integrált területre költözők száma	ERFA	fő	Programspecifikus eredmény	TPR09	igen	igen

Indikátor neve: Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása

Indikátor definíciója: Az újonnan épített vagy korszerűsített szociális lakások létesítményeiben elszállásolható személyek maximális száma. A szociális lakhatás a kormányzati szervek vagy nonprofit szervezetek által az alacsony jövedelmű vagy különleges ellátási igényű személyek számára nyújtott szolgáltatás.

Indikátor számítási módja: Az újonnan épített és a korszerűsített szociális lakások létesítményeiben elszállásolható személyek számának összege.

Indikátor igazolásának módja: Önkormányzati nyilatkozat az új és a korszerűsített szociális lakásokban élő lakosokról.

Indikátor neve: A projekt keretében integrált területre költözők száma

Indikátor definíciója: Az újonnan épített vagy korszerűsített csak és kizárólag integrált területen található szociális lakások létesítményeiben elszállásolt személyek maximális száma.

Indikátor számítási módja: Település integrált területén újonnan épített és korszerűsített szociális lakások létesítményeiben elszállásolt személyek számának összege.

Indikátor igazolásának módja: Önkormányzati nyilatkozat az integrált területen új és korszerűsített szociális lakásokban élő lakosokról.

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

Kérjük, hogy a támogatási kérelmében az alábbi táblázatban szereplő kimeneti indikátort a projekt szempontjából releváns esetben szerepeltesse.

Indikátor neve	Alap	Mérték-egység	Típusa ⁵⁰	Azonosító	Része-e a műszaki-szakmai tartalomnak (Igen/Nem)	Célérték tervezése szükséges (Igen/Nem)
Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	ERFA	km	Közös kimeneti	RCO46	Igen	Nem

Indikátor neve: Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T

Indikátor definíciója: A projekt keretében átépített vagy korszerűsített TEN-T úthálózaton kívüli közutak teljes hossza kilométerben kifejezve. A beavatkozások magukban foglalhatják az olyan építési munkákat, mint pl.: az újjáépítés, a felújítás, az átépítés stb. Kétirányú forgalmú, párhuzamos

⁵⁰ Közös kimeneti, közös eredmény, OP-kimeneti, OP-eredmény

közlekedésre kijelölt út esetében az indikátor számítási mód az adott kétirányú útszakaszra értendő, nem forgalmi sávonként külön-külön.

- **Átépités:** a meglevő úttest szerkezeti vastagságának vagy szélességének megváltoztatása.
- **Korszerűsítés:** az osztályba sorolásának nem megfelelő műszaki jellemzőkkel rendelkező közút műszaki jellemzőinek megfelelővé fejlesztése, vagy az osztályba sorolásának megfelelő közút teljesítőképességének növelése a forgalmi igényeinek kielégítésére.

Indikátor számítási módja: A projekt keretében átépitett vagy korszerűsített közutak teljes hossza kilométerben kifejezve, három tizedesjegy pontossággal.

Indikátor igazolásának módja:

- Engedélyköteles tevékenység esetében az építményre vonatkozó forgalomba helyezési vagy ideiglenes forgalomba helyezési engedély.
- Nem engedélyköteles tevékenység esetében az építmény kapcsán készült műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv.

Mindhárom tevékenységcsoport vonatkozásában:

A támogatási szerződésben vállalt indikátor tervértékének csökkenése:

Ha Ön a támogatási szerződésben vállalt tervértéket csökkenti, a műszaki, szakmai tartalom csökkenésére vonatkozó rendeleti szabályozást alkalmazzuk.⁵¹

A támogatási szerződésben vállalt indikátor alulteljesítése:

A támogatás összegét csökkentjük, ha a támogatási szerződésben meghatározott indikátor teljesítése a célérték elérésének vállalt időpontjában nem éri el a célérték 75%-át. A támogatás csökkentésének aránya megegyezik az indikátor célérték 75%-a és az indikátor teljesítésének százalékos mértéke közötti különbséggel⁵².

6. PROJEKTVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK

6.1. Mire nem kapható támogatás?

A 2.1. pontban meghatározott tevékenységeken kívül más tevékenység nem támogatható.

Így például nem támogathatóak az alábbiak:

I. Minden tevékenységcsoport vonatkozásában:

- a) fenntartási (üzemeltetési, pótlási, karbantartási) jellegű tevékenységek;
- b) oktatási intézmény fejlesztése;
- c) temető területét érintő fejlesztések;
- d) szociális és egészségügyi szolgáltatás fejlesztése;
- e) turisztikai célú fejlesztések;
- f) szálláshely (és szolgáltatásainak) bármilyen fejlesztése, létesítése, kialakítása;
- g) köztéri műalkotások kialakítása, beszerzése.

II. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

- a) szennyvíz-elvezető, ivóvíz és gáz, elektromos áram és távhő rendszer fejlesztése (kivéve a szükséges közmű kiváltásokat és a fejlesztéssel érintett építmények használatához szükséges csatlakozásokat és az E) főtevékenység keretében rehabilitált barnamezős területek alapinfrastruktúráját);
- b) külterületi vízelvezető csatornaszakasz rekonstrukciója, illetve építése, amennyiben az nem a belterület védelmét szolgálja;
- c) járműbeszerzés (kivéve: 2.1.2.2. IV. h) pont esetében a kerékpárforgalmi létesítmény ütfenntartó gépeinek beszerzése és a 2.1.2.1. f) pont a D) főtevékenység esetében:

⁵¹ Korm. rendelet 156. §.

⁵² Korm. rendelet 160.§.

szemléletformáló eszközök beszerzése keretében, hagyományos vagy elektromos rásegítésű kerékpár, futóbicikli, cargo-kerékpár. Elektromos kerékpár beszerzése nem támogatható.)

- d) kulturális tevékenységeket magában foglaló épületek, építmények fejlesztése a következők vonatkozásában:
- f1) múzeum;
 - f2) vallási helyszín – kivéve a szabadon látogatható, rekreációs célokra korlátozás nélkül használható egyházi tulajdonban lévő zöldfelület;
 - f3) világörökségi helyszín;
 - f4) kastély, vár, várrom;
 - f5) kulturális tematikus utak állomáshelye;
 - f6) ipari emlék turisztikai hasznosítása;
 - f7) örökségpark;
- e) kátyúzás;
- f) EUROVELO 6 és 14 kerékpáros útvonal részét képező kerékpárforgalmi létesítmények fejlesztése, építése;
- g) vasúti sínpálya fejlesztése, felújítása;
- h) nem dinamikus valós idejű adatokat kijelző elektronikus közösségi közlekedési utastájékoztató eszközök beszerzése;
- i) a D) főtevékenység esetén a fenntartható közlekedési módokat közvetve sem szolgáló, valamint a fenntartható közlekedési módokat hátrányos helyzetbe hozó (a fenntartható közlekedési módok útidejét megnövelő, balesetveszélyt fokozó, a fenntartható közlekedést kerülő útvonalakra kényszerítő, fenntartható közlekedési mód útvonalában szakadási pontot kialakító, akadályozó) beruházások.
- j) olyan elektronikus jegyrendszer fejlesztése, amely szigetszerűen működik és műszakilag nem illeszthető a 123/2014. (IV. 10.) Korm. rendelet 2. fejezet szerinti NESZIP/NEJP környezetbe

III. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

- k) Olyan programok/beavatkozások, melyek nem szolgálják a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózását, beilleszkedését;
- l) A családok akcióterületről történő kiköltözése során azok összeköltözése az integrált lakókörnyezetben;
- m) Az akcióterületen új lakás építése (kivéve 2.1.1 II. a) alpont). Kivételt jelent, ha a település méretéből adódóan a beavatkozási helyszín az akcióterületen belül kerül kijelölésre, mivel a teljes település területét magában foglalja az akcióterület.⁵³⁾

IV. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

- a) A fenntartható közlekedési módokat hátrányos helyzetbe hozó (a fenntartható közlekedési módok beruházást megelőző útidejét megnövelő vagy balesetveszélyüket fokozó, vagy a fenntartható közlekedést kerülő útvonalakra kényszerítő) beruházások.
- b) Karbantartási jellegű munkák, így különösen: kátyúzás (lokális burkolatjavítási munkák), felületi bevonat készítése.
- c) Állami tulajdonban vagy kezelésben lévő országos közutak felújítása, fejlesztése (kivéve: az állami tulajdonban lévő országos közút és önkormányzati közút által alkotott csomópontok kiépítését, átalakítását, felújítását, fejlesztését, valamint az önkormányzati tulajdonú utak országos közút területén megvalósuló útsatlakozásainak kiépítéséhez szükséges munkálatokat.)
- d) Településeket, településrészeket összekötő külterületi utak építése, felújítása.
- e) Mezőgazdasági, erdészeti utak építése, felújítása.
- f) Dedikált infrastruktúra fejlesztés (egy, vagy egyes gazdasági társaságok, szervezetek által használt útszakaszok fejlesztése, pl.: benzinkutak szerviz utjai, kizárólag bizonyos üzlet(ek) elérhetőségét célzó szerviz út)

⁵³ A Felhívás 2. sz. mellékleteként megtalálható MT útmutató 3.2 pontja alapján a beavatkozási helyszínt alapvetően az akcióterületen kívül kell kijelölni. Amennyiben a település méretéből adódóan kizárólag az akcióterületen belül jelölhető ki a beavatkozási helyszín, annak alapos indoklása szükséges bemutatva azt is, hogy az akcióterületen kívül miért nem található költözésre alkalmas integrált környezet.

- g) Gyalogos alul- vagy felüljárók kiépítése, korszerűsítése, felújítása.
- h) Gépjárműforgalomtól elválasztott kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása, fejlesztése.
- i) Kapubeállók felújítása, átépítése, kivéve, ha az a Felhívás 2.1.2.2. 1) b) csapadékvíz elvezetés kiépítése, átvezetése miatt szükséges.
- j) Vasúti átjárók esetében vasúti sínpálya fejlesztése.
- k) Előközművesítéshez köthető útfejlesztés.
- l) Zajvédő fal építése (kivéve: hatósági engedélyben előírt munkák esetén).

6.2. Milyen további szakmai elvárásoknak kell megfelelni a megvalósítás során?

Általános elvárások:

- 1) Ön, mint kedvezményezett a projekt megvalósítása során köteles a hatályos jogszabályokban meghatározott tájékoztatási és nyilvánossági kötelezettségeknek eleget tenni, a projektről és a támogatásról az ott meghatározott módon és tartalommal információt nyújtani. Az ezzel kapcsolatos követelményeket a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalról letölthető „Kedvezményezettek tájékoztatási kötelezettségei Plusz” c. útmutató és az „Arculati Kézikönyv Plusz” tartalmazza.

2) **Közgazdasági és pénzügyi elemzés készítésére vonatkozó elvárások:**

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló 2021/1060/EU rendelet (a továbbiakban CPR) 73. cikkének teljesítése céljából a pályázatoknak biztosítani kell a következő elvárásokat:

- Bizonyítható a projekt társadalmi hasznossága, megfelelő ár-érték aránya.
- Csak a megvalósuláshoz szükséges mértékű támogatást kap, túl-támogatás nem történik.
- A fejlesztési projekt keretében létrehozott eszközök működtetése, a szolgáltatási színvonal pénzügyileg fenntartható.

A vonatkozó európai uniós jogszabályoknak való megfelelés érdekében a projektek előkészítése és a kiválasztási eljárás során alá kell támasztani a projekt társadalmi hasznosságát, ár-érték arányát. Ennek érdekében a **támogatási kérelem benyújtásakor csatolandó Megalapozó dokumentumban:**

- Be kell mutatni a problémákat, hiányokat, amelyekre választ jelent a tervezett fejlesztés. Szükséges felmérni az igényeket, amelyek a fejlesztendő infrastruktúra/ szolgáltatás létrejöttét, kapacitását alátámasztják.
- Az így meghatározott projekt célokról be kell mutatni kapcsolódásukat az OP céljaihoz, valamint a vonatkozó európai, országos, regionális, valamint helyi stratégiákhoz.
- Annak érdekében, hogy megállapítható legyen, hogy a projektben megvalósítandó beavatkozás céljának elérésére a választott megoldás az optimális a teljes költséget és a hatásokat összevetve, szövegesen kell indokolni, hogy miért az adott műszaki megoldás került kiválasztásra, azt milyen kiválasztási logika, további vizsgálat előzte meg.

A támogatás mértékének indoklásához és a fenntarthatóság bizonyításához a **pályázat benyújtásakor a Megalapozó dokumentumban be** kell mutatni a következőket:

- A kért támogatás összege a projekt megvalósításához feltétlenül szükséges. Ezt röviden meg is kell indokolni állami támogatási szabály esetén a releváns szabály előírásainak megfelelően. Egyéb esetben az indoklás térjen ki különösen arra, hogy a beruházás fenntartása során a képződő bevételek milyen mértékben nem nyújtanak fedezetet a működési költségekre, a beruházáshoz szükséges forrásgyűjtésre.
- A projekt pénzügyi fenntarthatósága biztosított a projekt teljes élettartama alatt. Indoklásban ki kell emelni, hogy a bevétellel, költségmegtakarítással nem fedezett működési (üzemeltetési és pótlási) költségek finanszírozása hogyan történik, pl. milyen központi költségvetési, önkormányzati költségvetési forrás biztosítja a finanszírozásukat.

Az **1. mérföldkőre** a 700 millió Ft-nál nagyobb elszámolható költségű projekteknek a CPR előírásainak való megfelelés érdekében **az alábbiak bemutatása csatolandó**:

- Közgazdasági értékeléssel kell igazolni a projekt társadalmi hasznosságát, megfelelő ár-érték arányát.
 - Ha a projekt olyan stratégiához illeszkedik, amely társadalmi hasznosság értékelése (költség-haszon elemzés, költség-hatékonyság elemzés, többszempontú értékelés) alapján rangsorolta a projekteket és a projekt megvalósítását tartalmazza, akkor projekt szinten külön elemzés nem szükséges a változatelemzésről és a kiválasztott projektről, elegendő csak a releváns stratégia mentén röviden elmagyarázni:
 - A projekt célja megalapozott, illeszkedik a stratégiához, nettó társadalmi hasznot hoz létre?
 - A projektben megvalósítani javasolt megoldás eléri a célt, ez a leghatékonyabb megoldás-e a cél eléréséhez?
 - A megoldás költségei reálisak-e?
 - Ennek az elvárásnak megfelelnek többek között a fenntartható városi mobilitási tervek (SUMP), a fenntartható energia- és klíma akciótervek (SECAP), Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv, Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia, Nemzeti Energiastratégia, Fenntartható Városfejlesztési Stratégia, NEKT (Magyarország Nemzeti Energia és Klímaterve), Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030.
 - A fentiek szerinti stratégia hiányában projekt szinten szükséges a változatelemzést, illetve a kiválasztott változat közgazdasági értékelését elvégezni. Ennek módszertanát az Európai Bizottság közgazdasági értékelési útmutatója, a Vademecum⁵⁴ valamint az Útmutató a projektek közgazdasági és pénzügyi értékeléséhez⁵⁵ és további releváns magyar CBA útmutatók tartalmazzák. Ennek megfelelően:
 - Ahol lehet és az az egyszerűbb, teljes közgazdasági költség-haszon (CBA) elemzés elvégzése.
 - Egyszerűsített CBA elvégzése, ha a költségek és hasznok csak nagyvonalú, nem teljeskörű becslése lehetséges.
 - Költség-hatékonyság elemzés (Cost Effectiveness Analysis, CEA), ha a hatásokat csak naturáliában lehet meghatározni, így a sorbarendezés alapja az egységnyi hatás költsége.
 - Legkisebb költség elemzés (Least Cost Analysis, LCA): Amennyiben a projektek ugyanarra az eredményre vezetnek a leghatékonyabb választás egyszerűen a legkisebb költségű változat kiválasztását jelenti
 - Többszempontú értékelés (Multi-Criteria Analysis, MCA): a fejlesztések költségei, hatásai, kockázatai és lehetőségei számszerűsített vagy kvalitatív formában meghatározásra kerülnek, majd fontosságuk szerint súlyozzák őket, amellyel meghatározásra kerülhet egy összesített pontszám és ez alapján egy rangsor.
- Az előző pontban bemutatott útmutatók alapján szükséges a pénzügyi elemzést elvégezni a szükséges mértékű támogatás és a pénzügyi fenntarthatóság alátámasztása érdekében.

3) **Közös használatú, vagy nem támogatható tevékenységeknek helyt adó helyiségek, épületrészek, egyéb építési munkák költségeinek arányosítása:**

Amennyiben a beruházással érintett ingatlan helyet ad jelen felhívás keretében fejleszteni kívánt tevékenységen túl egyéb tevékenységeknek, az alábbi módon szükséges az építési és kapcsolódó projektelőkészítési és szolgáltatási költségeket arányosítani:

- A közös használatú, mindkét funkcióhoz kapcsolódó ingatlanrészekre (pl.: külső homlokzat, tető, külső tér, fűtésrendszer) jutó kivitelezési költségek elszámolhatóak a felhívás szerint támogatott tevékenység(ek) helyiségeinek/helyiségeinek alapterülete

⁵⁴ Economic Appraisal Vademecum 2021-2027, General Principles and Sector Applications, European Commission, 2021

⁵⁵ Útmutató a projektek közgazdasági és pénzügyi értékeléséhez 2021-2027: <https://www.palyazat.gov.hu/tmutat-a-projektek-kzgazdasgi-s-pnzgyi-rtkelshez-2021-2027>

szerint, tehát az elszámolható, támogatható épületrész, és a nem elszámolható épületrész nettó alapterületének (m²) arányában.

- Közös használatú helyiségre, épületrészre jutó elszámolható költség számítása (közös helyiségek figyelembe vétele nélkül):

támogatható tevékenységhez kapcsolódó helyiség [m²]

támogatható+nem támogatható tevékenységhez kapcsolódó helyiség [m²]

Pl.: támogatható helyiség: 30 m², nem támogatható helyiség: 50 m², közös helyiség: 20 m². Közös helyiségre jutó elszámolható költség: $30/(30+50)=0,375$, a közös használatú helyiségre jutó költség 37,5%-a számolható el.

- A m² alapú arányosítás nem vonatkozik a fejleszteni kívánt tevékenység végzéséhez szükséges, jogszabály vagy hatóság által előírt, adott tevékenységhez kötelezően kapcsolódó fejlesztésekre.
- Az arányosítás minden építéshez kapcsolódó egyéb releváns költség tekintetében kötelezően alkalmazandó, beleértve a projektelőkészítést (pl.: tervezési díjak), és a szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások (pl.: műszaki ellenőrzés) költségeit is: ezek a költségek jelen felhívás keretében a fenti százalékos aránynak megfelelően számolhatóak el.

A fenti módszertan alapján szükséges az épületeket érintő építési tevékenységek mellett az egyéb építési munkák arányosítása is, amennyiben releváns (pl.: kerítés építés, udvarrendezés, parkoló építések).

- 4) A megvalósítás helyszíne kizárólag az FVS városok/várostérségek egyedi kritériumrendszere elnevezésű melléklet szerinti települések.

5) **A szociális célú városrehabilitációval érintett területek jogosultsági keretrendszere:**

Az intézkedés keretében fejlesztendő akcióterületnek a támogatási kérelem benyújtásakor legalább egy, a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében foglalt kritériumoknak megfelelő szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett vagy kiegészítő jogosultsági területet tartalmaznia kell a következők szerint.

Azon települések esetében, amelyek területén található szegregált terület, ott először a szegregált terület/területek rehabilitációját szükséges biztosítani. Ezt követően, illetve ezzel egy időben valósulhat meg a szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági területek rehabilitációja. Amennyiben a településnek nem az összes szegregátumára koncentrálódik a fejlesztés, a rehabilitációba bevont szegregált területtel közvetlen fizikai kapcsolatban levő szegregációval veszélyeztetett terület bevonható a rehabilitációba.

Amennyiben a város több területet, több projekt keretében, időben egymással párhuzamosan kíván fejleszteni, úgy arra lehetősége van, azzal a feltétellel, hogy a szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági területek fejlesztésére vonatkozóan csak akkor köthető meg a támogatási szerződés, amennyiben minden szegregátum esetében ESZA és ERFA típusú rehabilitációs projekt már legalább hatályos támogatási szerződéssel rendelkezik. (Ilyen esetben a projekt adatlapon kérjük bemutatni, hogy a város szegregátumain milyen szociális városrehabilitációs projektek állnak megvalósítás alatt vagy tervezettek.)

A szegregált, illetve a szegregációval veszélyeztetett terület lehatárolása szegregációs mutató alapján történik, a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömböket szükséges kiválasztani, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek. A tömb népszámlálási célra létrehozott, általában közterületek és/vagy természetes és mesterséges tereptárgyak (pl. vasútvonal, autópálya nyomvonala, vízfolyás partja), valamint rácshálós térinformatikai megoldás eredményeképpen kialakított, településen belüli kisterületi egység.

A szegregációs mutató határértékei településtípusonként (KSH, 2011. évi népszámlálási adatok alapján):

Településtípus	Szegregált terület, amelynél	Szegregációval
----------------	------------------------------	----------------

	a szegregációs mutató értéke	veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke
Járasszékhely város	nagyobb egyenlő, mint 35%	nagyobb egyenlő mint 30%, de kisebb mint 35%
2 000 főnél népesebb város	nagyobb egyenlő, mint 35%	nagyobb egyenlő mint 30%, de kisebb mint 35%
2 000 főnél kisebb város	nagyobb egyenlő, mint 50%	nagyobb egyenlő mint 40%, de kisebb mint 50%

Szegregátumnak, szegregációval veszélyeztetett területnek, valamint kiegészítő jogosultsági területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, amelyek megfelelnek a fenti mutatóknak, és a terület lakónépességének száma **eléri az 50 főt**.

Kiegészítő jogosultsági területek: azon területek, amelyek nem egyeznek meg a város szegregátum, ill. szegregációval veszélyeztetett területeivel, azonban a KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján cím szerinti egyedi vizsgálattal kimutatható összefüggő, legalább 50 fő lakónépességű, a szegregációs mutató valamelyik határértékeinek megfelelő terület. Ebben az esetben erre vonatkozóan a KSH igazolást ad ki, amelyet a támogatási kérelemhez csatolni szükséges. Az egyedi cím szerinti vizsgálattal a szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek pontosíthatók (szűkíthetők vagy bővíthetők), ill. előfordulhatnak így kimutatható új jogosult területek is.

A KSH igazolás ilyen esetekben térképi lehatárolást nem tartalmaz, így azt szükséges a támogatási kérelem mellékleteként a támogatást igénylőnek bemutatnia.

Szegregációs mutató: legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül. A két kritériumnak *együttesen (vagyis személyenként)* szükséges teljesülnie.

A fejlesztés által érintett akcióterület lehet a szegregátum / szegregációval veszélyeztetett / kiegészítő jogosultsági területnél nagyobb, amennyiben ezen területek egészét magában foglalja, továbbá a bővítés szakmailag indokolt és igazoltan szolgálja a fejlesztés célját.

Akcióterületi jogosultság igazolása: kötelező a Megalapozó dokumentum mellékleteként a 2011-es népszámlálási adatokon alapuló, a KSH által kiadott igazolást csatolni. Külterületek és kiegészítő jogosultsági területek esetében a térkép csatolása nem elvárás, mivel általában a KSH ezen területekre nem készít ilyet.

Tanoda és Roma Lány Program megvalósítására csak olyan település részesülhet támogatásban, mely állandó lakónépességének a száma a 2019. évi KSH adatok alapján 10 000 fő feletti valamint a település a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet 2. melléklet besorolása alapján: Kedvezményezett járásban, Fejlesztendő járásban, Komplex programmal fejlesztendő járásban, Regionális szempontból kedvezményezett járásban található.

Biztos Kezdet Gyerekház megvalósítására csak olyan település részesülhet támogatásban, mely település a 105/2015. (IV.23) Korm. rendelet 2. melléklet besorolása alapján Kedvezményezett település, a településen nem működik Biztos Kezdet Gyerekház, sem központi költségvetésből, sem EFOP forrásból valamint a település állandó lakónépességének a száma a 2019. évi KSH adatok alapján 10 000 fő feletti.

6) Szakmai adatszolgáltatás:

A támogatási kérelem benyújtásakor a projekt tervezett tartalma alapján szükséges a szakmai adatszolgáltatás kitöltését elvégezni. Amennyiben a projekt előkészítése során, annak szakmai tartalma módosul, úgy szükséges a lenti mutatókra tett vállalások felülvizsgálata. Önmagában a szakmai adatszolgáltatás módosításához, értékük csökkentéséhez szankció nem kapcsolódik.

Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben a projekt műszaki, szakmai tartalma csökken, ezzel arányosan csökken a támogatási összeg is (részletesen lásd: Korm. rendelet 157. §).

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

Bármely releváns főtevékenység esetében:

Szakmai mutató neve	Mértékegység
Telepített elektromos töltőberendezések száma	db
Telepített elektromos töltőberendezések teljesítménye	kW

Az A) és B) főtevékenység esetében:

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mértékegység
Létrehozott új tározó térfogata	m ³
Korszerűsített tározó térfogata	m ³
Épített új burkolt árkok hossza	m
Épített új földmedrű árkok hossza	m
Korszerűsítéssel érintett vízáteresztő burkolt árkok hossza	m
Korszerűsítéssel érintett földmedrű árkok hossza	m
Építéssel vagy korszerűsítéssel érintett vágás vízelvezető út hossza	m
Megvédett lakosság száma	fő
Megvédett infrastruktúra értéke	millió Ft
Vízgazdálkodási fejlesztéssel érintett területek nagysága	km ²
Vízkezeléssel érintett terület aránya a teljes belterülethez viszonyítva	%
Létrehozott új zöldterület, vizes élőhely területek nagysága	km ²
Rehabilitált zöldterületek, vizes élőhelyek területek nagysága	km ²
Biologailag aktív felület növekedése (zöldfelület+vízfelület)	m ²
Érintett víztestek/vízgyűjtők/védett területek darabszáma	db
A települési zöldfelületek funkcióbővítésével kialakításra kerülő, vizek helyben tartását szolgáló természetközeli, ideiglenes elöntési területek kiterjedése	m ²
Helyben hasznosított csapadékmennyiség	m ³ /év
Helyben hasznosított csapadékmennyiség/keletkező csapadékvíz mennyiség	%
Kék- és zöld infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódó környezettudatos szemléletmód terjedését szolgáló helyi szemléletformáló akciók száma	db
VKI célokat támogató megvalósult VGT intézkedések száma	db

A B) főtevékenység esetében:

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mértékegység
Talajerózió-védelmi talajtakarás, védő fasorok, erdősávok telepítése	m ²
Települési élőhelyfejlesztéssel, biodiverzitás növelésével, a biológiai aktivitás értékének növelésével érintett terület	m ²
A városi aktív közösségi gazdálkodást segítő új zöldfelületek	m ²

A C) főtevékenység esetében:

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mértékegység
Gazdaságélénkítő tevékenységgel érintett önkormányzati épületek száma	db
Közösségi célt szolgáló tevékenységgel érintett épületek száma	db

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mértékegység
Megvalósított IKT és okos település fejlesztési tevékenységek száma	db
Felújítással, korszerűsítéssel, szélesítéssel, ívkorrekcióval érintett önkormányzati és állami tulajdonú belterületi közutak hossza (választható, önállóan nem támogatható tevékenység)	km
Felújítással, korszerűsítéssel, újjáépítéssel érintett közterületek burkolata	m ²
Kialakított új, díjfizetés ellenében használható parkolóhely száma	db
Kialakított új, ingyenesen használható parkolóhely száma	db

A D) főtevékenység esetében:

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mértékegység
Korszerűsített, fejlesztett meglévő kerékpárforgalmi létesítmény hossza	km
Kialakított kerékpársáv hossza	km
Kialakított nyitott kerékpársáv hossza	km
Kialakított „koppenhágai típusú kerékpársáv” hossza	km
Kialakított közút melletti egyirányú vagy kétirányú kerékpárút hossza	km
A kerékpáros-baráttá alakított úthálózat hosszának és a település (vagy településrész) összesített úthálózat hosszának aránya	%
Kialakított elválasztott gyalog- és kerékpárút hossza	km
Kialakított elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút hossza	km
Autóbuszsáv kerékpáros forgalom részére történő kijelölésének hossza	km
Csillapított forgalmú területeken kijelölt kerékpáros útvonal hossza	km
Egyirányú forgalmú utca megnyitása és kijelölése kétirányú kerékpáros forgalom számára	km
Kisforgalmú utca kijelölése kerékpáros útvonalként	km
Párhuzamos szervízút használata kerékpáros útvonalként	km
Árvédelmi töltésen vezetett kerékpárforgalmi létesítmény kiépítésének hossza	km
Erdészeti üzemi út használata kerékpáros útvonalként	km
Mezőgazdasági út használata kerékpáros útvonalként	km
Gyalogos-kerékpáros övezet használata kerékpáros útvonalként	km
Támogatásból felújított / épített autóbusz pályaudvarok száma	db
Átépített, korszerűsített, felújított buszöböl száma	db
Felújított, kiépített, áthelyezett buszfordulók száma	db
Kiépített vagy felújított váróhelyiségek száma	db
Kiépített vagy felújított forgalomirányítási rendszerek száma	db
Kiépített vagy korszerűsített dinamikus utastájékoztatói rendszerek száma	db
Létrehozott elektronikus jegyrendszerek száma	db
Kialakított kerékpárparkoló férőhelyek száma	db
A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km
Felújított P+R parkolók száma	db
Létrehozott új P+R parkolók száma	db
Elkészült fenntartható mobilitási tervek száma	db
Felülvizsgált fenntartható mobilitási tervek száma	db

Az E) főtevékenység esetében:

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mértékegység
Rekultivált önkormányzati hulladéklerakók száma	db
Felszámolt illegális hulladéklerakók száma	db
Rehabilitált terület nagysága	ha

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mértékegység
Integrált területen felújítással, korszerűsítéssel érintett szociális bérlakás száma	db
Integrált területen új építésű szociális bérlakás száma	db
Integrált területen vásárolt lakások száma	db
Szegregátumban vagy szegregációs területen korszerűsített szociális bérlakások száma	db
Kiegészítő jogosultsági területen korszerűsített szociális bérlakások száma	db
Fejlesztéssel érintett szegregátum száma	db
Fejlesztéssel érintett szegregációval veszélyeztetett terület száma	db
Fejlesztéssel érintett kiegészítő jogosultsági terület	db
Akcióterületen belül költöző családok száma	db
Integrált területre költöző családok száma	db
Szegregátumban vagy szegregációs területen korszerűsített többlakásos társasházakban a beruházással érintett lakások száma	db
Kiegészítő jogosultsági területen korszerűsített többlakásos társasházakban a beruházással érintett lakások száma	db
Akcióterületen elbontott lakások száma	db
Kialakított, felújított szociális blokkok száma	db
Közösségi célt szolgáló tevékenységgel érintett épületek száma	db
Közbiztonsági funkciót szolgáló eszközök száma	db
Foglalkoztatást elősegítő funkciót szolgáló ingatlan száma	db
Kialakított közösségi kertek száma	db
Udvarrendezéssel érintett területek száma	db
Felszámolt illegális hulladéklerakók száma	db
Felújított közterek, parkok, játszóterek, zöldfelület felülete	m2
Közlekedési- és közlekedésbiztonsági fejlesztések	db
Megvalósított IKT fejlesztési tevékenységek száma	db
Kora-gyermekkori, gyermekkori és formális oktatáson kívüli fejlesztéshez és oktatáshoz kapcsolódó ingatlanok száma	db
Fejlesztett Tanodák száma	db
Fejlesztett Biztos Kezdet Gyerekházak száma	db
Kiépített közművek hossza	km
Becsült éves ÜHG-kibocsátás csökkenés	Ft/tonna CO ₂ egyenérték
Szociális célú naperőmű és energiaközösség által előállított megújuló alapú villamos energiával ellátott középületek és lakások száma	db
Fűtés elektrifikáció eredményeként korszerűsített középületek és lakások száma	db
A megújulóenergia-termelési kapacitás növekedése (villamos)	MW
Előállított összes megújuló energia (villamos)	MWh/év
Akadálymentesítéssel érintett épületek száma	db

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mértékegység ⁵⁶
Beruházással érintett utak/útszakaszok összhossza ⁵⁷	km
Szilárd burkolattal kiépített burkolatlan utak hossza	km
Újonnan kiépített gyűjtőutak hossza	km
Fejlesztett csomópontok száma ⁵⁸	db
Újonnan kialakított csomópontok száma	db
Felújított, korszerűsített, épített hidak hossza	km
Az önkormányzati tulajdonú közút szegélyén belül kiépítésre kerülő kerékpárforgalmi létesítmény hossza	km
Projekt keretében érintett autóbuszöblök száma ⁵⁹	db
Projekt keretében érintett váróhelyiségek, esőbeállók száma ⁶⁰	db
Kialakított vagy fejlesztett kerékpár parkoló férőhelyek száma	db
Felújított gépjármű parkolók száma (beleértve P+R)	db
Létrehozott új gépjárműparkolók száma (beleértve P+R)	db
Fejlesztéssel érintett vasúti átkelőhelyek száma	db

6.3. Kell-e közbeszerzést lefolytatni?

Ha a projektben tervezett beszerzésre a közbeszerzési jogszabályok vonatkoznak, közbeszerzést kell lefolytatni. Ennek vizsgálata és a szükséges eljárás lefolytatása – az egybeszámitási szabályok figyelembe vételével - az Ön feladata és felelőssége.

Részletes tájékoztatás az "ÁÚF 21-27" 9. fejezetében olvasható.

Az uniós források csalás és korrupció kockázataival szembeni védelmének, valamint az átláthatóság és az elszámoltathatóság növelésének érdekében a felhívás keretében támogatott projektek közül egyes kedvezményezettek kiválaszthatók az Integritási Megállapodásban való részvételre.

Ennek keretében elvárás, hogy a kiválasztott projektek kedvezményezettjei együttműködjenek az Integritási Megállapodás keretében kiválasztott ellenőrzési mechanizmust vezető szervezettel, segítsék a közbeszerzéseik civil társadalmi nyomon követését és a közvélemény tájékoztatását. A támogatási kérelem benyújtásával a támogatást igénylő vállalja, hogy – kiválasztás esetén – a támogatott projekt tekintetében mint ajánlatkérő, a beszerzések előkészítési szakaszában integritási megállapodást köt az ellenőrzési mechanizmust vezető szervezettel, amely megállapodáshoz később a nyertes ajánlatadók is csatlakoznak. Továbbá vállalja, hogy hozzájárul a közbeszerzéssel kapcsolatos információk átadásához és nyilvánosságra hozatalához, illetve hozzáférhetőségének biztosításához, hogy a megállapodásban érintett közbeszerzést az ellenőrzési mechanizmust vezető szervezet a kezdeti fázistól a teljes folyamat során nyomon követhesse.

6.4. Milyen feltételei vannak az ingatlanfejlesztésnek?

Támogatás akkor folyósítható az adott tevékenység megvalósítására, ha a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok) rendezett tulajdoni viszonyait a támogatást igénylő biztosítja, igazolja – az ÁÚF 21-27 vonatkozó rendelkezéseitől eltérően – legkésőbb az első mérőföldkö teljesítéséig.

⁵⁶ Kilométer esetén 3 tizedesjegy pontossággal kérjük megadni az adatokat!

⁵⁷ Beleértve a projekt keretében fejlesztéssel (beleértve: új építést, átépítést, felújítást, korszerűsítést) érintett minden útszakasz hosszát, kilométerben kifejezve, három tizedesjegy pontossággal.

⁵⁸ Beleértve a projekt keretében érintett minden csomópont fejlesztést.

⁵⁹ Beleértve az autóbuszöblök felújítását, kialakítását, fejlesztését, akadálymentesítését.

⁶⁰ Beleértve a váróhelyiségek, esőbeállók felújítását, kialakítását, fejlesztését, akadálymentesítését.

Az I. Élhető települések tevékenységcsoport D) főtevékenysége és a III. Belterületi közutak fejlesztése tevékenységcsoport esetében további feltétel:

- 1) **Állami tulajdonú országos közutak esetében a projekthez nyilatkozatot szükséges benyújtani, amely a fejlesztés által érintett területek helyrajzi számának tételes felsorolását és a területek tulajdonosi viszonyait tartalmazza.**

a) A beruházás műszaki terveivel együtt szükséges benyújtani az állami tulajdonban lévő területek esetén a tulajdonosi jogokat gyakorolni jogosult szervezet hozzájáruló nyilatkozatát a beruházás megvalósításához és fenntartásához.

b) Amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan nincs a Magyar Állam tulajdonában vagy nem a Magyar Állam kizárólagos tulajdona, és az ingatlan vagy ingatlanhányad a Magyar Állam kizárólagos tulajdonába kerül: a támogatást igénylőnek kell nyilatkoznia arról, hogy a fejlesztéssel érintett területek tulajdonjogát legkésőbb a projekt fenntartási időszakának végéig a Magyar Állam részére megszerzi. A projekt fenntartási időszakának lezárásához szükséges a tulajdonosváltás igazolása.

A tulajdonviszonyok rendezésének a módját legkésőbb az első mérföldkö teljesítéséig kell bemutatni, a tulajdonviszonyokat a fenntartási időszak végéig szükséges rendezni.

- 2) **Önkormányzati tulajdonú, helyi utak esetében a támogatás abban az esetben folyósítható az adott tevékenység megvalósítására, amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok)nak az „ÁÚF 21-27” c. dokumentumban foglaltaknak megfelelően **rendezett tulajdoni viszonyait** a támogatást igénylő biztosítja, igazolja – az ÁÚF 21-27 vonatkozó rendelkezéseitől eltérően – legkésőbb az első mérföldkö teljesítéséig.**

Az I. Élhető települések tevékenységcsoport D) főtevékenysége esetében további feltétel:

- 3) **Mezőgazdasági vagy erdészeti út kerékpáros útvonalként történő kijelölése esetén a projekthez nyilatkozatot szükséges benyújtani, amely a fejlesztés által érintett területek helyrajzi számának tételes felsorolását és a területek tulajdonosi viszonyait tartalmazza.**

A beruházás műszaki terveivel együtt szükséges benyújtani a magántulajdonú (mezőgazdasági vagy erdészeti) utak esetén a tulajdonosi jogokat gyakorolni jogosult hozzájáruló nyilatkozatát a beruházás megvalósításához és fenntartásához.

Amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan nincs a támogatást igénylő tulajdonában vagy nem a támogatást igénylő kizárólagos tulajdona, és az ingatlan vagy ingatlanhányad nem kerül a támogatást igénylő tulajdonába: a kedvezményezettnek legalább a fenntartási időszak végéig a projekt keretében kialakításra kerülő kerékpáros útvonal mindenki számára elérhető használatát biztosító szerződéssel kell rendelkeznie és azt be kell mutatnia legkésőbb a második mérföldköig.

6.5. Hol találhatóak a biztosítéknyújtásra vonatkozó elvárások?

A biztosítéknyújtással kapcsolatos részletes szabályozást az "ÁÚF 21-27" 6. fejezete tartalmazza.

6.6. Milyen elvárások vannak az Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatban?

Az Alapjogi Charta felsorolja azokat az alapvető jogokat, amelyeket az Európai Uniónak és a tagállamoknak az uniós jogszabályok végrehajtása során tiszteletben kell tartaniuk. Az Alapjogi Charta megtalálható a <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:C2012/326/02&from=HU> és a www.palyazat.gov.hu oldalon is.

Az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert jogok, szabadságok és elvek érvényesítését a projektek tervezése és végrehajtása során is biztosítani kell. Ezért kérjük, hogy a projekt tervezése és végrehajtása során fokozott figyelmet fordítson Alapjogi Chartában rögzített alapjogok érvényesítésére, bizonyosodjon meg arról, hogy tervezett projektében az alapjogok nem sérülnek, azok érvényesítése biztosított.

Jelen felhívás keretében az alábbi alapjogok érvényesülésének ellenőrzésére az irányító hatóság a támogatási kérelem tartalmi értékelése során, továbbá a támogatási jogviszony alatt is kiemelt figyelmet fordít:

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

- 6. CIKK: A szabadsághoz és a biztonsághoz való jog
- 8. CIKK: A személyes adatok védelme
- 24. CIKK: A gyermekek jogai
- 25. CIKK: Az idősek jogai
- 26. CIKK: A fogyatékkal élő személyek beilleszkedése
- 37. CIKK: Környezetvédelem

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

- 8. CIKK: A személyes adatok védelme
- 14. CIKK: Az oktatáshoz való jog
- 21. CIKK: A megkülönböztetés tilalma
- 23. CIKK: A nők és férfiak közötti egyenlőség
- 24. CIKK: A gyermekek jogai
- 26. CIKK: A fogyatékkal élő személyek beilleszkedése
- 34. CIKK: A szociális biztonság és a szociális segítségnyújtás
- 35. CIKK: Egészségvédelem
- 37. CIKK: Környezetvédelem

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

- 6. CIKK: A szabadsághoz és a biztonsághoz való jog
- 8. CIKK: A személyes adatok védelme
- 25. CIKK: Az idősek jogai
- 26. CIKK: A fogyatékkal élő személyek beilleszkedése
- 37. CIKK: Környezetvédelem

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Korm. rendelet rendelkezései alapján, ha az Alapjogi Chartában szereplő jogok és alapelvek valamelyike a támogatott projektek végrehajtása során sérülne, erre irányuló panasz benyújtása esetén a hazai intézményrendszer gondoskodik a panasz kivizsgálásáról.

6.7. Hogyan kell az adatokat gyűjteni ESZA+, illetve Belügyi Alapokból nyújtott támogatás esetén?

Nem releváns.

6.8. A projekt megvalósítása után milyen kötelezettségeim lesznek?

Ön vállalja, hogy a projekt megvalósítás irányító hatóság általi befejezésétől számított 5 évig, a projekt megfelel az alábbi feltételeknek⁶¹:

- a) az infrastruktúra valamely elemében kizárólag olyan tulajdonosváltás következhet be, amelynek eredményeként egy cég vagy közszférabeli szervezet jogosulatlan előnyhöz nem jut;
- b) a művelet jellegében, célkitűzéseiben vagy végrehajtási feltételeiben olyan lényeges változás nem következik be, amely veszélyezteti az eredeti célkitűzéseket.

Egyéb kötelezettség:

Felhívjuk a figyelmet, hogy a projektben létrehozott vagyon a záró projektfenntartási jelentés elfogadásáig csak az irányító hatóság előzetes jóváhagyásával és a támogatási jogviszony

⁶¹ /2021 EU Rendelet 65. cikke alapján

szempontjából releváns kötelezettségek átvállalásával, átruházásával idegeníthető el, adható bérbe, illetve terhelhető meg.

Ha Ön ezeket a kötelezettségeket nem teljesíti, akkor szabálytalansági eljárás indulhat Ön ellen. A szabálytalansági döntés a támogatás visszafizetését is elrendelheti.

7. ELSZÁMOLHATÓSÁG

7.1. Mennyi előleg igényelhető?

Utófinanszírozású tevékenységekre Ön támogatási előleget igényelhet. Az igényelhető támogatási előleg mértéke legfeljebb a megítélt támogatás:

- a) 25%-a, de természetes személy, mikro-, kis- és középvállalkozás, civil szervezet, egyházi jogi személy, nonprofit gazdasági társaság kedvezményezett esetén legfeljebb 500 000 000 Ft,
- b) 100%-a a lenti feltételek teljesülése esetén:

A támogatási előleg mértéke abban az esetben 100%, ha Ön költségvetési szerv, közvetlen vagy közvetett többségi állami tulajdonban álló gazdasági társaság, térségi fejlesztési tanács, helyi önkormányzat, önkormányzati társulás, közvetlen vagy közvetett többségi önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaság, köztestület vagy közalapítvány kedvezményezett, és

- b1) a fizetési számláit az Áht. alapján a Kincstárban köteles vezetni vagy az európai uniós forrásból nyújtott költségvetési támogatás kezelésére a Kincstárnál külön fizetési számlával rendelkezik, vagy
- b2) az Ön részére a megítélt támogatás összege nem éri el az 50 000 000 Ft-ot.

A b1) vagy b2) pont nem teljesülése esetén a felhívás keretében támogatott projektek esetében az utófinanszírozású tevékenységekre igénybe vehető támogatási előleg mértéke legfeljebb a megítélt támogatás 25%-a.

Ha Ön költségvetési szerv, közvetlen vagy közvetett többségi állami tulajdonban álló gazdasági társaság, térségi fejlesztési tanács, helyi önkormányzat, önkormányzati társulás köztestület, vagy közalapítvány kedvezményezett, akkor Ön részére támogatási előleg akkor folyósítható, ha benyújtotta az adott naptári évre vonatkozó projektszintű likviditási tervet, és az jóváhagyásra került.

Támogatási előleg igénylésére irányuló kérelmet kizárólag a támogatás kezelésére kincstári fizetési számlával rendelkező kedvezményezett nyújthat be.

A likviditási terv sablonja a felhívás szakmai mellékletei között található meg. A likviditási tervre vonatkozó további szabályokat a Korm. rendelet 252. §-a tartalmazza.

Amennyiben a kedvezményezett a folyósított támogatási előleg teljes összegével elszámolt, az előleg a jelen pontban meghatározott mértékig, illetve összegig újra igényelhető.

Az előlegen alapuló követelés visszafizetését vagy kompenzálását követően lehetőség van az előleg újra igénylésére.

A támogatási előleget vissza kell fizetnie, ha nem nyújt be a kifizetett támogatási előleg legalább 60%-ával megegyező támogatástartalmú időközi kifizetési kérelmet a támogatási előleg – vagy annak első részlete – kifizetésétől számított tizenkét hónapon belül, vagy az időközi kifizetési kérelem vagy más körülmény a támogatás nem rendeltetésszerű felhasználását bizonyítja. (Rendeltetésszerű a felhasználás, ha az időközi kifizetési kérelem az ellenőrzési szempontoknak megfelel és az elszámoló bizonylatok egy részét vagy egészét az irányító hatóság jóváhagyta.)

Ha Ön állami támogatásban részesül, az előleg folyósításától számított három éven belül el kell számolnia az előleggel.

Szállítói előlegre vonatkozó szabályok

A Kbt. hatálya alá tartozó beszerzésnél, szállítói finanszírozás alkalmazása esetén Önnek a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződésben biztosítania kell a szállító részére szállítói előleg igénybevételeének lehetőségét.

Ha Ön közsféra szervezet, akkor szállítói finanszírozás alkalmazása esetén

- a) a Kbt. hatálya alá tartozó közbeszerzési eljárás,
- b) a Kbt. 9. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti beszerzés

eredményeként kötött szerződésben biztosítania kell a szállító részére szállítói előleg igénybevételeének lehetőségét az alábbiak szerint:

- Ha a szállítói szerződés – tartalékkeret nélküli – elszámolható összege
 - o nem haladja meg az ötmilliárd forintot, akkor a szállítói előleg mértéke az e szerződés – tartalékkeret nélküli – elszámolható összegének legfeljebb 30%-a.
 - o meghaladja az ötmilliárd forintot, akkor a szállítói előleg mértéke az e szerződés – tartalékkeret nélküli – elszámolható összegének ötmilliárd forintot elérő része után 30%, az ötmilliárd forintot meghaladó része után legfeljebb 10%.
- A Kormány az európai uniós források felhasználásával kapcsolatos irányító hatósági feladatok ellátására kijelölt tagja az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével a főszabályként rögzített százalékos mértéket, illetve összeghatárt megemelheti, ha a kedvezményezett a magasabb mértékű, illetve összegű szállítói előleg szükségességét megalapozottan indokolja, a szállítói előleg kifizetése ütemezését alátámasztó likviditási tervet készít, valamint az európai uniós forrásból nyújtott költségvetési támogatás kezelésére a Kincstárnál külön fizetési számlával rendelkezik.
- Ha a szállító a szállítói előleggel elszámolt, újra igényelhet szállítói előleget.

A szállítói előleget visszaköveteljük, ha Ön nem nyújt be a kifizetett szállítói előleg legalább 60%-ával megegyező támogatástartalmú időközi kifizetési kérelmet a szállítói előleg – vagy annak első részlete – kifizetésétől számított tizenkét hónapon belül, vagy az időközi kifizetési kérelem vagy más körülmény a támogatás nem rendeltetésszerű felhasználását bizonyítja.

7.2. Mekkora önerő kell a projekthez?

Mivel a felhívás keretében támogatott projekt támogatási intenzitása 100%, ezért Önnek a projekt Európai Unióval elszámolható költségeihez nem kell önerőt biztosítania. Önerőből kizárólag a projekt Európai Unióval nem elszámolható költségeit kell fedeznie.

7.3. Melyek az elszámolható költségek?

A **projekt Európai Unióval elszámolható költségei** között azon költségek tervezhetők, amelyek a projekt támogatható tevékenységeihez kapcsolódnak, szerepelnek a felhívásban rögzített elszámolható költségek között és megfelelnek az általános elszámolhatósági feltételeknek.

A projekt Európai Unióval nem elszámolható költségeinek a támogatható tevékenységekhez kapcsolódó, nem elszámolható költségek vagy a nem támogatható tevékenységek költségei minősülnek. A nem elszámolható költségek részei a projekt teljes költségének, azonban nem részei a projekt Európai Unióval elszámolható összköltségének, tehát ezeket a költségeket Önnek a 7.2. fejezetben hivatkozott önerőn túl, további saját forrásból kell majd fedeznie.

A támogatási kérelem részeként benyújtott költségvetésnek tartalmaznia kell a projekt teljes költségét!

A támogatási kérelemben és a későbbiekben megkötésre kerülő vállalkozói szerződésekben elkülönítetten és egyértelműen be kell mutatni, ha a projekt tartalmaz

- olyan támogatható tevékenységet, amelyet nem a támogatási kérelem részeként, nem az arra jóváhagyott, az Európai Unióval elszámolható összköltség terhére kíván megvalósítani, vagy
- olyan nem támogatható tevékenységet, amelyet Ön a 7.2. fejezetben hivatkozott önerőn túl, további saját forrásból, de a projekt részeként kíván megvalósítani.

A projekt költségvetésének megfelelően részletezettnek és ily módon ellenőrizhetőnek kell lenni ahhoz, hogy meghatározható legyen a költségek, illetve ezen belül az elszámolható költségek besorolása.

A konzorciumi tagok a projekt keretén belül egymástól anyagot, árut, szolgáltatást, eszközt, immateriális javakat nem vásárolhatnak.

A költségek elszámolhatóságával kapcsolatos általános előírásokat, továbbá az egyes költségtypusokra, illetve költségelemekre vonatkozó általános szabályozást az Elszámolási Útmutató tartalmazza.

A felhívás keretében az alábbi költségek tervezhetők, illetve számolhatók el⁶²:

1. Projektelőkészítés költségei

- Előzetes tanulmányok, engedélyezési dokumentumok költségei (százalékban meghatározott átalány számított költség):
 - megalapozó dokumentum
 - költség-haszon elemzés
 - egyéb szükséges háttér tanulmányok (szükségletfelmérés, helyzetfeltárás, vizsgálatok, szakvélemények (pl.: civil szervezetek szakvéleményei)
 - éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat
- Műszaki dokumentáció költségei:
 - műszaki tervek (engedélyezési-, kiviteli- és tendertervek), ezek hatósági díja, szakági tervek, műszaki felmérések, vizsgálatok, energetikai tanúsítvány)
 - egységes környezethasználati engedélyhez kapcsolódó vizsgálat
 - környezeti hatásvizsgálat, előzetes vizsgálat,
- Közbeszerzés költsége (százalékban meghatározott átalány számított költség):
 - közbeszerzési szakértő díja, közbeszerzési dokumentáció összeállítása, közbeszerzési tanácsadói tevékenység díja
 - közbeszerzési eljárás díja
 - rendszerhasználati díj
- Egyéb projektelőkészítéshez kapcsolódó költség (százalékban meghatározott átalány számított költség):
 - hatósági díjak
 - projekt kapcsán szükséges településrendezési terv módosításának költsége
 - vízkárelhárítási terv
 - települési vízkárelhárítási tervek felülvizsgálata
 - Zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztési- és fenntartási akcióterv (ZIFFA)
 - Kerékpárforgalmi Hálózati Terv készítése, felülvizsgálata

⁶² A horizontális elvárások teljesítéséhez kapcsolódó költségek a releváns költség soron számolhatók el.

- Közúti biztonsági hatásvizsgálat és/vagy audit
- művelési ág váltás, művelési ágból való kivétel költségei
- vízgazdálkodáshoz kapcsolódó szimulációs modellezés, szükséges adatok beszerzése és kalibrálás költségei
- egyéb projektelőkészítéshez kapcsolódó költség
- építést megelőző forgalomszámlálás
- munkabér
- foglalkoztatást terhelő adók, járulékok
- személyi jellegű egyéb kifizetések
- egyéb projektelőkészítéshez kapcsolódó költség
- előzetes igényfelmérés, célcsoport elemzése, piackutatás, szakértői hálózatépítés, szakértői műhelymunkák
- KSH adatszolgáltatás költségei
- társadalmi partnerek, érintettek bevonásával kapcsolatos költségek
- előkészítéshez kapcsolódó egyéb szakértői tanácsadás (beleértve a közösségi tervezéssel kapcsolatos szakértői költségeket is, amennyiben az önkormányzat vállalja a szélesebb lakossági, érintetti bevonást)

2. Beruházáshoz kapcsolódó költségek

e) Ingatlanvásárlás költségei

Ingatlan bekerülési értéke, vagy ezen belül:

- ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog megváltása,
- kisajátítási terv,
- kisajátítási változási vázrajz,
- értékebecslés,
- kártalanítási költség,
- ügyvédi díj,
- egyéb adás-vétellel kapcsolatos költség,
- vezetékjogi kártalanítás
- fennálló bérleti jog és a beruházással érintett ingatlan használatára vonatkozó jogviszony megszüntetésének költsége

Ingatlanvásárlás költsége a fejlesztési elképzelés keretén belül kizárólag abban az esetben számolható el, amennyiben a Felhívás 2.1 pontjában felsorolt támogatható tevékenységek valamelyikének helyszínéül szolgál.

A lehetséges kedvezményezett helyi önkormányzatán kívül más szervezet ingatlanvásárlása nem támogatható.

A megvásárolt ingatlan az önkormányzati törzsvagyron részét kell, hogy képezze és a projekt fenntartási időszak végéig nem idegeníthető el.

f) Egyéb, ingatlanhoz kapcsolódó kártalanítási költségek:

Egyéb, ingatlanhoz kapcsolódó, tulajdonszerzéssel nem járó kártalanítási költségek, pénzbeli térítések (pl. vezetékjogi kártalanítás, fennálló bérleti jog és a beruházással érintett ingatlan használatára vonatkozó jogviszony megszüntetésének költségei) elszámolhatóak, ha a projekt megvalósításához közvetlenül és elengedhetetlenül kapcsolódnak.

g) Terület-előkészítési költség

A terület beruházásra alkalmassá tétele érdekében végzett előkészítő munkák költségei:

- megelőző régészeti feltárás; régészeti megfigyelés, régészeti megfigyelés során előkerült lelőhely feltárása (mentő feltárás);
- lőszermesítés;
- terület-előkészítéshez kapcsolódó földmunka.

h) Építéshez kapcsolódó költségek

A Felhívás 2.1. pontjában felsorolt támogatható tevékenységekhez kapcsolódóan:

- új építés,
- átalakítás,
- bővítés,
- felújítás,
- korszerűsítés,
- átépítés,

- beüzemelési költségek,
 - bontás,
 - hulladékelszállítás,
 - kármentesítés,
 - akadálymentesítés,
 - technológiai szerelés,
 - beüzemelés, próbaüzem,
 - növénytelepítés és egyéb zöldfelület fejlesztés,
 - a projekt megvalósítás miatt szükségessé váló helyreállítási munkák költségei.
 - Az infrastrukturális beruházások esetében a következő rendszerek kiépítésével, bővítésével, átalakításával, korszerűsítésével, helyreállításával, felújításával kapcsolatos költségek számolhatóak el:
 - ivó-, ipari- és tűzi-víz hálózat és tárolók, korszerű tűzvédelmi hálózat;
 - őrző-védelmi hálózat;
 - gázhálózat, gázfogadó állomás;
 - a megújuló energiával működő fűtési és hűtési rendszerek és a hozzájuk kapcsolódó berendezések, felszerelések;
 - elektromos energiaellátás hálózata, transzformátor-állomás, közvilágítás;
 - eső- és szennyvízelvezetés, szennyvíztisztító;
 - hulladékkezelő létesítmények;
 - átereszek, vízi létesítmények;
 - informatikai és telekommunikációs alaphálózat, a hálózat csatlakozási pontjai, valamint az aktív hálózati eszközök;
 - a projekt által érintett terület szükség szerinti leválasztása, bekerítése, egyéb célú térburkolat;
 - a terület használatához szükséges járdák, utak, parkolók;
 - parkosítás, kertépítés;
 - iparvágány;
- vonalas közmű kiépítése esetén, a közüzemi szolgáltatónak jogszabály vagy megállapodás alapján fizetendő közműfejlesztési hozzájárulás, illetve azzal analóg díjak (pl. csatlakozási díj).

i) **Eszközbeszerezés költségei**

Bekerülési érték, ill. annak egyes tételei az alábbi esetekben, amennyiben nem az építéshez kapcsolódó költségek között szerepelnek.

Az eszközök beszerzése önállóan nem támogatható, csak a jelen dokumentum 2.1 fejezetében felsorolt támogatható tevékenységekhez kapcsolódóan, ahol az eszközbeszerezés külön nevesítésre került, és amely tevékenység esetében az eszközbeszerezés bizonyíthatóan szükséges az adott létesítmény funkciójának megfelelő működtetéséhez.

j) **Immateriális javak beszerzése**

- vagyoni értékű jog bekerülési értéke
- szoftver bekerülési értéke
- egyéb szellemi termék bekerülési értéke

k) **Kármentesítéshez kapcsolódó műszaki beavatkozás költsége**

3. Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei

a) **Műszaki ellenőri szolgáltatás költsége (százalékban meghatározott átalány számított költsége)**

b) **Műszaki jellegű szolgáltatások költsége**

- egyéb mérnöki szakértői díjak ideértve rehabilitációs szakmérnöki, energiatanúsítási szolgáltatást is
- minőség-, környezet- és egyéb irányítási rendszerekhez kapcsolódó költségek

c) **Egyéb szakértői szolgáltatás költségei**

- fordítás, tolmácsolás, lektorálás költsége
- munkaköri alkalmassági vizsgálat díja
- felmérések, kimutatások, adatbázisok, kutatások, tanulmányok készítésének költsége

d) **Marketing, kommunikációs szolgáltatások költségei**

- marketingeszközök fejlesztése
 - egyéb kommunikációs tevékenységek költségei
 - Az érintett lakosság kötelező szemléletformálásához és tájékoztatásához kapcsolódó költségek (szakértői, előadói díjak, az előadások, képzések, rendezvények megszervezésének, lebonyolításának költségei, kommunikációs kampányok), ahol a 2.1 pont támogatható tevékenységei alapján támogatható.
- e) Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége (százalékban meghatározott átalány számított költsége)
- f) Egyéb szolgáltatási költségek
- biztosítékok jogi, közjegyzői, bankköltségei
 - hatósági igazgatási, szolgáltatási díjak, illetékek
 - vagyonbiztosítás díja
 - egyéb, a projekt megvalósításhoz szükséges és indokolt szolgáltatás igénybevételének költsége

4. Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek

- a) Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek

5. Projektmenedzsment költség

- a) Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítása (százalékban meghatározott átalány számított költsége):
- munkabér
 - foglalkoztatást terhelő adók, járulékok
 - személyi jellegű egyéb kifizetések
- b) Projektmenedzsmenthez kapcsolódó útiköltség, kiküldetési költség (százalékban meghatározott átalány számított költsége):
- utazási költség
 - helyi közlekedés költségei
 - napi díj
- c) Projektmenedzsmenthez igénybevett szakértői szolgáltatás díja (százalékban meghatározott átalány számított költsége)
- d) Egyéb projektmenedzsment költség (százalékban meghatározott átalány számított költsége):
- projektmenedzsmenthez kapcsolódó iroda, eszköz és immateriális javak bérleti költsége
 - projektmenedzsmenthez kapcsolódó anyag és kis értékű eszközök költsége

6. Adók és közterhek (ide nem értve a le nem vonható áfát)

- a) Adók és közterhek (ide nem értve a le nem vonható áfát)

7. Tartalék

- a) Tartalék

Fentebb felsorolt elszámolható költségek listája mindhárom tevékenységcsoportra vonatkozó, bővített költséglistát tartalmaz, ezért az elszámolni kívánt költségek indokoltsága vizsgálatra kerül minden egyes, a támogatási kérelemben szereplő tevékenységcsoport vonatkozásában.

Az egyes állami támogatási kategóriákra vonatkozó rendelkezések:

Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás

A támogatás keretében a beruházáshoz kapcsolódó tárgyi eszköz és immateriális javak beruházási költsége számolható el.

Szennyezett terület szennyeződésmegszüntetési célú beruházási támogatás

A támogatás keretében a terület szennyeződésmegszüntetési célú beruházáshoz kapcsolódó költsége számolható el, függetlenül attól, hogy az adott költség tárgyi eszközként feltüntethető-e a kedvezményezett mérlegében.

Az így meghatározott elszámolható költségből le kell vonni a szennyeződésmentesített földterület független szakértő által meghatározott, a projekt megvalósítása következtében várható értéknövekedését.

Közszolgáltatásért járó ellentételezés esetén:

A működtetésre a későbbiek során odaítélendő ellentételezés megállapításakor a támogatásból megvalósított beruházás értékét is figyelembe kell venni, tekintettel arra, hogy azt a kedvezményezett nem a saját költségén valósította meg. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásból (ide értve a csekély összegű támogatást is) és az Altmark-feltételeknek megfelelő támogatásból megvalósult beruházások esetében az értékcsökkenés vonatkozásában működési támogatás nem nyújtható.

A támogatás mértékét a 2012/21/EU bizottsági határozat 5. cikke szerint kell megállapítani. A támogatás mértéke nem haladhatja meg a közszolgáltatás ellátásának nettó költségét. A nettó költség kiszámítható a 2012/21/EU bizottsági határozat szerint meghatározott költségek és bevételek közötti különbséggént. Kiszámítható továbbá a közszolgáltatási kötelezettséget teljesítő vállalkozás nettó költsége és ugyanazon vállalkozás közszolgáltatási kötelezettség nélküli nettó költsége vagy haszna közötti különbséggént. A közszolgáltató részére a 2012/21/EU bizottsági határozat alapján ésszerű nyereség adható.

A projekt keretében beszerzett, az állam tulajdonába kerülő érték (eszközbeszerzés, immateriális javak értéke) nem minősül állami támogatásnak, azaz a közszolgáltatással kapcsolatban felmerült költségnek, tekintettel arra, hogy az adott eszköz tulajdonosa az állam lesz, és így az nem jelent előnyt a támogatást igénylő részére.

Kultúrát és kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás

Beruházási támogatás esetén az immateriális javak és a tárgyi eszközök következő költségei

- a) az infrastruktúra építésének, korszerűsítésének, bővítésének, megvásárlásának, megőrzésének és fejlesztésének költsége, ha az infrastruktúra időbeli vagy térbeli kapacitását évente legalább 80%-ban kulturális célra használják,
- b) a kulturális örökség megszerzésének költsége (pl. a lízingdíj, a kapcsolódó illetékek vagy a kulturális örökség áthelyezésének költsége),
- c) a tárgyi és szellemi kulturális örökség védelmének, megőrzésének, újjáépítésének és helyreállításának költsége (pl. a megfelelő körülmények között történő tárolás költsége, a speciális eszközök, anyagok használatából fakadó többletköltség, valamint a dokumentációs, kutatási, digitalizálási és publikációs költség),
- d) a közönség kulturális örökséghez való hozzáféréseinek javítását szolgáló intézkedések költsége (pl. a digitalizálással és egyéb új technológiákkal, a speciális szükségletű személyek hozzáférési lehetőségeinek javításával kapcsolatos, valamint a prezentációk, programok és látogatók tekintetében a kulturális sokszínűség elősegítésével kapcsolatos költség),
- e) a kulturális projektek és tevékenységek, együttműködési és csereprogramok, valamint ösztöndíjak költsége (pl. a kiválasztási eljárással kapcsolatos marketing és a projekt eredményeként közvetlenül felmerülő költség) számolható el.

Működési támogatás esetén

- a) kulturális intézmény vagy örökségi helyszín állandó vagy időszakos tevékenységéhez (pl. kiállításokhoz, előadásokhoz, rendezvényekhez és hasonló kulturális tevékenységekhez) kapcsolódó, a szokásos üzletmenetben felmerülő költség,
- b) a kulturális és művészeti oktatási tevékenység költsége, a kulturális kifejezőmódok sokfélesége védelmének és népszerűsítésének fontosságát tudatosító oktatási és társadalmi célú figyelemfelhívó programok költsége (pl. az új technológiák ezen célokra történő alkalmazásának költsége),
- c) a közönség kulturális intézményhez vagy örökségi helyszínhez és tevékenységhez való hozzáféréseinek javítását szolgáló költség (pl. a digitalizálással, egyéb új technológiákkal és a speciális szükségletű személyek hozzáférési lehetőségeinek javításával kapcsolatos költség),

- d) közvetlenül a kulturális projekthez vagy tevékenységhez kapcsolódó működési költség, így különösen
 - i. az ingatlanok és kulturális helyszínek bérletének, lízingjének költsége,
 - ii. a kulturális projektekhez vagy tevékenységekhez közvetlenül kapcsolódó utazási-, anyag- és felszerelési költség,
 - iii. a kiállítások és díszletek építészeti elemeinek költsége,
 - iv. az eszközökhöz, szoftverekhez és felszerelésekhez igénybe vett hitel vagy lízing költsége,
 - v. az eszközök, szoftverek, felszerelések amortizációja, ha e költséget nem fedezte beruházási támogatás,
 - vi. szerzői jogi védelem alatt álló alkotásokhoz és egyéb kapcsolódó szellemi tulajdonjogi védelem alatt álló tartalmakhoz való hozzáférésre vonatkozó jogokkal kapcsolatos költség,
 - vii. a marketing költsége,
 - viii. a projekt vagy tevékenység eredményeként közvetlenül felmerült költség,
- e) e) a kulturális intézmény, örökségi helyszín vagy projekt személyi jellegű ráfordítása,
- f) f) a külső tanácsadással és külső szolgáltatók által biztosított támogató szolgáltatásokkal kapcsolatos, közvetlenül a projekt eredményeként felmerülő költség számolható el.

A zenei és irodalmi alkotások kiadásához nyújtott támogatás esetén

- a) a szerző díjazása (pl. szerzői joggal kapcsolatos költség),
- b) a fordító díjazása,
- c) a szerkesztő díjazása,
- d) az egyéb szerkesztési költség (pl. korrektúrázás, javítás, lektorálás),
- e) az elrendezés és nyomdai előkészítés költsége, és
- f) a nyomtatás vagy elektronikus közzététel költsége számolható el.

Sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtható támogatás:

A beruházási támogatás esetén a tárgyi eszköz és az immateriális javak beruházási költsége számolható el.

A működési támogatás esetén a sportlétesítmény által nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban felmerülő működési költség (pl. az igénybevett szolgáltatások és a karbantartás költsége, a bérleti díj, a személyi-, az anyag-, a kommunikációs-, az energia- és az adminisztrációs költség) számolható el.

Működési támogatás esetén az értékcsökkenés és a finanszírozási költségek olyan mértékben nem számolhatóak el, amilyen mértékben az értékcsökkenés, finanszírozás vagy az értékcsökkenéssel, finanszírozással érintett tárgyi eszközök, immateriális javak tekintetében a kedvezményezett beruházási támogatásban részesült.

Megújuló energia termeléséhez nyújtott beruházási támogatás

A támogatás keretében a magasabb környezetvédelmi szint eléréséhez közvetlenül kapcsolódó beruházási költség számolható el.

- a) Ha a környezetvédelmi beruházási költség a beruházás összköltségén belül külön beruházásként vagy egy már működő létesítmény új, jól azonosítható többletkomponensként meghatározható, ezen beruházás költsége számolható el.

- b) Ha az elszámolható költség az a) pont szerint nem határozható meg, a támogatott beruházás költségének és egy, a támogatás hiányában hitelt érdemlően megvalósítható hasonló, kevésbé környezetbarát beruházás költségének a különbsége számolható el.
- c) Ha kisméretű létesítmény esetén nem létezik a b) pont szerinti hasonló, kevésbé környezetbarát beruházás, a magasabb környezetvédelmi szintet megvalósító teljes beruházási költség számolható el.

7.3.1. Milyen egyszerűsített elszámolási mód alkalmazandó?

Önnek bizonyos költségtypusokat a támogatási kérelem költségvetésébe csak százalékban meghatározott átalánnyként van lehetősége betervezni és elszámolni.

A százalékban meghatározott átalány vetítési alapját a következő költségtypusok képezik (vetítési alap) a Felhívás 7.3. pontját figyelembe véve:

- 1) Projektelőkészítés költségei c. költségkategória alábbi költségtypusa:
 - Műszaki dokumentáció költségei c. költségtypus
- 2) Beruházáshoz kapcsolódó költségek c. költségkategória összes költségtypusa
- 3) Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei c. költségkategória alábbi költségtypusai:
 - Műszaki jellegű szolgáltatások költségei c. költségtypus
 - Egyéb szolgáltatási költségek c. költségtypus
 - Marketing, kommunikációs szolgáltatások költségei c. költségtypus
 - Egyéb szolgáltatási költségek c. költségtypus
- 4) Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek c. költségtypus
- 5) Adók, közterhek (ide nem értve a le nem vonható áfát) c. költségtypus
- 6) Tartalék c. költségtypus

A vetítési alapba tartozó költségtypusoknak az elszámolása valós költség alapon történik. Ez azt jelenti, hogy a fenti költségtypusoknál a teljesítést pénzügyi bizonylatokkal szükséges alátámasztania.

A százalékban meghatározott átalány mértéke: 7,00%

A százalékban meghatározott átalány alapján elszámolt költségtypusok (számított költségek) a Felhívás 7.3. pontját figyelembe véve:

- 1) Projektelőkészítés költségei c. költségkategória összes költségtypusa, kivéve a műszaki dokumentáció költségei c. költségtypust
- 2) Szakmai tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatások költségei c. költségkategória alábbi költségtypusai:
 - Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége c. költségtypus
 - Műszaki ellenőri szolgáltatás költsége c. költségtypus
- 3) Projektmenedzsment költség c. költségkategória összes költségtypusa

A százalékban meghatározott átalány számított költségeit a Pályázati e-ügyintézés (EPTK) felületen az alábbiak szerint szükséges rögzíteni:

- Tevékenység: Százalékos átalányalapú finanszírozás költségei
- Költségkategória: Százalékos átalányalapú finanszírozás költségei
- Költségtypus: Százalékos átalányalapú finanszírozás költségei
- Költségelem: Százalékos átalányalapú finanszírozás költségei

Felhívjuk a figyelmet, hogy százalékban meghatározott átalány alkalmazása esetén az átalány mértékének a projekt megvalósítása során állandónak kell lennie!

A vetítési alapba tartozó költségek és a számított költségek közötti költségátcsoportosítás nem lehetséges. A tartalék, mint költségtypus a projekt költségvetésén belül, kizárólag a vetítési alapba tartozó költségekre való átcsoportosítással használható fel.

A számított költségekbe tartozó költségtypusokat a vetítési alapba tartozó költségtypusoknak a fentiekben meghatározott százalékában számoljuk el és fizetjük ki, a vetítési alapba tartozó

költség típusok kifizetésével együtt és azzal egyidejűleg. Fontos azonban, hogy a számított költségeket csak akkor fizetjük ki, ha a költségvetés tartalmaz vetítési alapba tartozó költség típusokat.

A számított költségek pénzügyi teljesítését nem szükséges pénzügyi bizonylatokkal alátámasztania, ugyanakkor a számított költségek révén megvalósított eredményt a zártó beszámolóban igazolni kell az alábbi dokumentumok benyújtásával:

Számított költségek	Szakmai teljesülést alátámasztó dokumentumok
Projektelőkészítés költségei c. költségkategória keretében: <ul style="list-style-type: none"> • Előzetes tanulmányok, dokumentumok költségei c. költség típus • Egyéb projektelőkészítéshez kapcsolódó költség c. költség típus 	A felhívásban előírt, a projekt szempontjából releváns projekt előkészítéshez kapcsolódó dokumentum(ok) benyújtása.
Projektelőkészítés költségei c. költségkategória keretében a Közbeszerzési költségek c. költség típus	Legalább egy, a nemzeti közbeszerzési értékhatárt elérő, a projekt célját szolgáló közbeszerzés sikeres lebonyolítását igazoló dokumentum (tájékoztató az eljárás eredményéről) benyújtása.
Projektmenedzsment költség c. költségkategória összes költség típusa	Záró beszámoló benyújtása, a támogatott tevékenység(ek) megvalósulásának bemutatásával.
Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei c. költségkategória keretében a Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége c. költség típusa	Az előírt tájékoztatási és nyilvánossági követelmények teljesítésének igazolása az aktuális szabályozás szerint.
Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei c. költségkategória keretében Műszaki ellenőri szolgáltatás költsége c. költség típusa	A lezárt építési napló benyújtása, amelyből látszik a műszaki ellenőr összes bejegyzése.

A fenti egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása kötelező.

Az egyszerűsített elszámolási módok alkalmazása során a költségek felmerülését Önnek nem kell alátámasztania pénzügyi bizonylatokkal (például számlával, bankszámlakivonattal, összesítővel, illetve egyéb számviteli bizonylattal), és a piaci áraknak való megfelelést sem vizsgáljuk. (Kivétel ez alól a százalékban meghatározott átalány alkalmazása esetén a vetítési alapba tartozó költség típusok) Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy Önnek sem a kifizetési kérelem mellékleteként nem kell a költség felmerülését igazoló dokumentumokat benyújtani az irányító hatósághoz, sem elkülönítetten nem szükséges őrizni azokat a projekt helyszínén / nyilvántartásában. A hazai számviteli szabályoknak megfelelően a bizonylatokat természetesen meg kell őriznie, viszont az irányító hatóság és más, uniós ellenőrző szervezetek a helyszíni ellenőrzés során sem vizsgálják ezeket.

7.4. Milyen feltételei vannak az elszámolhatóságnak?

A felhívás keretében támogatott projektek költségei elszámolhatóságának kezdete: 2021.01.01., vége: 2029.06.29.

A 2.2. pont szerinti uniós állami támogatási kategóriával támogatott tevékenységhez kapcsolódóan a támogatási kérelem benyújtását megelőzően a projekt előkészítésével kapcsolatban felmerült költségek – figyelemmel az uniós állami támogatási szabályokra – kizárólag a csekély összegű (de minimis) támogatás keretében vagy amennyiben a kedvezményezett a kérelem benyújtása előtt megkötött közszolgáltatási szerződéssel rendelkezik, akkor közszolgáltatásért járó ellentételezés jogcímen számolható el.

A támogatási kérelemben tervezett elszámolható költségek alátámasztásával kapcsolatban kérjük, figyeljen az alábbiakra:

Piaci ár igazolása:

A költségszámítás alapjául szolgáló egységárak nem haladhatják meg a szokásos piaci árat, és a jelen Felhívás 7.5 pontjában rögzített tevékenységek esetén feltüntetett korlátokat. Piaci ár igazolása a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés esetében a közbeszerzés dokumentációjával, vagy közbeszerzési kötelezettség hiányában, illetve a közbeszerzési értékhatárt el nem érő beszerzések esetében több lehetséges szállítótól történő ajánlatkérés keretében beérkezett ajánlatokkal történhet. Legalább három, egymástól és a támogatást igénylő(k)től/kedvezményezett(ek)től független ajánlattevőtől származó, azonos tárgyú, összehasonlítható, érvényes, írásos árajánlat megléte szükséges. In-house beszerzés esetén a Kedvezményezett a piaci árat az Elszámolási Útmutató in-house beszerzésekre vonatkozó elszámolhatósági szabályainak betartásával, és a nem független árajánlat mellett, három egymástól és a támogatást igénylő(k)től/kedvezményezett(ek)től független ajánlattevőtől származó, azonos tárgyú, összehasonlítható, érvényes, írásos árajánlattal igazolja. Az ajánlatkérést úgy kell lebonyolítani, hogy az igazolás feltételei teljesíthetők legyenek.

Nem közbeszerzéshez kapcsolódó költség esetén a piaci árak való megfelelés ellenőrzése céljából a támogatást igénylőnek az Elszámolási Útmutató alapján a piaci árak való megfelelést igazoló dokumentumokat legkésőbb a költség felmerülésekor kell benyújtani, amennyiben korábban nem kerültek benyújtásra. Ennek megfelelően a kedvezményezettnek legalább három részletes árajánlatot szükséges benyújtania minden releváns költségvetési tétel esetében. Közbeszerzéshez kapcsolódó költség esetén elegendő egy indikatív árajánlat, vagy építési tevékenység esetében tervezői költségbecslés benyújtása minden releváns költségvetési tétel esetében.

Azon szállítói szerződések esetén, amelyek elszámolható összköltsége nem haladja meg a 100 000 forintot, a támogatást igénylő/kedvezményezett részéről nem szükséges a piaci ár alátámasztása, azt az irányító hatóság nem vizsgálja. A három millió forintnál nagyobb elszámolható összköltségű projektek azon leendő szerződéseinek esetében, melyek tervezett elszámolható költsége nem haladja meg a 300 000 forintot, az árajánlatoknak rendelkezésre kell állniuk a kedvezményezettnek, azonban az elszámolás mellékleteként nem szükséges benyújtani, azokat a támogató helyszíni ellenőrzés keretében ellenőrizheti.

A nyílt kereskedelmi forgalomban beszerezhető eszközök esetén az írásos ajánlatok kiválthatóak hivatalos árajánlatok bemutatásával (pl.: forgalmazó cégek honlapja).

Az árajánlatkéréseket és az ajánlatok beérkezését megfelelően dokumentálni szükséges (postai feladás bélyegzője/faxjelentés/érkeztetés/iktatás), mely a helyszíni ellenőrzések során ellenőrzésre kerül. Az alátámasztó dokumentumok (árajánlatok, kimutatások) nem lehetnek a közbeszerzés vagy beszerzés eredményeként megkötött szerződés aláírásának dátumához képest 6 hónapnál régebbiek.

Kifizetési igénylés ellenőrzése során amennyiben az ajánlatok a piaci ár igazolására alkalmatlanok (különösen: nem összehasonlíthatóak, nem azonos tárgyúak, nem egymástól és a

projektgazdától/ajánlatkérőtől független⁶³ piaci szereplőktől származnak, a tényleges piaci árat jelentősen meghaladják) a felmerült költségek a projekt terhére nem elszámolhatóak.

A személyi jellegű ráfordítások megalapozására a támogatási kérelemmel együtt benyújtandók a támogatási kérelem benyújtását megelőző évre vonatkozó bérkartonok vagy egy nyilatkozat az érintett időszak személyi jellegű ráfordításainak értékéről, melynek megalapozottságát a támogató ellenőrzi. Amennyiben célfeladat kerül megállapításra a projektben elvégzendő feladatokra, úgy a célfeladat keretében megállapított bér/illetmény havi összege nem haladhatja meg az adott munkavállaló, Kedvezményezettnél, a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes bérének/illetményének havi összegét. A támogatási kérelem költségvetésében minden esetben szükséges megjelölni, hogy az adott személy foglalkoztatása milyen jogviszonyban történik majd, és részletesen kerüljön bemutatásra a tervezett költség számítási módja.

Meglévő foglalkoztatott esetében az elszámolható személyi jellegű ráfordítások csak indokolt esetben (ilyenek minősül különösen a munkaidő növekedés, feladatbővülés, munkakörbővülés, fizetési fokozat váltás) és mértékben emelkedhetnek a támogatási igény benyújtását megelőző utolsó évi átlagbérhez képest.

A piaci ár bizonyítása a Kedvezményezett feladata és felelőssége. Ezáltal a projekt költségvetésének és az abban szereplő költség tételeknek megfelelően részletezettnek, szakmai indoklással ellátottnak és ilyen módon ellenőrizhetőnek kell lenniük ahhoz, hogy a piaci áraknak történő megfelelés ellenőrizhető legyen. A költségvetés részletezettségét és bemutatását minden költségelem vonatkozásában úgy kell megtenni, hogy beazonosítható legyen a tervezett egységár, annak felosztása költség tételekre, az egység megnevezése, szakmai indoklás a mértékére vonatkozóan.

A piaci ár igazolásától eltekinteni csak az Irányító Hatóság által adott egyedi engedély alapján, a beszerzendő eszköz vagy szolgáltatás egyedi jellegének alátámasztásával lehet (pl.: hatósági árak, közüzemi szolgáltatás, vagy olyan speciális eszköz, technológia, amelyek csak egy gyártótól szerezhető be, vagy az adott eszközt, berendezést csak egy kizárólagos forgalmazó hozhatja be Magyarországra). Az ellenőrzéshez ilyen esetben biztosítani kell legalább egy referenciaárat, az alábbi források valamelyikéből (a gyártó hivatalos árlistái, katalógusai; külföldi képviselők árlistái, katalógusai; a forgalmazó által más, a kedvezményezettől független szervezeteknek adott árajánlat – amennyiben a forgalmazó ezeket rendelkezésre bocsátja).

Nem kell alátámasztani a piaci áraknak való megfelelést, ha az adott költség elszámolása egyszerűsített költségelszámolás (százalékban meghatározott átalány) keretében történt. **Ilyen esetekben alátámasztó dokumentációt sem kell biztosítani.**

A támogatást igénylő és a kedvezményezett köteles vizsgálni az ajánlattevők szerződés teljesítésére való alkalmasságát.

A projekt megvalósítás szakaszában költségvetési tételt érintő szerződésmódosítás esetén minden releváns esetben szükséges benyújtani a piaci ár megfelelését alátámasztó dokumentumokat és szakmai indoklást a módosításra vonatkozóan. A módosítást minden esetben a módosítással érintett költség, elszámolásra történő benyújtása előtt szükséges benyújtani.

A piaci ár kedvezményezetti tájékoztatója az alábbi linken érhető el: <https://www.palyazat.gov.hu>

⁶³ Nem független az az ajánlattevő, amelyben a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett vagy tulajdonosa (irányító vagy felügyeleti szerve), annak tagja, a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviselőre jogosult személy, ezen személy Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozója, tulajdonosi, fenntartói, vagyongazdálkodói, irányítási, képviselői, munkáltatói, vagy kinevezési jogokat gyakorol, vagy fordítva. Nem független az az ajánlat sem, amely olyan szállítótól származik, amelynek tulajdonosa (irányító vagy felügyeleti szerve), annak tagja, a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviselőre jogosult személy, a kedvezményezett szervezetében vagy a másik ajánlattevő szervezetében tulajdonosi, fenntartói, vagyongazdálkodói, irányítási, képviselői, munkáltatói vagy kinevezési jogokat gyakorol. Nem független továbbá az ajánlattevő, ha a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett vagy másik ajánlattevő vonatkozásában partner vagy kapcsolt vállalkozásnak minősül.

Az áfa elszámolhatóságára vonatkozóan általános szabály, hogy az áfa akkor számolható el, amennyiben a nemzeti szabályok alapján nem levonható.

Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban áfa tv.) szerint abban a mértékben, amilyen mértékben az adóalany - ilyen minőségében - a terméket, szolgáltatást adóköteles termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása érdekében használja, egyéb módon hasznosítja, jogosult arra, hogy az általa fizetendő adóból levonja azt az előzetesen felszámított adót.

Az áfa uniós támogatás terhére történő elszámolhatósága tekintetében az alábbiakat is figyelembe kell venni az áfa tv. előírásain túlmenően:

- Az áfa elszámolhatósága szempontjából a levonási jogosultság, azaz a lehetőség a döntő tényező, tehát ha a végső kedvezményezett, az egyéni kedvezményezett vagy a kedvezményezett által nyújtott szolgáltatás igénybe vevője ténylegesen nem él a visszaigénylés lehetőségével, az áfa akkor sem elszámolható.
- Az áfa elszámolhatósága tekintetében a támogatott projekt keretében létrehozott beruházást és annak üzemeltetését is vizsgálni kell, függetlenül attól, hogy
 - a beruházást létrehozó kedvezményezett és az üzemeltető eltérő személy-e,
 - a létrehozott beruházást a kedvezményezett térítés nélkül adja bérbe, vagy alanyi mentességet élvez-e vagy a tevékenység tekintetében tárgyi mentességet választott.

Amennyiben a beruházást létrehozó kedvezményezett a beruházás tekintetében nem igényelheti vissza az áfát, azonban az üzemeltetési szakaszban keletkező bevételekre felszámolnak áfát, ez utóbbi a beruházás áfájának elszámolhatósága tekintetében figyelembe veendő.

A projektek esetén kötelező az elszámolhatóság szabályszerűségének ellenőrzése. A Támogató a kedvezményezett ÁFA-státuszát megvizsgálja a döntéselőkészítés, illetve a támogatási szerződés megkötése során is, amelyhez kapcsolódóan pályázói oldalról ÁFA nyilatkozat kitöltése válik szükségessé.

A felhívás keretében egyszeri elszámolásra nincs lehetőség.

Az alábbi költségek tekintetében összesítőkön történik a megvalósítás során az elszámolás, amennyiben releváns:

1. *Személyi jellegű költségek elszámolása a Személyi jellegű költségek összesítőjén (kivéve: egyszerűsített költségelszámolás alkalmazásához kapcsolódóan)*
2. *Áfa-összesítő fordított adózás esetére alkalmazandó*
3. *Az utazási és kiküldetési (napidíj) költségtérítés elszámolása az Összesítő az utazási és kiküldetési (napidíj) költségtérítés elszámolásához összesítőn (kivéve: egyszerűsített költségelszámolás alkalmazásához kapcsolódóan)*
4. *Kis támogatástartalmú számlák a Kis támogatástartalmú számlák összesítőjén*

Felhívjuk a figyelmet, hogy az összesítőben szereplő költségek alátámasztó dokumentumait helyszíni ellenőrzés keretében fogjuk ellenőrizni. Kérjük, figyeljen arra, hogy az elszámoló bizonylatok (pl.: számlák, bérjegyzék, stb.) ebben az esetben is megfeleljenek a jogszabályban meghatározott formai elvárásoknak (pl.: záradékolás, megrendelés dokumentuma, ajánlatok stb.).

A kis támogatástartalmú bizonylatok összesítőjén elszámolható bizonylatok maximális támogatástartalma: 25 millió Ft.

Önnek nincs lehetősége költségelszámolásra, ha az szóbeli megállapodáson alapul.

Beszerzések 300 000 Ft-ig

Ha egy beszerzés elszámolható összköltsége legfeljebb 300 000 Ft, akkor Önnek nem kell benyújtani a piaci árat igazoló dokumentumokat, viszont meg kell őrizni azokat. Helyszíni ellenőrzésnél ezeket is ellenőrizhetjük.

Projektmenedzsment költségek elszámolhatósága

Közszéfera szervezetek esetén a projektmenedzsment költségek elszámolhatósága tekintetében figyelembe kell venni az Elszámolási Útmutatóban foglalt előírásokat.

Saját teljesítés az Elszámolási Útmutatóban leírtak szerint az alábbi költségkategóriák* költség típusai vonatkozásában számolható el:

- Projektelőkészítés költségei (összes költség típus vonatkozásában);
- Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei (összes költség típus vonatkozásában, kivéve: szakmai megvalósításhoz kapcsolódó bérleti díj);
- Projektmenedzsment költségek (összes költség típus vonatkozásában, kivéve: projektmenedzsmenthez kapcsolódó útiköltség, kiküldetési költség és egyéb projektmenedzsment költség).

Saját teljesítés keretén belül az Elszámolási Útmutató értelmében a közreműködő munkatársak személyi jellegű ráfordításait számolhatja el.

Ha Ön helyi önkormányzat kedvezményezett és az adott költség tekintetében a saját teljesítést lehetővé teszi a felhívás, akkor elszámolhatja a polgármesteri hivatal vagy közös önkormányzati hivatal alkalmazásában álló munkatársak bruttó munkabér- és bérjárulék költségét is a vonatkozó szabályozás feltételeinek betartásával.

Az építési beruházás vagy építési koncesszió esetén a 300 000 000 Ft-ot elérő vagy meghaladó elszámolható költségelem vonatkozásában a Korm. rendelet 251. § (1) bekezdése szerinti kedvezményezett esetén csak szállítói finanszírozás alkalmazható, kivéve a szakaszolt projekt esetén, vagy ha az irányító hatóság vezetője az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével ettől eltérően dönt.

Összeférhetetlenségi szabályok:

A Korm. rendelet szabályozását részletező Elszámolási útmutató értelmében a nem közbeszerzés köteles beszerzések esetében figyeljen az alábbi összeférhetetlenségi szabályokra:

Nem független az az ajánlattevő,

- a) amelyben a támogatást igénylő / kedvezményezett vagy ezek tulajdonosa - irányító vagy felügyeleti szerve -, annak tagja, és/vagy a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviselőre jogosult személy, továbbá ezen személy hozzátartozója az alábbi jogok valamelyikét gyakorolja: tulajdonosi, fenntartói, vagyonkezelői, irányítási, képviselői, munkáltatói, vagy kinevezési;
- b) amelynek tulajdonosa - irányító vagy felügyeleti szerve -, annak tagja, és/vagy a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviselőre jogosult személy, a támogatást igénylő / kedvezményezett szervezetében vagy ugyanazon beszerzés vonatkozásában másik ajánlattevő szervezetében az alábbi jogok valamelyikét gyakorolja: tulajdonosi, fenntartói, vagyonkezelői, irányítási, képviselői, munkáltatói vagy kinevezési; vagy
- c) ha a támogatást igénylő / kedvezményezett vagy másik ajánlattevő vonatkozásában partner vagy kapcsolt vállalkozásnak minősül.

Az összeférhetetlenség vonatkozásában hozzátartozónak minősül a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 1. és 2. pontja értelmében a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, a testvér, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa.

A Kedvezményezett köteles a függetlenség követelményének a támogatási jogviszony teljes időtartama alatt megfelelni.

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

Közszolgáltatás ellentételezésére nyújtott támogatás esetén:

A működtetésre a későbbiek során odaítélendő ellentételezés megállapításakor a támogatásból megvalósított beruházás értékét is figyelembe kell venni, tekintettel arra, hogy azt a kedvezményezett nem a saját költségén valósította meg. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásból (ide értve a csekély összegű támogatást is) és az Altmark-feltételeknek megfelelő támogatásból megvalósult beruházások esetében az értékcsökkenés vonatkozásában működési támogatás nem nyújtható.

A támogatás mértékét a 2012/21/EU bizottsági határozat 5. cikke szerint kell megállapítani. A támogatás mértéke nem haladhatja meg a közszolgáltatás ellátásának nettó költségét. A nettó költség kiszámítható a 2012/21/EU bizottsági határozat szerint meghatározott költségek és bevételek közötti különbséggént. Kiszámítható továbbá a közszolgáltatási kötelezettséget teljesítő vállalkozás nettó költsége és ugyanazon vállalkozás közszolgáltatási kötelezettség nélküli nettó költsége vagy haszna közötti különbséggént. A közszolgáltató részére a 2012/21/EU bizottsági határozat alapján ésszerű nyereség adható. A projekt keretében beszerzett, az állam tulajdonába kerülő érték (eszközbeszerzés, immateriális javak értéke) nem minősül állami támogatásnak, azaz a közszolgáltatással kapcsolatban felmerült költségnek, tekintettel arra, hogy az adott eszköz tulajdonosa az állam lesz, és így az nem jelent előnyt a támogatást igénylő részére.

Megújuló energia támogatására irányuló beruházási támogatás esetén elszámolható:

A magasabb környezetvédelmi szint eléréséhez közvetlenül kapcsolódó beruházási költség számolható el.

- i. Ha a környezetvédelmi beruházási költség a beruházás összköltségén belül külön beruházásként vagy egy már működő létesítmény új, jól azonosítható többletkomponenseként meghatározható, ezen beruházás költsége számolható el.
- ii. Ha az elszámolható költség a i. alpont szerint nem határozható meg, a támogatott beruházás költségének és egy, a támogatás hiányában hitelt érdemlően megvalósítható hasonló, kevésbé környezetbarát beruházás költségének a különbsége számolható el.

Ha kisméretű létesítmény esetén nem létezik a ii. alpont szerinti hasonló, kevésbé környezetbarát beruházás, a magasabb környezetvédelmi szintet megvalósító teljes beruházási költség számolható el.

7.5. Melyek az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások?

A projekt tervezése során az egyes elszámolható költség típusok vonatkozásában vegye figyelembe a következő korlátozásokat:

Költség típus	Maximális mértéke az összes elszámolható összköltségre vetítve (%)
Műszaki dokumentáció költségei (Felhívás 7.3 pont 1) b) alpont)	5,00%
Ingatlan vásárlás	2,00%
Terület előkészítés (régészeti feltárás, lőszementesítés, földmunkák stb.)	2,00%
Tartalék	5,00%

A projektek esetében a meghatározott százalékos korlátok módosíthatók a projekt előkészítés és projekt megvalósítás során a projekt keretében a **műszaki dokumentáció költségei**,

ingatlanvásárlás és terület előkészítés elszámolható költségei tekintetében, amelyek összes elszámolható költsége az átcsoportosítást megelőzően és azt követően sem haladhatja meg az összes elszámolható költség 8,50%⁶⁴-át, kivéve az ingatlanvásárlást. Az ingatlanvásárlás költség típusra a Kormány egyedi hozzájárulása esetén lehet átcsoportosítani legfeljebb 10%-ig, azonban a szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport esetében a kormány egyedi hozzájárulása nélkül tervezhető az ingatlanvásárlás legfeljebb 10%-os mértékig a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 235. (5) bekezdésével összhangban a felhívás közvetlen tevékenységeként.

A felhívás keretében a fenti táblázatban meghatározott százalékos korlátok betartása a támogatási kérelem összeállítása, valamint a projektmegvalósítás során kötelező. A költségvetés összeállításakor kérjük, hogy figyeljen arra, hogy az egyes költség típusok maximális mértékére vonatkozó százalékat két tizedes jegy pontossággal határozza meg, mert a kérelem elbírálásakor ezt megvizsgáljuk.

A táblázatban szereplő százalékos korlát a projektmegvalósítás irányító hatóság általi befejezésekor – a műszaki-szakmai tartalom csökkenésével nem járó – projektszintű megtakarítás eredményeként átléphető azzal, hogy az egyes költség típusokra megállapított összeg nem növekedhet.

A fenti korlátozások nem jelentik a felsorolt költség típusok százalékban meghatározott átalánnyal történő elszámolását. A költségvetésnek meg kell felelnie a felhívás 7.3.1 pontjában leírtaknak is.

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

Szakmai jellegű belső költségvetési korlátok:

Kölcségtípus	Maximális mértéke az érintett tevékenységcsoport elszámolható kölcségre vetítve (% és/vagy összeg)
Az A) főtevékenység esetében: 2.1.2.2. A. b) Csapadékcsatorna-hálózat építéssel közvetlenül érintett, a beruházás során sérült közúthálózat burkolat, járda, kapubejáró, parkoló felület beruházás előttivel azonos típusú burkolattal történő helyreállítása (teljes útburkolat felújítása kizárólag indokolt esetben lehetséges), átereszek átépítése, bővítése	15%
Az A) főtevékenység esetében: Befogadón végzett beruházások	20%
Az A) és B) főtevékenység esetében: Kék és zöldinfrastruktúra fenntartását segítő eszközök, valamint konténeres növényzet beszerzése	2%, de legfeljebb bruttó 15 millió Ft
Az A) és D) főtevékenységek esetében: Kötelező szemléletformáló és tájékoztató programok Az E) főtevékenység esetében a választható tevékenységként végzett szemléletformálás	2%
A B) főtevékenység esetében: Zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztési- és fenntartási akcióterv (ZIFFA) készítése	
• ZIFFA kataszter nélkül	legfeljebb bruttó 5 millió Ft
• ZIFFA kataszter	nem városi jogállású

⁶⁴ 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 235. § (2) bekezdésével összhangban a felhívásban elszámolhatóként megjelölt, költség típusokra vonatkozó százalékos mértékek összege nem haladhatja meg a 15,5%-ot. A Felhívás 7.5. pontjában szereplő, átcsoportosítással érintett kölcségek esetében meghatározott maximum érték – a Felhívás 7.3.1. pontjában meghatározott átalányértéket (7%) és a hivatkozott Korm. rendeleti szabályozást figyelembe véve – maximum 8,5% lehet.

	település esetében legfeljebb bruttó 10 millió Ft városi jogállású település esetében legfeljebb bruttó 20 millió Ft
A 2.1.2.2. I. b) tevékenység esetében (Önkormányzati és állami tulajdonú belterületi közutak esetében, amennyiben ahhoz fenntartható közlekedési mód nem kapcsolódik)	20%
A közúti közösségi közlekedési szolgáltatás műszaki fenntarthatósága érdekében önkormányzati vagy állami tulajdonú útszakasz felújítása (pl.: a meglévő járatok útvonalának a megtartásáért) (2.3. fejezetének IV. 8) d) alpontja szerint)	40%
Meglévő kerékpárforgalmi létesítmény korszerűsítése, fejlesztése (2.1.2.2. IV. b) alpontja szerinti)	50%
Fenntartható mobilitási terv elkészítése (2.1.1. D) II. d) alpontja szerinti)	maximum bruttó 70 millió Ft
Fenntartható mobilitási terv felülvizsgálata (2.1.1. D) II. d) alpontja szerinti)	maximum bruttó 15 millió Ft

Az elektromos járművek használatához szükséges töltőberendezés kiépítése esetén alkalmazandó maximum fajlagos nettó költségek:

1. 7,4 kW töltő esetében: 130.000 Ft
2. Legalább 22kW teljesítményű AC töltő esetében: 1.500.000 Ft
3. Legalább 22kW teljesítményű DC töltő esetében: 4.500.000 Ft
4. Legalább 50kW és legfeljebb 74 kW teljesítményű DC töltő esetében: 8.300.000 Ft
5. Legalább 75kW teljesítményű DC töltő esetében: 10.100.000 Ft
6. Legalább 100kW teljesítményű DC töltő esetében: 13.300.000 Ft

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

Szakmai jellegű belső korlátok:

Költségtípus	Maximális mértéke az érintett tevékenységcsoport összköltségre vetítve (%)
Lakófunkciós tevékenységek	legalább 30% ⁶⁵
Szociális naperómű, illetve energiaközösség létrehozására irányuló mintaprojekt	mindösszesen legfeljebb 250.000.000 Ft
A 2.1.2.2. Önállóan nem támogatható, választható tevékenységek II. D) részében felsorolt egyéb kapcsolódó tevékenységek	50%

Mind a három tevékenységcsoport vonatkozásában a belső költségvetési korlátokat az adott tevékenységcsoport összköltségére szükséges vetíteni.

⁶⁵ A minimálisan elvárt 30%-os lakófunkciós tevékenység tervezése során figyelembe vehetők a felhívás 2.1.1 pontjában felsorolt lakófunkciós tevékenységek alatt felsorolt beruházási költségek, amelyekbe az építési költségek mellett az ingatlanvásárlás, terület-előkészítés, eszközbeszerzés, immateriális javak beszerzésének költségei és a kármentesítéshez kapcsolódó műszaki beavatkozások költségei számíthatók bele.

7.6. Milyen költségek nem számolhatók el?

A támogatható tevékenységekhez kapcsolódóan nem elszámolható költségnek minősül mindazon költség, amely nem szerepel az 7.3. pontban, különösen:

I. Minden tevékenységcsoport esetében:

- a) a Felhívásban foglalt fejlesztésekhez közvetlenül nem kapcsolódó költségek;
- b) saját teljesítés (kivéve az 7.4. pontban felsorolt költségeket);
- c) levonható áfa;
- d) kamattartozás kiegyenlítés;
- e) hitelkamat, kivéve a kamattámogatás vagy garanciadíj-támogatás formájában nyújtott vissza nem térítendő támogatás formájában;
- f) hiteltúllépés költsége, egyéb pénzügyforgalmi költségek;
- g) deviza-átváltási jutalék;
- h) pénzügyi, finanszírozási tranzakciókon realizált árfolyamvesztés;
- i) bírságok, kötbérek és azok perköltsége;
- j) minden olyan költségtétel, amely vonatkozásában a piaci ár a felhívás 7.4. pontjának megfelelően nem alátámasztott.

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

- a) 2.1.1. I. b) ponthoz kapcsolódó tevékenységek közül a beszerezett felszerelési tárgyak (pld. függöny, szőnyeg stb.), forgóeszközök.

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

- a) Karbantartási munkákhoz (pl.: kátyúzáshoz) kapcsolódó költség.

8. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND ÉS KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

8.1. Milyen eljárásrend alapján történik a támogatási kérelmek kiválasztása?

A felhívásra beérkező támogatási kérelmek a Korm. rendelet alapján területi kiválasztási eljárásrend alapján kerülnek kiválasztásra.

A projektekről kiemelt eljárás szabályai szerint születik döntés.

Az eljárás során a Korm. rendelet szabályai szerint lehetőség van hiánypótlásra.

Az eljárás során a Korm. rendelet szabályai szerint lehetőség van tisztázó kérdés alkalmazására.

Az eljárás során a Korm. rendelet szabályai szerint lehetőség van szóbeli egyeztetésre.

Az irányító hatóság a támogatási kérelmekről való döntés megalapozására Döntés-előkészítő Bizottságot nem hív össze.

Az eljárásrendre vonatkozó további információk az "ÁÚF 21-27" 3. fejezetében találhatók.

8.2. Melyek a kiválasztási kritériumok?

Azok a támogatási kérelmek támogathatóak, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi feltételeknek, a felhívásban és mellékleteiben foglalt kritériumoknak, és az alábbi kritériumoknak:

1. Nem hiánypótoltható jogosultsági kritériumok:

- a) A támogatást igénylő által benyújtott nyilatkozat a felhívásban előírt módon került aláírásra vagy hitelesítésre, az aláírás hiánytalan, érvényes és hiteles.

- b) A támogatást igénylő átlátható szervezetnek minősül az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 1. § 4. pontja és 50. § (1) bekezdés c) pontja szerint.
- c) A támogatást igénylő a jelen felhívásban meghatározott lehetséges támogatást igénylő körbe tartozik.
- d) A támogatást igénylő által igényelt támogatási összeg megfelel az FVS városok/várostérségek egyedi kritériumrendszere elnevezésű mellékletben meghatározott minimum és maximum igényelhető támogatási összegnek.
- e) Megvalósítási helyszín vonatkozásában: a projekt kizárólag a vármegyei Integrált Területi Programokban meghatározott azon városok és várostérségek közigazgatási területén valósítható meg, amelyek a Fenntartható Városfejlesztési eszköz keretében jogosultak támogatási kérelmet benyújtani.
Közigazgatási területen kívüli megvalósítás abban az esetben lehetséges, amennyiben az FVS város/várostérség stratégiájában alátámasztásra kerül az indokoltsága.
- f) A támogatási kérelemben tervezett projekt nevesítésre került a város/várostérség TOP Plusz Városfejlesztési Programtervében (TVP).

A fenti jogosultsági kritériumok nem hiánypótlathatóak. Ezért ha a támogatási kérelem nem felel meg ezeknek a szempontoknak, akkor a kérelem hiánypótlási felhívás nélkül elutasításra kerül.

2. Hiánypótlatható jogosultsági szempontok:

- a) A támogatási kérelmet magyar nyelven nyújtották be.
- b) A támogatási kérelem adatlapjának valamennyi rovata jelen Felhívás, illetve az "ÁÚF 21-27" c. dokumentumban megadott szempontok szerint ki van töltve és minden kérdésére hiánytalanul választ ad.
- c) A támogatási kérelemben szereplő, az igényelt támogatásra vonatkozó táblázatok adatai egyezők.
- d) A fejlesztés megvalósításának időtartama a felhívásban megadott időintervallum maximumán belül van.
- e) A hiánypótlható, kötelezően csatolandó mellékletek benyújtásra kerültek.
- f) A támogatást igénylő rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a szerinti öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal vagy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-a szerinti esélyegyenlőségi tervvel.

A fenti jogosultsági kritériumok esetében egy alkalommal hiánypótlási felhívást küldünk, ha az adott jogosultsági kritérium, vagy az adott jogosultsági szempontot igazoló dokumentum hiánya vagy hibája hiánypótlás keretében pótlatható.

3. Tartalmi értékelési szempontok

Az értékelés megfelelt/részben megfelelt/nem felelt meg/nem releváns minősítéssel történik, a megfelelt minősítés 1, a nem felelt meg és nem releváns minősítés 0, a részben megfelelt minősítés 0,5 pontnak számít. A „megfelelt”, „nem felelt meg”, vagy „részben megfelelt” minősítést a szakmai értékelőnek részletes indoklással kell alátámasztania.

Amennyiben az adott szempontra vonatkozó információk alapján nem dönthető el egyértelműen, hogy a projekt megfelel-e, vagy sem a kritériumban elvártaknak, akkor egyszeri alkalommal tisztázó kérdés kerül megküldésre a támogatást igénylőnek. A tisztázó kérdés megválaszolása során a kérelem tartalmi elemeinek módosítására nincs lehetőség. Amennyiben a kérelmező a tisztázó kérdésben foglaltakat nem teljesíti, vagy válasza alapján továbbra sem egyértelmű a kritériumnak való megfelelés, akkor az adott szempont a rendelkezésre álló információk alapján kerül értékelésre.

„Részben megfelelt” és „nem felelt meg” válasz esetén a szakmai értékelő támogatási feltételt szab az adott szempont teljesülésére. Az előnyt jelentő szempontok esetében támogatási feltétel előírása nem releváns, illetve ezen szempontokra adott nem felelt meg vagy részben megfelelt minősítés önmagában nem jelent azonnali elutasítást.

Tájékoztatjuk a tisztelt támogatást igénylőt, hogy az Irányító Hatóság a támogatási kérelmet elutasítja, amennyiben:

- az 1.1, 1.2, 2.1, 3.1, 3.2, 3.11, 3.12, 3.13, 3.14, 3.26, 3.27, 3.29, 4.1, 4.4 és 4.7 pontjai közül bármelyikben az értékelés „nem felelt meg” minősítést kap.
- a lenti táblázatban szereplő Irányító Hatóság által meghatározott, adott támogatási kérelem vonatkozásában releváns tartalmi értékelési szempontok alapján (ide nem értve az adott támogatási kérelem esetében nem releváns minősítésű szempontokat) a támogatási kérelem nem éri el a maximum szerezhető pontok legalább 50%-át.

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Nem felelt meg / Részben megfelelt / Nem releváns)
1.	Illeszkedés a TOP Plusz céljaihoz	
1.1.	A projekt illeszkedik a felhívás céljához: a felhívásban szereplő célokat teljesíti, illetve azokhoz hozzájárul és ennek során legalább egy TOP Plusz célhoz is hozzájárul.	Megfelelt/Nem felelt meg
1.2.	A projekt illeszkedik a vonatkozó Fenntartható Városfejlesztési Stratégiához (FVS), illetve a TOP Plusz Városfejlesztési Programtervhez (TVP), továbbá az Anti-Szegregációs Tervhez (amennyiben releváns).	Megfelelt/Nem felelt meg
I. Élhető települések Fenntartható közlekedésfejlesztés és III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:		
1.3.	A fenntartható közlekedésfejlesztési beavatkozás illeszkedik a vonatkozó SUMP-hoz (amennyiben rendelkezésre áll ilyen) vagy vállalták annak elkészítését, felülvizsgálatát legkésőbb az 1. mérőidőig.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
II. Szociális célú várorehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:		
1.4.	A támogatási kérelemben bemutatásra került a tervezett fejlesztés a szakmapolitikai stratégiai célokhoz történő illeszkedése.	Megfelelt/Nem felelt meg
1.5.	Bemutatásra került a fejlesztésnek, valamint céljának és eredményének illeszkedése a Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz és az FVS Antiszegregációs fejezetéhez.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
2.	Kizárók okok vizsgálata	
2.1.	A támogatást igénylő és a támogatási kérelem tárgya nem tartozik jelen Felhívás 1.2 pontjában és az AÚF c. dokumentum 2. pontjában meghatározott kizáró okok alá. Továbbá a támogatási kérelem tartalma nem kizárólag karbantartás jellegű munkákra irányul.	Megfelelt/Nem felelt meg
3.	Szakmai indokoltság, megalapozottság	
3.1.	<p>A helyzetelemzés a Megalapozó dokumentumban foglalt szempontoknak megfelelően készült és alátámasztja a tervezett fejlesztés indokoltságát, szükségességét.</p> <p>Ennek keretében vizsgálandó különösen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A projekt felépítése logikus, jól átgondolt, - A probléma jól alátámasztott/valós, a támogatást igénylő bemutatja milyen tényadatokra, adatbázisokra, térképekre és egyéb forrásokra támaszkodott, ezek megfelelnek a valóságnak. Az igények feltérképezésénél aktuális adatsorok, kvantitatív és kvalitatív analízisek alapján elemezték a helyzetet. - Van-e strukturális (szabályozási) probléma a beruházást kiváltó okok között. 	Megfelelt / Nem felelt meg

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Nem felelt meg / Részben megfelelt / Nem releváns)
	<ul style="list-style-type: none"> - Megfelelően felmérte-e a támogatást igénylő a helyzetet és körülményeket (a projekt nincs alultervezve/túltervezve, a problémára arányos választ ad, a probléma kontextusát ismeri a támogatást igénylő és lehetőség szerint az okokat kezeli). - A célok elérése érdekében a legoptimálisabb megoldás került kiválasztásra és ez bemutatásra került. - A támogatást igénylő nem hoz létre kihasználatlan kapacitást. - Bemutatásra került az alkalmazott technológia, műszaki-szakmai megoldások indokoltsága, lehetőség szerint figyelembe veszi a legkorszerűbb, leghatékonyabb lehetséges megoldásokat. (Amennyiben releváns.) 	
3.2.	<p>A tervezett fejlesztés indoklását, szükségességét helyzetelemzés alátámasztja.</p> <p>Az igények feltérkepezésénél aktuális adatsorok, kvantitatív és kvalitatív analízisek alapján elemezték a helyzetet.</p>	Megfelelt / Nem felelt meg
3.3.	<p>A projekt csak a jelen Felhívás 2.1. pontjában meghatározott támogatható tevékenységekhez igényel támogatást, és nem tartalmaz a Felhívás 6.1. pontjában felsorolt nem támogatható tevékenységet.</p> <p>A projekt tervezett tevékenységei megfelelnek a Felhívás 2.3., 5. és 6.2. pontjában foglalt releváns műszaki-szakmai elvárásoknak.</p>	Megfelelt/Részben megfelelt/Nem felelt meg
3.4.	<p>Közlekedésfejlesztést tartalmazó projekt esetében a beruházás biztosítja a biztonságos közlekedési feltételeket valamennyi közlekedő számára.</p> <p>(Kizárólag SUMP készítésére vagy felülvizsgálatára vonatkozó projekt esetében nem releváns.)</p>	Megfelelt /Nem felelt meg/Nem releváns
3.5.	A projekt illeszkedik a város SEAP/SECAP-jához (amennyiben a város/várostárság rendelkezik elfogadott Fenntartható Energia és Klíma Akciótervvel).	Megfelelt /Nem felelt meg/Nem releváns
3.6.	A megalapozó dokumentumban az egyszerűsített közgazdasági és pénzügyi elemzés elkészült.	Megfelelt / Nem felelt meg
I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában		
3.7.	<p><u>Minden tématerület esetén:</u></p> <p>A támogatási kérelem mellékleteként benyújtott Megalapozó dokumentumban bemutatásra került, hogy a tervezett beruházás illeszkedik a település/város elfogadott klímastratégiájához.(Amennyiben rendelkezésre áll)</p>	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.8.	<u>Kerékpárosbarát fejlesztés esetén:</u>	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Nem felelt meg / Részben megfelelt / Nem releváns)
	Bemutatásra került a beruházás területét szemléltető vázlatos, térképi átnézeti rajz vagy nyomvonalterv, amelyen ábrázolásra kerül jól látható és beazonosítható módon a fejlesztéssel érintett terület / nyomvonal. (Kizárólag SUMP készítésére vagy felülvizsgálatára vonatkozó projekt esetében nem releváns.)	
3.9.	<u>Kerékpárosbarát fejlesztés esetén:</u> A szükséges fejlesztések prioritizálása megtörtént, az alapján a tervezett fejlesztés indokolt.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.10.	<u>SUMP készítésére, felülvizsgálatára irányuló beruházás esetén:</u> A projekt megvalósításába bevonásra került a felhívásban meghatározott SUMP felelős szervezet, aki a SUMP szakmai előkészítésében a konzorciumi megállapodás szerint részt vállal.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.11.	<u>Kékinfrastruktúra fejlesztése esetében:</u> A tervezett szakmai koncepciót az illetékes felek vizsgálták és véleményezték, a projektet támogathatónak ítélik. (A releváns egyeztetések lefolytatásra kerültek, a TVT előzetes nyilatkozata rendelkezésre áll.)	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.12.	<u>Kékinfrastruktúra fejlesztése esetében:</u> Az integrált vízgyűjtő-gazdálkodási szemlélet megvalósul. A támogatási kérelemben bemutatott korábbi káresemények mértéke, gyakorisága, okozott kárértéke, a védendő értékek vagy a fejlesztés szükségességének bemutatása alapján a fejlesztési igény megalapozott, a projekt megvalósítása indokolt.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.13.	<u>Kékinfrastruktúra fejlesztése esetében:</u> A kiinduló műszaki állapot szövegesen és fotódokumentációval bemutatásra került.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.14.	<u>Kékinfrastruktúra fejlesztése esetében (szakmai indokoltság, megalapozottság, a felhívás célját szolgáló tevékenységek betervezésének vizsgálata):</u> Amennyiben a talaj és talajvízadottságok lehetővé teszik, az alkalmazott műszaki vagy természetközeli megoldás előnyben részesíti a vízviisszatartást, késleltetett levezetést, erózióvédelemmel; lehetővé téve a területi beszivárgás elősegítését. (Pl. magas talajvízállású területeken ennek tervezése nem releváns, azonban minden ilyen esetben szükséges ezt bemutatni.)	Megfelelt/Nem felelt meg/Nem releváns
3.15.	<u>Kékinfrastruktúra fejlesztése esetében:</u> Természetes vízfolyás vagy állóvíz érintettsége esetén a beruházás hozzájárul a jó ökológiai állapotának /	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Nem felelt meg / Részben megfelelt / Nem releváns)
	potenciáljának eléréséhez. (Ennek hiányában megfelelő, alapos indoklás került benyújtásra a mentességre.)	
3.16.	<u>Kékinfrastruktúra és zöldinfrastruktúra fejlesztése esetében:</u> Amennyiben a fejlesztés Nemzeti Ökológiai Hálózatba tartozó, Natura2000 vagy egyéb módon természetvédelmi érintettségű területen valósul meg, akkor a pályázathoz csatolásra került a területileg illetékes Nemzeti Park Igazgatóság (NPI) támogató nyilatkozata.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.17.	<u>Kékinfrastruktúra és zöldinfrastruktúra fejlesztése esetében:</u> Amennyiben a projekt során földmunkára kerül sor, a Megalapozó dokumentumban egyértelműen bemutatásra került a deponálási terület és annak helyreállíthatósága.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.18.	<u>Kékinfrastruktúra fejlesztése esetében:</u> A talajvíz védelme biztosított.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.19.	<u>Kékinfrastruktúra fejlesztése esetében:</u> A támogatási kérelemben vázolt műszaki megoldás a probléma okát (nem okozatát) kezeli, a megoldási javaslat követi az aktuális jó gyakorlatokat.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.20.	<u>Kékinfrastruktúra fejlesztése esetében:</u> Amennyiben a fejlesztés kisvízfolyást érint, úgy az MSZE 12333:2010, „Hegy- és dombvidéki kisvízfolyások jó ökológiai állapotának és potenciáljának kialakítása, valamint megőrzése” szabvány figyelembe vételre került vagy vállalta a betartását.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.21.	<u>Kékinfrastruktúra és fenntartható közlekedésfejlesztés esetében:</u> A kötelező szemléletformáló és tájékoztató programok betervezésre és bemutatásra kerültek.	Megfelelt / Nem felelt meg / Részben megfelelt / Nem releváns
3.22.	<u>Élhető települések tevékenységcsoport esetében (kivéve: fenntartható közlekedésfejlesztés):</u> A ZIT tervzsúri előzetes véleményezéséről szóló nyilatkozat csatolásra került.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.23.	Belterületi zöldinfrastruktúra és Közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések esetében a lakossági konzultáció, igényfelmérés megtörtént és alátámasztja a fejlesztés céljait.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.24.	<u>Zöldinfrastruktúra fejlesztések esetében:</u> A település ökológiai állapota javul a fejlesztések hatására.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
3.25.	<u>Barnamezős fejlesztés esetében:</u> Barnamezős terület kármentesítése esetén a Felhívás 13.3.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Nem felelt meg / Részben megfelelt / Nem releváns)
	pont fogalomjegyzékében a „Barnamezős terület” fogalomnak való megfelelés igazolásra került (Megalapozó dokumentumban).	
II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:		
3.26.	Az akcióterület jogosult a támogatásra és a fejlesztés középpontjában szegregátum / szegregációval veszélyeztetett / kiegészítő jogosultsági terület található, amelyek teljes területét tartalmazza a lehatárolt akcióterület. Amennyiben az akcióterület nagyobb, mint a jogosultságot adó szegregált terület, úgy a bővítés szakmailag megfelelően indokolt.	Megfelelt/Nem felelt meg/Nem releváns
3.27.	A rosszabb statisztikai mutatóval rendelkező területek rehabilitációja előnyt kell élvezzen a kedvezőbbel szemben. Kivétel, amennyiben előbbieken már lezajlott vagy folyamatban van rehabilitációs program. Amennyiben a település területén található szegregátum, úgy ott a projektnek ezen területek fejlesztését kell biztosítania. (Szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági terület rehabilitációja ezt követően vagy ezzel egy időben valósulhat meg.)	Megfelelt/Nem felelt meg/Nem releváns
3.28.	Az akcióterületen belül lakófunkciós tevékenység kizárólag a jogosultságot adó szegregátumon/veszélyeztetett/kiegészítő jogosultsági területen tervezett.	Megfelelt/Nem felelt meg/Nem releváns
3.29.	A támogatást igénylő tervezi és bemutatta a kapcsolódó, az akcióterület társadalmi felzárkózását célzó ESZA Plusz programját (annak tartalmával, tervezett projekt összköltségével).	Megfelelt/Nem felelt meg/Nem releváns
3.30.	Betervezésre került az integrált területre költözés.	Megfelelt/Nem felelt meg/Nem releváns
3.31.	A projekt eredményeként megvalósul a szegregált terület népességének csökkenése, a célcsoport településen belül integrált lakókörnyezetbe költöztetésével.	Megfelelt/Nem felelt meg/Nem releváns
3.32.	A fejlesztés nem irányul az alacsony státuszú lakosság kiszorítására. Nem támogatható olyan projekt vagy olyan tevékenységek, amely a lakosság kiszorítását célozza vagy okozza.	Megfelelt/Nem felelt meg/Nem releváns
III. Belterületi utak tevékenységcsoport esetében		
3.33.	A szükséges fejlesztések priorizálása megtörtént, az alapján a tervezett fejlesztés indokolt.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
4.	Fenntarthatóság és horizontális szempontok	
4.1.	A tervezett tevékenység hosszú távú (legalább 5 éves) fenntartásának környezeti, intézményi, műszaki és pénzügyi háttere bemutatott. A projekt pénzügyi fenntarthatósága biztosított, a támogatást igénylő megfelelően felmérte és biztosítani képes az üzemeltetési, karbantartási, pótlási költségeket. <u>Ennek keretében vizsgálandó különösen:</u> - Építéssel, eszközbeszerzéssel járó beruházás	Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Nem felelt meg / Részben megfelelt / Nem releváns)
	<p>jövőbeli kihasználtsága reálisan lett megítélve.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tervezett létesítmények a rendelkezésre álló információk alapján olyan műszaki-szakmai tartalommal, minőséggel készülnek, amelyek biztosítják a hosszú távú fenntartást. - Az üzemeltetési költségek reálisak és arányosak a fenntartó költségvetéséhez képest (üzemeltetési modellből/bevételektől függően), a pénzügyi fenntartás biztosított. - Az üzemeltetéshez rendelkezésre áll-e a humánerőforrás és egyéb elemek, vagy, ha nem/részben, hogyan lesz biztosítva. - A fő beruházási célhoz kapcsolódnak-e olyan kiegészítő elemek, amelyek a beruházás későbbi sikerességét garantálják, amennyiben támogatható és releváns. 	
4.2.	A támogatási kérelem megfelel a felhívásban megfogalmazott releváns horizontális elvárásoknak.	Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg
4.3.	<p>Ahol a projektben Natura 2000 terület érintett, ott a beavatkozások hozzájárulnak a biodiverzitás és e területek megtartásához vagy növeléséhez, természeti állapotuk javításához.</p> <p>A tervezett beavatkozások illeszkednek az adott terület kapcsán releváns fenntartási tervhez, amelyet a területileg illetékes nemzeti park igazgatóság támogató nyilatkozata is igazol.</p>	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
4.4.	<p>A támogatási kérelem megfelel a releváns esélyegyenlőségi elvárásoknak.</p> <p>Különös tekintettel az alábbiakra.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A férfiak és nők közötti egyenlőségnek, a nemek közötti egyenlőség érvényesítése. - A nemek, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékossgon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló bármilyen hátrányos megkülönböztetés megelőzése. - A fogyatékossgal élő személyek számára biztosítandó hozzáférhetőség. - Ha a támogatást igénylő települési önkormányzat, úgy igazolásra került a tervezett fejlesztés illeszkedése a helyi esélyegyenlőségi programhoz. - A releváns fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés vállalására került. 	Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg
4.5.	A projekt megfelel a „Ne okozz jelentős kárt” elveknek és a horizontális követelmények környezeti részének (CPR 9. cikk), továbbá az elvárt tartalmú éghajlatváltozási klímareziliencia előzetes megalapozása megtörtént és vállalta a központi útmutató szerinti éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat elkészítését legkésőbb az 1. mérföldkőig.	Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg
4.6.	A kedvezményezett vállalja a gyermekgondozáshoz kapcsolódó ellátás, támogatás (pl. GYES, GYED) igénybevétele alatt keresőtevékenységet nem folytató – együttműködésre nyitott – munkatársakkal való szervezett,	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Nem felelt meg / Részben megfelelt / Nem releváns)
	dokumentált – szakmai és munkaközösségi fókuszú – kapcsolattartást. Az együttműködésre nem nyitott munkatársak esetében a kapcsolattartás nem elvárás.	
4.7.	A támogatást igénylő megismerte az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt jogokat, és a projekt tervezése során mérlegelte, hogy azok hogyan érintik a projekt megvalósítását. Vállalta továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglaltak betartását mind a projekt megvalósítása során mind a fenntartási időszak alatt. Tudomásul veszi, hogy az adott elvárás teljesítését az Irányító Hatóság az adott időszakban vizsgálhatja. A benyújtott támogatási kérelem vizsgálata során a projekt kapcsán Alapjogi Chartát érintő jogsérelem gyanúja nem merült fel. A támogatást igénylő rendelkezik az Alapjogi Chartában szereplő alapjogok a megvalósítás során történő érvényesítésére alkalmas mechanizmusokkal.	Megfelelt / Nem felelt meg
5.	Partnerség	
5.1.	A megfelelő partnerségi kör bevonása és az egyeztetések megtörténtek, megfelelően tervezett az együttműködés (a szempontnak való megfelelést legkésőbb az 1. mérföldkőig szükséges bemutatni).	Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg
II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:		
5.2.	Projekt szegregált/szegregációval veszélyeztetett vagy kiegészítő jogosultságú területen élő hátrányos helyzetű lakosság, az ott élő lakosság és releváns szervezetek bevonásával valósul meg.	Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
III. Belterületi utak tevékenységcsoport vonatkozásában		
5.3.	Új gyűjtőút kiépítése, valamint lakóút gyűjtőúttá fejlesztése esetén a gyűjtőút építéséről, illetve fejlesztéséről a helyi lakosság körében elvégzendő társadalmi egyeztetés módszertana bemutatásra került.	Megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns
6.	Költségvetés vizsgálata	
6.1.	A támogatási kérelem megfelel a Felhívásban meghatározott költségkorlátoknak és egyszerűsített költség elszámolási módoknak. A beruházás az európai uniós állami támogatási szabályok alapján támogatható. A kiválasztási kritérium vizsgálja: <ul style="list-style-type: none"> - a források felhasználásának hatékonyságát, amennyiben releváns a felhívásokban meghatározott fajlagos költségeknek való megfeleléssel, - az általános és szakmai belső arányok betartását, - az egyes tevékenységek megfelelően kerültek-e az egyes állami támogatási kategóriák szerinti besorolásra (amennyiben releváns), - az egyszerűsített költségelszámolási szabályok megfelelően alkalmazásra kerültek, a költségvetés indokolt, összhangban áll a helyzetelemzésben foglaltakkal, valamint a tervezett tevékenységekkel. 	Megfelelt/ Részben megfelelt / Nem felelt meg
7.	Előnyt jelentő szempontok	

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Nem felelt meg / Részben megfelelt / Nem releváns)
7.1.	<p>Szakmai indokoltság: A projekt hozzájárul az FVS-ben jelölt stratégiai célok megvalósításához.</p> <p>Megfelelt: a projekt az FVS Cselekvési tervében (6. fejezet) definiált valamelyik beavatkozás részét képezi. A támogatást igénylő a Megalapozó dokumentumban egyértelműen, logikusan bemutatja, hogy a projekt hogyan kapcsolódik az adott beavatkozáshoz, és a stratégiai célok megvalósítását kiemelten segíti.</p> <p>Részben megfelelt: a projekt nem részese az FVS Cselekvési tervében (6. fejezet) rögzített beavatkozások egyikének se, de a TVP-ben rögzített stratégiai célokhoz való illeszkedése megfelelő. A támogatást igénylőnek a projekt stratégiai célokhoz való illeszkedését a Megalapozó dokumentumban bemutatnia szükséges.</p> <p>Nem megfelelt: a beavatkozás kapcsolódása a városi / várostérsgai stratégiai célokhoz nem egyértelmű.</p>	Megfelelt/Részben megfelelt/Nem felelt meg
7.2.	<p>Integráltság: A projekt hozzájárul a város / várostérsg zöld- és digitális átállásának megvalósításához.</p> <p>Megfelelt: a tervezett beruházás segíti a város / várostérsg zöld- és digitális átállását. Az ehhez kapcsolódó műszaki megoldások / tevékenységek bemutatásra kerültek a projektben, a hozzájárulás bemutatásra került a támogatási kérelem mellékleteként benyújtott Megalapozó dokumentumban.</p> <p>Részben megfelelt: a tervezett beruházás segíti a város / várostérsg zöld- vagy digitális átállását. Az ehhez kapcsolódó műszaki megoldások / tevékenységek bemutatásra kerültek a projektben, a hozzájárulás bemutatásra került a támogatási kérelem mellékleteként benyújtott Megalapozó Dokumentumban.</p> <p>Nem megfelelt: a tervezett beruházás nem járul hozzá a város / várostérsg zöld- és digitális átállásához.</p>	Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg
7.3.	<p>Szinergia: A projekt közvetlenül kapcsolódik más, TVP-ben tervezett, vagy egyéb forrásból finanszírozott projekthez.</p> <p>Megfelelt: A Megalapozó dokumentumban bemutatásra került, hogy a fejlesztés közvetlenül kapcsolódik legalább két másik, TVP-ben, vagy egyéb forrásból tervezett / megvalósított projekthez.</p> <p>Részben megfelelt: A Megalapozó dokumentumban bemutatásra került, hogy a fejlesztés közvetlenül kapcsolódik legalább egy másik, TVP-ben, vagy egyéb forrásból tervezett / megvalósított projekthez.</p> <p>Nem felelt meg: A projekt nem kapcsolódik más fejlesztéshez vagy nem került bemutatásra.</p>	Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg
7.4.	<p>Költséghatékonyság: A projekt forrásarányosan hozzájárul a város / várostérsg TVP-ben rögzített indikátorvállalásaihoz.</p>	Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Nem felelt meg / Részben megfelelt / Nem releváns)
	<p>Megfelelt: A projekt legalább forrásarányosan hozzájárul a TVP-ben rögzített városi / várostérségi indikátorvállalásokhoz.</p> <p>Részben megfelelt: A projekt hozzájárul érdemben a város / várostérség TVP-ben rögzített indikátorvállalásaihoz, ugyanakkor a célértékek eléréséhez más projektnek forrásarányosan magasabb vállalást szükséges tennie.</p> <p>Nem megfelelt: a projekt forrásigényét tekintve elhanyagolható mértékben járul hozzá a város / várostérség indikátor vállalásaihoz.</p>	

A 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 106.§ f) alpontja szerint az irányító hatóság vizsgálja a támogatást igénylő korábbi projektjeivel kapcsolatban a monitoring és információs rendszerben rendelkezésre álló információkat, különösen a pénzügyi korrekciót eredményezett szabálytalanságokat.

A 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 106.§ g) alpontja értelmében az irányító hatóság figyelembe veszi az adott támogatási kérelemmel összefüggő, a rendelet IX. fejezete szerinti közbeszerzési eljárások ellenőrzésének eredményét annak érdekében, hogy el nem számolható támogatási összeg ne kerüljön odaítélésre.

Ha az értékelési folyamat alapján azzal a feltétellel születik támogató döntés, hogy a kiemelt projekt megvalósítása nem kezdhető meg, a támogatást igénylő és az irányító hatóság a projekt megvalósításának előkészítésére és a megvalósításának támogatására köt támogatási szerződést.

A támogatási szerződés megkötésével egyidejűleg az irányító hatóság projektfejlesztést kezdeményez a támogatást igénylővel, melynek célja a felhívásban meghatározott feltételeknek megfelelő projektdokumentáció ütemezett kidolgozásának elősegítése. A projektfejlesztés kezdetének várható időpontja: a támogatási szerződés megkötésével egyidejűleg.

9. AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSOKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

9.1. Állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések

Támogatáshalmazódás

Azonos, vagy részben azonos azonosítható elszámolható költségek esetén állami támogatás abban az esetben halmazható más, helyi, regionális, államháztartási vagy uniós forrásból származó állami támogatással, ha az nem vezet a csoportmentességi rendeletekben, vagy az Európai Bizottság jóváhagyó határozatában meghatározott legmagasabb támogatási intenzitás túllépéséhez.

Állami támogatás különböző azonosítható elszámolható költségek esetén halmazható más, helyi, regionális, államháztartási vagy uniós forrásból származó állami támogatással.

Az egy projekthez igénybe vett összes támogatás - függetlenül attól, hogy annak finanszírozása uniós, országos, regionális vagy helyi forrásból történik - támogatási intenzitása vagy összege nem haladhatja meg az irányadó uniós állami támogatási szabályokban meghatározott támogatási intenzitást vagy támogatási összeget.

A kockázatfinanszírozási támogatás, az induló vállalkozásnak nyújtott támogatás és a csekély összegű támogatás, amennyiben azonosítható elszámolható költségekkel nem rendelkezik, bármely egyéb, azonosítható elszámolható költségekkel rendelkező állami támogatással halmazható. Az

azonosítható elszámolható költségekkel nem rendelkező támogatás a csoportmentességi rendeletekben és az Európai Bizottság jóváhagyó határozatában meghatározott legmagasabb teljes támogatási intenzitásig, támogatási összegig vagy finanszírozási összegig bármilyen más, azonosítható elszámolható költségekkel nem rendelkező állami támogatással halmazható.

9.2. A felhívás keretében nyújtott egyes támogatási kategóriákra vonatkozó egyedi szabályok

Csekély összegű támogatás

A csekély összegű támogatásra vonatkozó részletes szabályokat az Európai uniós működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendelet (HL L 352, 2013. 12.24. 1.o), a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

Az egy és ugyanazon vállalkozásnak minősülő vállalkozások részére az 1407/2013/EU bizottsági rendelet hatálya alá tartozó, Magyarországon az adott évben valamint az azt megelőző két pénzügyi évben odaítélt csekély összegű támogatás (ezen alcím vonatkozásában a továbbiakban: támogatás) bruttó támogatástartalma nem haladhatja meg a 200 000 eurónak, közúti kereskedelmi árufuvarozást ellenszolgáltatás fejében végző, egy és ugyanazon vállalkozásnak minősülő vállalkozások esetén a 100 000 eurónak megfelelő forintösszeget, figyelembe véve az 1407/2013/EU bizottsági rendelet 3. cikk (8) és (9) bekezdését. A támogatás odaítélése során az adott pénzügyi évben, valamint az előző két pénzügyi év alatt odaítélt csekély összegű támogatások bruttó támogatástartalmának összegét kell figyelembe venni.

Fúzió és felvásárlás esetén valamennyi, a korábbi vállalkozásoknak nyújtott csekély összegű támogatást figyelembe kell venni annak meghatározása érdekében, hogy bármely, akár az új, akár a megszerzendő vállalkozásnak nyújtandó új, csekély összegű támogatás meghaladja-e a vonatkozó felső határt. A fúziót vagy felvásárlást megelőzően jogszerűen odaítélt csekély összegű támogatás ezt követően is jogszerű marad.

Ha egy vállalkozás két vagy több külön vállalkozásra válik szét, a szétválást megelőzően nyújtott csekély összegű támogatást annak a vállalkozásnak kell betudni, amely elvben azonos azzal a vállalkozással, amely a csekély összegű támogatással támogatott tevékenységeket átvállalta. Ha erre nincs lehetőség, a csekély összegű támogatást saját tőkéjük – a szétválás tényleges időpontjában érvényes – könyv szerinti értéke alapján arányosan el kell osztani az új vállalkozások között.

A támogatás a csekély összegű közszolgáltatási támogatással a 360/2012/EU bizottsági rendeletben meghatározott felső határig halmazható. A támogatás más csekély összegű támogatásokról szóló rendeleteknek megfelelően nyújtott csekély összegű támogatással a fent meghatározott felső határig halmazható.

A támogatás nem halmazható azonos elszámolható költségek vagy azonos kockázatfinanszírozási célú intézkedés vonatkozásában nyújtott állami támogatással, ha az így halmazott összeg meghaladná a csoportmentességi rendeletekben vagy az Európai Bizottság jóváhagyó határozatában meghatározott legmagasabb támogatási intenzitást vagy összeget.

A kedvezményezettnek az 1407/2013/EU bizottsági rendelet 5. cikk (1) bekezdése figyelembevételével - az ott meghatározott feltételek teljesítésének megállapítására alkalmas módon - nyilatkoznia kell a részére a támogatás odaítélésének évében és az azt megelőző két pénzügyi évben nyújtott csekély összegű támogatások támogatástartalmáról.

A kedvezményezettnek a támogatáshoz kapcsolódó iratokat az odaítélést követő 10 évig meg kell őriznie, és a támogató ilyen irányú felhívása esetén a kedvezményezett köteles azokat bemutatni. A csekély összegű támogatási jogcímen nyújtott támogatásokról az Európai Bizottság kérésére 20 munkanapon belül információt kell szolgáltatni.

Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás

A helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatásra vonatkozó részletes szabályokat a 651/2014/EU rendelet (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.) I-II. fejezete és III. fejezetének 56. cikke, a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

Előzetes jóváhagyás céljából be kell jelenteni az Európai Bizottság részére a helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatást, ha a támogatás összege egyazon infrastruktúra esetén meghaladja a 10 millió eurónak megfelelő forintösszeget, vagy a projekt összköltsége meghaladja a 20 millió eurónak megfelelő forintösszeget.

Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás helyi infrastruktúra építéséhez, bővítéséhez vagy korszerűsítéséhez nyújtható, ha ezen infrastruktúra helyi szinten hozzájárul az üzleti és a fogyasztói környezet korszerűsítéséhez és ipari bázisok fejlesztéséhez.

A támogatás nyújtásának feltétele, hogy a megvalósuló infrastruktúrát nyílt, átlátható és megkülönböztetés-mentes alapon kell a felhasználók rendelkezésére bocsátani. Az infrastruktúra használatáért felszámított vagy eladása során meghatározott árak szokásos piaci áraknak kell lennie.

Az infrastruktúra működtetését koncesszióba adni vagy azzal harmadik felet megbízni csak nyílt, átlátható és megkülönböztetés-mentes módon, a vonatkozó jogszabályok betartásával lehet.

Szennyezett terület szennyeződésmentesítéséhez nyújtott beruházási támogatás

A szennyezett terület szennyeződésmentesítéséhez nyújtott beruházási támogatásra vonatkozó részletes szabályokat a 651/2014/EU rendelet (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.) I-II. fejezete és III. fejezetének 45. cikke, a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

A szennyezett terület szennyeződésmentesítéséhez nyújtott beruházási támogatás környezeti károk (pl. a talaj, a felszíni vagy felszín alatti vizek károsodása) helyreállításához nyújtható. A szennyező fizet elvvel összhangban támogatás akkor nyújtható, ha - az uniós környezetvédelmi felelősségi szabályok sérelme nélkül - a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 101. §-a alapján nem állapítható meg a szennyezésért felelős személy kiléte vagy az nem kötelezhető a költségek viselésére. A támogatás a helyreállítási vagy szennyezés-mentesítési munkák elvégzéséért felelős személy részére nyújtható.

Közszolgáltatásért járó ellentételezés

A közszolgáltatásért járó ellentételezésre vonatkozó részletes szabályokat az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló, 2011. december 20-i 2012/21/EU bizottsági határozatnak (HL L 7., 2012.1.11., 3. o.), a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

A 2012/21/EU bizottsági határozat 4. cikke értelmében a megbízási aktusnak (támogatási szerződésnek) a következőket kell tartalmaznia:

- a) a közszolgáltatási kötelezettségek tartalma és időtartama;

- b) a vállalkozás megnevezése és adott esetben az érintett terület;
- c) a támogatást nyújtó által a vállalkozásnak adott kizárólagos vagy különleges jogok jellege;
- d) az ellentételezési mechanizmus leírása és az ellentételezés kiszámításának, ellenőrzésének és felülvizsgálatának paraméterei;
- e) a túlkompenzáció elkerülésére és visszafizettetésére hozott intézkedések.

A vállalkozás közszolgáltatás nyújtásával való megbízásának időtartama nem haladhatja meg a tíz évet. Tíz évnél hosszabb megbízási időtartam esetén a 2012/21/EU bizottsági határozat csak akkor alkalmazható, ha a közszolgáltató olyan jelentős beruházásra kényszerül, amelyet az általánosan elfogadott számviteli elvekkel összhangban hosszabb időtartam alatt kell amortizálni.

Amennyiben a Támogatott a közszolgáltatás körén belül és kívül is végez tevékenységeket, akkor a 2012/21/EU bizottsági határozat 5. cikkének (9) bekezdése értelmében a közszolgáltatás költségeit és bevételeit a többi szolgáltatásétól elkülönítve kell kimutatnia belső számláiban, a költségek és bevételek elkülönítésének paramétereivel együtt. A közszolgáltatáson kívül eső tevékenységek költségei magukban foglalják az összes közvetlen költséget, a közös költségek arányos részét és a megfelelő tökemegtérülést. E költségekre nem adható ellentételezés. A Támogatott a támogatásról olyan elkülönített elszámolást köteles vezetni, amelyből a 2012/21/EU bizottsági határozat 5. cikkének (2)-(4) bekezdésben meghatározott követelmények ellenőrizhetők.

Ha a Támogatott a 2012/21/EU bizottsági határozat 5. cikkének megfelelően meghatározott összeget meghaladó támogatásban részesül, a kedvezményezettnek a túlkompenzációt vissza kell fizetnie. Amennyiben a túlkompenzáció összege nem haladja meg az átlagos éves ellentételezés összegének 10 %-át, a túlkompenzáció átvihető a következő időszakra és levonható az arra az időszakra fizetendő támogatás összegéből.

Kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás esetén:

A kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatásra vonatkozó részletes szabályokat a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belsőpiacra összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet) szóló 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.) I-II. fejezete és III. fejezetének 53. cikke, a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

A kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító beruházási, *működési vagy zenei és irodalmi alkotások* kiadásához nyújtott támogatásként a következőkhöz nyújtható:

- a) muzeális intézmény, levéltár, könyvtár, művészeti vagy közművelődési intézmény - ide értve a közösségi teret -, koncertterem, filmszínház,
- b) tárgyi kulturális örökség, régészeti lelőhely, emlékmű, történelmi emlékhely és épület, a kulturális örökséghez kapcsolódó természeti örökség, kulturális vagy természeti örökséggé nyilvánított örökség,
- b) a szellemi kulturális örökség valamennyi formája (pl. népi hagyományok, kézművesség),
- c) művészeti vagy kulturális esemény, előadás, fesztivál, kiállítás és hasonló kulturális tevékenység,
- d) kulturális és művészeti oktatási tevékenység, a kulturális kifejezőmódok sokfélesége védelmének és támogatásának jelentőségét tudatosító oktatási és társadalmi célú figyelemfelhívó programok, ideértve az új technológiák alkalmazását is ezen célokra,
- e) zenei és irodalmi alkotások írása, szerkesztése, gyártása, terjesztése, digitalizálása, kiadása és fordítása

Sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtható támogatás:

A sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtható támogatásra vonatkozó részletes szabályokat a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános

csoportmentességi rendelet) szóló 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.) I-II. fejezete és III. fejezetének 55. cikke, a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

Előzetes jóváhagyás céljából be kell jelenteni az Európai Bizottság részére

- a) a sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott beruházási támogatást, ha a támogatás összege projektenként meghaladja a 30 millió eurónak megfelelő forintösszeget, vagy a projekt teljes költsége meghaladja az 100 millió eurónak megfelelő forintösszeget,
- b) a sportlétesítményhez nyújtott működési támogatást, ha a támogatás összege létesítményenként meghaladja az évi 2 millió eurónak megfelelő forintösszeget.

A sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott támogatás

a) beruházási támogatásként sportlétesítmény és multifunkcionális szabadidős létesítmény építéséhez, bővítéséhez vagy korszerűsítéséhez,

b) működési támogatásként sportlétesítmény működéséhez

nyújtható.

A támogatott sportlétesítmény, multifunkcionális szabadidős létesítmény építésével, bővítésével, korszerűsítésével, működtetésével, üzemeltetésével történő megbízás odaítélése során átlátható és megkülönböztetés-mentes módon, a vonatkozó jogszabályok figyelembevételével kell eljárni.

A támogatott sportlétesítményhez, multifunkcionális szabadidős létesítményhez a felhasználók számára átlátható és megkülönböztetés-mentes módon kell hozzáférést biztosítani. A beruházási költséget legalább 30%-ban finanszírozó vállalkozás a támogatott létesítményt kedvezőbb feltételek mellett használhatja, ha e feltételeket nyilvánossá tesz.

A támogatott sportlétesítmény nem állhat egyetlen hivatásos sportoló vagy hivatásos csapat kizárólagos használatában. A létesítményt az éves időbeli kapacitás legalább 20%-ában más hivatásos vagy amatőr sportolónak vagy csapatnak kell használnia.

Ha a támogatott sportlétesítményt hivatásos csapat használja, a hivatásos csapat esetén alkalmazott díjszámítási feltételeket nyilvánossá kell tenni.

Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés esetén:

A személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés akkor nyújtható, ha a közszolgáltatási szerződés megfelel a *személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény* (a továbbiakban: személyszállítási törvény) 25. §-ában és a *vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. október 23-i 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet* (HL L 315., 2007.12.3., 1. o.; a továbbiakban: 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet) 4. cikkében foglalt rendelkezéseknek. A személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezésre vonatkozó szabályokat továbbá a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

A szolgáltató kiválasztásának összhangban kell állnia a személyszállítási törvény 23. §-ában és az 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkében foglaltakkal.

A szolgáltató ellentételezésének összhangban kell állnia a személyszállítási törvény 30. §-ában és az 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikkében és mellékletében foglaltakkal.

A pályázati dokumentumoknak és a közszolgáltatási szerződéseknek tartalmazniuk kell, hogy a személyszállítási közszolgáltatás végzésébe milyen mértékben vonható be alvállalkozó, figyelemmel arra, hogy a személyszállítási közszolgáltatás igazgatásával és ellátásával megbízott belső szolgáltató a személyszállítási közszolgáltatás több mint 50%-át köteles maga nyújtani. Az a közszolgáltatási szerződés, amely egyidejűleg rendelkezik a személyszállítási közszolgáltatás megtervezéséről, felépítéséről és működtetéséről, teljes alvállalkozói bevonást engedhet a személyszállítási közszolgáltatások működtetésére.

A támogatásból beszerzett tárgyi eszköz rendeltetésében az amortizációs időszak végéig változás nem történhet, használatából bármely szervezetnek az uniós állami támogatási szabályokkal összeegyeztethetetlen gazdasági előnye nem származhat.

Megújuló energia termeléséhez nyújtott beruházási támogatás

A megújuló energia termeléséhez nyújtott beruházási támogatásra vonatkozó részletes szabályokat a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belsőpiacra összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet) szóló 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.) I-II. fejezete és III. fejezetének 41. cikke, a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló 258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

A megújuló energia termeléséhez nyújtott beruházási támogatás kizárólag új berendezéshez nyújtható.

- Bioüzemanyag előállításához abban az esetben nyújtható támogatás, ha a beruházás fenntartható bioüzemanyag előállítására irányul.

- A fentiekől eltérően meglévő élelmiszeralapú bioüzemanyag-előállító egység új generációs bioüzemanyag-előállító egységgé történő átalakítására is nyújtható támogatás, ha ennek következtében az élelmiszeralapú termelés a kialakítandó új kapacitással arányosan csökken.

Nem nyújtható támogatás:

- a) ellátási vagy bekeverési kötelezettség hatálya alatt álló bioüzemanyagokhoz,
- b) a vízvédelmi politika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben meghatározott feltételeket nem teljesítő vízerőművekhez,
- c) a létesítmény működésének megkezdését követően,
- d) a termelés eredményétől függően,
- e) működési célra.

10.TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Tájékoztatjuk, hogy a támogatási kérelmek elbírálásához felhasználjuk az Önről a közhiteles adatbázisokban elérhető adatokat.

10.1. Milyen adatkezelési kötelezettségek vannak?

Az általános adatvédelmi rendelet (GDPR) előírásaiból fakadó kötelezettségek

A támogatási kérelem benyújtásának célja, hogy Ön - sikeres elbírálás és támogatási döntés esetén - a tervezett projekt megvalósítására támogatási szerződést kössön. A támogatási kérelem feldolgozásához szükséges, hogy kezeljük azokat a személyes adatokat, amelyeket Ön a támogatási

kérelemben és annak mellékleteiben tüntetett fel. Az adatokat a www.palyazat.gov.hu honlapon elérhető Adatvédelmi nyilatkozatban szereplő adatkezelési célok szerint kezeljük.⁶⁶

Ön felelős azért, hogy – az (EU) 2016/679 rendelet (általános adatvédelmi rendelet) előírásainak megfelelően – a támogatási kérelemben és annak mellékleteiben feltüntetett további érintettek (Ön és az esetleges konzorciumi partnereinek, tulajdonosainak nevében és érdekében eljáró más személyek) személyes adatainak a kezelése és a fejlesztéspolitikai intézményrendszer számára történő rendelkezésre bocsátása megfelelő jogalappal és az érintettek megfelelő tájékoztatását követően történik. Az adatkezelés jogalapját jogszabályi felhatalmazás, az érintettre vonatkozó szerződéses kötelezettség, vagy az érintett előzetes, egyértelmű, megfelelő tájékoztatáson alapuló, önkéntes és határozott hozzájárulása képezheti, amelyben félreérthetetlen hozzájárulását adja a rá vonatkozó személyes adatok meghatározott célból és körben történő kezeléséhez. Az érintettektől személyes adatai kezeléséhez általános jelleggel hozzájárulás nem kérhető.

Felhívjuk a figyelmet, hogy ha helyszíni szemlére kerül sor, akkor ennek keretében azt is megvizsgálhatjuk, hogy a fentieket megfelelően dokumentálták-e. Ha az adatkezelés jogszerűségével kapcsolatban a döntés-előkészítési folyamat bármely szakaszában kétség merül fel, akkor ennek vizsgálatához a releváns dokumentumokat be kell nyújtania.

10.2. További dokumentumok

A Felhívás elválaszthatatlan része az "ÁÚF 21-27" c. dokumentum és az Elszámolási Útmutató, amelynek hatályos verziója megtalálható a www.palyazat.gov.hu honlapon.

Az "ÁÚF 21-27" és az Elszámolási Útmutató az alábbiakról nyújt tájékoztatást:

Általános Útmutató a 2021-2027-es programozási időszakban meghirdetett felhívásokhoz

1. Az Útmutató célja, hatálya
2. Kizáró okok listája
3. A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja
4. Tájékoztatás kifogás benyújtásának lehetőségéről
5. Tájékoztató támogatói okirat kibocsátásáról vagy a támogatási szerződés megkötéséről
6. A biztosítéknyújtási kötelezettségre vonatkozó tájékoztató
7. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek
8. Tájékoztatás a projektek megvalósításáról, finanszírozásáról, és előrehaladásának követéséről
9. A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó tájékoztató
10. Tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó kötelezettségek
11. A horizontális (környezetvédelmi, esélyegyenlőségi és a nők és férfiak egyenlőségét biztosító) követelmények
12. A felhívással, a projekt kiválasztási eljárással és a projektmegvalósítással kapcsolatos legfontosabb jogszabályok

Elszámolási Útmutató

⁶⁶ Az adatkezelés jogalapja az (EU) 2016/679 rendelet 6. cikk (1) bekezdés b) pontja.

- I. Nemzeti Szabályozás az Elszámolható Költségekről
- II. A kifizetési kérelemben benyújtandó, elszámolható költségek valódiságát igazoló, valamint a szakmai beszámolót alátámasztó dokumentumok – „Mátrix”
- III. A kifizetési kérelemben benyújtandó alátámasztó dokumentumok hitelesítését szolgáló ellenőrzés szempontjai
- IV. Pályázati általános forgalmi adóról szóló útmutató

Kérjük, hogy a támogatási kérelmet az útmutatók figyelembevételével készítsék el!

11. ÜGYFÉLSZOLGÁLATOK ELÉRHETŐSÉGE

Ha további információkra van szüksége, forduljon bizalommal az Egységes Fejlesztéspolitikai Ügyfélszolgálathoz a 06/1 896-0000 normál díjazású telefonszámon, amely az alábbi nyitvatartási időben áll rendelkezésre:

- érdeklődés általános pályázati lehetőségekkel kapcsolatban: hétfőtől péntekig 9-től 16 óráig,
- érdeklődés már benyújtott pályázattal kapcsolatos konkrét ügyben: hétfőtől csütörtökig 9-től 12 óráig,
- segítségkérés a pályázati informatikai rendszerek használatával kapcsolatban: hétfőtől péntekig 9-től 16 óráig.

Kérjük, kövesse figyelemmel a felhívással kapcsolatos közleményeket a palyazat.gov.hu oldalon, ahol az Egységes Fejlesztéspolitikai Ügyfélszolgálat elektronikus elérhetőségeit is megtalálhatja!

12. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA

12.1. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási kérelemhez?

Kérjük, csatolja a kérelemhez az alábbiakat:

- 1) Megalapozó dokumentum (digitálisan előállított, kereshető PDF formátumban), annak mellékleteként:

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

- a) Átnézeti helyszínrajz a beruházással érintett terület lehatárolásáról a települési szövetben (térkép);
- b) A tervezett fejlesztések helyszínrajzi bemutatása (kérjük az egyes műszaki beavatkozásokat a térképen megjelölni);
- c) „A” főtevékenységnél Vízkáreseményeket igazoló dokumentumok (jegyzőkönyvek, határozatok, fényképek, egyéb igazoló dokumentumok) – amennyiben releváns;
- d) Meglévő állapotot bemutató fotódokumentáció.
- e) Kerékpárosbarát fejlesztés altevékenység megvalósítása esetén a Megalapozó dokumentum adott pontjában vagy a Megalapozó dokumentum mellékleteként a Felhívás 2.3. IV. 4) b) pontjában hivatkozott térképi átnézeti rajz vagy nyomvonalterv
- f) Egyéb releváns szakmai dokumentum (pl. igényfelmérést alátámasztó dokumentumok, vármegyei pontozási szempont által elvárt dokumentum.)

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

- g) A település útjait bemutató helyszínrajz vagy térkép, amelyen a település utcái jól beazonosíthatóak (legalább a főbb utcák neveinek feltüntetésével), és beazonosítható módon jelölve van(nak) a tervezett beruházás helye(i). A térképen legalább 3 eltérő jelölőszín megadása kötelező: földút, burkolt út, projekt keretében fejlesztendő út.

- h) A beruházás területét és környezetét érintő átnézeti helyszínrajz, mely a fejlesztendő utak/útszakaszok településen belüli betöltött szerepének (gyorsforgalmi utak, elsőrendű főút, másodrendű főút, gyűjtőút, kiszolgáló út, lakóút, vegyes használatú út) szemléltetésére szolgál.
- i) Ponttérkép, mely jelöli a tervezett beruházás nyomvonalában és annak 500 méteres távolságán belül elhelyezkedő forgalomvonzó létesítményeket⁶⁷.
- j) A projekt tárgyát képező közterület(ek) műszaki állapotának bemutatását és a meglévő állapotot alátámasztó fotódokumentációt. Ajánlott útszakaszonként és forgalmi irányonként egy-egy fényképfelvételt mellékelni az úttengelyből fényképezve, amelyen látható a meglévő burkolat minősége, valamint a teljes úrszelvény.
- k) Közülemi infrastruktúrával való ellátottság igazolása, melyről a támogatást igénylő vagy a tervező nyilatkozik.
- l) Konzorciumi együttműködési megállapodás a támogatási kérelem benyújtásához (amennyiben releváns)
- m) Országos közút érintettsége esetén az előzetes egyeztetések lefolytatásának dokumentumai (a megfelelő támogatást igénylői kör meghatározása érdekében)

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

- 2) az A) főtevékenység esetében: TVT illetékes Szakmai Bizottságának a szakmai koncepcióra vonatkozóan kiadott előzetes szakvéleménye,
- 3) az A), B), C) és E) főtevékenységek esetén a ZIT nyilatkozatának csatolása,
- 4) Működési területével érintett nemzeti park igazgatóság támogató nyilatkozata (amennyiben releváns)

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

- 5) KSH igazolás a fejlesztéssel érintett terület jogosultságáról, kiegészítő jogosultsági területeket érintő fejlesztés esetén KSH igazolás arról, hogy a KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján cím szerinti egyedi vizsgálattal kimutatható összefüggő, legalább 50 fő lakónépességű, a szegregációs mutató valamelyik határértékeinek megfelelő terület az érintett kiegészítő jogosultsági terület,
- 6) Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

- 7) Nyilatkozat, mely a fejlesztés által érintett területek helyrajzi számának tételes felsorolását és a területek tulajdonosi viszonyait tartalmazza.
- 8) Hatályos településrendezési eszköz (Településszerkezeti terv, Helyi építési szabályzat és Szabályozási terv) (amennyiben rendelkezésre áll)

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási kérelem elkészítésekor kell csatolni! A támogatást igénylő adatait tartalmazó *Nyilatkozat* c. dokumentum példányát pedig a támogatási kérelem véglegesítése és lezárása után az elektronikus kitöltő program fogja generálni, így az a csatolandó mellékletek között nem került felsorolásra. A Nyilatkozat aláírását és elküldését, továbbá támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának folyamatát az „ÁÚF 21-27” 3. pontja tartalmazza.

12.2. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási szerződéshez?

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási szerződés megkötése során csatolni szükséges.

- 1. a kedvezményezett nevében aláíró személy vagy személyek - a költségvetési szerv, a helyi önkormányzat, a kisebbségi önkormányzat, az egyházi jogi személy, a felsőoktatási intézmény, a közalapítvány és az állam kizárólagos tulajdonában lévő gazdasági társaság kivételével -

⁶⁷ Pl.: köznevelési intézmények, kulturális intézmények, kereskedelmi egységek, egészségügyi intézmények, rendelők, sport- és szabadidős létesítmények, gazdasági területek, ipari parkok stb.

pénzügyi intézmény által igazolt, ügyvéd által ellenjegyzett vagy közjegyző által hitelesített aláírás mintáját,

2. a kedvezményezett - a költségvetési szerv, a helyi önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat, az egyházi jogi személy, a felsőoktatási intézmény, a közalapítvány és az állam kizárólagos tulajdonában lévő gazdasági társaság kivételével - alapító (létesítő) okiratát vagy jogszabályban meghatározott nyilvántartásba vételét igazoló okiratát.
3. Konzorciumi megállapodás támogatásban részesített projekt megvalósítására (amennyiben releváns).
4. Nyilatkozat finanszírozási mód választásáról.

12.3. Milyen dokumentumokat kell csatolni az első kifizetési kérelemhez?

Minden olyan dokumentum, mely a támogatási kérelem benyújtásától a támogatási szerződés megkötéséig nem kerül benyújtásra és a Korm. rendelet az 1. kifizetési igénylés benyújtásáig előírja.

13. A FELHÍVÁS SZAKMAI MELLÉKLETEI

13.1. A felhívás indokoltsága és az OP-hoz való illeszkedése

Jelen felhívás célja a települési környezet, infrastruktúra és szolgáltatások helyi szükségletekre reagáló, integrált fejlesztése a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok / várostérségek területén.

A felhívás keretében lehetőség van komplex tartalmú támogatási kérelem/kérelmek benyújtására is, mely több tevékenységcsoportot vagy több helyszínt is tartalmaz (pl.: egy tevékenységcsoport több helyszínnel; több tevékenységcsoport egy helyszínnel) elősegítve, hogy a beruházások megtervezése és támogatása minél inkább illeszkedni tudjon a kijelölt városok / várostérségek egyedi adottságaihoz.

A Felhívás az operatív program (OP) „PO5 i. Az integrált és inkluzív társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés, a kultúra, a természeti örökség, a fenntartható turizmus és a biztonság előmozdítása a városi térségekben (ERFA)” egyedi célkitűzése alá tartozik.

A Felhívás az alábbi OP-ban meghatározott feljogosító feltételekhez és azokban meghatározott stratégiákhoz, jogszabályokhoz kapcsolódik:

- A közbeszerzési piac hatékony monitoringmechanizmusai
- Eszközök és kapacitás az állami támogatásra vonatkozó szabályok hatékony alkalmazása céljából
- Az Alapjogi Charta hatékony alkalmazása és végrehajtása
- A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény végrehajtása és alkalmazása a 2010/48/EK tanácsi határozattal összhangban
- A társadalmi befogadásra és a szegénység csökkentésére irányuló nemzeti stratégiai szakpolitikai keret
- A romák befogadására vonatkozó nemzeti stratégiai szakpolitikai keret

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

Felhíváson belül a tevékenységcsoport célja integrált módon támogatni olyan infrastruktúra-fejlesztéseket, melyek a TOP Plusz gazdaságfejlesztési céljaihoz és a lakosság, kiemelten a fiatalok helyben maradásához járulnak hozzá, egyúttal a települések általános környezeti állapotát is javítják. Ezzel hozzájárulva a fenntartható fejlődés helyi feltételeinek biztosításához és a fenntartható települési térszerkezet kialakulásához, amely hozzájárul a társadalmi jóléthez azáltal, hogy a település vonzó és élhető. A felhívás komplex módon képes kezelni a települési infrastruktúra és funkció hiányok pótlását, a kármegelőzést, a környezeti károk felszámolását és a barnamezős területek újrahasznosítását, az elérhetőség és települési klíma javítását. A támogatható tevékenységek széles választékával, azok egymást erősítő, szinergikus hatásának biztosítása egy projekten belül tervezhető és megvalósítható.

Cél a települések integrált vízgazdálkodásának, benne a csapadék-vízgazdálkodási rendszerének kialakítása, fejlesztése, környezetbiztonságának növelése, környezeti állapotának javítása, a belterületek ár-, belvíz- és helyi vízkár veszélyeztetettségének csökkentése, a felszíni vizeink

minőségének javítása, a további környezeti káresemények megelőzése a vizek visszatartása, ezzel a település klímaalkalmazkodási képességének növelése. A fejlesztések esetében a cél a belterületre hullott csapadékvizek és felszín alól előtörő fakadó vizek integrált szemléletű kezelése, a mikroklima és a zöldinfrastruktúra fenntartásához a csapadékvíz, használt vizek (újra)hasznosítása, a felesleges vizek rendezett és kártétel nélküli elvezetése, a belterületen áthúzódó vízfolyások és belvízcsatornák, belvíz elvezető rendszerek rendezése és a települések belterületének védelme a külterületeken keletkezett vizek káros hatásaitól való megóvása, helyben tartáson alapuló megközelítéssel. Előnyt élveznek a természet alapú megoldások, a környezet, talaj és vízvezető rétegek vízmegtartó képességének védelme és megerősítése.

A fejlesztések tervezése során kiemelt elvárás a vizek helyben tartásának természetközeli módon való megvalósítása integrált megközelítéssel, olyan megoldások építésével, amelyek alkalmasak mind a rendkívüli áradások, felhőszakadások, belvizek és felszín alól feltörő vizek kártételei elleni védekezésre, mind a lokális vízvisszatartásra, jóléti és ökológiai célokat hasznosításokat is támogatva.

A felhívás további célja, hogy olyan, a fenntartható közlekedés feltételeit megteremtő és erősítő települési, településközi és településkörnyéki közlekedésfejlesztési intézkedések valósuljanak meg, melyek hozzájárulnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez, a szén-dioxid kibocsátás csökkentéséhez, az elérhető városi és települési környezet kialakulásához.

A fejlesztések megvalósítása során tekintettel kell lenni a közterületek környezettudatos, család- és klímabarát megújítására, azaz arra, hogy a beavatkozások területe alkalmas legyen a családok és a fiatalok számára szabadidejük hasznos eltöltéséhez, mindeközben a fejlesztések a környezeti fenntarthatóság követelményeit szolgálják, a települési zöld környezet megteremtéséhez, ezek gazdaságos fenntartásához járulnak hozzá.

A tevékenységcsoport hozzájárul a Duna Régió Stratégia alábbi fellépéseinek megvalósulásához:

- 2. pillér, KK4, 6. fellépés: ÉGHAJLATVÁLTOZÁS: Az éghajlatváltozás okozta vízminőséggel és vízmennyiséggel kapcsolatos változásokhoz való alkalmazkodással kapcsolatos intézkedések ösztönzése
- 2. pillér, KK5, 1. fellépés: A különböző veszélyekhez kapcsolódó kockázatkezelési tervek fejlesztésének és megvalósításának megfelelő támogatása
- 2. pillér, KK5, 5. fellépés: Az éghajlatváltozás regionális és helyi hatásainak előrejelzése.

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

Az intézkedés célja a leszakadó vagy leszakadással veszélyeztetett városrészekben koncentráltan megnyilvánuló társadalmi-fizikai-gazdasági problémák komplex módon való kezelése a területen élők társadalmi integrációjának elősegítése érdekében.

A beavatkozások alapját az érintett városrészekben a lakhatási körülmények javítása, meglévő funkcióinak bővítése, fejlesztése, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakítása képezi.

Integrált szociális jellegű rehabilitációt azokban a városrészekben kell megvalósítani, ahol a kedvezőtlen demográfiai helyzet, az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküliség magas szintje, az alacsony társadalmi státusz és az erősen leromlott környezet ezt indokolja.

A szociális városrehabilitációs programok alapvetően három típusú akcióterületre fókuszálhatnak:

- **Szegregációval veszélyeztetett területek:** jellemzően városi szövetbe ágyazott, hagyományos építésű lakóterületek, vagy ipari technológiával épült lakótelepek, vegyes lakosság összetételű városrészek, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon (15-59 éves lakosság) belül eléri, illetve meghaladja a határértéket⁶⁸. Szegregációval veszélyeztetett területek esetében cél a további leszakadás megállítása, és lehetőség szerint a terület és az ott élő lakosság státuszának emelése.

⁶⁸ A mutató aktualizált határértéke elérhető a Felhívás 3.6.1 alfejezetében.

- **Szegregált területek:** városi szövetbe ágyazott vagy a településtesttől elkülönült, jellemzően hagyományos építésű városrészek (telepek), ahol a marginalizált közösségek élnek, és ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon (15-59 éves lakosság) belül eléri, illetve meghaladja a határértéket⁶⁹.
- **Kiegészítő jogosultsági területek:** azon területek, amelyek nem egyeznek meg a város szegregátum, ill. szegregációval veszélyeztetett területeivel, azonban a KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján cím szerinti egyedi vizsgálattal kimutatható összefüggő, legalább 50 fő lakónépességű, a szegregációs mutató valamelyik határértékeinek megfelelő terület. Ebben az esetben erre vonatkozóan a KSH igazolást ad ki, amelyet a támogatási kérelemhez csatolni szükséges. Az egyedi cím szerinti vizsgálattal a szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek pontosíthatók (szűkíthetők vagy bővíthetők), ill. előfordulhatnak így kimutatható új jogosult területek is. (Kizárólag azon városok esetében alkalmazható, amelyek szegregátumot vagy szegregációval veszélyeztetett területet tartalmaznak és ez igazolásra kerül.)

Azon települések esetében, amelyek területén szegregációval veszélyeztetett és szegregált terület is található, először a szegregált területek rehabilitációját szükséges biztosítani. Ezt követően, illetve ezzel egyidőben valósulhat meg a szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági területek rehabilitációja.

Az infrastrukturális beavatkozásokat a társadalmi hátrányok kompenzálását célzó szociális, oktatási, foglalkoztatási, egészségügyi, közösségfejlesztési, antidiszkriminációs és közbiztonsági programok egészítik ki, amelyeket a TOP_Plusz-3.2.1-23 konstrukció (ESZA) finanszíroz.

Továbbá jelen felhívás keretein belül az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló 2003. október 13-i 2003/87/EK számú európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikk (3) bekezdése alapján az alábbi célok elérése támogatható:

- üvegházhatású gázkibocsátás csökkentése,
- a megújuló energiaforrásból megvalósuló energiatermelés fejlesztése, valamint
- a biztonságos és fenntartható alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérést előmozdító technológiák kifejlesztése.

Ezen célok elérését közvetett módon segíti az olyan napelem alapú energiatermelési és -felhasználási működési forma, amely elősegíti a megújuló energiaforrások felhasználásának kiterjesztését, és ezen keresztül segíti – többek között – a városok szegregált területein élő lakosság rezsi költségeinek, illetve ezen városi területen található önkormányzati tulajdonú és fenntartású intézmények rezsi költségeinek csökkentését.

A tevékenységcsoport hozzájárul a Duna Régió Stratégia alábbi fellépéseinek megvalósulásához:

- 3. pillér, KK9, 3. fellépés: A rászoruló csoportok integrációja a munkaerőpiacba
- 3. pillér, KK9, 4. fellépés: Küzdelem a szegénység ellen és a társadalmi elfogadás támogatása

Jelen tevékenységcsoport keretében kizárólag olyan támogatási kérelmek támogathatóak, amelyek megfelelnek a fenti célkitűzésnek.

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 2. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat a településüzemeltetés, annak keretében – többek között – a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása.

⁶⁹ A mutató aktualizált határértéke elérhető a Felhívás 3.6.1 alfejezetében.

Jelen felhíváson belül a tevékenységcsoport fő célja a helyi önkormányzatok jogszabályi kötelezettségéhez kapcsolódóan az önkormányzati tulajdonú belterületi közutak építése, korszerűsítése, felújítása, közlekedésbiztonsági célú fejlesztése a településközpont vagy a település közintézményeinek, közszolgáltatást nyújtó létesítményeinek jobb megközelíthetősége, a lakóterületekkel való kapcsolatok javítása, a településközpont tehermentesítése, vagy a meglévő belterületi úthálózat minőségi fejlesztése érdekében. A felhívás további célja a fejlesztéssel érintett belterületi útszakaszokon a közösségi közlekedési infrastruktúra fejlesztése, valamint az útburkolaton elhelyezhető kerékpárforgalmi létesítmények kialakítása a fenntartható közlekedési módok fejlesztésének elősegítése érdekében.

A tevékenységcsoport keretében az önkormányzati tulajdonú belterületi gyorsforgalmi utakhoz, elsődrendű főúthoz, másodrendű főúthoz, gyűjtőutakhoz, kiszolgáló-, lakó- és vegyes használatú utakhoz, valamint az országos közúttal közös vagy önkormányzati tulajdonban lévő belterületi csomópontokhoz kapcsolódó fejlesztések támogathatóak.

A tevékenységcsoport célja a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia alábbi céljával összhangban áll: a gazdaság és a jólét mobilitási feltételeinek biztosítása, a közlekedési mobilitás alakítása az egyéni és a közösségi közlekedés harmonikus fejlődésével.

13.2. A felhíváshoz kapcsolódó jogszabályok

Törvények

- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
- 1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről
- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
- 2000. évi C. törvény a számvitelről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CXCV. törvény államháztartásról

Rendeletek

- 275/2004 (X.8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról
- 321/2011 (XII.21) Korm. rendelet a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról
- 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről
- 14/2010 (V.11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről
- 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről
- 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről
- 133/2022. (IV. 7.) Korm. rendelet a közúti infrastruktúra közlekedésbiztonsági kezeléséről⁷⁰
- 314/2012. (XI. 8.) a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- 123/2014. (IV. 10.) Korm. rendelet a közforgalmú személyszállítási szolgáltatásokhoz kapcsolódó adatok, adatbázisok és elektronikus adatkommunikációs technológiák egységességét és átláthatóságát biztosító műszaki és technológiai előírásokról, a központi adatbázisokról és az azokhoz kapcsolódó központi szolgáltatásokról, továbbá a működtető szervezetek kijelöléséről
- 337/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet a kerékpárutakkal összefüggő egyes műszaki adatok nyilvántartásáról
- 355/2017. (XI. 29.) Korm. rendelet az országos kerékpárút-törzshálózat egyes elemeinek és a főutakkal párhuzamos kerékpárutak lakott területen kívüli szakaszai kezelőjének kijelöléséről
- 258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról

⁷⁰ A 176/2011. (VIII. 31.) Korm. rendelet a közúti infrastruktúra közlekedésbiztonsági kezeléséről 2022.06.05-ig állt hatályban.

1652/2021. (IX. 21.) Korm. határozat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról

419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről

Unió jogszabályok

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1058 RENDELETE (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízünpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról

Alapjogi Charta

A Tanács 79/409/EGK (1979. április 2.) sz. irányelve a vadon élő madarak védelméről

A Tanács 92/43/EK (1992. május 21.) sz. irányelve a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állat- és növényvilág védelméről

Egyéb előírások

e-UT 06.03.11. Kerékpárutak, gyalogutak és járdák pályaszerkezete

e-ÚT 03.01.13. Mezőgazdasági utak tervezési előírásai (A KTSZ kiegészítése)

e-UT 02.01.21. Országos közutak keresztmetszeti forgalmának számlálása és a forgalom nagyságának meghatározása

e-UT 03.04.13 Kerékpározható közutak tervezése

e-ÚT 02.01.42. Közúti biztonsági audit módszertan

e-ÚT 03.01.11 Közutak tervezése (KTSZ)

e-ÚT 06.02.11 Utak és autópályák létesítésének általános geotechnikai szabályai

e-ÚT 03.07.12 Közutak víztelenítésének tervezése

e-ÚT 06.03.12 Kisforgalmú utak pályaszerkezet méretezése

e-ÚT 06.03.13 Aszfaltburkolatú útpályaszerkezetek méretezése és megerősítése

e-ÚT 05.01.15 Útépítési kőanyag-halmazok

e-ÚT 06.03.53 Kötőanyag nélküli és hidraulikus kötőanyagú burkolatalapok

e-ÚT 05.02.15 Útépítési aszfaltkeverékek. Visszanyert aszfalt.

e-ÚT 06.03.21 Útpályaszerkezeti aszfaltburkolatok rétegeinek követelményei

e-UT 05.02.11 Útpályaszerkezeti aszfaltburkolatok keverékeinek követelményei

e-ÚT 06.03.63 Útpályaszerkezetek bevonatai

e-ÚT 04.03.11 Útburkolati jelek tervezése

e-ÚT 04.02.11 Közúti jelzőtáblák. A jelzőtáblák megtervezése, alkalmazása és elhelyezése

e-ÚT 09.04.15 Közutak geodéziai előírásai és geometriai követelmények

e-ÚT 03.05.12 Akadálymentes közúti létesítmények

Segédlet a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez

MSZ 12042:2019 Fák védelme építési területeken

MSZ 12172:2019 Díszfák és díszcserjék ültetése települések közterületein

Kedvezményezettak tájékoztatási kötelezettségei Plusz c. útmutató

Arculati Kézikönyv Plusz c. útmutató

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

Törvények

1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról

2011. évi CXCV. törvény államháztartásról

Rendeletek

72/1996. (V.22.) Korm. rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról

232/1996. (XII.26.) Korm. rendelet a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól

10/1997. (VII.17.) KHVM rendelet az árvíz- és belvízvédekezésről

123/1997 (VII.18.) Korm. rendelet a vízbázisok, távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi-létesítmények védelméről

219/2004.(VII.21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről

20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről
147/2010 (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

Törvények

1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
2003. évi CXXXIII. tv. a társasházakról
2004. évi I. törvény a sportról

Rendeletek

253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről
7/2006. (V.24.) TNM rendelet az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról
176/2008. (VI.30.) Korm. rendelet az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról
314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
44/2015. (XI. 2.) a közbeszerzési és tervpályázati hirdetmények feladásának, ellenőrzésének és közzétételének szabályairól, a hirdetmények mintáiról és egyes tartalmi elemeiről, valamint az éves statisztikai összegezésről MvM rendeletben
437/2015. (XII. 28.) Korm. rendelet a belföldi hivatalos kiküldetést teljesítő munkavállaló költségtérítéséről
243/2019. (X. 22.) Korm. rendelet az elektromobilitás szolgáltatás egyes kérdéseiről
419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről

13.3. További mellékletek

A) FVS városok/várostérségek egyedi kritériumrendszere

B) Szakmai mellékletek:

- 1) Útmutató a Megalapozó dokumentum elkészítéséhez
- 2) Konzorciumi együttműködési megállapodás minta (támogatási kérelem benyújtásához)
- 3) Konzorciumi együttműködési megállapodás minta (támogatott projektekhez)
- 4) Kerékpár támaszok, kerékpár parkolók, és kerékpáros pihenőhelyek" tárgyú segédlet
- 5) Akadálymentesítési feltételek az örökségvédelmi szempontból érintett objektumok esetében
- 6) Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez
- 7) Likviditási terv sablon

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

Szakmai melléklet továbbá:

- 8) TVT előzetes szakvélemény nyilatkozat sablon a projektterv megfeleléséről (támogatási kérelem benyújtása előtt)
- 9) TVT véleményezés sablon (1. mérföldkőhöz)
- 10) Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv tervezési segédlet
- 11) Az ITVT elkészítése szempontjából releváns vízügyi jogszabályokban rögzített fogalmak jegyzéke
- 12) Kerékpárgalimi hálózati terv javasolt felépítése
- 13) Útmutató a fenntartható városi mobilitási tervek (SUMP) kidolgozásához és megvalósításához (Második kiadás)
- 14) Fenntartható városi mobilitástervezés – Megrendelői útmutató
- 15) Fenntartható városi mobilitástervezés – Tervezési útmutató
- 16) Kerékpárgalimi létesítmények mellé telepíteni javasolt és nem javasolt növények
- 17) Jelentős hiányosságok kerékpárgalimi létesítmény fenntartása során

- 18) A természetes élővilág megőrzése szempontjából jelentős kockázatot hordozó, így a fejlesztések keretében nem telepíthető idegenhonos inváziós növényfajok listái.

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

Szakmai melléklet továbbá:

- 19) Megvalósíthatósági Tanulmány (MT) útmutató

III. Belterületi utak fejlesztése és az Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

Szakmai melléklet továbbá:

- 20) Iránymutatás közúti biztonsági audit készítéséhez

C) Fogalomjegyzék:

I. Élhető települések tevékenységcsoport vonatkozásában:

Árvíz: a rendes körülmények között vízzel nem borított földterület ideiglenes víz alá kerülése (előntése), kivéve a belvízből és a szennyvízrendszerekből eredő előntéseket.

Barnamezős terület: olyan földrészlet vagy földrészletek összessége - ide nem értve a mező- és erdőgazdasági területeket -, amely elsősorban ipari, kereskedelmi, közlekedési vagy honvédelmi célú felhasználást követően felhagyottá, alulhasznosítottá vagy leromlott állapotúvá vált, jellemzően környezetszennyezéssel terhelt, ugyanakkor környezeti és műszaki beavatkozással értéknövelt, fejleszthető területté alakítható.

Belvíz: a rendes körülmények között vízzel nem borított földterületnek a talajvízből származó vagy a csapadékvízből összegyülekező víz alá kerülése (előntése).

Burkolat-felújítás: ha teljes pálya-, vagy csak sáv szélességben hosszabb szakaszokon a kopóréteg vagy a teljes pályaszerkezet cseréje, illetve burkolat megerősítés (profilmarással, aszfaltkopó,- és kötőréteg terítéssel) valósul meg.

Depónia: A csatornák és medrek kotrása során kikerült és azok mentén elhelyezett tömörítetlen föld, tartós víztartásra alkalmatlan.

Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat: olyan eljárás, amely megakadályozza, hogy az infrastruktúra potenciális hosszú távú éghajlati hatásoknak legyen kiszolgáltatva, egyúttal biztosítja az „első az energiahatékonyság” elvének érvényesülését, valamint azt, hogy a projektből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás szintje összhangban legyen a 2050-es klímasemlegességi célkitűzéssel.

Elektromos töltőberendezés: olyan villamos berendezés, amely legalább egy darab normál vagy nagy teljesítményű töltőponttal rendelkezik.

- Normál teljesítményű elektromos töltőpont:** olyan elektromos töltőpont, amely a töltés folyamán legfeljebb 22 kW villamos teljesítmény leadására alkalmas, nem foglalja magában a 3,7 kW vagy annál kisebb villamos teljesítményű, háztartásban létesített, nyilvánosan nem hozzáférhető berendezéseket, vagy amelyek elsődleges rendeltetése nem az elektromos meghajtású gépjárművek töltése;
- Nagy teljesítményű töltőpont:** olyan elektromos töltőpont, amely a töltés folyamán 22 kW-nál nagyobb villamos teljesítmény leadására alkalmas.

Elektromos töltőállomás: legalább 2 darab nyilvános töltőberendezést magában foglaló terület, amely az elektromos meghajtású jármű villamosenergia-tárolójának töltését biztosítja az elektromobilitás felhasználó részére eseti töltés vagy tartós jogviszony keretében.

Elektromos töltőhely: az elektromobilitás szolgáltatás igénybevételére a nyilvános töltőberendezés előtt kijelölt hely.

Elektromos töltőpont: az elektromos töltőberendezésen található töltőcsatlakozó, amely kizárólag egy elektromos meghajtású gépjármű villamosenergia-tároló rendszerének feltöltésére alkalmas egyidejűleg.

Fakadó vizes területek: felszín alatti víz (talaj-, réteg-, vagy karsztvíz) megjelenése a felszínen, valamint az árvízvédelmi töltés mentett oldalán lévő, olyan mélyfekvésű területek, amelyeken az árvízi víznyomás hatására szivárgó víz jut a felszínre és különböző nagyságú és időtartamú vízborítást okoz

Fejlesztés (új létesítmények építése, bővítés): Meglévő vizek és vízepítési létesítmények (csatornák, tározók, műtárgyak stb.) kapacitásának bővítése, növelése, illetve azon új létesítmények építése, létrehozása, amelyekkel a kívánt infrastrukturális cél elérése biztosított.

Felújítás (rekonstrukció): Műtárgyak, létesítmények, berendezések műszaki állapotának olyan mértékű javítása, hogy az jól megközelítse, elérje az azonos típusú új létesítmény műszaki állapotát. Vízepítés területén egyik tipikus felújítás: a meglévő, de nem megfelelően működő, eredeti (vízjogi engedélyben megadott) teljesítőképességre bővítendő vizek és vízi-létesítmények munkái, ide értve az építmény, ill. egyéb tárgyi eszköz alkotórészeit, lényeges elemeinek részleges cseréjét, valamint a kapcsolatos műtárgyak esetleges átépítését, illetve ha szükséges, újjal való felcserélését.

Integrált településfejlesztési stratégia (ITS): a településfejlesztési koncepcióban foglalt környezeti, társadalmi és gazdasági célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló középtávú fejlesztési program.

Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT): Integrált települési vízgazdálkodási terv (ITVT): A település környezeti, társadalmi és szociális, a vízzel és víz állapotokkal kapcsolatos igényeit kielégítő olyan vízgazdálkodási alapidokumentum, ami kapcsolódik a település fejlesztéséhez és amely a település hosszútávú, gazdaság- és környezettámogató, fenntartható vízgazdálkodási stratégiáját és azok alapjait egységes keretbe foglalja.

Helyi vízkár: sík- és dombvidéken, a kiépített védművek hiányában, vagy védművel védett, de védelmi szakasszal nem jellemezhető területeken fellépő káros vizek által okozott kártételek.

Helyi vízkárelhárítás: az árvíz-, belvízvédekezés céljából kiépített védőművek hiányában, vagy védművel védett, de védelmi szakasszal nem jellemezhető területen fellépő káros vizek elleni védekezés, továbbá az elöntések folytán a területen szétterült vizeknek a vízfolyásokba, csatornába vezetése, a védekezésre való felkészülés és az azt követő helyreállítás.

Kerékpárosbarát: Olyan tevékenység, hely, illetve létesítmény, amely a kerékpárral közlekedők igényeit tudatosan figyelembe veszi és azok kielégítését (minősített módon) megvalósítja.

Kátyú: az útburkolaton képződő, forgalmat zavaró leggyakoribb úthiba. Az útburkolati hibák javítása nem tartozik a burkolat-felújítás körébe, mivel az az útburkolat fenntartásához kapcsolódó feladat.

Magas talajvízállású terület: az a terület, ahol a talajvíz felszíntől számított legmagasabb szintje 1,5 méter felett van.

Projekt tartalom: a támogatási szerződésben rögzített, vagy bármely, e rendelet alapján a támogatási kérelemben, illetve a kifizetési igénylésekben, továbbá bejelentésekben, kérelmekben a projekttel kapcsolatban szolgáltatott adat.

Támogatási kérelem: a felhívásban meghatározott alaki és formai követelményeknek megfelelő dokumentum, amely egy projekt támogatásban részesítésére irányul, és amelynek részei a projektadatlap és a mellékletek.

Településkapu: A közút lakott területre történő bevezetésénél a megváltozott forgalmi körülményre való figyelemfelhívást szolgáló – a helyszínrajzi vonalvezetés és a keresztmetszeti kialakítás megváltozásával járó – intézkedések és létesítmények összessége.

Települési zöldinfrastruktúra: jellemzően zöld- vagy vízfelülettel borított területek széles körű ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtó, stratégiaileg tervezett hálózata, amely a településtervben kerül meghatározásra, és az életminőség javítását, az egészség-, a környezet-, a természet- és a tájvédelem biztosítását szolgálja (a vízfelületi elemek miatt kék-zöld infrastruktúrának is nevezik).

Települési vízgazdálkodás: a településen lévő, onnan eredő, oda torkoló, vagy a településen átfolyó vizek, illetve az ezeken lévő közcélú vízellátási létesítményekkel kapcsolatos fejlesztési, fenntartási és üzemeltetési feladatok összessége.

Villámárvíz: A villámárvíz a kisvízfolyásokhoz kapcsolódó fogalom. Villámárvíz a kis, többnyire 20-30 km²-t nem meghaladó főként hegy- és dombvidéki vízgyűjtő területtel rendelkező kisvízfolyásokon keletkezhet, a rövid időtartamú, a vízgyűjtőterülethez hasonló térbeli kiterjedésű és legfeljebb 3 óra időtartamú, lokális heves csapadékokból. Elnevezésének megfelelően gyorsan, legfeljebb 6 óra alatt kialakul. Az előre jelezhetősége ezért többnyire nem megoldott, illetve arra csak on-line észlelőrendszer vagy az OMSz nagyfelbontású meteorológiai radar észleléseihez kapcsolódó figyelmeztetőrendszer működtetésével van lehetőség. Ha a kisvízfolyás valamely települést keresztez, vagy ártere érinti a település beépített területét, súlyos károkat okozhat. A települési vízgazdálkodás

műszaki tervezési feladatainál villámárvizek elleni védekezéshez a külterületi, településen kívüli vízgyűjtő lefolyásainak szimulációs számítási eredményeire van szükség, mindamellett önmagában szerkezeti intézkedésekkel nem oldható meg a probléma.

Vízimunka: az a tevékenység, amelynek az a rendeltetése, hogy a víz lefolyási, áramlási viszonyait, mennyiségét vagy minőségét, medrét, partját a vizek kártételeinek elhárítása, a víz hasznosítása, minőségének és mennyiségének megfigyelése, ásványi és földtani kutatások végzése, ásványi nyersanyag kitermelése céljából befolyásolja.

Vízilétesítmény: az a mű (egyesített rendszer esetében víziközmű), műtárgy, berendezés, felszerelés vagy szerkezet, amelynek rendeltetése, hogy a vizek lefolyási, áramlási viszonyait, mennyiségét vagy minőségét, medrének vagy partjának állapotát, a vizek kártételeinek elhárítása, a vizek hasznosítása — ideértve a víziközművekkel végzett közüzemi tevékenységgel nyújtott szolgáltatást —, minőségének és mennyiségének megfigyelése, illetve ásványi és földtani kutatások végzése céljából vagy ásványi nyersanyag kitermelése céljából befolyásolja.

Vízvár elhárítási célú tározó:

a) árvízi tározó:

aa) záportározó: vízfolyáson vagy vízfolyás mentén kiépített, kizárólag az árhullámok csúcs vízhozamainak és vízállásainak mérséklését szolgáló, időszakosan vizet tartó tározó,

ab) árvízcsúcs-csökkentő tározó: a víz egy részének visszatartásával árhullámok csúcs-vízhozamainak és -vízállásainak mérséklésére szolgáló vízilétesítmény,

ac) szükségeltározó: vízfolyások mentén, árhullámok részleges visszatartására kijelölt, ideiglenes vízvisszatartást szolgáló, be- és kivezetési helyekkel ellátott terület,

ad) vésztározó: vízfolyások mentén, az árhullámok részleges visszatartására és a nagyobb károk megelőzésére töltésmegbontással – rendkívüli védekezési készültség vagy veszélyhelyzet esetén – igénybe vehető terület,

b) belvítározó: a belvíz összegyűjtésére szolgáló természetes határokkal, illetve töltésekkel körülvett terület.

II. Szociális célú városrehabilitáció tevékenységcsoport vonatkozásában:

Akcióterület: egyértelműen, folytonos vonallal körülhatárolt településrész, amely lefedi a szegregátum/szegregációval veszélyeztetett terület egészét, de annak határát meghaladhatja. Az akcióterületnek a szegregátum/szegregációval veszélyeztetett terület mellett része lehet a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területhez földrajzilag folytonosan kapcsolódó településrész is, ahol a projekt céljainak elérése érdekében fizikai beavatkozás tervezett. (Pl. a szegregátum/szegregációval veszélyeztetett terület megközelíthetősége érdekében szükséges közterület fejlesztések.)

Amennyiben egy településrészen több szegregátum/szegregációval veszélyeztetett terület is található, lehetséges ezek együttes lehatárolása egy akcióterület részeként.

A programban tervezett fizikai beavatkozások helyszíneinek az akcióterület határain belül kell lenniük, kivéve a lakosság integrált lakókörnyezetbe való mobilizációja esetét, amely során fizikai beavatkozás az akcióterületen kívül is történhet.

Beavatkozási helyszín: a település integrált lakókörnyezetén belüli konkrét pontszerű helyszín, ahová a lakásmobilizációs tevékenység során az integrációra felkészített családokat létrehozott és/vagy felújított szociális bérlakásokba költöztetik.

Deszegregáció/térbeli integráció: A beavatkozások eredményeképpen az adott kistérségre/régióra átlagosan jellemző infrastrukturális, oktatási, foglalkoztatási, egészségügyi, lakhatási és közlekedési normák elérése mind az egyén szempontjából mind pedig az eredendően szegregált lakókörnyezet szempontjából, illetve a térbeli elkülönülés csökkenése.

Elkülönült telep, kolónia: Az elkülönült telep, kolónia a településtesttől elkülönülten, jellemzően hagyományos építésű településrészekben (telepeken), ahol marginalizált közösségek élnek, található. Pl. egy volt majorság a településtesttől térben elkülönülve.

Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat: olyan eljárás, amely megakadályozza, hogy az infrastruktúra potenciális hosszú távú éghajlati hatásoknak legyen kiszolgáltatva, egyúttal biztosítja az „első az energiahatékonyság” elvének érvényesülését, valamint azt, hogy a projektből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás szintje összhangban legyen a 2050-es klímasemlegességi célkitűzéssel.

Folyamatos szociális munka: Az integrált műveletcsoportba tartozó tevékenységek végrehajtásának alapvető feltétele, hogy az adott beavatkozás célterületén lakók élet-és lakáshelyzetének javítását célzó intézkedések a folyamatos szociális munka és a célcsoport aktív részvételén alapuló tervezés és megvalósítás eszközeivel kerüljenek megvalósításra (jelenlét típusú program). Ez azt jelenti, hogy már a beavatkozások tervezése, valamint végrehajtása során is a helyi igények feltárására, és az ott élő teljes közösség (tehát nem csak a hátrányos helyzetű, a marginalizált csoportba tartozó személyek) erejére kell épülnie a hosszú távú megoldási stratégiának. A beavatkozások végrehajtása során a lehetőségekhez mérten a célcsoportot a legteljesebb mértékben be kell vonni.

Hasznos alapterület: az alapterületnek azon része, amelyen a belmagasság legalább 1,90 m. (A fogalom nem vonatkozik a terek használhatóságára.)

Infrastrukturális beavatkozás: minden építési munka és eszközbeszerzés, függetlenül azok értékétől.

Integrált lakókörnyezet: egy településnek a fő településtesten belüli része, melynek társadalmi és infrastrukturális jellemzői a helyi átlagos körülményeknek megfelelnek és ésszerű távolságban elérhetőek a közszolgáltatások.

Integrált műveletcsoport: integrált műveletcsoportnak nevezzük azt, mikor egy adott programon belül fizikai és társadalmi beavatkozások egyaránt megvalósításra kerülnek annak érdekében, hogy a helyben meglévő problémákat teljes körűen kezeljék. Ebben az értelemben integrált műveletnek az a beavatkozás tekinthető, amely képes egyszerre és hatékonyan kezelni a szociális ügyek, a közösség-fejlesztés, az oktatás, az egészségügy, a képzés és foglalkoztatás, a lakhatás és a lakhatási környezet, a közbiztonság, az egyenlő bánásmód javításának elősegítése és a szegregáció megszüntetése terén hozott intézkedéseket.

Integrált településfejlesztési stratégia (ITS): a településfejlesztési koncepcióban foglalt környezeti, társadalmi és gazdasági célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló középtávú fejlesztési program.

Kiegészítő jogosultsági területek: azon területek, amelyek nem egyeznek meg a város szegregátum, ill. szegregációval veszélyeztetett területeivel, azonban a KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján cím szerinti egyedi vizsgálattal kimutatható összefüggő, legalább 50 fő lakónépességű, a szegregációs mutató valamelyik határértékeinek megfelelő terület. Ebben az esetben erre vonatkozóan a KSH igazolást ad ki, amelyet a támogatási kérelemhez csatolni szükséges. Az egyedi cím szerinti vizsgálattal a szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek pontosíthatók (szűkíthetők vagy bővíthetők), ill. előfordulhatnak így kimutatható új jogosult területek is.

A KSH igazolás ilyen esetekben térképi lehatárolást nem tartalmaz, így azt szükséges a támogatási kérelem mellékleteként a támogatást igénylőnek bemutatnia.

Középület: a jelen Felhívás keretei között középületnek tekintjük a közösségi funkció alatt felsoroltakat, azok épületeit.

Közösségi funkció: A közösségi funkció fejlesztése alatt értjük mindazon ingatlanfejlesztéseket, amelyek hozzájárulnak az akcióterületen a közösségi terek fejlesztéséhez, korszerűsítéséhez, ide értve a szabadtéri tereket és fedett tereket is, amelyek hozzájárulnak a lakosság közösségi kapcsolatrendszerének erősítéséhez, a lakosság szabadidejének minőségi közművelődési, rekreációs eltöltéséhez, és amelyek ösztönzik a civil hálózatok és kapcsolati hálók erősítését.

Közösségi szolgáltatás: A közösségi funkciókhoz kapcsolódó minden olyan szolgáltatás, mely nem gazdasági – pénzügyi szolgáltatás, mely közösségi célokat szolgál, hozzájárul a közösségfejlesztéshez, a társadalmi háló erősítéséhez, a szabadidő minőségi eltöltéséhez. A közösségi szolgáltatások közé tartoznak például a bármely szervezet által nonprofit alapon nyújtott kulturális, közművelődési, szabadidős, sportszolgáltatások, ill. ide soroljuk az önkormányzat által ellátott közszolgáltatások közül a közművelődési, közgyűjteményi, kulturális, sportszolgáltatást, tevékenységet.

Közzszolgáltatás: A Felhívás alkalmazásában közzszolgáltatás minden közhatalmi tevékenység - ideértve a hatósági, kormányzati és minden egyéb közigazgatási, valamint igazságszolgáltatási tevékenységet, továbbá oktatási, közművelődési, közgyűjteményi, kulturális, tudományos, szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, egészségügyi, sport-, ifjúsági, foglalkoztatási szolgáltatás, ellátás, illetve tevékenység közzszolgáltatás: minden közhatalmi tevékenység - ideértve a hatósági, kormányzati és minden egyéb közigazgatási, valamint igazságszolgáltatási tevékenységet, továbbá oktatási, közművelődési, közgyűjteményi, kulturális, tudományos, szociális, gyermekjóléti,

gyermekvédelmi, egészségügyi, sport-, ifjúsági, foglalkoztatási szolgáltatás, ellátás, illetve tevékenység.

Kösterület: – az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. Törvény (Étv.) 2. §-ának 13. pontja értelmében –: közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló földterület, amelyet a rendeltetésének megfelelően bárki használhat, és az ingatlan-nyilvántartás akként tart nyilván.

Lakás fogalma: A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 91/A. § szerint lakás az olyan összefüggő helyiségcsoport, amely

- a) helyiségei;
- b) közművesítetttsége;
- c) melegvíz-ellátása; és
- d) fűtési módja

alapján valamelyik komfortfokozatba (összkomfortos, komfortos, félkomfortos, komfort nélküli) sorolható.

- **Összkomfortos:** Az a lakás, amely legalább 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával, főzőhelyiséggel és WC-vel, közművesítetttséggel (villany- és vízellátással, szennyvízelvezetéssel), melegvíz-ellátással és központos fűtési móddal (táv-, egyedi központi vagy távfűtéssel) rendelkezik.
- **Komfortos:** Az a lakás, amely legalább 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával, főzőhelyiséggel és WC-vel, közművesítetttséggel, melegvíz ellátással és egyedi fűtési móddal (gázfűtéssel, szilárd vagy olajtüzelésű kályhafűtéssel, elektromos hőtároló kályhával) rendelkezik.
- **Félkomfortos:** Az a lakás, amely a komfortos lakás követelményeinek nem felel meg, de legalább 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhelyiséggel, továbbá fürdőhelyiséggel vagy WC-vel és közművesítetttséggel (legalább villany- és vízellátással), valamint egyedi fűtési móddal rendelkezik.
- **Komfort nélküli:** Az a lakás, amely a félkomfortos lakás követelményeinek sem felel meg, de legalább 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhelyiséggel, továbbá a lakáson kívül WC (árnyékszék) használatával és egyedi fűtési móddal rendelkezik, valamint a vízfelvétel lehetősége biztosított.
- **Szükség lakás:** Az a lakás, amely komfortfokozatba nem sorolható olyan helyiség (helyiségcsoport), amelynek (amelyben legalább egy helyiségnek) alapterülete a 6 m²-t meghaladja, külső határoló fala legalább 12 cm vastag téglafal, vagy más anyagból épült ezzel egyenértékű fal, ablaka vagy üvegezett ajtaja van, továbbá fűthető és WC (árnyékszék) használata, valamint a vízvétel lehetősége biztosított.

Lakófunkció: A leromlott és leromlással fenyegetett városi lakásállomány (iparosított és hagyományos technológiával épült) közös tulajdonú helyiségként definiált részeire, valamint külső és homlokzati felújítására, energiahatékonyság növelésére irányuló beavatkozás.

Marginalizált közösségek: Marginalizált közösségek alatt azokat a térben elkülönülten és koncentráltan, egy tömbben élő hátrányos helyzetű személyeket értjük, akik többszörösen ki vannak téve a társadalmi kirekesztődés mechanizmusának. A kirekesztődésük érvényesül a lakóhelyi elkülönülésben, a lakóhelynek az átlagosnál lényegesen rosszabb infrastrukturális és környezeti adottságaiban, a munkaerőpiacról való szisztematikus kiszorulásban, a minőségi közszolgáltatásokhoz (oktatás, szociális ellátások, egészségügy, foglalkoztatás, közlekedés) és egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáférés akadályoztatottságában, a társadalmi kapcsolataik beszűkülésében.

Megvalósíthatósági Tanulmány: Ez a dokumentum összegzi a település, benne a telep helyzetét, a fejlesztési célokat, a célok elérését szolgáló tervezett tevékenységeket, az egyes tevékenységekre allokált forrásokat, a megvalósításban közreműködő szervezeteket, a projekt mérföldköveit, a tervezett eredményeket stb. A tervet a projektgazda dolgozza ki. A terv kialakításában közreműködnek, illetve a tervet véleményezik azok a szereplők, aki tevékenysége, támogató hozzáállása a projekteredményes megvalósulásához nélkülözhetetlen.

Méltányos lakhatás: a Lakás fogalma alapján meghatározott, legalább félkomfortos lakáskörülmény.

Megalapozó dokumentum: A támogatási kérelem mellékleteként benyújtandó megvalósíthatósági tanulmány, amely a tervezett projekt alapvető információt és szükségességét, indokoltságát a Felhívás mellékleteként kiadott útmutató alapján röviden, lényegre törően tartalmazza. A tanulmány leglényegesebb része az ún. igényfelmérés és eredményének bemutatása, amely a tervezett célokat és tevékenységeket alá kell támassza. Továbbá a tanulmány mellékleteként nyújtandó be az akcióterületi lehatárolást és jogosultságot igazoló dokumentumok.

Projekt tartalom: A támogatási szerződésben rögzített, vagy bármely, e rendelet alapján a támogatási kérelemben, illetve a kifizetési igénylésekben, továbbá bejelentésekben, kérelmekben a projekttel kapcsolatban szolgáltatott adat.

Szakmai partner: a projekt megvalósításában résztvevő valamennyi szereplő, akinek vagy amelynek tevékenysége kapcsolódik a projekt tevékenységeihez és szerepét valamint hozzájárulását a támogatást igénylő bemutatja a megvalósíthatósági tanulmányban. A szakmai partner nem lehet konzorciumi tag.

Szintentartó beruházás: Szintentartó és helyettesítő beruházásnak minősül a tárgyi eszközökbe vagy immateriális javakba történő beruházás, amely nem jár új létesítmény felállításával, nem jár meglévő létesítmény bővítésével, egy létesítmény szolgáltatásainak bővítésével; illetve olyan eszközök beszerzése, amely a kedvezményezett által már használt tárgyi eszközt, immateriális jószágot váltja ki anélkül, hogy a kiváltás a nyújtott szolgáltatás alapvető változását eredményezné.

Szociális bérlakás: önkormányzati vagy nonprofit szolgáltató tulajdonban lévő, szociális alapon meghatározott bérleti díj ellenében rendeletben rögzített lakosságcsoporthoz számára elérhetővé tett, közép vagy hosszú távon hatósági vagy nonprofit tulajdonban lévő bérlakás, amely kialakítását tekintve teljesíti a méltányos lakhatás feltételeit. Azok a bérlakások, amelyekre a helyi önkormányzat a helyi rendelete alapján szociális kritériumok szerint köt bérleti szerződést.

Szociális blokk: azok az épületek, épületrészek, melyek ingyenes hozzáféréssel tisztálkodási, higiénés, öltözőkódó helyiségeket tartalmaznak, mosási lehetőséget biztosítanak.

Szolgálati lakás: A projekt megvalósítása és a fenntartási időszak alatt a projekt megvalósításában jelenléti típusú szociális munkát végző és folyamatosan részt vevő szakmai megvalósító személy (szociális munkás, roma mentor) részére biztosított ingatlan.

Támogatási kérelem: A Felhívásban meghatározott alaki és formai követelményeknek megfelelő dokumentum, amely egy projekt támogatásban részesítésére irányul, és amelynek részei a projektadatlap és a mellékletek.

Tevékenység: Egy tevékenységnek számít az önálló helyrajzi számmal bíró ingatlanon történő beavatkozás. Amennyiben egy helyrajzi számon belül két funkcióhoz kapcsolódó tevékenység jelenik meg, az két tevékenységet jelent. A kiegészítő típusú tevékenységek esetében az kiírásban szereplő felsorolások szerint értelmezendő a tevékenység.

Településfejlesztési terv: a településfejlesztési tervben az önkormányzat a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével rövid, közép- és hosszú távra rendszerbe foglalja településfejlesztési szándékait, ennek keretében

- a) meghatározza a település jövőképét,
- b) a jövőkép megvalósítása érdekében meghatározza az integrált fejlesztési célokat és a célok elérését szolgáló feladatokat,
- c) az egyes integrált fejlesztési célokhöz és a feladatokhoz rögzíti a fejlesztési céladatokat és a fejlesztési akcióterületeket, egyben javaslatot tesz - a település térbeli, fizikai rendszerébe illesztve - az akcióterületek hasznosításának jellegére és módjára, a megőrzendő és a fejlesztési célokat szolgáló egyéb területek meghatározásával együtt,
- d) meghatározza az a)-c) pontban foglaltak térbeli, időbeli és gazdasági rendszerét.

III. Belterületi utak fejlesztése tevékenységcsoport vonatkozásában:

Belterületi gyorsforgalmi utak: Csak gépjárműforgalom céljára szolgálnak. Város- (település-) részek, illetve települési centrumok közötti jelentős forgalmat lebonyolító és azt a legmagasabb minőségi színvonalon kielégítő, irányonként két vagy több forgalmi sávval rendelkező osztott pályás utak. A gépjárművek és az utasok tájékoztatása és ellátása magas színvonalú. A belterületi gyorsforgalmi úton csak külön szintű csomópont létesíthető, és a forgalmi irányokat fizikailag is el kell választani. A forgalmi csomópontokban és a pihenőhelyeknél a gépjárművek fel- és lehajtására gyorsító- és lassítószáv szolgál. Az út menti épületekhez, ingatlanokhoz közvetlen csatlakozást,

szintbeni vasúti átjárót és tömegközlekedési megállóhelyet létesíteni nem lehet. A környező területektől kerítés vagy más fizikai akadály választja el. Csak a forgalmi csomópontokban lehet fel- és lehajtani. Irányonként burkolt leállósáv van, kivéve a gyorsító- és lassítószakaszokat.

Belterületi elsőrendű főút: Az egyes városrészeket összekapcsoló, nagy helyi forgalmat levezető közutak. Forgalmi csomópontjai általában szintbeniek (körforgalmúak vagy jelzőlámpával szabályozottak, több egymás utáni jelzőlámpás csomópont esetén lehetőleg a jelzőlámpás csomópontok összehangolásával). A megállás és várakozás általában csak külön várakozósávban engedélyezett. Új út építése, illetve korszerűsítése esetén kapubejáró létesítése (kivéve a településszerkezet és a beépítettség kötöttségeit, történelmi belvárosok adottságait) nem engedélyezett. A tömegközlekedési járatok megállóhelyei a forgalmi sávoktól elkülönítettek.

Belterületi közút: a települések településrendezési (településszerkezeti és szabályozási) tervében beépítettként feltüntetett (vagy beépíteni tervezett) területen belül (belterületen) vagy annak határán elhelyezkedő (határát alkotó) közutak.

Belterületi másodrendű főút: Az egyes városi alközpontok egymás közötti (jelentős) forgalmát levezető közutak. Forgalmi csomópontjai szabályozottak. A várakozás általában külön várakozósávban megengedett.

Burkolat-felújítás: ha teljes pálya-, vagy csak sáv szélességben hosszabb szakaszokon a kopóréteg vagy a teljes pályaszerkezet cseréje, illetve burkolat megerősítés (profilmarással, aszfaltkopó-, és kötőréteg terítéssel) valósul meg.

Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat: olyan eljárás, amely megakadályozza, hogy az infrastruktúra potenciális hosszú távú éghajlati hatásoknak legyen kiszolgáltatva, egyúttal biztosítja az „első az energiahatékonyság” elvének érvényesülését, valamint azt, hogy a projektből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás szintje összhangban legyen a 2050-es klímasemlegességi célkitűzéssel.

Földút: az ingatlan-nyilvántartásba útként bejegyzett, eredeti termett talajú, vagy földmunkával, szabályos keresztmetszettel, vízelvezetéssel kialakított, pályaszerkezet nélküli út, amelynek járhatósága a talajtól függő anyaggal - zúzottkő, kavics, pernye, kohósalak, feldolgozott és minősített építési és bontási hulladék - javítható, és amely szilárd burkolatú úthoz csatlakozás vagy vasúti átjáró előtt legfeljebb ötven méter hosszban rendelkezik szilárd burkolattal.

Gyűjtőutak: a település lakó- és kiszolgáló útjainak forgalmát összegyűjtve vezetnek a település főúthálózatára.

Járda: a közútnak a gyalogosok közlekedésére szolgáló, attól szintkülönbséggel, kiemelt szegéllyel vagy más módon elválasztott része.

Kátyú: az útburkolaton képződő, forgalmat zavaró leggyakoribb úthiba. Az útburkolati hibák javítása nem tartozik a burkolat-felújítás körébe, mivel az az útburkolat fenntartásához kapcsolódó feladat.

Kisértékű tárgyi eszközök: a kétszázezer forint egyedi értéket nem meghaladó bekerülési értékű tárgyi eszközök.

Kiszolgáló utak: a települések belterületének a lakófunkciótól eltérő rendeltetésű területeinek forgalmát lebonyolító közutak. Ide tartoznak:

- a szervizutak [általában a főutak mellett elhelyezkedő - rendszerint - egyirányú utak, amelyek a mellettük lévő területek: üzletek, szolgáltató intézmények (pl. benzinkutak, szervizek stb.) kiszolgálását biztosítják],
- az iparterületi és a mezőgazdasági belterületi közutak (általában nehéz és lassú forgalmat bonyolítanak le),
- egyéb kiszolgáló utak (intézmények, szabadidő-, sport-, kulturális és egyéb zöldterületek kiszolgálását biztosító közutak).

Felhívjuk szíves figyelmüket, jelen felhívás keretében dedikált infrastruktúra, valamint mezőgazdasági és erdészeti utak fejlesztése nem támogatható.

Kerékpárosbarát: olyan tevékenység, hely, illetve létesítmény, amely a kerékpárral közlekedők igényeit tudatosan figyelembe veszi és azok kielégítését (minősített módon) megvalósítja.

Korszerűsítés: az osztályba sorolásának nem megfelelő műszaki jellemzőkkel rendelkező közút műszaki jellemzőinek megfelelővé fejlesztése, vagy az osztályba sorolásának megfelelő közút teljesítőképességének növelése a forgalmi igényeinek kielégítésére.

Közúti biztonsági audit: a közúti infrastrukturális projekt engedélyezési és kiviteli terveinek, valamint a megvalósult létesítménynek átadás előtti és az üzemeltetés korai szakaszán végzett független, részletes, módszeres műszaki biztonsági ellenőrzése.

Lakóutak: a települések belterületének alapfunkcióját, a lakófunkciót kiszolgáló közutak, a lakótelepek és lakótömbök belső forgalmát bonyolítják le.

Szilárd burkolatú út: az olyan út, amely teljes hosszában szilárd (aszfalt, beton, kő stb.) útburkolattal rendelkezik; nem tekintendő azonban szilárd burkolatú útnak az az út, amelynek csak szilárd burkolatú úthoz való csatlakozása előtt vagy vasúti átgáz előtt van 50 m-nél nem nagyobb hosszban szilárd burkolata.

Út átépítése: a meglevő úttest szerkezeti vastagságának vagy szélességének megváltoztatása.

Út felújítás: a forgalmi igénybevételtől, az időjárástól vagy más természeti hatástól elhasználódott úttesten, azok tartozékain, az út környezetében, valamint a környezetvédelmi építményeken végzendő azon tevékenységek összessége, amelyek az út használati értékét növelik és a forgalmi igényeknek megfelelő, eredeti műszaki állapot helyreállítását szolgálják.

Vegyes használatú út: a gyalogos-, a kerékpáros és a járműforgalom által egyaránt használható terület a gyalogosok elsőbbségével. Úgy kell kialakítani, hogy a gépjárműforgalom ezeken az utakon csak kis sebességgel haladhasson. A vegyes használatú utat csak kis járműforgalom esetén lehet alkalmazni.